

DR Giray, Halim
438 Gülbün-i hanan
 .3
G5
1911

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

JA.

Lim

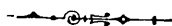
حکیم کرای سلطان

Ullin

کتاب خانان

یاخود

قریم تاریخی

قریم وقایع تاریخیه سندن ؛ قریم خانلریك تراجم احوالندن
باحث بر اثر اولوب مندرجات اساسیه سی، برچوق تاریخ کتابلری
تبع اولنه رق تنویر وایضاح اینلشدرد :

طابع وناشری

ع . جودی

نجم استقبال مطبعه سی

۱۳۲۷

افادہ مرآہ

DR
43
3
5
1911

خانزادہ لریزدن (حایہ کرای) سلطان حضرت تائی قییم حالرینی ،
وقعہ لرینی کوستر بر چوق تاریخ و مجموعہ لردن طویلا یه رق و پک چوق
اوغراک ، رق بزه بر یادکار : باخصوص شوزمانده حقیقتاً ایشمزه یارایه جق .
آتالریمزک ایولک لرینی ، فناقلرینی بر درجه اولسون بزه کوستره جک
بر یادکار بر افاق صورتیله پک بویوک بر خدمتده بونمشلردر .

«کابن خانان» فی الحقیقه وقایع تاریخیه مزک اسباب و مؤثراتی ، وقعہ لک
ارتباط و مناسبتلرینی ، اداره دولتک صفحات و صورت جریانی بزه
عنعنہ سیله کوسترمه یورسده ینه قیمت تاریخیه سی ، بالخاصه بز قریملرجه
غایت مهمدر .

(۱۲۸۷) تاریخنده باصیابوده نسخہ لری پک زیاده آزالان بو کتابی
هرکسک آکالایه بیله جکی بر ترکیه یه نقل و مندرجات اساسیه سی بر چوق
تاریخ کتابلرینی تتبع صورتیله تنویر و ایضاح ایدیله رک موقع استفاده یه
وضع اولمشدر .

قویاً مأمول ایدہرزه که ایلروده دها مکمل ، ماضیمزی بزه دها
عیان کوستر بر تاریخ وجوده کثیره جک اولان ذواته بو تاریخ بر متن
موجز خدمتی کوره جک ، تاریخه اولان بو کونکی احتیاجزدن بر
قسمنی اولسون دفعه یارایه جقدر .

مسلسل عبارت‌لر ایچده بوغوش، دت مدیده کتبه نه‌لرده پیرامش،
یازیلری سیانش تاریخلردن محمل بر وقعه استخراجنده کی کوجلکی
تقدیر ایدن ارباب انصاف، طرز تحریر و علاوه‌لرده کوریه‌جک قصور
لریمی حسن نیت و تجربه‌سزاکمه باغش-لایه‌رق تصحیح بیوره‌جقارینی
مأمول و استرحام ایلرم.

عارف زاده

ع . حامی

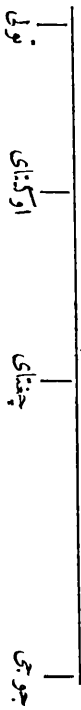
[موزة ھايون مسکوکات ايلخانيه قناروغندن

مقتبسدر .

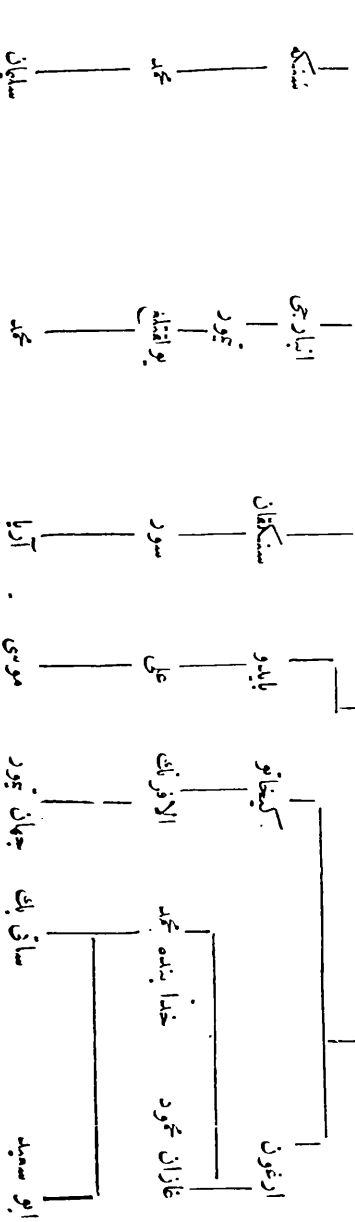
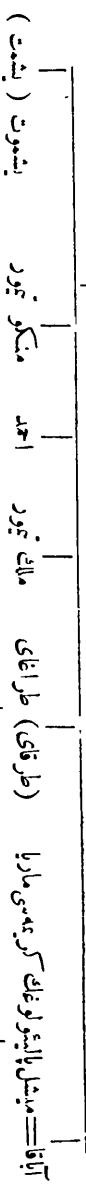
(سلسله ايلخانيه)

(۲) جدول

چنگيز

مونيگكافاآن قنلاي قان اريق بونا هلاکو

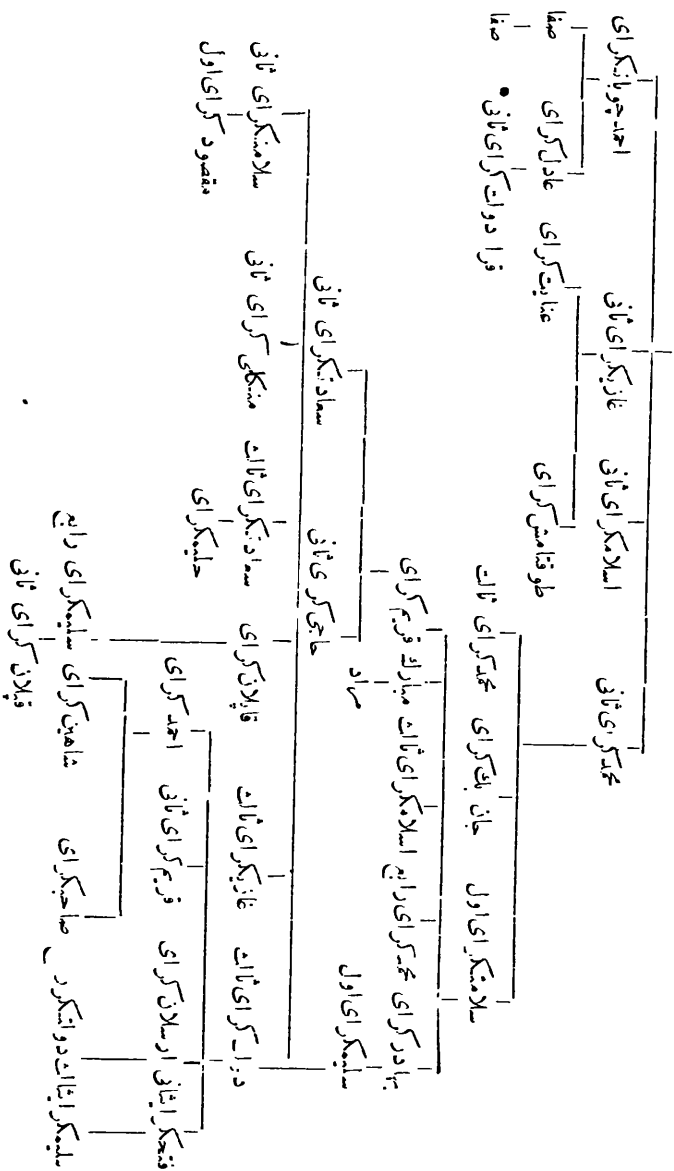
چنگیز خان
|
جوچی |
|
علی بك
|
حسن

اولوغ محمد
(قزان)
|
طاش تیور
(فریم)
|
دوات بردی

حاجی کرای
|
مینکلی کری
|
نور دوات

صاحبکرای اول
|
سعادتکرای اول
|
محمد کرای اول
|
اسلامکرای اول
|
غازیکرای اول
|
علی بك بدیچی
|
بطلنده
|
جوچی خان
|
ابله
|
برله شیر .

دوات کرای
|
مبارککرای
|
فتح کرای اول
(فونفس پرنوچی)

کلبن خانان

بسم الله

- کل هر دم بهار حمد و ثنا .
- دزکە واجب الوجوده سزا .
- کلشن وحدتی مطرادر .
- خار اغیاردن معرادر .
- ابتدی کلذار عالمی ایجاد .
- قلدی فیض ربیع ایلہ آباد .
- حضرت انبیای ذی شانی .
- قلدی اول روضه نك نکهبانی .
- باخصوص اول کول حدیقه ناز .
- یعنی اشکوفه دان محفل راز .
- سایه انداز کلشن اکوان .
- سروطوبی خرام باغ جنان .
- کل بلبل نواز کلشن علم .
- بلبل لانه ساز دوحه حلم .
- صاحب الروضه احمد مختار .
- باغبان حدایق اسرار .

- ایلدی یمله او ذات شریف .
 چار باغ عناصری تشریف .
 چونکه اول رحمت خدا کلدی .
 کلشن عالمه صفا کلدی .
 ایتدی جوی شریعتک اجرا .
 قلدی باغ جهانی هپ اروا .
 کوکنی کسدی حنظل وجهاک .
 شاخسارین قورتدی نا اهاک .
 نخل زقومی ایلدی نابود .
 اولدی اشکفته غنچه مقصود .
 اوله کل دست صلوة وسلام .
 واصل روضه رسول بنام .
 دخی اصحاب و آلنک هرآن .
 اوله ارواحی کل کی خندان .
 بعد ازین بو حلیم افتاده ،
 یعنی شهباز کرای خان زاده .
 اولیجق غنچه چین کلبن راز ،
 بویله ایلر حکایة آغاز .

بو عبد فقیر اکثر احیانه مطالعہ کتب تواریح و سیر و ملاحظه
 مناقب سلف اهل اثره مائل و مجبور اولوب قرائت ایتدیکم کتب و
 فیانده وزراء کرام و مشایخ عظام و عاماء اعلام حضراتنک لالی تراجم

احواللری دستاری خاصه اهتمام ارباب هم ایله کشیده سالك انتظام
 قائمش اولوب اول گروه انبوهدن قریمه باغچه سرای عالمده غنچه
 مراد فؤادلی کشاده اولان خانان جنکیز نژاد اطاعت معتادهدن روز
 نامه احواللری ضبطنه تقید اولمديغندن شیرازده مجموعه ساسلهلری
 مانندکل خزانیده پریشان و اکثریتك اسامیمی بیله ککرده سهو و
 نسین اولق درجه سنه رسیده اولمغه (غمندن اوام قورقارم غیرت هلاک
 ایار بی.) مقادنجه باعث حرکت عرق غیرت اولمغه دعای خیره سبب
 اولور امنیه سیله احوال قریم و تاتاری حاکی اولان تواریخندن حیدر زاده
 تاریخنندن و رضا افندیك (السبع السیار) نام تاریخنندن وینه قریبی
 غنوری و خرمی چایی و عبدالولی افندی تاریخنندن و شیخ محمد
 افندی مجموعه سندن و قیسونی زاده و کفوی عبدالجلیل افندی و سائر
 مجموعه سندن و دسترس اولدیغم مجموعه لردن انتخاب اولنه رق لفظ کرایک
 اسمی خانان و سلاطینه اضافه اولمسنه باعث وادی اولان حاجی کرای
 خانك ترجمه سندن ابتدا و بیک ایکی یوز اون بش سالی خلالنده انتقال
 دار بقا ایدن بختکرای خانك ترجمه سنه قدر علی طریق الاجمال حدیقه وزرا
 طرزنده نظریاب اولنن احواللری ضبط و ترقیمه اجتناسار اولنوب
 اشبو بیک ایکی یوز یکرمی الی سال حبسته فالی ربیع الاخری که آخر فصل
 ربیعدر تکمیلی میسر اولوب (کابن خانان) تسمیه اولمشدر. زحمت
 مطالعه بی ارتکابه تنزل وامرار نظری توغل ایدن ذوات کرام مکارمسمات
 دن رجای صادق و امید واثق بودر. که سبک و صکنی دخل و تشنیع
 و مقتضای قات بضاعه درکار اولان خطا و قصور می ساده دلان عوامه

تشییع ایتیموب ممکن مرتبه واقع اولان سهو و خطای قلم معارف رقابله تصحیح و اصلاحه همت بیوره لر . و مناه التوفیق .

ملك حاجي كراي

حاجي كراي، غياث الدينك ، اوده طاش تيمور جاناي نك ، اوده تولا تيمورك ، اوده كنجك ، اوده دوكتيمورك . اوده توقا تيمورك ، اوده جوجي نك ، اوده جنكيز خان نامه شهرت قزانان تيمو چين خانك اوغلدير . حاجي كراي ، باباسي غياث الدين خانك وفاتندن سوكره عمو جهسي اولان سيد احمد خانك هچومندن قورتولاميرق يدي ييل قدر اونهده برى ده [۱] طولاشمىدى . بعده سوق قدرله قريم تحتنه اوتوردى .

[۱] حاجي كراي پك كنج ياشنده باباسندن اوكسوز قالمىدى . اولوغ محمد خانك وفاتي اوزرينه قريم حكومتى اوغلى سيد احمد خانك اله كچدى . سيد احمد خان كرك غياث الدينك برادري علي بي ، كرك حاجي كراي و برادر زاده سي جاناي اوغلان دوكت دشمنلى ديه اولديرمكه قرار وىردى . بو حالي ايشيدن ايكي شهزاده (اوزى) طرفلرينه قاچديلر . بونلى اولديرمك ايچون تعقيب ايدن سيد احمد خانك آدملى بيچاره لرى نهر كنارنده بقالاديلر .

شهزاده لر مقابله ايچون كنديلرنده قوت كورمه دكلرندن جان قورقوسيله اوزى نهرينه آلديلر . دشمنلرك او قلرى آرمه سندن نهريله برابر صيريلوب قارايه چيغه . بيلميش ايسه لرده پك يورلمش و قورقش ايديلر . حتى حاجي كراي بر . ايكي بىرندن يرانمىدى .

قرده شي جاناي اوغلانك حياتندن قطع اميد ايدن حاجي كراي رآن اول تهلكه دن كندى جاتى قورتارمق ايچون جاناني براقه رق ايلروله دى و پدينك

حاجی کرای کوزل یوزلی ، ملایم طبیعتی بر ذات اولدیغندن قریم اهالیسی آره‌سنده (ملک حاجی کرای) دیمکله شهرت قزائمشدی یهود قلعه‌سی نام محله بر مدرسه [۸] و باشقه یرلرده بر چوق جامعلر ، مدرسلر یادی‌ر دینی تاریخلرده کورلمشدر .

پک زیاده حرمتی قزانان (دوات کلدی) صوفینک خانه‌سنه صفیندی . دوات کلدی کندیسنه پک زیاده حسن قول کوستردی . حاجی کرای بر قچ کون صوکره اولوم حالنده بر اقدینی قارده‌شی جانایک تجارلره قوشیلر ق صاغ و سلامت قزان طرفلرینه کیمدیکینی ایشتمش و پک زیاده سویمشدی . دوات کلدی صوفینک قادینی پک مرحمتز ایدی او ، نازلرله بویون شهزاده به آغیر آغیر خدمت‌لر یادی‌ر ، قباحتی قباحتمز آزارلار ، تحقیر ایدر ، حتی دوکردی . دوات کلدی صوفی قادینک بومناسبتز حاتی دویار دویمز کندیسینی نکدیر ایشتمش و حاجی کرایک آصیل . بنه‌آه علیه هر درلو حرمتنه لایق اولدینی اکلانه‌رق بر درجه‌یه قدر زوالی حاجی کرایک دوچار اولدینی ظلمی آزالتمشدی .

ایشته حاجی کرای یدی سنه بویه‌جه حیات کچرمکنده ایدی . بری طرفده حاجی کرایک بابایی غیاث‌الدینک اقرباسندن وسید احمد خانک خصم‌لرندن اولان (تکنه) سرزا باشنه طوپلادینی تانارلره بیوک بر قوت وجوده کتیره رک سید احمد خانی تختندن ایندیروب یرینه حاجی کرای خانی اوطورتدی .

حاجی کرای (۸۴۱) سنه‌سی تحته کچدکدن صوکره ائیل چولارنده اوطوران و قریم حکومتی دائماً راحتسز ایدن تانارلری طالتی دیل و بخشیشلرله کوکلرینی یاپه‌رق آنلری قریه ادخاله موفق اولدینی کچی اوتهدن بری اهالیی راحتسز ایتمکدن خالی قالمان روسلری دخی لایقیله تأذیه موفق اولمشدر .

(السبع‌السیار)

[۸] تاریخلرده بو مدرسه‌نک هانکیسی اولدینی بوله‌مدم . یهودی قلعه‌سی یاننده بولتان مدرسه‌نک منکلی کرایه عاقد اولدینی محقق بولندیغندن بونک الیوم اورته مدرسه نامیله یاد اولتان مدرسه اولسی ملحوظدر . بو مدرسه‌نک (مال میت) جامعی قارشوسنده بر وقف بناسی ، مدرسه قرینده

اونودولماسون که تاتارخان زاده لری ، تاتار مرزالرینک اوغلاری
 تاجو جقاغندن اون بش یاشنه قدر آتا بکلردن کرای قبیله سندن برذاتک
 خانه سنده بیوتیک ، تربیه ایتدیرلک اسکیدن بری تاتارلرجه عادت
 اولمشدی . [۸]

حاجی کرایک باباسی سلطان غیاث الدین خان دخی کرای قبیله سندن
 اولان « دولت کلدی » صوفینک خانه سنده بیومشدی . حاجی کرای

یارم ده سانه ندر وقف باغچه سی واردر . (۲۷) - نه مقدم خلق آره سنده جو مردلکی ،
 انسانیتله مشهور باغچه سرای اغنا سندن مرحوم ایچی حاجی عبده نام ذات
 طرفندن بو بنا مکملاً تعمیر ایتدیرلرک (غوستینتسا) انخاز اولمش وبوصورتله
 مدرسه به سنوی بیک روبله قدر راردات استحصال اولمشدر .

ع . ح

[۱] قریم خانلردن برینک چوچنی دوغنجه همان چرکس قبیله لری کاملاً
 بر جول ده طوپلانیر و قبیله بیوکلرینک مناسب کوردیکی بر قادینی او چوچنک
 سود آتالغنه سچرلردی . صوکره آره لرندن بر قاچ یوز آتلی قریمه کیده رک اوچ
 کون مسافر اولورلردی . بو غیب مسافرلر کلیرکن بتون لوازماتی یانلرنده
 کتیردکلرندن کندی یملکریله هم کندیلرینه ، همده خان وداژه سی خاقنه مکمل
 بر ضیافت چکرلردی ، صوکره ایچلرندن بری ایچی اوله رق خانک حضورینه
 کیدر مقصدلرینی اکللاردی . بو اسکی برعات اولدیغندن خانه « تبعیته مجبور
 اولدیغنی » سویلر وچوچنی آناسندن آیره رق سود آتاسنه تسلیم ایدرلردی .
 چرکسلر بو چوچقلری کندی اولادلرندن زیاده دقتله ، هیچ بر ازیب
 ویرمدن سربست سربست بیوزلردی . چوچق یدی یاشنه کلنجه آته بنکی ،
 قاقوب قوومنی ، حربی ، ضربی عملی بر صورتده تعلیم ایدرلردی اون بش یاشنه
 کلدیمی سلاحلرله ، کوزل کوزل ائوابلرله غایت مکمل بر آته بیدیروب مراسم
 مخصوصه ایله پدرینه تسلیم ایدر و بخشیشلرینی آلوب دوزلردی .

(عبرت های دولت)

دوغدینی کون، دولت کلدی صوفینک کبه دن مملکتنه کله بی کونه
تصادف ایته دیکندن غایت الدین خان اوغونک آدینی - هم کرای قبیله سنه ،
همده ده نت کلدی صوفیه بر جمیه اولوق اوزره - حاجی کرای
قریشدی . حاجی کرای تخته کچریکی زمان دولت کلدی صوفی
صاغ ایدی . برکون خانک حسنورینه کیره زک حاجی کرایه سبب تسمیه حنانه کی
ماجرای آکلا تقدن صکره کرای قبیله - نك اخغادی قایلرندن سیاهه ماک
ایچون بوندن صوکره دوغه جق خان زاده لرك آدلرینه دخی « کرای »
علاوه سیله قبیله سنه بریادکار براقسینی رجا ایتمش و حاجی کرای دخی
بوپیر محترمک تکلیفنی قبول صورتیه کندیسنه قارشی قدر شناسلقده
بولتمشدی . ایشته بوندن صوکره بتون خان زاده لرك ناملرینه کرای لقی
علاوه اولندی .

استطراد : « تاتار خانلری کوچکلاکنده چرکس قبیله سی نزدنده
غایت ساده ، بدویته یاقین بر حیات کچیردکلرندن سربا بلرنده دبدبه ،
احتشام بولمازدی . اهالی یه کانهجه : آنلرده خانلرینه پک زیاده مطیع ،
معیشتلرینی غارت ویغما ایله تدارک ایدن و علم ، صنعته لایق قیله رغبت کوسترمین
آدملردی . تاتارلر عادتاً بر جمعیت طیاره حالنده یشارلردی . کیجه کوندوز
جوارده کی مملکتلره تجاوز ایدر . اوزاق مملکتلردن بیله قوتلی ،
یوروک آنلریله بر قاچ کون ظرفنده بر چوق مال ، غنائم طوپلایوب
کتیرلردی . طوب تفنک پیامدقلرندن طولایی متین قلعه لری تخریب
ایده مزلردی .

روسیه حکومتی قزانی ضبط ایتدکن صوکره بیله قریم تاتارلرینک

هجوم و یغما سندن قوزتق ایچون خانلره هر ییل ویرکو ویرمه مجبور اولوشدی .

تاتار خانلری شریعتیه ، احکام شرعییه پک زیاده رعایت ایدرلردی . علوم شرعییه اک زیاده وقوفی اولان برزات دوانغون برهعاتس ، بون بر تعینات ایله قاضی عسکر نصب اولووردی . قاضی عسکر دعوالردن ، فتوالردن بش پاره آتمسزین اهلینک باجمله مصاحفتی کوروردی . صوکره لری ، باخصوص استانبول حکومتیه مناسبته باشلادقن صکره خانلر استانبولک دبدبه و احتشاملرینی مملکته یواش یواش نقل ایتمه باشلادیلر . بر طرفدن امور شرعییه نک اهلیمز آدماره کچمسی ، نیابت مراسله لری فائضله بازرکانلره صاتمغه باشلامسی اوزرینه محکمه لر بوزولدی . بر طرفدنده اهلینک اسکی قهرمانقلاری برچوق اسباب اجتماعیه تأثیریه اکسمکه باشلادی . بر وقتلر موسقوا ، اثردر خان ، تورکستان طرفلرینه قدر دشمنلرینی قوغان قریملیلر ، بالآخره دشمنلرینی دفع ایتمه ، مقدس وطنلرینی چیککنه یین یانجی آیاقلاری قیرمغه بیله . مقتدر اوله مدیلر .

دها صکره لری موجودیتلرینی بیله محافظه ایده میهرک . جهالت ، تفریق ، احتشامه قربان اولوب کیتدیلر . قریم تاتارلرینک بالخاصه بوصوک یوز سنه اک حاللری اوقدر آجینقلی اوقدر مدهشدرکه بو حاللره آغلاماق قابل دکلدر . یالکز اون بش یکر می سنه دنبری باشلایان حرکتلره ، استقبالك قراکلقلر ایچنده فرسز طوغان بر شعاه امید ی نظر یله باقیله بیلیر .

حاجی کرای ۸۷۱ سنه سنده وفات ایدەرك باغچه سرايده صلاحچق
محلە سنده قبل الوفات تریه ایلدیکی تربه سنه دفن اولمشدر [۱]

منکلی کرای خان

منکلی کرای خان ، حاجی کرای خانك اوغلی در . بابایی وفات
ایتدکن صوکره اوچ آی قدر خانلق ایتمش کن عموچه زاده لرندن نور
دولت ، بای کلدی خانلر ایله ایتدیکی عاوغانلرده یکیلەرك جانی قور تارمق
ایچون جنوز خرستیانلری النده اولان (منکوب) قلعە سنه صیغەمشدی .
بر مدت صوکره کندینک دوست و طرفداری اولان (آمینک) میرزا
ایله [۲] بر قاچ اولو میرزالر بیوک بر قوت طویلایه رق منکلی کرای
تکرار قریه چاغردیلار .

[۱] «السمع السیار» باغچه سرايك، حاجی کرایك اجدادندن کوچك محمدخان
طرفندن بنا اولندیغنی یازمیور .

بزجینسکی طرفندن باغچه سراي حقنده شوه معلومات ویریلە یور . باغچه سراي
تاریخی (۱۵۰۱) سنه سنندن باشلار . تاتار قریه کیرمه دن اول اوراده
(روم) لر واردی .

باغچه سرايك (۱۷۸۶) ده روسلرله اولان محاربه ده ، همان ربی یانمشدر .
قریم خانلرینك ایلك سرايی صلاحقه در . الیوم سراي دی به یکانه اثر
اوله رق مناستر قاپوسی یاننده کی تربه قالمشدرکه بو تربه (۱۵۱۰) سنه سنده
منکلی کرای خان طرفندن بابایی نامنه تکرار بنا اولمشدر .

یهود قلعە سی (۱۸۹۶) ده قرائلر طرفندن انشا اولمشدر . بو قلعە به
(۱۷) نجی عصره قدر (قیرقورا) تسمیه اولنوردی .

بو قلعە خانلر ایچون دشانه قارشوملجاً وظیفه سی کوردیکی کبی خانلر اسکی
قریمه ایکن ، باغچه سرايی زیارتلرنده بوراده قایلرلدی .

[۲] « آمینک میرزا حاجی کرایك تحته یکمسنه سبب اولان » تکه نه

بو دفعه باي كلدی خان ايله وقوعبولان جنكده منكلي كراي طرفي يكرك (۸۷۱) تاريخنده تكرار تخته كچدی . تخته جالوسندن صوكره كرك قزان خانی اولان سيد احمدك ، كرك برادرلری و عموچه زاده لرینك قريم تختی آله كچيرمك ايجون اوغراشمقندن خالی قالیه . جققرینی آكلایه رق دولت عایه نك حمایه سی آلتنه كیرمکی دوشوندی . حكمدارك بو دوشونجه منی جمله علماء و میرزالر صواب كوره رك او زمان دولت عثمانیه نك پادشاهی اولان (فاتح سلطان محمد) خانه مراجعت ايله ، كندیلرینی حمایه سی آلتنه آلمسنى ؛ شاید كفه ، طمان ، منكوب قلعه لرینی ضبط ایتك آرزو ایدرلرسه قريم خانلغتك دخی كندیلرینه آلدن كان غیرتده قصور ایتیه جكارینی برعریضه ايله بیلدیردیار . سلطان محمد خان دخی جنکی سور برپادشاه اولدیغندن بو قهرمان یاردمچیلرك دیله كنی پك زیاده ممنونیتله قبول ایتدی ؛ یاورلر ، پاشالار ايله منكلي كراي خانه نشالر ، هدیه لر كوندردی .

میرزاه نك اوغلی در . منكلي كراي خان تخته كچد كدنصكره عموچه زاده لرندن (نور دولت) قارداشلریله برله شهرك بوبوك برخالف فرقه تشكيل ايله سلطنت دعواسنه قاتقشدی . منكلي كراي ، مقابله ایدمه جهكنی آكلایه رق تختی ترك ایدوب منكوب قلعه سنه صیغندی .

(نور دولت) تخته كچد كدن صوكره قارداشلریله بوسبتون بوزوشدی . برقاچ قارداشتی اولدیردی . فقط برکیجه (باي كلدی) آپانسزین (دولت كلدی) خانی اولدیره رك یرینه كچدی . باي كلدی خانك جلوسندن اون بش كون صوكره آمناك میرزانك غیرتیه منكلي كراي تكرار تخته اوطوردی .

السمع السيار

ایشته بو صورتله قریم حکومتی و حکمدارلربله دولت علیه آره سنده
مناسبت باشلاغش اولدی . [۱]

فاتح سلطانك اوغلی بایزید ولیك آقكرمان . کیل [بسارایاده
اولان بو شهرلر بكرش معاهده سیله روسیه دولته كچمشدیر . ۱۲۲۷]
قلعه لرینی آله كچیرمك ایچون ایتدیكى محاربه ده منكلی كرای خان الی
بك تانار سوارى عسكربله بك بیوك یرازقلر كوسترمشدر .
پادشاه حضرتنرى منكلی كرایك بو خدمته قارشولق اولق اوزره
منكلی كرایه آق بورك (قالیق) آلتونلی اوسكوف [۲] و درلو درلو
هدیه لر ویره شدیر .

طورله [دینستر] صوبی كنارنده بالذات تانار عسكربك ضبط
ایتدیكى باله . طومباسار ، قوشان و حوالیسینی دخی قریم خاناقنه
ترك ایتدی .

[۱] بو عریضه اوزربنه سلطان فاتح صدر اعظم كدك پاشایی اوچیوز
كمی ایله كفه قلعه سنه كوندرمشدی . منكلی كرای خان دخی وعدی موجبجه
بو محاربه ده بولنه رق كفه ، مكوب ، آزاق قلعه لرینی ضبط ایتدیله . (۸۸۱)
بعده منكلی كرای ایل [وولغا] نه ری كنارنده بولان (تحت ایلی) یی
ضبط ایتك ایسته مشده قزان خانی سید احمدك برادری مرتضی سلطانك یوله
راست كله قارشولربنه چیقارق آلداتمبيله بیوك بر فرصت قاقچیرلش واوزمان
نوغایلرك اییجه ندارك كورمش عسكربنه منكلی كرایك كفه محاربه سنده
یورولمش عسكری مقابله ایده میه رك مغلوب اولمش . منكلی كرای دخی باغچه
سرای جوارنده طاغ تپه سنده واقع (قرقر) قلعه سنه صاقلانه رق نوغایلردن
قورتلمشدر .

ع . ح

[۲] تپه سی دوربك و اوجی پوسكوللی تاکیه در . كه قرمنی یوكدن اوریلور .

(لغت) ش . س

منکلی کرای (۹۱۹) ذی الحجه آینده وفات ایتدی . تره سی .
صلاجقه کندی بایدردیی مدرسه [۱] حوالیسنددر .

منکلی کرای خان، عقلی، ملتی سوه . متاک منفعتی دوشونور
قهرمان برذات ایدی . اکثر وقتلری محاربه ایله یکیرمشدر . اسکی
قریم [۲] دیمکله مشهور اولان (صلقات) نام محله و سائر برلرده بر
چوق جاهلر ، مدرسه لر تأسیس ایتمشدر .

[۱] الیوم زنجیرلی مدرسه نامیله یاداولنان مدرسه در، که (اولوقل) قریه سنده
درت بیک سکز یوز ده سائینه قدر وقف طوپراغی واردر . مشروطه سی :
وارداتک یاریسی طلبیه یاریسی مدرسلره طأددر . شمدی سنوی یکرمی بیک
روبله قدر واردات تأمین ایدر . اصلاح ایدیلورسه واردات مذکورہ مک قات، قات
بوکسله جکسند شیه یوقدر .

مدرسه نك قپوسی اوزرنده شو یازی اوقونور :

« أقرأ هذه بناء المدرسة بعون الله الملك المنان منکلی کرای خان
بن الحاجی کرای خان خلدہ الله ملکہ الی انقراض الدوران (۹۱۶) سنہ .
[۲] صلقات شہری کفہ قلعه سنہ درت ساعتک برمسافده کائن (آغارمش)
نام تپہ نك أنکلرنده در . بوشهر وقتیلہ اوفاق برکوی حالندہ ایدی . هواسنک
لطافتی ، صولرینک اییلکی حسبیله ، عجم ، ترکستان تجار قافله لری بوراده
اکلنیرلردی . صوکرملری بورایه یرلشوب قالان تجارلردن قصبہ زنکینلشمش
وبیومشدی . حتی صلقاتده ارباب کال ومشایخن (کال آتا) و أمثالی بر چوق
علماده یتشمشدی . واسفاکه منکلی کرایک (تحت ایلی) محاربه سندہ کی مغلوبیتندن
جسارت آلان قران خانی سید احمد ، قرق کون قدر محاصره دن صوکرہ شہرہ
کیرہ رک او لطیف شہری خرابہ زارہ چویردی . أولجه کندیلرینه زیان
کثیرمیه جکئی وعد ایتدیکی حالده صلقات اہالیسنی انصافسرجه سنہ تلف ایتدی .
شہر مذکورده بوکون بیله آثار عتیقه نقطہ نظرندن کورلکه لایق خرابہ لر
موجود اولوب بوخرابہ لرہ دائر معلومات تاریخیه ویرہ بیله جک برحیات اختیارلر
بیله واردر .

منکلی کرایک طبیعتنده شاعرانگ ده واردی . تاتار دلی ایله شو بیتلری
سویله مشدر :

فراقکدین منم حالم سورار بولسه که اگر جانا:
کوکله نار، کوزده آب و دله آه اولور پیدا.
سَنک مرغ خیالکی ایچنده آصرامق ایچون،
بولوبدر کیرپکم برله قفس بو دیده بِنِنا
منم اول خان منکلیش کیم محنت ملکی شاهمک.
جهانک ملک و مالنه غورم یوقدورر اصلا

ذیل — . قریم خانلرینک دیگر حکومتلر ایله اولان مناسباتی و بعض
وقایع مهمه بی خانلرک، دوره حکومتلرینک نهایتنه (ذیل) صورتیه درج ایده جکزر.
بوجه دن ، منکلی کرای خانک روس کنازلریله وقوعه کلن مناسبات سیاسیه سی،
(تلفیق الاخبار) ک (قراقرین) دن نقل و یردیکی معلوماتی بالترجه آتی به نقل
ایده یورز :

« (۹۰۸) سنه سننده قازان اهالیسی ، منکلی کرای خانک اوگی
اوغلی (عبداللطیف) خانک سوء اداره سندن شکایتله روس کنازی
(اوچنجر، ایوان) ه مراجعت ایدوب عزانی ایسته دیلر .
ایوان ، اوغلی (واسیلی) بی قازانه کونده روب (عبداللطیف) خانی
(مسقوا) یه جلب ایله حبس و یرینه برادری (محمد امین) خانی نصب
ایتدی .

• بوصیره لرده ایسه روسلر (لهستان) ایله محاربه دن هنوز قوزتلش ،
منکلی کرای دخی (سرای) شهرینک ضبطنی دوستی اولان (ایوان) ه
بیلدیرمش ایدی .

منکلی کرای ، کناز طرفندن ، خاندانی ارکانندن بولنان برخانه .
ياپيلان بومعامله يه پك زياده قيزدى ودرحال ايوانه برمكتوب كوندردى .
مكتوبنده دييوردى كه :

« عبداللطيف خان كنجدر . حسياتنه مغلوب اولوب برقصورده
بولنه بيلير . فقط سن ده بالمقابله ، بويله دوستلغه ياقيشمايه جق برمعهاله ده .
بولنللمي ايدك ؟
كناز ا . .

عبداللطيف خانى حبسدن چيقار . و آكا برخانه لايق اولان حرمت
ورعايتي ياپ ؛ ايسترسه قريمه كوندرد . والابيلمش اولكه مصالحه ، دوستلق
اوكوندن اعتبار آفسخ اولنه جقدر . وشونى ده درخاطر ايتكه بوكونكى
قوتى آنجق مصالحه مز ، دوستلغمزله قازاندك ؛ دشمنلريكي آنجق بزم
ياردمزله قهر ايتدك .. » (ايوان) بومكتوبدن پك زياده متأثر اولدى .
ودر حال خانزاده يى حبسدن چيقاردى ؛ كندينه قارشى حرمت مخصوصه ده
بولندى . وبوصورتله منكلى كراى خانك ونور سلطان بيكه نك كوكلاريني
تعمير ايتمش اولدى . عبداللطيف خانى ده (مسقوا) ده آليقويمه يه موفق اولدى .
(۱۵۰۲) ميلاد

(۹۱۴) ده منكلى كراى ، ايوانك يرينه كننازلغه كچن (دردنجي
واسيلي) يه برمكتوب كوندروب « حاجى ترخان محاربه سى ايچون كندينه
برمقدار عسكر ويره سنى ؛ والده سى كورمك ايستديكندن ، عبداللطيف
خانى قريمه كوندرمه سنى ومعهاده موجبنجه قريم حكومتنه ويرمكه مجبور
اولدني ويركى نك ارسال ايمه سنى » بيلدردى .

كناز واسيلي ، منكلى كرايك ديكر طلبلاريني قبول ايتديسه ده وكلاسيله
بالمشاوره عبداللطيف خانى قريمه كوندرمه مكه قرار وبردى .

عبداللطیف خان ، منکلی کرایک سفیرلری حضورینه دعوت ایدوب
 « اهالیسنه ظلم ، دینلرینه تعرض ایتمه مک ؛ روسیه دشن اولان مملکتلره
 مخبرده بولماق و روس حکومتک رخصتی اوله دن باشقه مملکتلره
 کیتمه مک شرطیه (کاشیر) بلده سنی کندی تصرفنه تودیع ایده جکئی
 وعد ایتدی . و بوصورتله واسیلی ایله عبداللطیف خان آره - منده
 قرارنامه امضالاندی .

بده واسیلی ، منکلی کرایک سفیرلرینه قاتارق ، برای تشکر
 « مارازوف » ی قریه کوندردی .

واسیلی مارازوفه ، منکلی کرای اختیارلامش اولدیغندن . حکومت
 زدنده ده زیاد نفوذ صاحبی اولان ، منکلی کرایک بیوک اوغلی محمد
 کرای خان ایله دخی کوروشمسنی صورت مخصوصده تنبیه ایتدی . .
 « ۱۵۰۸ » میلاد « ۹۱۶ » ده تیمور میرزانک قیزی ، منکلی کرای
 خانک زوجه سی اولان نورسلطان بیکه ، اوغلی عبداللطیف خان کورمک
 ایچون . کوچک اوغلی صاحب کرای و خان طرفندن تعیین اولنان اوچ
 سفیر ایله « مسقوا » یه کلدی .

« واسیلی ، بومسافره قارشی لازم کلن حرمتی تماماً یاپدی .
 شرفلرینه ، برقرالچه یه لایق ضیافتلر چکدی .

نورسلطان بیکه . برآی قدر موسقراده اوطوردقندن صکره دیگر اوغلی
 محمد امین خان کورمک ایچون « قازان » ه کیتدی . نور سلطان بیکه ،
 قازان دن دوزکن آلتی آی ده مسقواده ، واسیلی سراینده کمال حرمت
 وتعظیمله اقامت ایتدکن صکره قریه عودت ایتدی .

بوسنه لرده آرتق منکلی کرای پک زیاد اختیارلامش ایدی . حتی

سوزلری بيله دیکله نيموردی . نفوذی ، كاملاً اوغللری آلمشدی .
 بوسيلار اوزرينه سياست مجراسنی دکيشديرمشدی . چونکه قريم حکومتی
 (لهستان) حاکمی (سيکيزموند) ايله معاهده عقد ايتمش وهرسنه قريم حکومتنه
 (۱۵۰۰۰) آلتون ويره يي تعهد ايتمشدی . صوکره لری ، اخلافي
 بومقداری تأديه ده عجز کوسترديکلرندن اوزرلرينه اعلان حرب اولندی .
 منکلی کرايک اوغوللرندن احمد کرای ، بورتاش کرای (۱۵۱۲)
 سنه ميلادیمی مابسنده بيليف ، اودويف ولايتارينه کيروب كاملاً
 تخریب ايتديلر .

واسيلي ، کرک بووقعه يي . کرک لهياير ايله باييلان معاهده نك اُي
 اولماديغنی ؛ آرملرنده اولجه عقد اولمش مصالحه احکامنی منکلی کرايه
 بيلدرمش ايسه ده منکلی کرای بالمقابله ، يالکيز ، بو حالره کندينک دخی
 راضی اولماديغنی بيلدرمکه ا کتفا ايتمشدر .

احمد راسم بکک عثمانی تاريخنده شو سطرلر کورلمشدر :

۸۹۷ سنه نه طوغری مسقوا چاری اولان اوچنجی (ايوان)
 بوتون روسيه برنسلکلرينی برلشديره رک بر دولت تشکيل و بالاخره
 (نوغورد) ايله (قازان) ی ضبط ايتمش ایدی . ايشته بو چار بايزيد
 ثانی زماننده عثمانی حکومتيله مناسبته کريشمک آرزوسنده بولمش و قريم
 خانی (منکلی کرای) ک دوستی اولماغه انک واسطه -يله استمزاج
 ايتمشدر . بونک اوزرينه طرف دولتن منکلی کرايه « ا کر مسقوا
 قرالی سنک قرداشک ايسه بنم ده قرداشم ديمکدر » جوابی ویرلمشدر .
 § خانلردن برچوغنک کسديکی يازدر استانبول موزه سنده موجود
 اولديغنی کي موزه قتاوغنک مسکوکات ايلخانيه قسمنده فطوغرافله

آلتمش شکامری ، حجامری ، وزنلری ، یازی و طغرا طرفلرندہ بولنان
اسامی خانان و نژدہ ضرب اولندقلری دہ آیرنجہ بیان اولمشدر . بوناردن
منکلی کرای خان دورہ سنہ عاٹد اولوبدہ کفہدہ ضرب اولنان برینک
شکلی بروجہ زیر کوسترامشدر :

کوموش

حل ضربی : کفہ ؛ تاریخی ۹۱ [۹]
یوزی : دائرہ ایچندہ منکلی کر [ای]

بنـــــــــــــــــد
حاجی ؟ [رای]

آرقہ سی : نقطہ لی ایکی دائرہ : طیش دائرہ دہ (ضرب قر . . .)

ایچ دائرہ دہ ۳ (۸۷) ؟

اورتہ سندہ اوچدیشلی بر طراق شکلی [*] وزنی : ۳ ط ، قطری ۱۴

[*] اشبو طراق تمنا تعبیر اولنان اشارت قیچاق خانلرینک سکه لرینک
دخی مختلف اشکالده بولنوب قریم خانلری دخی کندی سکه لرینہ وضع
ایتمشدرکه بوتک بر اشارت مخصوصه اولماسی لازم کلیرسده نهیه دلالت ایتدیکی
دها هنوز اکلاشله نامشدر .

محمد کرای خان

محمد کرای ، منکلی کرای خانك بويوك اوغلودر [۸] باباسی خرستیان مملکتلرینه محاربه ایتمکه کیدرکن « قریمی کیمه براقاقسکیز » ديه صورلمش، منکلی کرای خانده « بويوك اوغلو محمد کرای قالغای » يه ديه جواب ویرمش ویرینه آتی براقشدی .

خرستیان یوردلرندن بر چوق مال و غنیمت طوپلایه رق صاغ و سلامت قریمه دوندکده ، اوغلی محمد کرای مایوس براقاق ایچون طوز کلیرندن ، کمرک حاصلاندن کندیبه بر مقدار پای آیرارق آقسجد و قره صو [۲] شهرلی وجوارینی اوغلو اداره سنه براقش و دولت

[۱] منکلی کرایك ، محمد کرای ، محمود کرای ، فتح کرای ، برطاش کرای ، سعادت کرای ، صاحب کرای ، بهادر کرای ، بابا کرای ناملرنده سکزدانه اوغلی وار ایدی .

بويوك اوغلی اولان محمد کرای ، باباسی وفات ایتدکده فتحکر خان [اور] قلمه سنده ایدی و برآزده راحتسز بولنیوردی . محمد کرای اعاده صحت ایدوب (باغچه سرای) . کلنجه به قدر تام فرق کون، (منکلی کرای) ك وفاتی اهایل دن کیزلندی و جنازه مراسمی محمد کرای تخنه کچد کدن صوکره اجرا اولندی . (السبع السيار)

[۲] آقسجد شهری ، ۱۶ نجی عصر میلادی ده (باغچه سرای) ایله برابر تأسیس اولمش و صوکره لری قریم خانزاده لرینک (مقر) ی اتحاد اولمشدر . (قالغای) لرك سرائی بويوك باغچه لاله چوریلمش (په ترواسکی) کوینده ، (صالغر) نه ری کنارانده بولنیوردی . سرای اوکندنکی بويوك چشمه آلان موجود اولوب (هورود) اسکی فانتان = بلدی به چشمه سی) نامنی آلمشدر .

قره صو ، آقسجد ده (۴۳) ورست [کیلومتره] لك یولدر . (۱۷۳۶) سنه میلادیسنده (مینبخ) طرفندن (باغچه سرای) احراق اولندقدنصکره خان سرائی بر مدت پوشهره نقل اولمشدر . (برجینسکی)

عثمانیه طرفدن اوغلو نامنه (برات) [۱] کوندربلرک [قالغای سلطان]
عنوانیه رسماً ولی عهدلکنی طایمشدی .

منکلی کرایک وفاندن صکره ، قالغای محمد کرای جله اهلینک
اتفاقیه قریم تخننه اوتوردی وقرداشی بهادر کرای ده قالغای تعیین ایتدی .
محمد کرای دخی ، باباسی کی دشمن مملکتلرینه جنکه کیدرکن بعض
میرزالرک ، خدمتجیلرک [۲] فسادیه اوغولاری اولان غازی کرای ،
بابا کرای برمقدار عسکرله محمد کرای خانک اردوسندن . برکیجه
قاچدیلر .

وقعه یی ایشیدن نوغای امراسندن مامای ، شیغم نام شـخصـصار
(۹۲۹) سنه سی ذی الحجه سنده ، قارانلق برکیجه ده محمد کرای اوزرینه
بردن ره صالدرارق هم کندیسنی ، هم قالغای بهادر کرای شهیدایتدیلر .
قبرلری حاجی ترخان شهرنده در .

[۱] (برات) خانلق ، قالغایلق ، نورالدینک منعبلری ایچون عثمانلی
پادشاهلری طرفندن ویریلن اذنتامه لر در .
[۲] محمد کرای ، روس ونهیلری مغلوب ایتدکدنصکره (حاجی ترخان) ی
منبط ایله اوراده بولسان نوغای قبیله لرینی کندی تابمینه آله رق اورانک
اداره سنه نظارت ایچون غازی کرای ، بابا کرای ممیتله برقاچ میرزال کوندرمشدی .
بونلر نوغای قبیله سنه زیاده ظلم ایتدیلر . بوظلمی ایشیدن خان ، میرزاله ،
(کرای) له قیزدی . آنلری تکدیر ایتدی . ظلمی منع ایچون شدتلی امرلر
ویردی .

کرای لر ، میرزال خانک بوأمرلرندن مغیر اولدیلر . ایشه بووقه اوزرینه
خانه عداوت باغلایان میرزالر ، کرایلری دخی بابالری علیه تشویه باشلادیلر .
عاقبت برمحاربده کیجه له یین (ایچکی خلقی) دنین اوچ بیک قدر فبو قولی نفری
ایله فرار ایتدیلر
(السبع السیار)

محمد کرای غیرتلی ، حمیتلی ، جسور بر ذات اولوب حاجی ترخان
شهرینی [۸] فتح ایتمش و پک چوق دشمنلری اُزهرك مملکتی محافظه
ایتمشدر .

مدت عمری الای سکز سنه ، مدت حکومتی تام اون سنهدر .

ذیل . — منکلی کرای خانک وفاتی (ایوان) ه قانلی کوزیاشاری
دوکیره جک بر فلاکت صایلا بیلیدی .
واسیلی ایسه بوندن پک متأثر اولمادی . چونکه آنک زمانده منکلی
کرای قوتی غائب ایتمشدی . واسیلی ، روسیه منفعتی یکی خاندن تأمینه
چالیشمانی ، نفوذی غائب اولان بر آدمک وفاتنه تأثر دن یک کوریوردی .
محمد کرای ابتدای جاوسنده بر طرفدن سفیر (طوجقوف) ی ،
مصلحه ایچون مسقوایه کوندردیکی حالده دیگر طرفدن ، لهستان قرالی
(سیکزموند) دن بر چوق پازهلر آلوب عقد مصلحه ایده یوردی .
دها صوکره لری محمد کرای معیتی ادمارندن (دووان) نام شخصی
حقارت آمیز بر مکتوبله مسقوایه کونده ردی . بومکتوبده عقل و خیالندن
اوزاق بر طاقم تکلیفلر درمیان ایده یوردی . و دیوردی که :

«کناز واسیلی !

سن لهستان حکومتندن (اسمولینسکی) بلده سنی ضبط ایتمکله پدرم
زمانده عقداولنان مصلحه یی نقض ایتمش اولدک . بونقض عهدک جزاسی
اولق اوزره سکا ، برانسکی ، استاری دوب ، نوغوردو پوتیویل

شهرلرینی تخلیه ، اودیف بلده سنك جزیه سنی ارسال وقریم حکومتی تبعه سندن الوم الكده بولنان عموم أسیرلری آزاد ایتمه کی اخطار ایده یورم . عکس تقدیرده ایکنجی جوابیزی تانار قیلنجلری ، آتلی ویره جکدر .

کناز واسیلی برچوق واسطه لرایله محمد کرایه محبتی قازانغه چالیشدی ایسه ده موفق اولامادی . قریم عسکری ازاق دکزی کنارنده اولان یرلری و (میشیر) قصبه سنی تخریب ایتدکاری کی محمد کرایک اوغلی بهادر کرای برچوق روس شهرلرینی دها غارت ایتدی .

کناز واسیلی بو حالی ، محمد کرایه تکرار بر مکتوب ایله بیلدیردی . و آنه سی نور سلطان بیکه واسطه سیله محمد کرایک جلب قلوبنه ولهستان حکومتیله دخی نقض عهد ایتدرمه که موفق اولدی .

(۹۲۲) ده محمد امین خان نداویمی غیر قابل بر کیف سزلکه طو تولدی . بونک اوزرینه محمد امین خان بر ایلچی ایله یرینه قرده شی عبد اللطیف خانک تعیین اولمنسی التماس ایتدی .

کناز واسیلی ، روسیه یه عبد اللطیف خان طرفندن خیر کلیه جکنی بیله بیله آتی ، قزان خانلغنه تعیین ایتمه که مجبور اولدی . چونکه محمد امینک کیف سز اولدیغنی ایشیده ن محمد کرای ، قازان خانلغنه ، قریم حکومتنه مخالف بریسی کتیریلیرسه بوسبتون (قازان) له مناسبتنک منقطع اوله جفنی دوشونه رک هان واسیلی به بر سفیر کونده روب (عبد اللطیف) ک قازانه خان نصب اولمنسی تکلیف ایتش و بونی واسیلی به قبول ایتدیر مشدی . (۱۵۱۶) میلاد .

(۹۲۴) ده عبداللطيف خان مسقواده وفات ايتدى . واسيلي بوندن
بك زباده متأثر اولدى .

محمد كراي هر نه قدر متوفى واسطه سيله قازان خانلغى استيلا فكرنده
ايسه ده عين زمانده عبداللطيف قازان و قريم اُمورى ايجون واسيلي نك
ألنده كوزل بر آلت ؛ قوى بر رهن ايدى .

عبداللطيفك وفاتى اوزرينه محمد كراي ، الكعزيز وكلا سندن اولان
آپاق ميرزاني واسيلي به يوللا يوب برادري صاحب كرايك قازان خانلغنه
نصب اولغانى تكليف ايتدى .

واسيلي بوتكليف ده قبوله مجبور اولدى (۱۵۱۸) ميلاد .

(۹۲۵) ده قازان اهاليسى خان تعيينى ايجون روسيه به مراجعت
ايتديلر . واسيلي اكر معاهده موجدنجه صاحبكراني نصب ايدرسه محمد
كرايه ، قازان وحاجى ترخان خانلقلىرى كندى اليه تسليم ايتمش ؛
اوله جق ؛ خلافته حركت ايدرسه شهسزكه محمد كرايك عداوتى قازانمش
بولنه جقدى .

هرايكى جهنده روسيه نك حياتى ، مماتى صاييلا بيليردى .
واسيلي بر حيله دوشوندى . همان (ميخال) ي قازانه كوندروب
اهالى به ، قريم وحاجى ترخان خانلرينك شرندن قاچارق روسيه به التجا
ايدن واليوم (مبشير) بلده سى رئيسى بولسان (شيخ على) نى قازانه
خان نصب ايدى جكنى بيلديردى . چونكه بو آدم روس اخلاقيله متخلق
روس منفعتنه خادم بر ذات ايدى . قازان اهاليسى بوتكليفى ممنونيله قبول
ايتديلر . واسيلي (شيخ على) نى ، ديميتري بيلسكى رفاقيله قازانه
كوندروب اجلاس ايتدى .

نام بوصیره ده ایدی که محمد کرایک مسقوا سفیری (آپاق) میرزا آدینی امر اوزرینه واسیلی شوسوزلره تکرار ایتدی :

« هانکی برسیدر که سکا . بزم دشمنز اولان احمدخانک حنفیدی (شیخ علی) بی قازان خانانغه نصب ایتمکه مجبور ایتدی .

لایقیمی در که سن عهدینی بوزوب بویله مناسبتر احواله تصدی ایدمک . »

واسیلی « هر نه قدر محمد کرایک قرده شنی خان نصب ایتمک ایچون اوغراشمش ایسه ده اهالی به قبول ایتدیره مدیکنی ؛ اکر (شیخ علی) بی تعیین ایتمه مش اولسه مطلقا اهالی ، هم محمد کرایک ، هم روسیه نك دشمنی اولان نوغای و یاخود خاجی ترخان خازاده لرندن برینك نصب ایتمکه مجبور قیله جقلرینی اکلادیغنی و بو حرکتی اصلا محمد کرایه ممانعت مقصدیله بامدادیغنی « سویلیه رك آپاق میرزایی قاندریغنی کبی محمد کرایک بصیرتی دخی قیمتدار هدیه لرله باغلامغه موفق اولدی .

بعده واسیلی استانبوله بر سفیر کوندردی . (سلطان سایم) محمد کرایک ظلمندن شکایت ایتدی . و مرحتی دخی جلبه موفق اولدیغندن اوصورتله محمد کرایک تجاوزینه قارشی برسد چکمش اولدی .

(۹۲۶) سنه سی ایدی که محمد کرای پک زیاده قورقدینی سلطان سلیمک وفاتی عقبنده روسیه نك بر چوق شهرلرینی تخریب ایتمک صورتیه واسیلی دن نقض عهد انتقامنی الدی . بو هجوم روسلر ایچون حقیقتاً ضررلی بر هجوم ایدی .

بو تجاوز اوزرینه واسیلی (تریاق غویین) نام سفرینی تکرار استانبوله کونده روب (سلطان سلیمان) جلوسی تبریک ایتدی . و بو

وسيله ايله ده محمد کرایي حرکت واقعه سندن طولايي سلطانہ شکایت ایتدی . سلطان ده محمد کرایي روسیه به تجاوزدن منع ایتدی . هر نه قدر محمد کرایي سفیر مخصوص ايله « روسیه نك مقصدي ممالك اسلامیه بی کاملاً ضبط و اسلام یوردلرنده بولنان جامعلری کلیسالره چورمك نیتنده اولدیفنی کرار آ کلامش ایسه ده سلطان سلیمان نزدنده سـوزلری اوفاق بر تأثیر بیه اویاندرامادی . چونکه واسیلی نك ظهیری و حصین بکانه بی آلتونلری ایدی . چونکه واسیلی اولجه اقتضا ایدنلرک جییلرینی ، قولاقلرینی آلتونلریله ، قیمتدار هدیه لریله دولیرمش و طبقاه شدی .

محمد کرای سلطان سلیمان ايله ا کلاشمغه موفق اولامادیغندن نظرلرینی قازانه چوریدی . قازانک علما و آمراسنی شیخ علی خان روسیه به قارشی کوستردیکی فضله تمایل ايله اهالی بی کنندن نفرت ایتدیرمشدی . محمد کرایک تکلیفی وجه اوزره صاحب کرایک قبولنده تردد کوسترمه دیلر (۹۲۸) تاریخنده صاحب کرای بر مقدار قریم عسکرلیه قازانه کلوب تحته اوطوردی . وروس سفیری (قاربونی) ايله (شیخ عالی) خانی حبس ایتدی .

شیخ عالی توقتمش خان نسلندن اولدینی جهتله صاحب کرای ، ا کا ایسترسه عائله سنه کیده بیهلر جکنی سویلددی .

شیخ بو مساعده اوزرینه مسقوايه کلدی . واسیلی طرفدن بیـوک التفاتلره ، هدیه لره نائل اولدی . کندیسنه تکرار قازان خانلغی اعاده ایده جکنی وعد ایتدی .

واسیلی بو خیالار ايله مشغول اولدینی هنکامده محمد کرای بوتون

نوځای قبیله‌لری ، لهستان قرالی ایله متفقاً روسیه اوزرینه هجوم ایدیوردی .

واسیلی دخی کناز آندری ، کناز بیلسکی قومانداسی مختنده بر اردو ایله مقابله حاضرلاندی .

وقوع بولان محاربه ده ، بو قوماندانلر فن حربه کرکی کبی واقف اولماقدیرندن طولانی خان اردوسی قارشو سنده ثبات کوستره مەدیلر . قورقدیلر ، مغلوب اولدیلر . بو غاوغاده کناز ولادیمیر ، شیرمیتف و امثالی بر چوق بویوک آدملر تلف اولدیلر . بر قسمی دخی دشمن آلنه اسیر دوشدی .

(قولومنا) یاقینلرنده تاتارلر اوقدر بویوک تخریبات ، قتال یاپدیلرکه باتو و توقنامش خانلرک هجومی بیله روسیه نی بو قدر دهشته القایتمه مشدی .

بعده خان اردوسی هیئت عمومییه مسقوایه هجوم ایتدی . اهالی بوتون اشیاریله هپ مسقوایه صیغمنشاردی . یاپاسلر ، (صلیب) لریله متصل الهدن استمداد ایده یورلردی .

واسیلی شهری مدافعه دن عاجز ایدی . خانه ایچی کونده روب آمان ایسته دی .

بر چوق اموال تأدیه و کافی السابق جزیه ویرمه نی تعهد ایتک صورتیله مصالحه امضالاندی .

تاتارلر پک چوق شهرلری تخریب ایتدکاری حلد مسقوا لارندن قورتیله بیلدی . اهالی نظرند بو بر خارقه اولرق قبول ایدلدی . خاطره نجات اولماق اوزره (سیرینیا) مناسترینی بنا ایتدیلرکه اوراده

هر سنه ؛ مسقوانك تيمورلنك ، احمد خان ، محمد كراى خانك هيجو
مارندن قورتيلديغنه متشكرآ اوچ دفعه آيين روحانى اجرا اولنور .
(۹۲۹) ده محمد كراى ، حسين خان النـدن (حاجى ترخان)
خاناغنى ضبط ايتدى . محمد كراى بو صورتله ، قريم ، قازان ، حاجى
ترخان خانلقلرينى بيرلشديرمك ايجون ترتيب ايتديكى پلانى موقع تطبيقه
قويمش اولدى .

محمد كراى عين زمانده نوغاي ، خيـوه ، دشت قـچـاق ، سـبـريا
خانلقلرينى دخى توحيد وعجم حكومتى محو ايتك وبوصورتله آوروپايى
تهديد ايتك تصورنده بولنيوردى . اكر محمد كراى بوخصوصه تدريجي
بر حر كنده بولنش ؛ ليتوايى ده كندينه متفق اوله رق قولانمش اوله
ايدى شهبه سزكه مرانمه نائل اوله جق ؛ حتى مسقوايى ده قولايى استيلا
ايدى جكدى . فقط درين دوشونور بر آدم اولمايغندن شجاعتيه قازانديغى
موفقيتى تدابير اساسيه ايله محافظه ايدى مدي .

واسيلي ، محمد كرايك بوفكرينه مطلع اولديغندن قازان حكومتى ، قريم
خاناغندن آيرمق وبوصورتله محمد كرايك برقنادي قيرمق ايسته يوردى .
بونك ايجونده (قازانه) امراسنى آلتونلر واسطه ييله ، صاحب
كراى عايه نه جويره يني اك معقول طريق اولماق اوزره قبول ايتمشدى .
برمدت صكره بوفكر ك ثمره سى كوريلدى . صاحب كراى . محمد كرايك
حاجى ترخانى استيلا ايتديكنى ايشيدنجه (قازان) ده بولنان روس
سفيري ؛ روس تبعه سى قتل خبرى ايشيديلدى .

اولنديغنى خبرى ، صاحب كراى وقعه سـنـك قابله توليد ايتديكى
يأسى اوتوديردى . (تلفيق الاخبار — قرامزين)

سمادت کرای خان

سمادت کرای خان، منکلی کرایک اوغلودر. منکلی کرای زماننده .
 طربزون والیسی اولان یاوز سلطان سلیم ، سلطنت مسئله سندن [۸]

[۸] سلطان سلیم عثمانلی پادشاهلرینک طقوزنجیسی ، اک بیوکلرندن بریدر.
 باباسی بایزید ولی اختیارلامش اولدیغندن تختی اوغولارندن برینه ترك ایتک
 ایسته دی . وکلا ، باخصوص صدر اعظم خادم علی پاشا ، طبیعتی پک یواش
 اولدیغندن سلطان احمدی تخته کچیرمک ایسته دی . بووقه بی ایشیدن سلطان
 سلیم بر مقدار عسکرله استانبوله طوغری یورودی .

اوغراش کوبی نام محله باباسیله وقوع بولان محاربه ده مغلوب اوله رق ،
 اوغلونک آیالتکاهی اولان کفیه ، اورادن باغچه سرایه کلدی . منکلی کرای دن
 اون بیک قدر تاتار عسکرله شهزاده لردن برینی ایسته دی . بووقه حقه ده
 (السبع السیار) نشانجی پاشا تاریخندن آتی ده کی فقره لری نقل ایتشد .

« ... بری طرفده سلطان احمد ، سلیمک قریمه کچدیکنی ایشیدنجه تلاش
 ایتدی . ودرحال منکلی کرایه بر مکتوب کونده روب شاید قرده شی سلیمی
 توقیف ایدر ، اکا یاردم ایتزسه قریم خانلغنه عموماً کفیه ولایتنده بولنان مملکتلری
 خصوصیه اوراده بولنان طقوز عدد قلعه بی ترك ایدم جکنی بیلدردی .

منکلی کرای اوزاق دوشونور بر ذات اولدیغندن مکتوب کتیرن آدمه
 جواباً :

« اوت مملکت مزه شرفلی بر خاندانک اوغلی کلدیلر . مقصدلرینی هنوز
 اکلایه مادم . روم ایلیه کچمک ایسترسه بز ناصل مانع اوله بیلیرز؟ . . . توقیف
 ایتک قارداشلغه یاقیشماز » دیدی . منکلی کرایک اوغلی محمد کرای بومکتوبی
 کورنجه : « بابا ، سلیمی توقیف ایدم » دیدی . منکلی کرای فساد چیقارمق
 استمدادی اولان سوزلری اورته دن قالدیرمق ایچون « اوغل سنک مقصدک
 قلعه ، مملکت ایسه سلطان سلیمک کندیسندن دخی ایسته یه بیلیرسک » دیدی .
 برکیجه سلطان سلیم نامنه ترتیب اولنان ضیافتده محمد کرای ، « سلطان سلیم

طولانی کفه قاعه‌سنة قاچوب کلمش و اورادن باغچه‌سرایه کله‌رك منکلی
کرای خانی زیارت ایتشدی . ینه عین ایش ایله سلطان سلیم تکرار
روم ایل‌یه کچرکن سعادت‌کرای دخی رفاقتنه لمشری .

سلطان سلیم مقصدینه نائل اوله‌رق تخته چک‌دن صوکره کندیسنه
قارشی برچوق یارارلقده بولنان سعادت‌کرایه، حزینه‌سندن ویرکی باغلامش
ویانه خدمت‌جیلر تعیین ایتشدی . [۱]

۹۳۰ سنه‌سی محرم‌نده محمدکرای خانک وفاتی اوزرینه سلطان سلیم،
خانلق « برات » نى [۲] طوغریجه سعادت‌کرای خان نامنه‌یازدی و دونما
ایله سعادت‌کرای قریمه کوندردی .

حضرتلری! احتمال که یاقینده روم تخته کچه‌جک‌سک. اوزمان قریم خانلقنه نه
ولایتله اسکله‌لری ترک ایدرمی سک ؟ « دیمسی اوزرینه سلطان سلیم :
« حکمدارلر یالکز ضبط ایدرلر ، ولایتلری سلطانله بخش ایده‌جک‌قدر
قانونلرنده مساعده یوقدر . آلتون ، کموش نه‌قدر ایسترسهک ویریلر . فقط
ولایت ایسته‌مییکز » دیمش . خانزاده ، سلطان سلیمک بوسوزلرینه قیزوب
ایکنجی کونی عسکر طوپلایه‌رق سلیم اوزرینه هجوم ایتک ایسته‌مش ایسه‌ده
منکلی کرای بوچاقین اوغلونک تشبثنه میدان ویرمه‌دن کوچوک اوغلی سعادت‌کرای
برمقدار عسکرایله سلیمک رفاقتنه قوشارق، همان ایرکن‌دن اوزی نهرندن کچمه‌لرینی
تنبیه ایتشدرکه ایسته بواستعجال ایله سلطان سلیم، محمدکرایک تعقیب‌دن قورتیلوب
روم ایل‌یه کچمکه موفق اولدی .

[۱] (صولاق‌زاده) تاریخ‌نده سعادت‌کرایه تعیین اولنان سالیانه‌نک مقداری
(۱۵۰۰) ییک آتقه [۳۰۰ روبله] اوله‌رق کوستریله‌بور .

[۲] محمدکرایک وفاتی اوزرینه ، (۹۳۰) سنه‌سی محرم‌نده غازی‌کرای
تخته جلوس ایتشدی ، بابا‌کرای‌ده قالدای تعیین آیتدی . اهالی‌دن بمضیلری
ایسه غازی‌کرای‌دن خوشنود دک‌دیلر . بونک صوکی برقرارغاشالنه میدان ویرمه‌جک
دوشون شیرین (مش) میرزا خان تمبینی ، استانبوله حواله ایتک مناسب

اواشناده کندی کندینه خانلق دعواسنه قالقیشان محمد کرایک اوغلی غازیکرای ، ابتدا قالغایلق ایله آووتیلررق بالآ خره اعدام اولندی . وبوش قالان قالغایلق منصبه ، مبارک کرایک اوغلی دولت کرای کتیرلدی . سعادتکرای درت ییل قدر راحت ، راحت خاناق ایتمشکن ، صکره لری ، اولدوریش غازی کرایک قارداشلری ، قان دعواسنه قالقیش-ه زق بش سنه قدر سعادتکرایله اوغراشدیلر . سعادتکرایده آنلرله باش-ه چیقامایه جغنی آکلایه زق نهایت حکومتدن آل چکمکه مجبور اولدی .

سعادتکرای (۹۳۸) ده تختی ترک ایدهرک استانبوله کتیدی . استانبوله (ایوب انصاری) جوارنده کندینه تخصیص قیلنان قوناقده الی سنه ده یاشادقدن صکره (۹۴۴) سنه سی ذی القعده-سنده ، ۴۶ یاشنده وفات ایتدی . سعادتکرای ، طقوز سنه ، اوچ آی خاناق ایتدی .

قبری استانبوله حضرت خالد [ر . ع] ک تربه لری یاننده در . سعادتکرای غایت کوزل ، تمیز سوز سویلر ، مزاجی نازک بر آدم ایدی . علم و معرفته او درجه هوسلی ایدی که کتبخانه-سنده طوپلادیفی معتبر ، قیمتی کتابلری صاییمز دنیله جک قدر چوق ایدی . کندی مهر و امضاسیله امضالانمش برجلد میر علی شیر نوائی خسمه سی تصادفاً ائیمه کچدی . بو دکرلی کتاب الیوم یانمه صاقلی در .

سعادتکرایک بابیخ قلمندن دوکیلان بعض شعرلری ده اوقومش ایسمه ده حفظم ده قالمادیغندن تأسف ایدهرم که بو مجموعه یه یازمادم .

اولدیغنی سویله دی و ترتیب ایتدیکی عربضیه قریم اهالیسی دخی اشتراك وموافق ایتدیلر . استانبوله کوندریلن بو عربضیه اوررینه ، غازیکرای عزل اولنه زق سعادتکرای نصب اولندی . غازیکرایک مدت حکومنی آتی آیدر . سعادتکرایه دخی اوچ آی قالغایلق ایتدکدن صکره برکون بایرام تبریکی مناسبتیله خان-حضورینه چیقارکن اولجه حاضرلانمش جلالدر طرفندن اولدیرلشدر . مدت حیاتی یکری سنه در . (السمعیالسیار)

صاحب کرای خان

صاحب کرای خان ، منکلی کرای خانک اوغلی در . برادری محمد کرای خان زمانده بعض اسبابه مبنی اوزون مدت حبس اولمشدی .
اوشانده (قازان) خانی اولان (ایچم خان) چوچهسز اولدیکندن قازان اهالیسی ، محمد کرای خاندن کندیلرینه ، جینکیز ، خانزاده لرندن بر سلطانک خانلق ایچون کوندرمه سنی رجا ایتمه لرینه مبنی ، صاحب کرای حبسدن چیقاریوب قازانه کونده ریشدی . (۹۲۵)

صاحب کرای بش سنه قدر (قازان) ده خانلق ایتدکن صوکره ، کعبه یه کیده جکفی بهانه [۱] ایدهرک قازان تختی ، محمد کرای خانک

[۱] (تلفیق الاخبار) قازان وقایع تاریخیه سنه عائد معلومات صره سنده صاحب کرایک (قازان) دن صورت انفصالی (قرامرین) دن نقل شویله جه بیان ایده یور :

محمد کرایک وفاتی عقبنده واسیلی ، (۹۳۰) ربیع الاولده کننازشویسکی وشیح علی خانی کیمیلره (وولغا) نهرندن و (باریس غاربات) ی بر مقدار سواری ایله قره دن قازان استیلاسی ایچون کونده ردی . بوایی قوت قازان جوارنده برلشدیلر . اورالری کره کی کبی غارت و تخریب ایتدکن صوره وولغا نهرینک آیاغی اولان (صور) صوبی منصبه بر شهر بنا ایدوب آدنی کنناز واسیلی نامنه نسبتله (واسیلی صوریسکی) تسمیه ایتدیلر . و اوجوارده متعدد قلعه لر یاپوب بر مدت قازان اهالیسنی کوزلجه تضییق ایتدیلر . فقط او هنکلامده قیش حلول ایتدیکندن محاربه پی ایلرو سنه یه تعلیق ایله مسقوايه عودت ایتدیلر .

صاحب کرای بو حرکتیه تماماً واقف و عین زمانده مقابله دن عاجز ایدی . سلطان سلیمانیه سفیر کونده روب « روسلرک یتلرینی ؛ روس هر صندن کندیلرینک

اوغلی صفا کرای سلطانه ترك ایدوب طوغریجه استانبوله کیمش و سلطان سلیمان طرفندن کندینه (سالیانه) تعیین اولمشدی . آرادن چوق زمان کچمه دن سعادت کرای خان، اسلام کرای سلطانک عصیان اوزرینه تختندن اینمکه مجبور اولدی .

جبراً قریم تختی آلدی ایدن اسلام کرای بش آی قدر اجرای سلطنت ایتدکن صوکره ایشک عاقبتی آکلایارق ، دولت عثمانیه کوندردیکی عریضه مسنده تختندن چکیلدیکنی ییلدردی . و بوقعه اوزرینه (۹۳۹) ربیع الاولده خانلق مسندی صاحب کرای خاه توجیه اولونوب سلطان سلیمان طرفندن ، بر سیمور قالیاق ، ایشلملی برقیلیج اهدا ایدیلدیکی کی یانسه ، آلتیش نفر طوپیچی ، اوچیوز جبهجی ، بیک نفر

حمایه اولماسنی وقازان خانلقنک بوندن بویله دولت علیه نك تحت حمایتی قبول ایدمه چکلیینی » ییلدردی . سلطان سلیمان تابعیتلرینی قبول ایتکله برابر حمایه لری ایچون عسکر کوندرمه مدی . فقط مستقوايه یونانی (اسکندر متکوبی) بی سفیر اوله رق یوللادی که اونک وظیفه سی روسلری قازانه تعرضدن منع ایتک وقازان خانلقنی سلطان اداره سنه کچرمک ایدی .

واسیلی ابتدا سفیرک جیبینی آلتونلرنه دولدردقدن صوکره دیدی که « قازان خانلقی تا ایوان عصرندن بری روسیه تابعیتنه کچمشدر . قازان صاحب کرایک آلتده دکل که اونی بریسندن آلوب دیکرینه ویره ییلسون . » سلطانک سفیری دخی واسیلی نك سوزلرینی تصدیقه مجبور اولدی .

(۹۳۱) ده واسیلی قازانه (ایوان ییلسکی) قومانداسیله قوتنی براردو کونده ردی . بواردوده ده بر چوق مقتدر جنراللر و بالذات شهبخ علی خان بولنیوردی .

صاحب کرای ایسه مقاومت ایدمه چک قدر برقوته مالک دکلدی . بو امیدسزلاک اوزرینه برادری محمود کرایک اوغلی صفا کرای یربه استغلاف ایله ، بالذات سلطان سلیمان کیدوب امداد ایسته به چکنی اورته به سورمه رک قازان دن ایریلدی .

سکبان ، قرق نفر متفرقه ، اوتوز چاوش و آلتش نفر شرحلو تعبیر اولنان تیمار ، زعامت صاحبجاری قوشیلار قریمه کونده ریلدی .
اوکون دن اعتبار آ بوعسکرلرک مصرفنه قارشولوق اولمق اوزره ، دولت عثمانیه طرفندن ویریلان (سکبان آقچه سی) تا قریم حکومتک انقراضنه قدر ویريله کلشدر .

صاحب کرای خان قریمه کلدیکن صوکره اسلام کرای سلطانی (قالغای) دیکمش ایسه ده ، برمدت صکره کندیسندن امین اولامایه رق اعدام ایتدیردیک کبی [۱] اسلام کرایک منصبه کان ، سعادت کرای زاده

[۱] باقی بک اولجه اسلام کرای سلطان معینده ایکن بالاخره برادرلرله صاحب کرای خانه تبعیت ایتشدیلر . صاحب کرای باقی بکه برادرینک قتل وظیفه سنی تودیع ایتدی ، واقعا باقی بک اسلام کرای قتل ایتش ایسه ده « بندن دها یاقین اولان برادرینی قتل ایتدیره ن بر آدم بنیده برکون اولدر مکدن چکینمز » دیه قریمه عودت ایتده دی ، همده خانه قارشو عصیان ایتدی . باقی بک ، غالباً لهستان محاربه سندن عودت ایدن قالغای امین کرای عسکرینه تصادف ایله محاربه دن یورغون کان ذخیره سز عسکرلری ، بوتون ماللری صویدقدنصکره (اوزی) کنارنده آج ، چیللق براقق صورتیه برچوق تلفاته میدان ویردیک کبی ، صاحب کرایک مستوا محاربه سی خصوصنده کی نشبندی ده عقیم براقیه سب اولمشدی . برکون صاحب کرای باقی بک اوزی کنارلنده دولاشدینغی خبر آله رق صید وشکار بهانه سیله کیدوب باقی بکی اله کچیرمکه موفق اولدی . الجزامن جنس العمل فحواسنجه ، صاحب کرای ، موسی ایهمی باغچه سراه کتیروب (تکل) دیوانی ایچنده کی حوضه صوطولدرتوب اورایه حبس ایتک صورتیه تلف ایتشدیر .
عمده الاخبار .

(السبع السیار) دن :

(خان سابق اسلام کرای ، خلاف عاده اوله رق (قالغای) نصب اولنمشدی . طبیعتی ایجابی ینه اختلاله باشلامسی اوزرینه وجودی دولته غررلی

استطراد^۱

قریم حکومتك اداره تشكیلاتنه عائد معلوماتی (عمدة الاخبار) دن
 آتی به نقل ایستدیکمز کی، قریمك مقدراتی اوزرینه کلی تأثیرلری اولان
 میرزالر، علما حقنده کی معلومات دخی صیره سی کلدیجه درج اولنه جقدر.
 « معلوم اولاکه قریم خانلرینك ترتیب دیوان و سائر امور راسخ
 الارکانی درت رکن بکلرک کف کفایتلرینه تفویض اولنوب آنارک
 رأی وقرلورلی اولمادیقه برأمر عظیمه مباشرت اولنمق قانونلری دکلدی.
 بو درت رکن : (۱) شیرینلر (۲) منصور اوغلاری (۳) بارین (۴)
 سجتو تعبیر اولنان ولسان تاتارده عمومه (قراجی) دنیان قسملردر.
 چنانکه امور مملکتدن برایش ظهورنده، (درت اوجاق) تعبیر
 اولنان علماء عظام، مشایخ کرام که (۱) کوچ شیخی (۲) قاچی شیخی (۳)
 چوینچی شیخی (۴) طاشلی شیخی ایله یوقاریده ذکر اولنان درت صنف
 قراجی بکلری، میرزالری وقیو قولى اختیارلری دعوت اولندقدنصکره
 ابتدا امور خارجیه ایشلرینی کورن میرزالر مشورت ایله قرارلرینی علما
 مجلسنه حواله ایدرلر و شرعاً هیچ برمحذوری کورولمزه قبول ایدوب
 أوالامر اولان خانه عرض ایله تصدیق ایستدیرلردی .
 أولیا چلبی سیاختنامه سنده خانلرک قدیم قانون جینکیز اوزرینه
 تشکیل ایستکلری (دیوان) لری شو صورتله ذکر اولنمشدر :

[۱] بوشهر آتیل [وولغا] مویونک [بجر حزر] . دوکولدیکی محله
 اولوب ایوم (آژدرخان) نامیله یاد اولنور.

« خان مهرانکی (کورنش) [١] ده بولنه جقی اولورسه بوتون قپو قوللری ، قپوجی خلقلری آل قاووشدیروب ، عادتلری اوزرینه یرلی یرلرینه اوتورورلر ، خان کلیر محل مخصوصنه جاس ایدر . خانك صاغ طرفنده قالغای سلطان ، صول طرفنده نورالدین سلطان اوتورورلر . قالغای سلطانك صاغ طرفنده شیخ الاسلام حنفی و اوج مذهب [شافعی حنبلی ، مالکی] صاحبی مفتیلر : ونورالدین سلطانك صول طرفنده قاضیمسکر ، بانجه سرای منلاسی ، قریمك اطرافندن کلن یکریمی درت قاضیلر اوتورورلر . (خان آغا) سی دائما آیاقده دورر . بمضاده نورالدین سلطانك یاننه کیدر . قپو کتخداسی أئنده کومش برطایاق ایله طولاشه رق ارباب مصلحتی دیوانه کتیرردی . (دفتردار) قالغای سلطان طرفنده ، (دیوان افندیسی) نورالدین سلطان طرفنده اوتورلردی .

أمرأ ، خزینه دار ، ملزملر ، دیوان کاتبلی هپ (روزنامهچی) طرفنده بولنیورلردی . (أوث) آغلاری دخی آیاقده طولاشیرلردی . (دیوان) اعضالری بو صورته اخذ موقع ایتدکن صکره قالغای سلطان تحت اداره سنده بولنان [آقسجددن تاقریمك جانب شرقیمی منتهاسنده (لرس) قلعه سنده قدر اولان اوچیوز شهر و کویلرک بالجمله مصلحتنی کوردیکی کبی نورالدین سلطان دخی کندی اداره سنده اولان] صاماحی دره سندن تا کوزلوه ، اور ، چکشکه ، آرباط قلعه لرینه وارنجه یه قدر او محیط داخلنده اولان ایکی یوز الای [قصبه و کویلرک مصلحنی ، خان و یوقاری ده ذکر اولنان علما حضه ورنده کوریردی .

[١] (کورنش) لر حقنده معلومات صاحبکرای خان دوره سنده بیان

ایدلشد .

بو مجلس ده علمانك موقعى پك حائز اهميت و نازك ايدى . حكملرده سقطلق، چوروكلك ظاهر اولورسه تاتارلر، آنلرى [عاصى طاش] ايله تەپەر و اصلا اُمان و يرمرلردى .

خان دخى بومجلسدن صدور ايدن حكملى امضا ايله يرليغ [فرمان] حاله افراغ ايدردى .

مجلسه ختام و يرلدكن صكره ، ايچنده مطلقا (طای) اتى اولوق شرطيله نفيس يمكلر حاضرلانيپ، سفره لر قوريليردى .

(ديوان) اعضاسى سفره لرده شو صورتله اخذ موقع ايدرلر :

۱ نجى سفرده خان، قالغاي ونورالدين سلطانلر، مفتيلر، شهرمنلاسى .
۲ » » قاضيلر .

۳ » » خان اغاسى ، شرين بكي ، منصوريلر، امرا .

۴ » » قهوجيلر كتخداسى ، قهوجى باشلىرى .

۵ » » قهوقوللرينك رئيسلىرى ، دفتردار .

۶ » » باش كاتىبار ، روزنامه جيلر .

بويله ديوان انعقادى كونسند يكرمى ايكي رده صلوات پيغمبرى چكيله رك يمك ينيپ و بعدالطعام دعا و ثنلر ايديليردى .

احمد کرای سلطانی دخی بر قاچ آی صکره قتل ایتدیرمش ویرینه اوغولارندن امین کرای سلطانی کتیرمشد . صاحب کرای خان ، آلتی نهر [جم ، جاییق ، آتیل ، قوبان [۱] ، تن ، اوزی] کنارلرنده ، چادرلرده یاشایان تاتارلری قریه یرلشدیرهك هرینه برهمقدار طوپراق ویرمش و بو طوپراقاری قزیل ، ماوی تمغالر باصلمش «ملکنامه» لر ایله کندیلرینه تملیک ایتمشد .

بونوع ملکنامه لر صاحب کرای خانك اثریدر . صاحب کرای خان سلطان سلیمانك « بغداد » سفرنده ، بالذات تاتار عسکريله بولنهرق بر جوق یارارلقار کوستردیکی کبی ، « آنکروس » محاربه سنده دخی اوغلی ، قانغای امین کرای ، قوتلی بر تاتار اردوسيله کوندروب دولت عثمانیه یاردمده بولمشد .

صاحب کرای ، حسن نیتی ، درایت و ذکا - یله كرك سلطان سلیمان ،

کوريلهك قتل (باقی میرزا) به حواله اولنمشدی . باقی میرزا اوزون مدت تعقیبندن صوکره (اوزبك) یاقینلرنده اسلام کرای راست کتیروب تلف ایتمشد .

اسلام کرایك یرینه کچن احمد کرای بوقعه دن منته اولایهرق اوده بر قاریشلق چبقارمق ایچون اوغراشیوردی . احمد کرایك بویتندن صاحب کرای خبردار اولوب درحال اعزام ایتدیرمشد .

[۱] (قوبان) نهری ایکی بویوك شعبه به آبرایر . بری (قره دکز) . دیگر (آراق) دکزینه آقار . بویکی قول آراسندهك (آدا) به وقیله (طمان) و آندن یوقاری نهر بویونجه تا (قنارطی) به قدر اوزانان کنیش حوراله (قوبان) دینلیدی .

قوبانك نام قدیمی (واردانوس) اولوب چرکسلر بوکا ، قره صو معناسنه (پسیخچه) دیرلیدی . (تاریخ عثمانی - احمد راسم)

كرك قريم اھالیسی نزدنده لایق اولدینی حرمت و توجهه بحق نائل اولمشدی. فقط ، برمدت صكره كفه میرمیرانی (قاسم پاشا) ایله بر مسئلهدن [۱] طولانی آراری بوزولدینی جهته ، قاسم پاشا نك ، صاحب کرای خان علیهنده ، افتارله دولو ، استانبوله کوندزدیکی بر « شکاینامه » سی سلطان سلیمانی ، خان حقنده شبهه دوشورمشدی .

اوکونلرده قازان خانی « صفا کرای » وفات ایتدیکندن قازان اھالیسی ، صاحب کرای خانه مراجعتله اوغلی « بولك کرای » قازان خانانغه ایسته میشدیلر .

صاحب کرای خان او صیرمدرده بعض سببیه مبنی اوغانی حبسه آتدردینی جهته ، برچوق زمانلردن بری استانبول ده اقامت ایتدکه بولتان دولت کرای قازان خانانغه مناسب کورهك دولت کرایک اورایه

[۱] صاحب کرای . چركس سمتنه کیتك اوزره كفه جوارندن چكرکن بر آدم صاحب کرایه ، عثمانی رسومات مأمورلرینك اھالییه یاپدقلى طلم وشدندن شکایت ایدر .

بوشکایت اوزرینه صاحب کرای ، تحصیلداری چاغیروب تکدیر ایدر . تحصیلدارك ، « كفه نك دولت علیه اولكسی اولدینی . بورایه عائد بر مسئلهیه هیچ بر کیمسه نك قاریشمهیه حق اولمادینی » بولو مقابلهسی اوزرینه صاحب کرای ، « كفه قلمه سی عثمانیلر آنجی اجدادینك یاردميله فتح ایتدکیرینی و (طوب منزل) ندن اوتھ سی ، خلیفه طرفندن قريم حکومتنه ترك اولدینی » درمیان ایدر .

ایشته بولقدیلر بالاخره دورلو دورلو قالبلره صوفیلره رق ، کویا ص حب کرای كفه نك دولت عثمانیهیه عائد اولمادینی ادعا ایدمورمش و كفهیه کلکدن مقصودی قلمه بوللرینی اوكرتك ، قلمهیه هجوم نقطه لریتی تعیین ایتك ایش صورتيله تفسیر اولنه رق اصله سز سوزلرله سلطان سلیمان دخی شبههیه دوشوریلمشدر .
(السبع السيار)

کوند رلمسنى بر عريضه [١] ايله دولت عثمانيه بيلديردى .

استانبولك بعض رجالى صاحبكرايه دارغين، حتى دشمن اولدقلىرىدن .
 بو عريضه يي پادشاهه ، « دولت كراي قريمه كونده ريليرسه صاحب كراي
 طرفندن قتل ايديله جگنى ، ميرميران پاشانك معروضاتى بودوشونجه لر ينك
 اصابتى ايچون قوى بر برهان اوله بيله جگنى » سويله يهرك نه ايت سلطان
 سايمانى ده افتاعه [٢] موفق اولديلر .

ايشته بو قرار اوزرينه استانبول حكومتى بر طرفدن صاحب كرايه ،
 دولت كرايك « بزموجب معروضات » كونده ريله جگنى بيلديرديكى
 حالده ديكر طرفدن خانلق براتى مهرلنوب دولت كراي آلينه

[١] (مستفاد الاخبار) تاريخى (تحفة الاديب و هديت الاريب) تاريخندن
 نقلا بو وقعه يه متعلق شو معلوماتى ويره يور : « روسلك قازان شهرينى استيلا
 ايتدكلرينى خبر آلان قريم خانى صاحب كراي ، استانبوله بر عريضه كونده -
 روب ، قازانك روسلر طرفندن استيلا اولنديغنى ؛ كرك قريم حكومته ، كرك
 حضرت سلطان بهوشهرى تخلص واجب اولديغندن عموجه زاده سى دوت كرايك
 قازانى روسلر آلندن قورتارمق ايچون ، معينه بر مقدار عسكرو ويره رك
 اورايه كونده ريلمه سى لزومنى « بيلديرمشدى . حالبوكه دوت كراي ، صاحب
 كراي قتل ايله قريم تختنه اوتورمق ايچون كونده رلدى . قازان خانلقى ده
 نهايت روسيه نك محكومى اولوب قالدى . (٩٦١)

[٢] (عمدة الاخبار) صاحب كرايك عزلى خصوصنده شو خبرى يازي يور :
 صاحب كراي هر وجهله دوستنه دوشمننه فائق و سلطان سليمانله طوغرودن
 طوغرى به مكتوبله شير ايدى . استانبولك بعض رجالى بونى چكهميوب پادشاهى
 قاندرمق ايستديلر سه ده موفق اولامامشديلر . رسم پاشا صدرته كچنجه (كنه)
 مفتيسنه ، وقاضيسنه و ميرميرانه كيزلى مكتوبلر يازارق شايد صاحبكرايك بر
 خيانتى پادشاهه بيلديريلير ايسه كنديلرينى انواع انعامه مظهر ايديه جگنى وعد
 ايتسى اوزرينه . . .

ویرله یورو صاحب کرای اؤلدرمک اینچون قریم جانبنه کوندریلوردی .
دولت کرای بو (تعلیمات) ایله استانبولدن آریارکن . صاحب
کرای چرکس طرفرنده بولنیوردی [١] صاحب کرای وهنوزاون اوج
یاشنده اولان اوغلی غازی کرای ، دولت کرایک تعلیماتی اوزرینه ،
بولک کرای طرفندن ، طمان کچینده قتل اولندیگی کبی باغچه سرای
ده بولنان بوتون چوجقاری ده تاف ایدلشدر .

صاحب کرای وممصوم غازی کرایک نیشلری (باغچه سرای) ده
کتیریلرک ، حاجی کرای خاک تره سینه دفن اولمشدر [٢]
صاحب کرای خان ، عقل وتدیر صاحبی ، حکومت اداره سینه مامر
[٣] فقط غضبلی بر ذات ایدی . تحت اداره سنده بولنان مملکتتری
بیسوک تدیرلرله قولای قولای چویرمه یه موفق اولمش و قریمده بر

[١] صاحب کرای قریمده بولنورسه دولت کرایک عدم موفقیتی احتمالی نظر
اعتباره آلان عثمانلی رجالی ، اولجه صاحب کرایه بر (فرمان) کونده روب
اوکونلرده حال عصیانده اولان (ژانه) قبیله سنی تأدییه مأمور ایشلردی .
ایشک حقیقتی آکلایمان صاحب کرای ، جزئی بر عسکرله قالدای امین
کرای قریم محافظه سینه براقه رق عموم تاتار عسکرله طمان جهته کچمشدی .
(السبع السیار)

[٢] دولت کرای ، صاحب کرایک نعشی (اسکی قریم) ده کتیرلدیکنی ایشیدنجه
قدیم جینکیز عادت اوزره قان لککلرینه بولانمش پارچه ، پارچه البسه سنی کیهرک
جنازه سراسمنده حاضر بولندیغی (السبع السیار) یازیور .

[٣] (ایدمه کو) میرزا اوغلاردن (علی بک) باشنه طوپلادیغی بوبوک
بر قوتله قریمه هجوم ایدمه جکنی ، صاحب کرای خان خبر آیر آلاز هان
تدارک کوروب دوشمنه فرصت ویرمه دن محو ایتدیکنی وبووقده کوستردیکی
مهاتلرینی (السبع السیار) مفصلا یازیور .

چوق مؤسسات [١] وجوده کنیرمشدر. یالکز عضیلی زمانلر نده اوفاق بر قصور، بر آدمک اتلافی ایچون کافی ایدی،
 « بشر القاتل بالقتل » فحواسیجه عاقبت کندیبسی دخی قضایه اوغرادیلدی.

صاحب کرای خانک مدت حیاتی اللی و خانانلی یکر می ییلدر.

[١] (عمدة الاخبار) صاحب کرایک مأساتی حقته شو یولده معلومات ویره یور:

صاحب کرای (اولافی سرای) نده بر جامع، بر مدرسه بنا ایتدردیکی کبی (باغچه سرای) دره سنی دخی شهر حاله قویق ایچون عالی بنالر، مدرسه لر، جامعلر، دکانلر و چفته قانلی حاملر انشا ایتدیرمشدر. باغچه سرای ده (تنکلو کورنش) ی ایله قریبی دشمندن محافظه ایچون ایکی دکرز آرمسندنه یاپدر. دینی (اور) قلعه سی، مومی الیهک آثار متروکه مهمه سندندر. (اولیا چلبی)، سیاحتنامه سندنه (کورنش) لره دایر شو معلومات ویره یور:

« صاحب کرای خان اوتورمق ایچون (عبا) دره سنی (صلاحق) دره سندن دها الیریشلی بولارق دره کنارینه صوک درجه زینتلی بر (کورونش) یاپدیردی که بوسرای یدی سنه ده اکال اولمشدر. (کورونش) سراینک درت طرفی باغلرله چوریلدش و دیوارلری کار کیردر. جرمی. دارآ مادار بش بیک آلتش آدیم اولوب درت طرفه قوی، متین دمبر قپولری واردر. برقاپوسی شمال طرفنده بولان (ضربخانه) قاپوسیدرکه اوراده (مطبخ کیکاووس)، (کلار عامره)، چاشنکیران وقابوجی اوطله لری واردر. وبری ده جنوب طرفنده کی باغچه قاپوسی در. و دیگر ایکی سی ده آسی و یکی (کورنش) قاپولیدرکه (یکی کورونش) قاپوسندن حرم دائره سنه کیریلیر. بو ایکی آرمه برده، (باغچه ارم) ی کچدکنن صکره (قره خادم اغا) لر دور دینی بویوک حرم قاپوسی واردر. و بو قپولرک ایچنده اوچ یوز آلتش عدد قات قات (شاهنشین) لر، (جهانتما) لر و « کونا کون نقش بوقلمون عبرتتون

صاحب کرای ، باغچه سرای ده ، خان سرانی یاننده جامع ،
 ، ، حمام یاپدیریغی کبی سائر محالرده دخی یوز قدر مسـجد ،
 بنا اتمک صورتیله نامنی دنیاده خیر ایله یاد ایندرمهکه موفق اولمشدر .

حجره لر واردرکه هریری بر پادشاهک اثار بنالیدر . « باغچه سرای ده ،
 اوچ یرده (کوروش) سرایلری واردرکه هر برینه اوچ بیک آدم صیغار .
 بونلردن بری صاحبکرای خانک بری بهادرکرای خانک بردیکری ده اسلامکرای
 خانک بنا کرده سی در . اشـبو کوروشـلرده خانلر چلوس ایدوب قانون آل
 جنکیز اوزره (دیوان) قوروب امور حکومتی رؤیت ایدرلر .

دولت کرای خان

دولت کرای خان ، منکلی کرای خانزاده لرندن مبارک کرای سلطانک اوغلی در .

باباسی ، سلطان سلیم خانک مصر سفر نده شهید اولدق دن صوکره آناسنی عموجه سی محمد کرای خان ده صوکره سعادت کرای خان تخت ازدواجنه آلدق لرندن طولای دولت کرای کنجلیکفی «سرای» ده کچیر مش وسعادت کرای تخته کچنجه دولت کرای «قالغای» نصب ایتمشدی .

اسلام کرای وقعه سی اوزرینه سعادت کرای تختدن انفصال ایتدکن صوکره دولت کرای دخی استانبوله کیتدی .

بر مدت صوکره صاحب کرای خان طرفندن قازان خانانی ایچون ایسته نیلمش ایسه ده صاحب کرایک مومی الیهی تلف ایده جکی آکلا شیلما دی اوزرینه [۸] دولت کرای طوغریدن طوغری به قریم خانانی «برات» نی

[۱] کلین خانان والسبع السبار ، صاحب کرای خان دوره سننده اونک معصومیتنی ادعا ایتدک لری حالدله دولت کرای دوره سننده بامکس مومی الیهی اتهام ایدیورلر .

صاحب کرایک متعدد سفرلرده بولنه رق دولت علیه به سبق ایدن خدماتنه مقابل سلطان سلیمان خان طرفندن مومی الیه قارشی بسله نیلن توجهی و بو توجک تحصیلدار و میر میران وقعه لری اوزرینه نه صورتله زائل اولدینی وباخصوص استانبول رجالندن بضرلرینک صاحب کرای علیه نده اظهار ایتدک لری خوشونت آیری آیری دوشونولیرسه دیقیله بیلیرکه مملکتنه حقیقی براداره تأسیسنه چالیشان و برچوق علمی . اداری مؤسسه لر وجوده کتیرن صاحب کرای واو معصوم خانزاده لر صرف دولت کرایک حرص و طمعنه ؛ بعض رجالک حسد و انتقامنه قربان اولمشدر .

حاملا ، باغچه سرای تخته اوتورمق و صاحب کرای قتل ایتک ایچون « قریم » ه کتدی .

او صیره لرده بر مصالحته چرکس طرفنده بولنان صاحب کرایک ، بولک کرای مباشرتیه طمان کچیدنده قتل ایدیسی اوزرینه « ۹۵۸ » تاریخنده دولت کرای قریم تخته اوتوردی .

دوات کرای ، صاحب کرایک اوغوللرندن امین اولامادیغندن بالاخره قالغای امین وغازی کرایلری [۱] و برادرلری صاحب ، سلامت عادل . غضنفر کرایلری ؛ امین کرای زاده جعفر و هنوز صبی بولنان قوتلو کرایلری دخی قتل ایتدیرمش و صاحب کرای خلک ارکک . قاین اوچ یوز قدر خدمتجیلرینی ؛ یوز بیسک عدد آت . قویون ، داوارینی ونه قدر ذی قیمت اشیاسی وارسه جمله سنی مصادره ایتمشدر . دولت کرای ، بولک کرایک یاپدینی جنایتیه قارشولوق اولوق اوزره کندینه قالغایاق منصبی ویرمشدی . چوق کچمه دن بر مجلس ده دولت کرای ، صاحب کرای خانی نه صورتله قتل ایتدیکنی اوتانمهن حکایه ایدرکن بولک کرایه غضبلانوب بنده کی خنچر ایله اونی اولدیرمش ویرینه اوغلی احمد کرای « قالغای » نصب ایتمشدر .

[۱] غازی کرای ، دولت کرایک امریله شیرینلردن (صقورچیش) نامنده بریبی طرفندن اولدیرلیدیکی کبی قالغای امین کرای دخی کندی معیتی آدم لردن اولان (ایت خواجه) نامنده بر جانی طرفندن قتل ایدیلوب نعشی دولت کرایه هدیه مقامنده کوندریلمشدی .

دولت کرای ، کندیلکندن بویه برجنایتده بولنان (ایت خواجه) یی همان دار آغاجنه آصدمشدر .

(السبع السیار)

ایشته بواشاده ایدی که روس-بارك حاجی ترخانه هجوم ایستدکری خبری واصل اولدی . بوخبر اوزرینه دولت کرای معینه قالغای احمد کرای و حاجی کرای و برچوق شیریناری آلهرق اردوسیه حاجی ترخانه کیتدی وقریمه دخی اوغلی سمین محمد کرای ساطانی براقدی .

حاجی ترخان محاربه سنده اوکجه روسلر غالب کلدیله . حتی قالغای احمد کرای ، حاجیکرای ، و برچوق شیرین بکلری روسلر طرفندن شهید ایدلدی .

خان عسکرینک بومغلوبیتدن تماماً یأسه دوشدکری برهنکامده ایدی که بر مقدار عسکرله سمین محمد کرای چیقاکلدی . مومی الیه بو محاربه کله ایچون پدیری طرفندن مأذون دکل ایکن محضاً ساقه جلاذتله حاجی ترخانه کیدن عسکره ذخیره کوتوره جکنی بهانه ایدرک معینی قانديروب یوله چیقمش ایدی .

تاتار عسکری ، اصلاً مأمول ایتمدکری بوامدادی کورنجه جسارتلندیله ؛ هپ بردن روسلاره شدتلی برهجومده بولندیله . روسلر بوهجومه مقاومت ایدمه یهرك بوزولدیله ، منلوب اولدیله . دولت کرای ، بو محاربه ده بویوک یارارلی طوقونان قهرمان اوغانی ، محاربه ده شهید اولان احمد کرای سلطانک یارینه « قالغای » دیکدی . [۸]

[۱] بوقمه حقنده (پچوی) ده شوسطرلر کورلمشدر :
(۱۹۶۱) ده دولتکرایک ، روس حکومتک بانیسی عد اولنان ایوان [غو روزنی] ایله وقوع بولان محاربه سی بیوک وقعه لردن در . محمد میرزا نام ذات قومانداسنده اولان تاتار عسکری ، روسلرک التمش بیک موجودلی اردوسی برکون برکیجه طرفنده پریشان ایتمشدر که بومقداردن پک آزی قورتیلا بلمشدر .
بومحاربه بی (السبع السیار) شوصورتله یازیور :

دولت کرای خان ، جنک وجدالی سوهر ، قهرمان برآدم ایدی .
 اوته دنبیری قریم حکومتنه تعرضدن واز کچمەین روسلری قوتلی براردو
 ایله تا مسقوايه قدر قوغدی . بونکله ده اکتفا ایتمیوب روسلرک بای تختی
 اولان « مسقوا » بی قرق کون محاصره ایله ضبط و خزینه رنده
 بولنان بوتون اموال و نقودینی مصادره ایتدکدن ماعدا قریم حکومتنه
 روسلر طرفندن هر سنه معین برویرکی ویرملک شرطیله عقده مصالحه ایتدی .
 تاتارلر بونوع ویرکیلره « طپش » دیرلر . مسقوا وقعه سندن سوکره
 قریم اهالیسی دولت کرای خان « تخت آلفان » لقبی ویرمشاردر .
 دولت کرای « ۹۸۵ » صفرنده طاعون دن وفات ایتمشدر . تربه سی خان
 جامه نك قبله طرفنده در .

مدت حیاتی « ۶۷ » و مدت حکومتی یکری میدی سنه درت آی در .
 دولت کرای کوزلوه شهرنده برجامع و متعدد چشمه لر یاپدرمشدر .
 آتی ده کی بیت مرحوم مشارالیه ک آثار متروکه قلمیه سندن در :

یا قه سین چاک ایدن هر برک کلک
 کلشن ایچره ناله سیدر بلبلک

حاجی ترخان اهالیسی آره سنده میدان آلان اختلا لدن روسلر جسارتنلنهرک
 هجوم ایدوب شهره کیردکلری فریمه ایشیدلدی . دولت کرای ندارکات
 لازمه بی اکیال ، بعده طوغریجه حاجی ترخانه کیدوب روسلری اورادن طرد
 ایتدیکدن صکره فریمه دوزکن ، اصلاً عجم نسلنه منسوب و (شرمند) اقیله
 یاد اولنان قبیله دن طفسان بیگ آدم قارشولرینه چیقیدی . اموال غنیمتله یوکل
 یورغون عسکرلره هجوم ایتدیلر

سمین محمد کرای خان

محمد کرای ، دولت کرای خانك اوغلی در . باباسنك وفاتی اوزرینه .
(۹۸۵) سنهسی محرمنك صوكلرنده تحته اوتوردی . وقرداش لرندن عادل
کرای سلطانی قالغای دیکدی .

اوسنهسی محمد کرای خان ، دولت عثمانیه طرفندن (ایران) محاربهسی
ایچون یارده دعوت اولنش ایدی .

محمد کرای « تیمورقپو » طریقله عثمانلی اردوسنه ملاقی اولدقده ،
سردار مصطفی پاشا ، یرینه اوز تیمور زاده عثمان پاشایی وکیل براقهرق
عودت ایتشدی .

محمد کرای دخی پادشاهك امرینی بکله مه دن [۱] یرینه برمهقدار
عسکرله قالغای عادل ، غازی ، مبارك ، اوغلو سعادت کرایلری براقوب
قریمه عودت ایتدی .

برقاج کون صوکره اوغلی سعادت کرای دخی معیتله قریمه دوندیکندن
میدان محاربه ده ، پك آز بر عسکرله یالکیز عادل ، غازی ، مبارك کرایلر قالمشدی .
بوایی شهزاده عثمان پاشا طرفندن ، حدود کنارلرنده دشمنی ایزله مك
ایچون مأمور ایدیلر .

« محمود آباد » نام محله ، عجم شهزاده لرندن حمزه میرزا قومانداننده
قوتلی براردو آپانسزدن قارشولرینه چیقیوردی .

[۱] لالا مصطفی پاشانك ، وکالتی عثمان پاشایه براقاسنی حیثیتنه مغایر
کوره رك عودت ایتدیکنی (السبع السیار) یازیور .

عادل کرای قوتنك آزلغنه رغماً عجملره مقابله طرفنی التزام ایتمش
ایسهده مقاومت ایدمه یهرك [غازی کرای ایله برابر | عجملرك الینه اسیر
دوشدیلر .

شقای مبارک کرای ایله غازی کرای هر نصله دشمن الندن کنبدیلرینی
قورتاروب مبارک کرای قریه غازی کرای یدی سنه اساردن صوکره
ارضروم والیسی عثمان پاشا نزدینه سالمأ واره بیلدیلر .

فقط عادل کرای عجملر طرفندن اولدیرلدی . [۱] قالغای عادل
کرایک عجملر طرفندن تلف ایدلدیکی خبری قریه ایشیدیلنجه محمد کرای .
عادل کرای سلطانک یرینه اوغلی سعادت کرای قالغای نصب ایتمک
ایسته دی ایسهده آلب کرایک ، خانک اوغاندن یاشیجه بویوک اولماسی
بوفکرینی اجرایه مانع اولدی .

[۱] حمزه میرزا بوا یکی شهزاده یی اسیر آلدقن صوکره کندی
چادرینه کتیروب آنره رعایت مخصوصهده بولندی . بعده طوغریجه ایران
کیتدیلر .

خانزاده لرك مدافعهده کوستردکلری ثبات وجلاد نلرینه حیران اولان حمزه
میرزاتک و شاهک حریمی شهریار خانمک شفاعت لریله عادل کرای (سرای) ده
آلقونمش ایسهده غازی کرایک بمض درشتانه معامله سی وبر روایت کوره شهریار
خانمک انترقه سی مومی الیهک (فقهه) زندانه آتیللمسینه سبب اولشدر .

برمدت صوکره ایران خاندانندن بر قسمی ، عادل کرایک بمض حرکت لرندن
شبهه ده دوشهرك علیهده بر طاقم تشویقاتده بولندیلر . افکار عمومیه یی تمامأ
عادل کرای علیهده چویردکدن صوکره بر کیجه عادل کرایک بولندینی دائره ده
هجوم ایدوب هم عادل کرای و هم شاهک طورونی (بریخان) ی - عادل کرایک
ایران حکومتی علیهده بسله دیکی فکره اشتراک ایتمش تبمته - نجمانه بر صورتده
اولدیردیلر .

محمد کرای ، اوغلانی دخی بتون بتون محروم بر اقامق ایچون « نورالدین سلطان » عنوانیه یکی بر منصب احداث [۱] ایدرک دولت عثمانیه بویکی منصبی « برات » ایله رسماً تصدیق ایتدیردی . خانلره مخصوص واردات دن بر مقدار حصه آیرمق صورتیه اوغلونک خاطرنی یامش اولدی .

محمد کرای ایکنجی دفعه ، دولت عثمانیه طرفدن ایران سفرینه چاغیریش ایسهده ینه اوغلی مراد کرای سلطانی کوندروب کندیمی عسکر طوبایه رق مسقوفلرله محاربهیه کیتیمی پادشاهک اغبرارینی موجب اولدی . [۲]

ینه او صیره لرده اوز تیمور اوغلی عثمان پاشا ، (شیروان) دن کفهیه کلشدی . محمد کرای خان ایله بر مسئله دن اوتری آرالری آچیلوب غوغالری محاربهیه قدر چیقمشدی . قالدغای آلپ کرای ، بو غاوغاده

[۱] سعادت کرای (نورالدین) میرزا ک تحت تربیه سنده بو بودلایی ایچون (نورالدین میرزا سلطانی) دیمکله شهرت قازانمشدی . بناء علیه بو یکی منصبده نورالدین [ولی عهد ثانی] نامی ویرلشدر .

[۲] پچوی تاریخی بو وقعه نی شویله جه تحریر ایده بور : ۹۸۷ سنه یی پادشاهک دعوتی اوزرینه محمد کرای طوغریجه کفهیه کلوب اون بیک قدر تاتار عسکريله (کفه بکی) اولان محمد بکی باشبوغ تعین ایدرک محاربهیه کوندردی . و ارقه دن بر مقدار عسکرله کندی دخی کیتدی . سردار عثمان پاشا ایله (باکو) شهرنده بولنان قزلباشلری تأدیباتدک نصکره شماخییه کلوب عصیان ایدن محمد نام شخصی ، طرفدارلرله برابر جزالاندیره رق شیروانه کلدی .

دولت عثمانیه طرفدن تاتار عسکرینک شیروانده قیشلامایی ارزو ایدلش ایکن محمد کرای امری اصفا ایتمه دن قریبه عودت ایتشدرکه ایشته بو حال « سبب غیظ پادشاهی » اولشدر .

قالغانلىق براقارق عثمان پاشا طرفه كچهسى اوزرىنه عسكر باش سزقالديغندن دارما داغين اولديلر .

محمد كراى هر نه قدر اوغلى سعادتكراى قالغاي ، مراد كراى نورالدين تعيين ايله يكي دن مقابله ايتك ايسته مش ايسه ده عسكرى تكرر ارطوپلاماغه موفق اولامادي .

بو وقعه استانبوله ايشيديلير ايشيديلير ، استانبولده بولنان اسلام كراى (خان) تعيين ايديله رك كيملرله قريمه كونده ريلدي (۹۹۲) .

عزل ايديلد يكنندن خبردار اولان محمد كراى . جاتي قورتارمق اميديله اتيل صوبي كنارنده نوغاي قبيله سنه صيغمنق ايجون فرار ايتديسه ده ، قاكليجق نام محله قرده شي آلپ كراى آرقه سندن يتيشوب ، قارداشلق حقنى آياقلر التنه چيكنه يه رك بچاره يي تلف ايتمشدر .

مزارى باغچه سراى جوارنده (اسكي يورد) نام محله در . محمد كرايك عمرى اللى ايكي ، مدت حكومتى يدي ييل اوچ آيدر . محمد كراى بويوك وجودلى ، غضبلى ، قهرمان برذات ايدي .

اسلام کرای خان

اسلام کرای ، دولت کرای خانك اوغلی در . باباسی خان ایکن
(رهن) اوله رق استانبوله کوندر یاشدی .

اسلام کرای ، سلطان سلیمان و سلطان سلیم ثانی دن بویوک توجهار
کورمش ایسه ده سلطان مراد زمانده کوزدن دوشهرک قونییه
کوندرلش و اوراده وقتنی (حضرت مولانا) تکیه سنده عبادتله کچیرمشدی .
(۹۹۲) سنده محمد کرای عزل ایدیلدکن صوکره قریم تختنه
جلوس ایدوب آلپ کرای مباشرتله ، محمد کرای خانی تلف ایتدی .
و خدمته قارشولق اولق اوزره آلپ کرای قالغای ، اوغلی مبارک کرای ده
(نورالدین) دیکدی .

سعادت کرای باباسنك انتقامنی آلق ایچون ، اولجه النجا ایتدیکی
نوغای قبیله سی بکلرندن برقاچنك باخصوص اسنی بکک یاردیميله بویوک
برقوت طوپلایه رق باغچه سراهه هجوم ایتدی . [۱]

آنسزین وقوع بولان بو هجومه اسلام کرای مقاومت ایدمه جگنی
اکلایه رق کفیه قاچدی . و برعریضه ایله استانبولدن امداد ایسته دی .
اسلام کرای ، دولت علیه طرفندن معاونته مأمور اولان کفهمیرمیرانی
و اوجواردن طوپلادیغنی عسکر ایله (اندال) [۲] نام محله سعادت کرای
مغلوب ایتدی بومغلویت اوزرینه سعادت کرای تکرار (أئیل) کنارنده

[۱] بووقمه ، سمین محمد کرای وقمه سندن اوچ آی صکره وقوعولشدر .

[۲] اندال ، اسکی قریم یانلرنده بر چولدر .

بولنان نوغای قبیله‌سینه صیغینمیه مجبور اولدی . [۸]

برمدن بری بوجاق [بسارایا] یانلرنده اونوران نوغای قبیله‌سی
بغدان خلقنک ماللرینه ، آنلرینه ، داوارلرینه تجاوز ایتمک صورتیه
آنلری راحتسز ایده‌یورلردی . پادشاه طرفندن ویریان امر اوزرینه
بغدان خلقنک مصادره اولنان ماللری نوغایلردن کیری آلندی وبوصورتله
اسلام کرای هردرلو قاریشقلقلردن قورتنش اولدی .

اسلامکرای زمانه قدر منبرلرده صرف قریم خانلری نامنه دعا
اوقونوردی . پادشاه طرفندن وارد اولان برامر اوزرینه منبرلرده
پادشاهک نامی دخی ذکر ایدلمک باشلامشدرکه منبرلرده ابتدا پادشاهک
صوکره خانک اسملری ذکر اولنه‌رق دعالر اوقونوردی .

اسلام کرای (۹۹۶) جهازی الاولنده آقکرمن جوارنده وفات
ایدوب نعشی ، آقکرمان قاعه‌سی یاننده بولنان بویوک جامع حولیسینه
دفن اولمشدر .

اسلام کرای، عقللی ، تدبیرلی ، متقی برزات ایدی . اکثر عمرینی
استانبولده کچیرمش وواج عثمانلی پادشاهنک توجهنه نائل اولمشدر .

[۹] سعادت کرای ، باشنه طوپلادینی قوتله ایکنجی دفعه قریه هجوم
ایتمش ایسه‌ده آپکرای طرفندن ینه مغلوب ایدلمشدر . سعادت کرای بو
کره‌ده قاچنه موفق اولوب ائیل جوارنده سکز سنه ده‌ا آسوده بر حیات
کچیردکن صوکره وفات ایتشدر . نعشی قریه نقل اولنه‌رق باباسنک قبری یانه
دفن اولمشدر . ایکی سنه اداره حکومت ایتش و فرق یاشنده وفات ایتشدر .
السبحه السیار

بورا غازی کرای خان

غازی کرای، دولت کرای خاک اوغلی و اسلام کرای خانک
 قرده-شیدر. بویوک برادری محمد کرای خان معیتله شرق-سفرینه
 کیدرکن محمد کرایک بردن بره قریمه دوئم-سیله بورا غازی، برادری
 قالغنی عادلکرای و یانلرنده بولنان اوچوز-عسکر ایله سر-عسکر عثمان
 پاشا معیتنه کیرمش و ایران-حدودی یاقینلرنده عجم اردوسنی ایزله مکّه مأمور
 اولمشدیلر. بردن بره قارشولرینه بویوک بردشمن اردوسی چیقویور-مسیره
 قاچهنی دخی مردلکلرینه یاقیشدیرامایوب همان جنکه کیرمش ایسه-لرده
 عجم اردوسنک قوتنه بالطبع مقاوتم ایده-میهرك عجملر آینه اسیر
 دوشمشلردی.

بورا غازی بو اسارت ایله (قهقهه) زندانده تام یدی سنه
 حبس اولندی.

ایرانک بویوک آدمیری بورا غازی کرایک قهرماناغنی، مردلکنی،
 فضیلتنی تقریر ایدرك برقاچ شرطدا خلندله [۱] زنداندن آزاد ایده-جکلرینی
 کندیسینه سویله-دکلری زمان غازی کرای او شرطلر داخلنده ایران-ده

[۱] معتبر بعض عجم خانلری شاهک اسری اوزرینه متعدد مکتوبلرله غازی کرایه،
 شاید قریمه کیتماک و ایران-ده ارزو ایتدیکی کبی بر مسنده بولنق شرطلرینی
 قبول ایدرسه قهقهه-دن تخلیصنه امکان اولدیغنی سویلمه-لری اوزرینه بو تکلیف
 خانزاده نك حمیت وطنپرورانه و وقار شاهانه-نه طوقوندیغندن کلمش مکتوبلرك
 کافه-سنه بردن آثار بلیغانه-سندن اولان (متن-کتابده درج-اولنان رباعی متحکماذ
 نه-سیله) مقابله ایلدی.

سربست یا شامقدن ایسه حبس ده قالمی ترجیح ایده جگنی آتی ده کی
بیتارله افهام ورد ایتدیکنی شاه عباسک کتبداری صادق افندی (تذکره
الشعرا) نام مجموعه سنده ذکر ایتشد .

تابوده غم وشادی و حرمان بوده
زینکونه گذشته تاکه دوران بوده
ما تخرجه کرده ایم که در ملک شما
راحت همه در قلعه وزندان بوده

بورا غازی کرای هر ناصلسه ، برچوق مشقتارله (قهقهه) زنداندن .
فرار ایتدی . برکون قلندرانه ، درویشانه برقیافته ارضروم والیسی
عثمان پاشا نزدینه چیقا کلدی .

ارضرومده برمدت اکلشدکدن صوکره !ستانبوله کلدی . استانبوله
ورودی ، اسلامکرایک وفاتنه تصادف ایتدیکندن ، دولت عثمانیه طرفندن
عهده سنه قریم خانانی توجیه اولنه رق (۹۹۶) سنه سنده قریم تختنه کچدی .
برادری فتح کرای قالدای ، دیگر برادری ، عادل کرای سلطانک
اوغلی بخت کرای سلطان نورالدین دیکدی .

بعده ، امکدارلرندن احمد اغایی (باش اغالق) عنوانیه سرایه ناظر
تعیین ایتدی که صکره لری بو خدمتده بولنلارله (خان اغاسی) دنیلمشدر .
(۱۰۰۵) تاریخنده سلطان محمد ثالثک (اگری) محاربه سی ایچون
بر مقدار عسکر ایسته می اوزرینه قالدای فتح کرای سلطانی تاتلر
سواری عسکر یله اگری محاربه سنه کوندردی .

فتح کرای ، بو محاربه ده پک بیوک یارارلقلر کوستردیکندن ، صدر

اعظم سنان پاشانك تشويقيه، خدمتنه قارشولق اولمق اوزره، سلطان محمد خان طرفندن قريمه خان نصب اولندی .

غازی کرای خانه بوخبر واصل اولنجه درحال برکمی ایله (سینوب) اسکله سنه کلدی . او ائشاده فتح کرایانك خان تعیین اولنمنه سبب اولان سنان پاشانك یرینه ابراهیم پاشانك صدارته کلمی ایشی ده کشدردی . چونکه ابراهیم پاشا غازی کرای خانك طرفداری ایدی .

بو عزلاک قریم خلقی آرمسندده قارغشهلنی موجب اوله جفتی سویله . یهرك پاشاهی، وکلایده اقتناعه موفق اولدی . فقط عین زمانده پادشاه طرفندن فتح کرای قریم خانی نصب ایدیش بولنیوردی . صدر اعظم پاشا بونك چاره سنیده بولدی ! یکیکچری متفرقه باشی چرکس خندان اغایی ، بری فتحکرای ، دیکری غازی کرای ناملرینه یازیلان ایکی قطعه (برات) ایله قریمه کوندردی که خندان اغا هانکی طرفده اهالی وامرانك تمایینی کوررسه او طرفه براتی ویرمکله مأذوندی .

خندان اغا سینوبده بورا غازی کرایه تصادفله (برات) ی طوغریجه اوکا تسلیم ایتدی . زیرا مومی الیه آغا، خانك و صدر اعظم پاشانك طرفدارلرندن ایدی . ایشته بو صورتله غازی کرای تکرار مسندنده ابقا ایدیلوب بودفعه کی خانلقده غازی کرای، چرکس نظامنه مأمور کوچوک برادری سلامت کرای ساطانی (قالغای) ، سعادت کرای زاده دولت کرای (نورالدین) نصب ایتدیسده بر مدت صکره غازی کرای ، دولت کرای سلطاندن آمین اولامایه رق آنی اعدام ایتدیردی . دولت کرای سلطانك قتل ایدیلدیکنی طویان سلامت کرای دخی حیاستدن اندیشه یه دوشوب فرار

ایتدیکندن طولانی غازی کرای خان، اولادندن طوقتامش کرای سلطانی
قالغای، سفر کرای سلطانی (نورالدین) دیکدی .

تفنگچی علوفه‌سی نامیه اهالی طرفندن ویریلن (ویرکی) غازی
کرای خان زمانده احداث اولمشدر .

بعض مورخلر غازی کرای، مظالمندن طولانی تنقید ایتشلردر .
بونکله برابر غازی کرای مرد، قهرمان، فاضل بر ذات ایدی. روس
عجم، انکروس، ساطورجی پاشا محاربه‌لرنده باخصوص عصیان ایدن
افلاق وویوده‌سی میخال [۱] ایله وقوع بولان محاربه‌لرده شایان حیرت
فدا کارلقلر کوستره‌مشدر . مأمور اولدینی سفرلرده کوستردیکی فداکار .
لقلره قارشولق اولوق اوزره (آرپه‌لق) نامیه ساستره سنجاغی کندینه
توجیه ایدلیدیکی کبی خزینه هایبوندن دخی اوتوز بیسک آلتون جیب
خرجلانی احسان اولندی [۲] .

[۱] بغداد اهالیسی، یرکوک قلعه‌سی محاصره ایله ضبط واسلاملری قتل
ایتمشدر .

۱۹۰۴ سنه‌سند قریم خان بنده داخل اولوب اهالیسی کندینه تابع
ایتدکدنصره میخال نام وویوادی قید ونبد ایله سرداره تسلیم ایده‌جکلی
ویوکوزدن اعتباراً بنده تاتار آمراسندن برحاکم نصب اولماسی (آغال) یله
استانبوله بیلدیردی . فقط خانک بوحرکستندن، (بغداد ولایتنه تملک ملاحظه
اولمغه آرزوسنه مساعده ایدلیدی . (نعیما — پیجوی)

[۲] آتی‌ده‌کی مراسم خانلره، پادشاهک، وکلا ایله مبرزالک مناسبات
رسمیه‌سی ارئه ایتدیکی جهته (پیجوی) تاریخندن عیناً نقل اولمشدر .

» ۱۰۰۲ سنه‌سی ولایت معموره قریم ودهشت قیچاق ونغای تاتارلرینسک
فرمانرانی سلاطین جینکیزیه‌ک صاحب تیغ و علم ومعرفت واذهانی غازی‌کرای
خان، جانب‌عالیشان پادشاهی دن سفر نصرت اثره مأمور اولماغله مبالغه عسکر

غازی کرای محاربه لرده قازاندایی اموال ایله (غازی کرمان) نامنده
متین بر قلعه انشا ایتدیرمشدر .

(۱۰۱۶) سنه سی شعبانده انشا آتی اکلایدوب قریه دوزکن
« تورك » قلعه سنه کلدکده بردبره طاعون خسته لغنه طوتیه رق وفات
ایتمش و نعشی دخی « باغچه سرای » ه کتیر یلوب پدری تربه سنه
دفن اولنمشدر .

غازی کرای خان الی بش ییل یاشامش ورنجی دفعه سنده سکنز
ییل اون آی . ایکنجی سینده اون برییل اوج آی قریه خانلق ایتمشدر .

تاتار عد و شکار ایله نهر اوزیدن عبور و طورله نهری یالسیله ممالک (له)
دن مرور ایدوب (بدون) سرحدنده واقع صونلق قلعه سی قریبنده مأمول
و ملحوظ دکل ایکن تشریف ایتمکله جانب سردان ذیشانه مزده قدومن ایرشدر .
دیله چون یاییق صحرا سنه نزول بیوردیلر ارتسی کونی که ماه
ذی القعدة تک اون طقوزنجی کونی ایدی وزیر اعظم و سردار اکرم جمله بکلر بر .
کوک کوتورمن عسکرله استقباله واردیلر . و آت آرقه سنده مصافحه ایدوب حال
و خاطر صوریشدیلر . و کلوب اوتاغ زرین طاق سرداره نزول بیوردیلر .
و سردار ایله بر مقصد اوزرینه برابر اوتوردیلر و احضار اولنان طعامی
معاییدیلر

نقل اولتورکه افلاق سفرنده خان ذیشان غازی کرای سلطان ، سعادتلو
پادشاهی سلاملا یوب همعان اردوی هایونه قریب یر کیدر تکرار سلاملا یوب
نزلنه روان اولور .

پنه اول کون روم ایلی بکلر بکی ، جمله روم ایلی بکلرله دعوت و واروب
اوتاغ هایون پادشاهی به کلدکده وزیر اعظم ، وزیرا ایله پیاده اوکنه دوشوب
اوتاغ خاصه قریبنده وزیر اعظم قولتوغنه کیروب آتدن ایندرمشدر .

و سعادتلو پادشاه مصافحه دن صکره برکسی زرین برابر وضع ایدوب
« بیورک ، اوتورک خان قرداش » کلامیله خطاب ایتمشدر . . .

غازی کرای خان بر چوق علوم و فنونه واقف ، عربی ، تورکی ، فارسی لسانلرنده نظم و نثره قادر ، قهرمان [١] عالم بر ذات ایدی . غازیکرایک (دیوان) ی، فضولی ، بغدادینسک (نیک و بد) منظومه‌سنه یاپدینی (کل و بلبل) نظیره‌سی [٢] خواجه سعدالدین افندی‌یه یازدینی منظوم مکتوبلری [٣] غنی زاده نادری‌یه یازدینی منشور تحریراتی و موالی‌دن کفه‌وی حسین افندی‌یه عربجه یازدیی منظوم و منشور منشاتی قیمتمدار اثرلردندر . آق‌مسجد قصبه‌سنده بر جامع بنا ایتدرمشدر .

[١] قریم اموری سلطان احمد دورنده دولتی چوقلق اشغال ایتدی . چونکه اوزمانلرده ادیب ، شاعر ، عاقل ، مدبر ، کبار ، باب عالیجه قطعیاً قدری بیلینه‌مه‌مش اولان خان غازی کرای حکومت ایدیه‌وردی ، (ابوالفاروق)

[٢] (١٠١٢) سنه‌سنده غازی کرای ، عسکريله بلغرادکلمشدی . دوات عثمانیه طرفندن هیچ بر آس و وقوع بوله‌دن غازی کرای خانک قیش اورته‌سنده یوزجتی اختیار ایتسی محضا پادشاهی دلکیر ایدمه‌جکی ذهابی اوزرینه ایدی . چونکه ایکی سنه‌دنبری اردوی هایونده بولنه‌مامشدی . هر نه ایسه خان اوفیشی عسکريله برابر (پچوی) ده کچیدی .

خان ، عالی جناب ، فاضل بر ذات ایدی . پک چوق دوفه‌لر کندیلريله مشرف اولدم . حتی یوقیر کندیلرینه خط تعلیق تعابیم ایتشمدر . خان ایام شتاده بوتون استعدادینی (کل و بلبل) منظومه‌سنه حصر ایتمشدر . بومنظومه فضولی ، بغدادینسک « نیک و بد » منظومه‌سنه نظیره اولقی اوزره انشاد اولتمشدر . قهوه‌ایله باده‌نک مقابله و معارضه‌لرینی محتوی منظوم بررساله دخی و حوده کتیرمشدرکه ختامنده « پچویده‌کی حاصلاتمز یوقدرجه‌در » دیوردی . (پچوی صاحبی)

[٣] غازی کرای بر محاربه‌ده اردوی هایونده بولنه‌مامشدی . بونک اوزرینه پادشاه طرفندن غازی کرایه ستم آمیز بر مکتوب کونده‌رلدیکی کپی خواجه سعدالدین افندی‌یه دخی منظوم بر مکتوب ارسال ایتمشدی . غازی کرای ،

غازيکرای فن موسیقي بده واقف ایدی . هر درلو (چانگی) یی
چالا بیلیردی .

غازيکرایک بر چوق شرفیلری ، بسته لری واردر . آتیده کی اشعار
مومی الهیک ائارندن انتخاب اولمشدر .

یالکیز ایکی بیتنی آشاغی به نقل ایتدی کمز . خواجه سعدالدین افندی نیک بو منظوم-
مه سنک هر بیتنه ، منظوم و منشور اوله رق جواب ویرمشدر .

بر کمی کلدی سمت کوزلودن

بر خبر ویردی خرخ کچرودن

دیدی کیم خان سفردن ایتز حظ

قوماز آتی یاننده بر ایکی فظ

غازی کرایک سعدالدین افندی به یازدینی بو ایکی مکتوبی و سائر کزیده
اشعاری (السبع السیار) ده تماماً درج اولمشدر . آتیده کی بیتلر دخی مشار-
الهیک اشعارندزدر :

غافل اوله ک دوستلر ایردی ینه آخر زمان !

دوندی عکسنه هر ایشلر ؛ قالمادی أمن و آمان .

مملکت اسلام ایچنده شاه عادل دینیلن ؛

بر نیجه ظالم لک دستنه ویرمشدر عنان .

مسئله کوچدر دیو ویرمن سرانجه جواب ؛

مفتی ، مستفتی دن آلامدجه تا کیم ارمغان .

قاضی مسکرلر و برلر منصبک اعلالرین ؛

شونلره کیم جوبلی ظاهر اوله وقت امتحان .

حجره آتجه سی دکل ، ویرمن عمارت چوربه سین ؛

مستفیدین دن مدس المانجه حق نان .

شمدی ابدالر دخی عارف اولوبدر شویله کیم !

بیک کنز اکسکاک ایدر ، بر کره قایتانماز قزان .

غزل

رایته میل ایدرز قامت دجو یرینه ؛
 طوغه دل باغلامسز کاکل خوشبو یرینه .
 هوس تیر و کمان چیقمادی دلدن اصلا ؛
 ناولک غمزۀ دلدوز ایله ابرو یرینه .
 سوردرز تیغمزک ذوق و صفاسین هر دم ؛
 سیم تنارله اولان لذت پهلو یرینه .
 کردن توش زیباده قطاس دلبند ؛
 باغلامدی کوکلزی زلفله کیسو یرینه .
 سوردرز ، اسب هنر مند صبا رفتاری ،
 بر پری شکل صنم ، بر کوزی آهو یرینه .
 کوکلز شاهد زیبای جهاده ویردک ؛
 دلبر ماه رخ و یار پری رو یرینه .
 سفرک جوری چوق ، امید وفا ییله ولی ،
 اولدق آشفته سی بر شوخ جفا جو یرینه .
 اولمشز جان ایله بالله غزایه تشنه ؛
 قانی دشمن ملیکک ایچرز صو یرینه . .

دنیام

سفر همايونہ مأمور اولدیغنده رکابه ارسال

ایتدیکی مکتوبدر .

بز مجاهد قولکیز، بذل ایدهرز جان و سری .
 پادشاهم نه دیم صکره طویارسین خبری ! . . .
 قاجییوز تیروتبردن چالیشوب دین یولنه ؛
 اول بنم بویخه، کروار ایسه آنک ضرری .
 بزده اقدام ایدهریز وارمغه برکون ایتری ؛
 کیرو قالماز آنی بیل هرکیم اوله جنک اری .
 ماجرای سفرک دردینی شرح ایلریم .
 استماع ایدهنه تأثیر ایدر اول غم خبری .
 عزم ایدر اولدی غزایی سفره، سلطانم
 قیل آکا خیر دعا ایشته قولکدر ایش اری ! . .

ضبور قلعه سی محافظه سننده اولدقلرنده بعض وزرایه

ستم آمیز انشاد و ارسال ایتدکاری غزلدر .

تلخکام اولسهق عجیبی حالمزنی برکورك :
 بورنمزدن کلدی بالله آجی صوبی ضبورک ! .
 اهل اسلام ایلارین کافر خسارت ایلدی ؛
 آی خدا ناترسلر ، سزرشوت آلاک اوتورك . .

عرصه رزم ایچره بز، قانلر دوکوب قان آغلارز. ؛
 وادی عشرتده سز، جام صفا ذوقین سورک !
 برتدارک اولماز ایسه کیتدی الدن ممالکت ؛
 اعتماد ایتمه کیز اطراف عانندن سورک !
 ای وطندن آی ی مردم جنک ایدن ییچاردلر !
 راست ایلاک تیری محنتده بلا یاین قورک !
 خیالی بی آهنگ ایمش قانون دولت نغمه سی !
 ای مدبرلر . انک باری قولاغنی بورك !
 خان غازی صدقله بونظمی قیامشدر روان ؛
 کبریمن سوز سویلر ایسه آنی ضبوردن سورک

فتح کرای خان

فتح کرای خان ، دولت کرای خاك اوغلی ، غازی کرای خاك .
قرده شیر .

فتح کرای ، غازی کرای خاك قالدغایلق خدمتنده بولنوب مشار
الیه طرفندن ، سلطان محمد ثالث (ا کری) محاربه سنه کوندولمش ایدی .
فتح کرایک ا کری محاربه سنده سبق ایدن خدماتی صدراعظم سنان
پاشا طرفندن تقدیر اولمقله مووی الیه پاشانک توصیه سی اوزرینه ، فتح
کرایک عدم موافقتنه [۱] رغماً عهد سنه قریم خانلقی توجیه اولندی .
فتح کرای (۱۰۰۵) سنبسی تحته کچوب عادل کرای زاده نورالدین
بخت کرای قالدغای و برادر لرندن سلامت کرای سلاطانی (نورالدین)
نصب ایتدی .

اوصیرالرده فتح کرایک خان نصب اولمق سنه سبب اولان سنان پاشا
صدارتدن عزل اولنمش ویرینه غازی کرای خاك خانلق مسندنده
ایقاسنی التزام ایدن ابراهیم پاشا صدراعظم تعیین اولنمش ایدی .

ابراهیم پاشا بو خصوصی مذاکره ایچون طوپالانان محاسده « غازی
کرایک عزلی قریم اهلایی آره سنده بیوک برسوء تأثیر حاصل ایده جکنی ؛
بووقه نك تاتارلر آره سنده بیوک برقاریش قلعنه میدان ویره جکنی »

[۱] دولت عثمانیه طرفندن کندینه خانلق تکلیف ایدیلدکه : « معذور
کوریکز قبول ایده م چونکه بو خدمت جلیله اولو برادر م ، آتام بولنلان
غازی کرای خاك حقیدر . ذاتاً بنده بوکون اونک بر بنده سی ، بر خدمت جیسی م »
دیه رد ایتدیکنی (نعیم تاریخی یازیور .

سویامهرک رجال دولتی اولکی قرارلندن واز کچیرمهک و بادشاهه دخی
بری فتح کرای ، دیکری غازیکی ای ناملرینه ایکی قطعه (فرمان) اصدار
ایتدیرمهک موفق اولدی .

ابراهیم پاشا بوفرماندی متفرقه باشی چرکس خندان آغا یدینه
تسلیم ایدوب قریه کوندردی . خندان آغا ایسه ذاتاً غازی کرایک
أمکدارلرندن بولندیی جهتله ابقا براتی طوغریجه غازی کرای خانه
تسلیم ایتدی . حالبوکه پاشاه فتح کرایک تخنده قالماسنی آرزوایدیوردی .
بوآرزو اوزرینه فتح کرایک براتی خصوصی برخط هایون ایله تأیید
ایتدی . بوعجیب وقعه قریم اهالیسنی بیوک برحیره دوشوردی ؛ حتی
برجوق قیلوقالره میدان وردی . چونکه اهالی هرایی خانک آئنده
برات پاشاهی کوریور ، هانکیسینه تبعیت ایده جکلرینی بیاهمبورلردی .
نهایت مسئله نک حلی شرع شریفه حواله اولندی . فقط کفه قاضیسی ایله
مفتیسی بشقه بشقه دلیلار ایله بری فتح کرای خانک ، دیکری غازی
کرای خانک ابقاسی ایچون حکم ویردیلر . شویله که : قاضی عبدالرحمن
افندی ، پاشاه طرفندن خصوصی اوله رق کوندریلان خط هایونک تاریخ
تحریری مؤخر اولدیغنی نظر اعتباره آوب فتح کرایک ابقاسیچون حکم
ویردیکی حالده مفتی آراق محمد افندی ، خط هایون امضاسز ومهرسز
اولدیغندن شرعاً معمولبه اولامایه جفنی و بناء علیه تاریخخی مؤخر و
طغرای هایون ایله معنون فرمان عالی ایله حکم ویرمک لازم وایجب
ایتدیکنی سویله یوب غازی کرای خانک ابقا براتی التزام ایتمکله اختلافی
قالدیرمش وبوصورتله غازی کرای ایکنجی دفعه تخت خانییه جلوس
ایتدی .

فتح کرای بو حکم اوزرینه تختدن چکیلوب استانبوله عودت ایتمک
اوزره ایکن بعض ادملر طرفندن برادر یله کوروشمه دن کیتمک مناسب
اولمادینی اخطار اولندی . « اذا جاء القضاء علی البصر » مفادینجه فتح کرای
کفه جوارنده (نقش الوان) نام محله ، غازی کرایک چادرینه کیروب
عادت قدیم اوزره قالباغنی یره آتروق :

ای بکا سنک ملالندن ایدن عار دین ،

بنم اول باشمی اورتابه قویوب یاردین !

قولیله ائک او پدیکی صرعه منصور اوغلارندن بری ، اوجسم نازنینی
آجیایوب (کوناک) دینلن بر آنتله فجع بر صورتده شهید ایتدی . [۸]
قالغای دولت کرای خان چادرینه هنوز کیره : ن ایشه واقف اولدینی
جهتله همان فرار ایتمش ایهده آرقه سندن قوغان جایلر فرصت ویرمندن
یا قالایه رق آنیده تلف ایتدیلر .

فتح کرای خانک مدت حیاتی اوتوز ققوز ییل ومدت حکومتی
یالکیز اوج آیدر .

مشارالیه کریم ، خلوق . قهرمان بر ذات ایدی . مناقب عالییه سی
زبانزد در .

[۹] بعض تاریخلر بوقتل ماده سنی ، غازی کرایک خبری اولمادن ، صرف
ممیتی طرفندن خانه بر یرارلق کوسترمک اییون اریکاب اولدینی یازیور .
آنیده کی مصراعده غازی کرای خانه نسبت اولمشدر .
فتی ظلم ایتدی بو کون فتح کرای خانه فک ،
یریدر آغلاریسه برده بشر . کوکده ملک .

سلامت کرای خان

سلامت کرای ، دولت کرای خاں اوغلی . فتح کرای خاں کوچک برادریدر . فتح کرای زماننده برقیچ کون (نورالدین) لکمن صوکره چرخس نظامنه مأمور اولمشدی . فتح کرایک شهادتی اوزرینه بر مدت حیرتبر ایچنده طولاشدقدن سوکره بویوک برادری غازی کرای ، کندیمی حقنده بیچ . دورلو سؤظنی اولمادیغنی تأمین ایدوب سلامت کرای قالدای وسعدت کرای نورالدین نصب ایتمشدی .

برقچ کون صوکره سلامت کرای . فتح کرای و دولت کرایک اعدام اولندقبرینی اکلایهرق قریمدن فرارله اوزمانلر دولت عثمانیه قارشى عصیان ایدن قره یازمچی برادری حسن پاشایه التجا ایتمشدی . بر مدت صکره پادشاه طرفندن حسن پاشاىك قباحتی عفو اولندیغندن سلامت کرای دخی عفو اولنوب الثفات پادشاهی به نائل اولمش و فقط غازی کرایک التماسیه درت سینه قدر روم ایلی حصاری زنداننده حبس اولنمشدی .

غازی کرایک وفاتی اوزرینه ، خانلق مقامی بوندن بویله غازی کرای اولادینه منحصر قالمق اوزره ، اولجه سلطان احمد طرفندن ویریلن خط هایونه بناء قالدای توختمش کرای قریم تخنه اوتورمشدی . بو خبر استانبوله ایشیدیلدکده ، شیخ الاسلام صنع انده افندی ، دفتردار اتمکچی زاده احمد پاشا توختمش کرایک ابقاسنی ، خواجه سعادالدین افندی زاده محمد افندی ، قبودان دریا قرهمانی حافظ پاشا سلامت

کرایک اجلاس فی التزام ایتدیلر . نهایت کرای سلامت طرفی سوزلرینی
 کچیروب (۱۰۱۶) سنه سی ذی الحجه سنک یکرمنجی کونی خان براتی سلامت
 کرایه قالغایلق مسندی محمد کرایه ، نورالدینک منصبی شاهین کرایه
 توجیه اولندی . و سلامت کرای دگزدن . محمد کرای قه ددن قریمه
 طوغری عزیمت ایتدیلر .

بو خبری ایشیدن توختمش کرای ، قردهشی سفر کرای و معیتله
 قریمدن جیقوب استانبوله دوغری فرار ایدرکن (اق صو) کنارنده
 محمد کرایه راست کلوب آردنرنده اوروشمه باشلائی . توختمش کرایک
 ارقداشلری ایلاک عیجومده یاسدن قاجردقردن طولانی میدان جدالده
 برادری مسفر کرایله یالاکز قالدیلر . بوایکی خازاده لر بر قاج ساعت
 اوقاریله کنسیدیری مدافعهیه چایشیدیلر سده نهایت توختمش کرای اون .
 طفوزسفر کرای اون یدی یانسنده ایکن محمد کرای طرفندن تلف ایدیلدیلر .
 بوکنج خاز ایله قالغای ، محمد کرای سلطان طرفندن بوضورتله
 تلف ایدیلدکدن صوکره سلامت کرای قریم تخننه رقیبمز اوله رق
 جلوس ایتدی .

سلامت کرای مملکت امورینی تنظیم ایله اوغراشدینی برصیره لرده .
 ایدی که قالغای محمد کرایک بعض حرکتلرندن عصیان اماره لری سهزیده .
 یکنندن اعدام اولماسیچون امر ویزیش ایسه ده خالک بونیتندن خبردار
 اولان محمد کرای ، قردهشی شاهین کرایله چرکس طرفنه فرار ایدوب
 حیاتلرینی قورتارایلدیلر . سلامت کرای بونلرک فراریله منجیل قالان
 منصباره شقای مبارک کرای اولادندن اوکی اوغلی جانبک کرای قالغای
 و برادری دولت کرای نورالدین نصب ایتدی .

سلامتکرای متعدد دفعه‌تر روس ، له محاربه‌لرنده ، مظفر اولشدر .
 سلامتکرای (۱۰۱۹) سنه‌یی ربیع اولنده وفات ایتمشدر . قبری
 باغچه سرای ده (خاموشان) محله‌سیده در .
 سلامتکرایک مدت عمری اللی ایکی . زمان حکومتی ایکی سنه
 درت آیدر .

سلامت کرای دن صوکر اقریم روساره کچنجه‌یه قدر خالق مقامنده
 بولناتر هپ سلامت کرای خانک اولاد و احفادیدرکه بوجهتله مشارالیه
 « مطلع نسب نامه خانان » دینمکه شیاندر .

جانبك كراى خان

جانبك كراى ، دولت كراى خان اولادنن شقای مبارك كراى سلطانك مخدومی ، سلامت كراى خانك اوکی اوغلی در .

باباسنك وفاتی اوزرینه ، والدهسنی فتح كراى خان ، اونك شهادتی اوزرینه سلامت كراى خان تحت ازدواج لرینه آلدق لرندن طولایی جانبك كراى آنلرك حمایه سنده تربیه كورمش و سلامت كرايك خاناننده محمد كرايك فرارندن صوكر ا قالغای [۱] نصب اولنشدی .

سلامت كراى خانك وفاتی اوزرینه (۱۰۱۹) سنه سی ربیع الاولنده جانبك كراى تخته كچوب برادری نورالدین دولت كرايی قالغای و سلامت كراى خان اولادنن عظمت كراى سلطانی نورالدین ديكدی .

خان . قالغای دولت كرايی (له) محاربه سنه كوندرمشدی . فقط قالغای . بومحاربه ده مغلوبا وفات ایتدیکندن یرینه عظمت كرايی قالغای و اوغول لرندن مبارك كرايی نورالدین نصب ایتدی . بر مدت صوكر ا عظمت كرايی . بعض شهر اوزرینه اعدام ایتدیروب یرینه آقچه مبارك كرايی قالغای و اونك یرینه دخی لمصاحه ، اعدام اولنان عظمت كرايك

[۱] جانبك كرايك والدهسی ، چركس اسراسندن (بسلنی) قبیله سی رئیسك قیزدر . مشارالها زوجی فتح كرايك شهادتی اوزرینه اوغلی ايله برابر عالمه سی نزدینه کیمش ایدی . بورا غاری كرايك وفاتندن صوكره تکرار قریمه عودتله سلامت كراى خانك حرم ازدواجنه داخل اولدی . جانبك كراى دخی والده سنك تقو ذبله (قالغای) نصب ایدلشدی .

(السیم السیار)

برادری محمد کرای سلاطانی نورالدین نصب ایتش ایسه ده مومی الیه
آقہ مبارک کرای دخی وفات ایتدیکندن طولانی محمد کرای قافغای
وهنوز صبی اولان اوغلی صاحب کرای (سور ختن) اشناسنده
نورالدین نصب اینمکله او «منصب رفیع الشانی مامہ صبیان ایلہ دی» [۱]
جانبک کرای خان ، کنج سلطان عثمان خانک (خوتین) محاربه سنده
وسائر عجم سفر لرندہ بولنہرق [۲] دولت عثمانیہ بیوک خدمت را ایتشدہر .

[۱] کرک متن کتابدہ و کرک علاوہ لردہ بو سورنلہ قوس داخلہ
آلتان کلہلر ، جہلہر مؤلف لک بالذات کندی تعبیر لیدر .
[۲] جانبک کرای (۱۰۲۶) سنہ سی جاذی الاخرندہ (۴۰) بیک تاتار
عسکر یلہ کفہدن کچوب کسنجہ ، نخجوان ، جلمہادہ بولنان قزلباشلرلہ محاربه
ایدرک بر چوق اسیرلر ، غنیمتلرلہ (دیار بکر) کلدی .
(۱۰۲۷) سنہ سی شاہ عباس ایلہ وقوع بولان محاربه دہ دخی حاضر
ایدی .

عسکر ، (اردو بیل) دہ ایکن ، شہر مذکورہ ایکی کونلک مسافہ دہ
بولغان (سراو) سحر اسندہ (قارجغای خان) ایلہ محاربه ایتدی .
بو جنک صرف غارت ایچون اختیار اولمشدی . ہمہ دہ خان ، قارجغای خانک
تدارکتندن اصلا خبردار دکلدی . جانبک کرایک کلہ جکنی خبر آلتان قارجغای
خان بویوک بر قوتی پوصوبہ کیزلیہرک خانی بکلہ دی . محل مذکور دہ ایدی لان
محاربه ، خاک ہر دورلو غیرت و ثباتنہ رغماً مغلوبیتلہ نتیجہ لندی .
بو محاربه دہ تاتار عسکرینک ہزیمتنہ باشلیجہ سبب ، او زمان اورالردہ
طولاشان شاہین کرای اولمشدر . چونکہ مومی انیہ عجلہرہ ، تاتار اردوسنک
تشکیلاتہ ، محاربه دہ قولاندق لری جنک حیلہ لرینہ دائر معلومات ویرمشدی .
(نعیم) بو تفصیلاتی ویردکدن صوکر ، شاہین کرای ایلہ شاہ عباس
آرہ سندنہ گذران ایدن بر وقعہ بی نقل طریقہ علاوہ ایدہ یور :

شاہین کرای اولجہ عجمستانہ قاپش ایدی . بر کون شاہ عباس کندینہ ،
برادری محمد کرایک قریم تختنہ کچدیکنی خبر ویردی (۱۰۲۸) بو خبر

جانبك كرايك عجم سفرلری، محمد وشهین کرایرله وقوع بولان محاربانی
[۱] تاریخلرده مفصلا یازیشدر .

جانبك كراي خانلقدن عزل [۲] اولنوب ردوسه نفی اولمشدی .
اوراده برمدت اصرار حیات ایتدکدن صوگرا (۱۰۴۶) سنهسی جهادی
الاخرنده وفات ایتدی . قبری ردوس قلعهسی خارجنده واقع مراد
رئیس قبرستاننده در .

جانبك كراي خاك مدت حیاتی یتش سنه و برنجی دفعه خانانی
اون اوج ییل ایکی آی ، ایکنجی دفعهسی یالکیز درت آی ، اوچنچی
دفعهسی یدی ییلدرکه مجموع خانانی یکر می سنه آلتی آیه بالغ اولور .
جانبك كراي نازك طبیعتلی ، جوهره ، شعر و انشایه قادر برذات
ایدی . شعرلرینی آله کچیرمدیکمدن طولانی بوتاریخچهیه درج ایده مدم .

اوزرینه خاتزاده مملکتنه عودته قرار ویریز . شاه عباس ایله وداعلاشدقدن
صوگرا ، شاه بالذات شاهین کرایك آتنگ باشی طوتهرق ارکاب ایدر
و دیرکه :

« خاتزدم ! اکر عثمانلی پادشاهی سزی سردار تعیین ایدرده ایرانه
کونده دیرسه بزم ایله محاربه ایدرمیسکیز ؟ » شاه عباسك سؤالنه ، خاتزاده
اصلا تردد ایتهدن (اوت !) جوابنی ویرمشدر .

[۱] (۱۰۳۳) سنهسنده جانبك كرايك اوچنچی دفعه اجلاسچیون رجب
پاشا دونانما ایله دگزدن ویر قسم عسکرده فره دن قریمه کونده ریلمشدی .
(طبراق) نام محله وقوع بولان محاربهده محمد کرای و شاهین کرای عسکری
مغلوب اولدیلر .

[۲] (السیع السیار) جانبك كرايك حکومت دشمنیهیه سبق ایدن خدمتانی
بیاندن صوگرا مشارالیهك عزلنده هیچ بر سبب ظاهری اولمادیفنی ذکر
ایده بور .

کامل پاشا تاریخنده تبریز حاکمیه (سراو) نام محله خود بخود حربیه
کیریشوب مغلوب اولدیفنی عزلته سبی اولقی اوزره کوستریله بور .

ذیل۔ - سلطان مراد رابع خان طرفندن قریم خانفی ایچون جانبک کرایہ ویریلن .
(برات) ک بر صورتی فریدون بک متشانتندن اتی به نقل ایدیلمشدر :

« چون حضرت واهب العطایا و جناب خاق البرایا جل شانہ
و تزه برهانه پادشاهان دیندار و شهنشاهان عالمقداری (السلطان ظلہ
فی ارضہ) بشارتیله مبشر و سر افراز و سلاطین کزین و خواقین
اورنک نشین (فرحین بما ایدیهیم اللہ من فضله) اشارتیله مشرف و ممتاز
ایدوب منشور لامع النور اقباللرین طغرای غرای (وآیناہ الماک) ایله
مزین و محلی و نہال درخت دوات و احلاللرین پرورده جویبار (یخاق
مایشاء و یختار) ایله مربی و معلی ایلدی .

خصوصاً ذات خلافت آیامی (انا جعلناک خلیفۃ فی الارض) تشریفہ
مخصوص قیلوب جمیع ممالک اسلامیہ فی شان عزت نشانہ سزاوار و مناسب
کوروب مسند جهانبانی و تخت کشور ستانی (و رفعتہ مکاناً علیا)
مقتضاسنجه جناب جلالت مآئمہ مفوض و مقرر و ممالک وسیعہ اکوان
عالی (و آتیکم مالم یؤت احداً من العالمین) مستدعاسنجه رایات سعادت
غایامہ مفتون و مسخر ایلوب دیوان ہدایت نشان (و کذلک یحبیبک
ربک) مقتضاسنجه سلاطین نامدار و خواقین ذوی الاقتداردن مرجع
و معلای ایدوب غرایب رغایب آلاء الہی (فما بکم من نعمۃ فمن اللہ)
و لطایف عواطف نامتناہی کہ (وان تعدوا نعمۃ اللہ لاتحصوها) متوالی
و متعاقب یوما فیوما سعادت فرجام و سعادت انجامہ زاید اولوب
انوار فیض ربانی و آثار لطف یزدانی ساعۃ فساعۃ ناصیۃ احوال
و چہرۂ آملہ (والشمس وضحیہا والقمر اذا تلیہا) واضح و لایح
کورندی . (الحمد للہ الذی فضلنا علی کثیر من عباده المؤمنین) (ذلک

فصل يؤتیه واللہ ذوالفضل العظیم) لاجرم بوموہبہ کریمہ ربانی وعظیہ
جسیمہ سبحانی شکری بمروجب (لئن شکرتم لازیدنکم) ہمت علیابی
ملوکانہمہ لازم و ذمت والای خبر وانہمہ فرض و متمم اولدی کہ (احسن
کما احسن اللہ الیک) مقتضاسنجہ بر و احسانم کافہ انامہ شامل و خواص
ذوی الاختصاصمہ متناول اولہ بناء علی هذا ارفع توقیع جہان مطاع
شہریاری و ناقل برلیغ بلیغ بدیع التبلیغ تاجداری جناب امارت مآب
ایالت نصاب دولت انتساب سعادت اکنتساب ذوالقدر الاتم والفخر
الاشم ذاہب مذاہب الفر والاقبال سالک مسالک المجد والاجلال المحتفی
بمزید عنایۃ الملک المنان (جانبک کرای خان) ادام اللہ تعالیٰ معالیہنک
کما دیانت و اسلام وطریق صداقت واستقامتہ حسن اہتمامہ اعتماد تام
ہایونم اولدیغندن ماعدا بوندن اقدم قریم خان اولان محمد کرای قرداشی
شاہین کرای نام شقی الیہ ہمیشہ یکدل و یکجہت و رضای ہایونہ مغایر
مرتکب انواع اوضاع و حالت اولوب ایکیسنک دخی حکومتدن رفی
دولت علیہمہ اولی و انفع بر صحت اولغلہ مشار الیہ جانبک کرای خان
ادام اللہ معالیہنک ریاض حسن آمالہ نسایم عنایت شاہانہم فارغ
و حدابق لطف احوالہ شایم رعایت بادشاہانہم متبسم و لایح اولوب
عموماً ولایت قریم خانانغی مومی الیہ البق واولی و سزاوار و احری
کوروب تفویض و تقلید ایدوب بوبرات سعادت آیات بہجت غلابی ویردم
و بویوردم کہ من بعد مشار الیہ ولایت مزبورہ خان اولوب شول کہ
مراسم آیین سلطنت و وظائف قوانین خواقین باعدالتدر مؤدی قیاب
سالک مسالک عدالت واستقامت و ذاہب مذاہب رافت و نصفت اولغلہ
اول جانبکہ منزوی اولان رعایا و رایانہ بسط و بساط معدلت ایدوب

جادهٔ شرع قويم و صراط مستقیم دن عدول و انحراف کو سترمیوب هر
وجهله مظلومله معاونت مظالمله انواع اذلال و حقارت ایله .

اول ولایتک امرا و کبراسی و میرزازی و علما و صاحباسی و کافه
اهالیسی و بالجمله صغیر و کبیری مشار الہی کندولره خان بیلوب اعزاز
وا کرام و اوامریله محکوم و مأمور و سوزینه اطاعت و انقیاد ایدوب
مخالفت و عصیاندن اجتناب و احتراز اوزره اوله لر . و اشبو سنه سبع
و ثلاثین و الف رمضانک یکرمی انتنجی کونندن خان سابق متصرف
اولدینی اون کره یوز بییک کنفوی آچہ سالیانه متصرف اولوب
اولبایدہ هیچ احد مانع و دافع اولمه یه . شویله بیله لر . علامت شریفه
اعتماد قیله لر .
تحرراً فی اواخر رمضان مبارک ۱۰۳۷

محمد کرای خان ثالث

محمد کرای، سمین کرای خانزاده سعادت کرای سلطانك اوغلیدر،
محمد کرایك، سلامت کرای دورنده قالغای ایکن فرار ایتدیکی بیان
اولنمشدی .

محمد کرای برمدت ویزه قصبه‌سنده اقامت ایتمش و بالاخره (ردوس)
اداسنه نفی اولنمشدی . [۱]

(۱۰۳۲) تاریخنده محمد کرایك دوستی اولان مره حسین پاشانك صدارته
کچمسی اوزرینه مومی‌الیهك توسطیه جانبك کرای عزل اولنوب یرینه

[۱] محمد کرای کلیبولیده اقامت ایتکده ایکن نصوح پاشا اونی ادرنه‌به
دعوت ایدوب عهده‌سنه قریم خانلی توجیهی ایچون پادشاه نزدنده تشبثانده
بولنه‌جفی وعد ایتمش واللی‌کشی قدر معیتله سلطان احمدخانه مراجعت ایتمشدی .
بعض رجال دولت کویا پاشانك مقصدی پادشاهی‌شهید ایتك اولدیفنی برطاقم
دایلر ایله سویلمه‌لری اوزرینه پادشاه دخی بواقر دیلرله اینانه‌رق نصوح پاشایی
اعدام ایتدیرمش و محمد کرای سلطانی دخی (یدی‌قله) یه حبس ایتدیرمش ایدی .
(۱۰۲۸) تاریخنده سلطان عثمانك تخته‌کچدیکی کون، خانزاده غلبه‌لکدن
بالاستفاده ، امکدارلرندن (خلف) میرزانك احضار ایتدیکی آتزلره و قرق قدر
معیتله حسدن فرار ایتدی . محمد کرایك فراری دیوانجه درحال اطرافه تعقیب
قوللری سوق اولدی . و (پراودی) وادیس‌سند محمد کرای آله کچیریلوب
دوغریجه پادشاهك حضورینه کتیریلدی . محمد کرایك بو حرکتنه قارشى «کنج پادشاهك
آتش شباب و غضبی فوران ایتکله مشارالیه سلطانك (ردوس) ه نفینه و قرق
قدر ارقداشك اعدامنه فرمان بیوردیلر .
« السبع السيار »

محمد کرای نصب اولندی . و برادر لرندن شاهین کرای سلطانی [۱]
 قالغای ؛ اوغلی احمد کرای (رهن) اولمق اوزره استانبوله کوندردی .
 جانبك کرای عزل ایدیلدکن صوکره سلامت کرای و غازی
 کرای زاده لر کافهٔ قریم دن هجرت ایله روم ایلی به کچدی ایدیلر .
 محمد کرای ، (نورالدین) لك منصبنه تعیین ایچون قریم ده بر سلطان
 بولامادیغندن (چوبان مصطفی) نامنده بریسنی (دولت کرای)
 عنوانیه (نورالدین) نصب ایتدی . آرادن پك آز بر زمان کچمش ایدی که
 مره حسین پاشا صدارتدن عزل اولندی . محمد کرای ایسه مومی الیهك
 سایه سنده قریم تخننه نائل اولمشدی . بناءایه صدارعظمك انفصالیله
 محمد کرای دخی عزل اولنه رق یرینه تکرار جانبك کرای نصب اولندی .
 فقط محمد کرای (باب عالی) نك بوا میری قبول ایتمه دی ؛ استانبولدن
 کونده ریلان مأمورلره ، عسکره سلاحه مقابله ایتدی . بومدافعه
 سایه سنده محمد کرای موقعی برمدت دها محافظه ایدیلدی [۲]

[۱] شاهین کرای محمد کرایك جالوسی عقینده طربزون طریقله ، ایراندن
 قریمه کلشدی .

[۲] کامل پاشا تاریخ سیاسی سنده بووقمه حقنده شومعلوماتی ویره بور :
 كرك شاهین کرایك - برمنجمك « برقوش آدینده بریسی جهانیه حاكم
 اوله جقدره - یوللو سوزینه اعتقاد ایدهرك دولت علیه حقنده سؤیت بسله دیکی
 ۱ کلاشلماسی ؛ كرك محمد کرای خانك روسیه ایلجیلرندن ایکیسنی قتل ایتمی
 مومی الیهك عزانی موجب اولمشدی .

وزرادن حسن و ابراهیم پاشا لر قره دن وقبودان دریا خلیل پاشا دکزدن
 مأموراً قریمه کیتدیلر . محمد کرای باب عالینك بومعاملاتندن شکایتله اطاعت
 ایتمه دی . عثمانلی اردوسنی ، یوزبیک نوغای و سکر یوز قزاق عسکرله قارشولادی .
 اردوینی بوزدی . عثمانلی عسکرندن بیک نفر اسیر واون یدی قطعه طوپ ضبط

(۱۰۳۷) سنه سی محمد کرای تکرار عزل ایدیلدی . بودفعه دخی
 (قازاق) ایله متفقاً ، اعاده سلطنت املیه قریه هجوم ایتیش ایسه ده
 بو محاربه ده بر قورشون اصابته سنه مذ کوره شوالنده وفات ایتیش ونعشی
 بفرجه سرای جوارنده (اسکی یورد) نام محله ده . جدی سمین محمد کرای
 خاڭ تره سنه دفن اولمشدر .

محمد کرایک مدت حیاتی قرق بش سنه ، برنجی دفعه خانانی بر سنه
 اوچ آی ، ایکنجی دفعه خانانی اوچ سنه طقوز آیدر .

ایتدی . محمد کرای کفیه کیروب اورده بولنان عثمانلی تبعه سندن هپسنی اوچ کون
 ظرفنده چیقاریلمالری اصر ایتدی . حالبوکه کفیه ده آنلری نقل ایده جک
 کیلرده یوقدی . مأمورلر باب عالی ایله بالخا بره محمد کرای مسندنده ایقا ایتکله
 مسئله نی حل ایتدیلر . ودر حال محمد کرایه پادشاه طرفندن ایقا برانی و خلعتلر
 ارسال اولندی .

چوبان کرایک ظهوری

چوبان کرای جنگیز خا سالا سندن دکلدز . فتح کرای خان قالغای
ایکن له مملکتی ایله محاربه یه کیدوب له (بویار) لردن برینک قیزی
أسیر آلدی . . بوقیز برمدت سرایده قالمش ایسه ده دین اسلامی قبول
ایتمه دیکندن ، حرم ازدواجنه قبول ایتمیوب پدرینه کوتورینک اوزره
اتباعندن حاجی احمد نامنده بریسنه تسلیم ایله مشدی .

قیز برمدت صکره یدأمانده تسلیم اولنان شخصک نزدنده حامله قالدی .
بوخبر خانه ایشیدیلنجه ، هرایکینک ده اعدامی امرایندی . قیز یولده
چوجنی طوغوردقن صکره أجل موعودیه وفات ایتش ، حاجی احمد
دخی چوجنی برتاتاره امانت ایده رک کندی فرار ایلشدی .

فتح کرایک شهادت اوزرینه ، حاجی احمد آق مسجد قصبه سنه عودت
ایدرک چوجنی ، اولجه براق دینی آدمدن آلب بویوتدی . آدینی ده
(مصطفی) قویدی . بوچوجق برمدت چوبانلق ایتدی . صوکر حاجی
احمد اونی برجاریه ایله تزویج ایتدی . بوندن طوغان ایکی چوجنک
آدینی ده (قول بولدی) ، (چول بولدی) قویدی محمد کرای خان دوره منده
ذکر اولندی و جه اوزره قریم ده خانزاده لردن هیچ بری قالما دیندن
بونلردن مصطفی نک نامی ، فتح کرایک اوغلی ظنیه دولت کرایه ، قول
بولدی نک نامی فتح کرایه ، چول بولدی نک کی دخی عادل کرایه چوریلرک
قریم خانلرینک نسلبری « تذلیل » ایدیلشدرکه الیوم قریم خاندانی آره سنده
چوبان کرای زاده لر دیمکله مشهوردر .

عنایت کرای خان

عنایت کرای، غازی کرای خانك اوغلارندن در. برادرلری توختمش کرای و سفر کرای شهید اولدوقدن صکرا عنایت کرای ، « کوی ربای . ملعبه کورکی » اولوب حسام کرای ، سعادت کرای ، عوض کرای نام برادرلیله اوزون مدت (اسلمیه) قصبه سنده اقامت ایتمش و اوراده متعدد چغتلکلر ایدنمشدی . الیوم (سلطان میدانی) و (سلطان اوطلری) دیمکله معروف اولان اراضی عنایت کرایک املاکندن اولدینی منقولدر . عنایت کرای ، جانبك کرای خانك ، جبر و شدت تهمتیله اوچنجی دفعه کی خانلغندن عزل ایدلمه سی اوزرینه (۱۰۴۴) سنه سی رهنه سنده تحته کچدی . و برادرلرندن حسام کرای سلطانی (قالدای) ، سعادت کرای سلطان (نورالدین) نصب ایتدی .

عنایت کرایک ایران سفرینه [۱] مأمور ایکن بعض عذرلر درمیان

[۱] منکلی کرای خاندن اعتبارا تاقریمک روسلر طرفندن ضبط ایدیلدیکی تاریخ قدر قریم خانلری یابالذات و یاخود قالدایلیرنی کوندرمک صورتیله دول عثمانیه نك همان بتون سفرلینه اشتراك ایتمش ، ده طوغریبی اشتراکه مجبور اولمشلردر . یوسف لر ایسه قریم حکومتی مادی . اوفاق منفعترلر مقابل ؛ بویوک معنوی برطاقم زیانلره دوچار ایتشد .

هله ایران محاربه لری ؛ یوللرینك اوزاقلنی ، وسائط نقلیه نك فقدانی ؛ حبسیله آیلرجه ، حتی سه لرحه امتداد ایدن او محاربه لر كرك عثمانلیلری كرك قریملیلری بك بیوک ضررله دوچار ایتشد .

باخصوص قریم خانلری بو محاربه لردن اکثری سنده بولنجه مجبور ایدیلر . چونکه عدم اشتراک لری سبب عزل لری دیمک ایدی . ایشته بوضوطله خانلر

ایله امتناع کوس-تروب عسکری ، اوص-یراده قریم خانلغه عصیان ایله بتون اتباعی بوجاق سمتنه آلوب کیدن منصور اوغلارندن (قان تیمور) اوزرینه کوندرمسی ، سلطان مراد رابك حدتى موجب اولمشدى . قان تیمور قبیله-سى تأدیبه کیدن قالغای و نورالدین سلطانلر ، مسلمانلرک ماللرینی یاغم اتمک موافق اولمیه جفنی و بودرلو حرکتک کندی شانلرینه نقیصه کتیره جکئی دوشونهرک آفکرمان قلعه-سى یاننده اوطوروب ذوق و صفا ایله مشغول اولدقیری برهنکامده ایدیکه قان تیمور قبیله-سى [۸] امراسندن سلیمان شاه ، اوراق و کلیت نام شیخسلر قارائلق برکیجه-ده اوزرلرینه هجریم ایله قالغای و نورالدین سلطانلری ومعیلرینی تلف ایتدیلر . خازاده لرك بوجیغ هزیمتی ، خانی پک زیاده تلاشه دوشوردی . وبوتلاش ایله طوغریجه استانبوله قوشدی . رجال دولت . باخصوص

اوزون مدت مقر حکومتدن آیریایور ؛ خان اردوسنک غیوبتندن بالاستفاده غرضکارل داخلدن ، دشمنلر خارجدن آسایش مملکتی اخلال ایله یورلردی که بواسباب طولایسیله عزل ونصب خصوصلرنده کی طرفداراق ، قریم حکومتک اکثر ازماتی داخلی وخارجی برطاقم شورشلر ، عصیانلر ایچنده قالماسنه سبب اولمشدر .

ع . ح

[۱] نوغای طائفه-سى اوچ قسمدر بری اولو نوغای درکه هیچ برپادشاهه تابع دکلنردر ، (۲) کوچک نوغای قبیله-سى در بوقبیله ظاهرآ قریم خانلغه تابع اولسه-ده ، قریم خانلغه درونی برعداوت بسله مکدن خالی اولمالزلر (۳) منصوریلر-درکه شدت وخونریزلکله مشهوردر قانتیمور میرزا بونلرک رئیسلیدر . بوقبیله برمدت قریم خانلغه تابع اولش ایه-ده بالاخره عصیانلرک آفکرمان حواله-سنه چکیدهیلر . موی-ایله قانتیمور خوتین محاربه-سنده عثمانلیره یاراراق کوستردیکندن کندیسه میر میراناق پایه-سى ویریلهرک قبیله-سى دولت علیه طرفندن حمایه اولندی ... «نمایا» .

پادشاه ایران محاربه سینه کیتمدیکی ایچون خانه مغیر اولمشدی . آفکرمان حادثه سی بو اغبراری دها زیاده تشدید ایتدیکندن عنایت کرای خان ، استانبوله وصولنک عقینده پادشاه حضورینه چیقاریلوب قان تیمور ایله بلواچیه محاکمیری اجرا اولندی . اثناء محاکمه خان ایله قان تیمورک ، یکدیگری علیهنده آغیر سوزلر سولمزلندن غضبلانان سلطان مراد رابع ، عنایت کرای خان اعدامی امر ایتمکله دعوائی فصل ایتمش اولدی . سلطان مرادک امری اوزره ، عنایت کرای خان ، بستانجیلر طرفندن درحال قتل اولندی (۱۰۴۷) محرم [۱] . نعشی ، خاص بغیچه ده تکفین

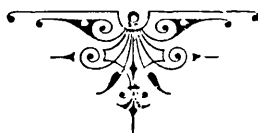
[۱] عنایت کرایک عزل وقتلنده دها باشقه سبیلر واردر . از جمله عنایت کرای قان تیمور میرزایی آله کچبرمک ایچون دولت عثمانیه تحت حمایه سنده بولنان آفکرمان قلعه سینه هجوم ایتشدی . دها صکره استانبوله مکتوب کوندروب طوغریدن طوغری به تحت حمایه سنده بولنان قانتیمورک کندیسنه تسلیم ایدلسنی شدتلی بر مکتوبله بیان ایتدیکی کبی ، بر مسئله دن طولانی کفه قاعه سنی ده محاصره ایتشدی . (نعیا) بواسباتی مفصلاً تحریر ایتدیکی کبی عنایت کرایک مکتوبی ده عیناً درج ایتشدر .

(کامل پاشانک تاریخ سیاسی) سنده بووقعیه دائر کوریلن معلوماتی عیناً نقل ایدم بورز :

« عنایت کرای ایران سفرینه کیده جکی یرده قاننه نک تحریکله قریم اردوسنی دینستردن کچوروب منصور قبیله سنک محوینی تصور ایتدیکندن قانتیمور دخی قوتی قوتله رد ایتک ایچون باب عالی دن استیذان کیفیت ایتدی . حالبوکه او آراق اهللیرک توغایلر حقنده واقع اولان شکایتلرینه مبنی قانتیمور درسعاده جلب اولندیفندن قرداشلری سلیمان شاه ایله اوراق وقامیلداری اعضاسندن سائر میرزال تاتار خاننک تفوق حکومتی طایفه مجبور اولمیرله خان مشار ایله آفکرمان حوالیسی باتخرب قانتیمورک اهوانی ضبط و بالهجوم کفینی تسخیر و غارت ایله کفه بکلربکنی ، قاضیسنی قتل ایتدیکنه قناعت ایتیبوب بوجاق (بسارابیا)

اولندقدنصکرا برچوق علما ووزرا حاضر اولدینی حالده بشکطاش جوارنده
ویحیی افندیکنک تربه سی حظیره سنده دفن اولنشدرد .
عنایت کرای خان قرق سنه یاشامش وایکی سنه اوج آی خاناق ایتمشدرد .

نوغایلرینی قریمه نقل واسکان و بعد ماتا تارخانلرندن باشقه سنه اطاعت ایتمیه جکاربیه
یمین ابترمش ایدی . اشبومظفریت اوزربیه عنایتکرای شیخ الاسلام افندی به
برتخیرات ارسالیله مآلنده قانیمورک مملکتدن [استانبولدن] طرد و اخراجی
وعساکر شاهانه نک اورادن جکیلیمسنی طلبه اجتسار ایتمکله »

رزمی بہادر کرای خان

رزمی بہادر کرای ، سلامت کرای خانک اوغلودر . باباسنک خانلق
زمانندہ . بہادر کرای (رهن) اولہرق استانبولہ کوندزلمش وبالاخرہ
یانبولی قصبہ سی کندیسنہ (خاص) اولمق اوزرہ توجیہ اولنمشدی .

بہادر کرای یانبولی دہ بہ لنان عالمردن ، عارفردن ، علم و عرفان
تحصیل ایتدی . و صیق صیق کندیلرلہ کورشمکله آنلردن پک چوق
فائدہ لر کوریدی .

بادشاہ ، (۱۰۴۸) سنہ سی محرمنک اون اوچنچی کونی بہادر کرای
سراینہ دعوتلہ عہدہ سنہ قریم خانلقی توجیہ ایتدی . بہادر کرای تختہ
کچدکن صوکرہ برادرلرندن اسلام کرای ساطانی قالغای و صفا کرای
سلطانی نورالدین تعیین ایتدی .

بہادر کرای قریمہ کلدکن بر قاچ زمان صکرہ منصور اوغلی
قبیلہ سی [۱] تکرار عصیان ایدرک برچوق تاتارلرک ماللرینی جانلرینی

[۱] (ایدکو) میرزا اولادی ناملرلہ آد ویریلن طقوز صنف
نوغای قبیلہ سی واردرکہ شونلردر : منصور ، اوراق ، ممای ، اور . محمد ،
قصای ، طنموز ، یدیک و جیویلق . بوقبیلہ لر آتیل صوبی کنارلرندہ یاشالردی .
بونلردن اوراق ، قصای ، اور ، محمد و طنموز قبیلہ لر صکرہ لر برمدت
(اوزی) (ون) صولری کنارلرندہ کوجہ حالندہ حیات کچیردی .
صاحبکرای بوچاق جوارندہ بوقبیلہ لرہ جامعلر ، اولر پادیروب و یرمک صورتلہ
آنلرک کوجہ اکدن قورتاردی . دہا صکرہ لر صاحبکرای منصوریلری دخی
قریمہ اسکانہ موفق اولدی (یدیک) قبیلہ سی دخی (آتیل) چوللرندن
(قوبان) نہری کنارلرندہ قرار و توطن ایتدکلرندن (جیویلق) قبیلہ سی دہ
آنلرہ التحافہ مجبور اولمشدر .

تلف ایتدیلر . حتی طقسان اوقلی لغیبه چاغریلان زیم ، قولتقشاه نام
شیخصار ، قنقرات قبیلهسی امراسندن طقوز دانه سنی ، بربرینه میرزا
دیملرینی چکه میوب « بزدن باشقه سنه میرزا دینز » دیه هپسینی بردن قتل
ایتدی .

بهادر کرای، کفه مفتیمی عقیف الدین افندیك [۱] فتواسیله منصور

منصوریلرک بو عصیاننه قالموق قبیلهسی رئیس اولان یورغود هورلک نام
شخص سبب اولمشدر مقصدی دخی آتیل نهری کنارنده قالمش اوتوز بیك
خانه قدر نوغای تاتارینك مالارینی یغما ایتک ایدی .

(السبع السيار)

[۱] بهادر کرای زماننده قریك بیوك عالمردنن عداه عقیف الدین افندی
وفات ایتمشدر .

عقیف الدین افندی تاتار شیخ ابراهیمک. اوده حق محمد افندیك اوغلودر،
که حق محمد افندی دشت قچاقندن قریه هجرت ایتمشدی . شیخ ابراهیم افندی
قریمده طوغدی . مبادی علوم آلهینی قریمه اکمال ایتدکدن صکره برمدت
قلبهده نورالدین زاده تکیه سنده قالب تهذیب نفس ایله قریه عودت ایتدی.
قریمده اوکونلرده قاریشقلق اکسک اولادیغندن حضرت شیخ استانبوله کیدوب
کوچک آياصوفیهده اقامتله ، وقتنی . سلطان احمد جامعنده ازیر تفسیر شریف
اوقوتق ؛ مدارج و مکاتیب نام اثرینی تألیف ایتکله مشغول اولدی. شیخ
ابراهیم فندی بابا طاعنه کیدوب اوراده دخی علم و عرفانیله خیلی اجتهماعی،
دینی قاریشقلرک اوکنی آلمشدر .

ابراهیم افندی (۱۰۰۱) سنهسی وفات ایدوب استانبوله ادرنه قاپوخارجنده
واقع صرت تکیه جوارنده مدفوندر . اوغلو عقیف الدین افندی دخی عصرک
بیوك برعالمی ایدی .

سلطان مراد نائیدن پک چوق التقاتلر کورمشدر. سلامتکرایک زمان
سلطنتنده تحث ایدن عصیانلری علم و عرفانی ، عدل و تدبیری ایله باصدمه
موفق اولمشدر . کندیلری کفه مفتیمی ایدی .

قیله سنك قادیانلارندن و هنوز سن بلوغه واصل اولمایان چوجقلارندن
 ماعدا جمله آمراسنی قتل ایتك صورتیه تام بر استقلال قازاندی. اوصیرا ،
 روسلر اولجه [دولشکرای زماننده] وعد ایتدکری سنه ۱۸۰۷ ویرکیلری
 ویرمکه تردد کوستردکلرندن ، بهادر کرای ، توره تیمور میرزا ایله
 شدتلی بر فرمان کوندردی . روسلر بو فرمان اوزرینه درحال بر سفیر
 ایله جزیه لری بر طاقم هدیه لر ، ارمغانلرله برابر قریم خانقانه تقدیم ایتدیلر .
 بری طرفده قالغای اسلام کرای چرکس نظامنه مأمور ایدی .
 اوده اراده کی ویرکیلری [قدومیه ، عواید] تخصیصه موفق اولدی . او
 آراده نورالدین صفا کرای وفات ایتکله یرینه ، بغداد محاربه سنه کی
 جسارت وجلادتیله شهرت قازانان کوچک قریم کرای نصب اولندی .
 بر مدت صوکر روسیه تابع قازاقلر آزاق قلعه سنی محاصره
 ایتدکلرندن طولانی بهادر کرای مأموراً اورایه کیتدی . قلعه ی قازاق
 آلدن قورناروب قریه دوزکن (۱۸۵۰) سنه سی رجبنده طاعون
 خسته لغندن وفات ایتشد . قبری پدیری تربه سی داخلنده در .
 بهادر کرایک عمری قرق ، مدت حکومتی درت ییل آلتی آیدر .

شرع شریفی مقتضای نامی اوزرینه ایفا ایدردی . قدیم زماندن بری
 قلعه خارجنده بنا اولنان بر کوچک محکمه نا ئیک دعوالردن پاره آلدیغنی دویارق
 درحال عزل ایدوب جزالاندیردی . فقط بورشوت مسئه سندن صاف وجدانلری
 زیاده اینجیدینغندن آرتق خدمت حکومتدن چکلمکه لزوم کوردی .
 ترک وظیفه ایتدکدنصکره کفه یاقیننده واقع سیرایی قریه سده عمریک نهایتنه
 قدر تعلیم و تربیه ایله مشغول اولدی .

عقیف الدین افندیك متصوفانه ، غایت کوزل برطاقم اشعاری ده واردر .
 السبع السیار

بہادر کرای [۱] شاعر ، کوزل سیالی ، تمیز سوز سویلر بر ذات
ایدی . بوشەرلر ، مومی الہک آثارندن سہچیلمشدر :
بو چرخ سفله پرور اهل طبعه جود کوسترمن ؛
متاع معرفت کویا زیاندر سود کوسترمن ؛
چکر بر پرده دائم دیدہ حسرت نگاه اوزره ؛
رخ جانانه باقسم آشک خون آلود کوسترمن .
اولوب سنک حوادندن شکست آیینہ طبع ؛
مرادم اوزره روی شاهد مقصود کوسترمن .
طبابت کوستروب هر زخه الماس بند ایلر ؛
مروتاسز فلک بر مرهم بهبود کوسترمن .
نه اوله آتش اثر اولسه سودای شعر (رزمی) نک ؟
درونی خانہ آتشدر اما دود کوسترمن !

*

* *

بر نفس شاد اولمادم جور وجفای دهردن ؛
تنکدل اولسم عجیبی تنکنای دهردن ؟

[۱] بہادر کرایک زوجہ سی (خانزادہ) خانم ، غازی کرای خانک کریمہ سی اولوب
باباسی کی شاعر ، ظرافت پرور بر قادی ایدی .
خانزادہ خانم ایله خان آرمہ سندہ برطاقم لطیفہ لر وقوع بولمشدر . از جله
خان برکون قرآن افورکن « مثنی وثلاث ورباع الآیہ » آیت کریمہ سنہ کلدکده
« نص شریفک معناسنی اکلادی کز می ؟ . . » دیمسی اوزرینه خانزادہ خانم دہ
شو آندہ :
بلی پادشاهم . . کوله کز ، « وان خفتم ان لاعدلوا » الآیہ کلام جلیلہ
حزن قلبی تسلیت ایدہ یورم دیہ جواب ویرمشدر .

السمیع السیار

سوز سینه‌مدر ایدن دل‌کرم اول بی شفقتی ؛
آهنی نرم ایلمکدر آتشک خاعتی . [۸]

* *
خط سر سبزکک اوستنده ایدر یر زلفک ؛
چمن اوستنده بیتن سنبله بکزر زلفک .
ابر سراب صفت پرده فکن خورشیده ،
آفتاب رخک سایه صالار تر زلفک .
باش قالدردی یوزه چیققدی سپاه خطک ،
فتنه وهمیله دوشوب رعشه‌یه تیت‌ره زلفک .
صاقینور اول کل رخساری اسن یلاردن ؛
صامه تحریک صبادن یوزک اورتر زلفک !
نبجه ممکن کیره (رزمی) کداندک الله ؟
کنج حسنک سنک اثردر کبی بکزر زلفک .

[۱] فیض بخش عالم آراجام عشق افزایتر ! . .
ساغر ابریز خورشیدک نه‌در ماهیتی ! . .
ملاک کان بدحشان اولسه‌دل بولماز ینه ،
اهل نایاب لبک‌تک کوهر ذی قیمتی .
شاخ اقبال وصالک بولماز اول طوبی قدک .
اوچکر اولسه‌عشاؤک هجای همتی .
لاله آساز دل داغ درون کوستر .
بلمزم ؟ (رزمی) یندندر سینه‌مک گرمیتی ؟ ! . .

محمد کرای خان رابع

محمد کرای ، سلامت کرای خانك كوچك اوغلى ، جانبك كراى خانك آنا طرفدن قرداشيدر .

محمد کرای ، جانبك كراى خانك زمان حكومتنده (نورالدين) لك و(قالغاي)لق خدمتلرنده بولميش؛ جانبك كرايك تخندن انفصالى اوزرينه اوده روم ايليه كچهرك يانبولى جوارنده اقامت ايتمشدى . (۱۰۵۱)ده بويوك برادري بهادر كراى خانك وفاتى اوزرينه ، كنديلاريله مناسبات دوستانهده بولنديغى بعض رجال دولتك توسطيله تاريخ مذكور شعباننده محمد كراى خان تخنه كچدى .

سلامت كراى وغازى كراى خازادهلر ، جانبك كرايه ، كندى قرداشلارى اولان عظمت كراى سلطانى قتل ايتديرمه سندن طولاني مغبر اولوب حمله روم ايليه هجرت ايتمش ايديلر . محمد كراى ايسه بالعكس جانبك كراى خانك (نورالدين) لكنى دهها صوكره (قالغاي) اغنى قبول ايله برادرلرينه مخالفت ايتمشدى .

محمد كراى تخنه كچنجه بر معناد برادرلرى رسم تبريكه كلمك لازم ايكن ، مراسم تبريكى ايفا ايتمهك صورتيله خانه بالفعل انفعاللىرى احساس ايتديلر . برادرلرينك بوحركتى اوزرينه محمد كراى خان ، چوبان مصطفىانك اوغلى (قول بولدى) نى (فتح كراى) عنوانيله قالغاي و برادر زاده لرندن غازى كراى سلطانى نورالدين ديكدى .

(۱۰۵۴) سنه سنى ربيع الاولنده محمد كراى خان عزل اولندى . چونكه

مومی الیه نه قریم اهاالیسنی، نه ده حکومت عثمانیه پی ممنون ایده مه مشدی.
 (۱۰۶۰) سنه سی رمضانده ، اسلام کرای خانك وفاتی اوزرینه
 تکرار تخته [۱] کجدی. بودفعه کی خانانده سابق قالغای وردوس ارقداشی
 اولان قولبولدی فتح کرای ردوس ده براقدی. وسافی اسلام کرای
 خانك قالغاسی غازی کرای؛ نورالدینی عادل کرای وباش آغاسی سفر
 غازی آغای ینه کندی منصلرنده ابقا ایتدی. بر مدت صو کرا عادل
 کرایک وفاتی اوزرینه برادر لرندن مراد کرای سلطانی نورالدین نصب
 ایتمش ایه ده چوق زمان کچمه دن او دخی وفات ایتمکله منصب مذ کوره

[۱] محمد کرای ایکنجی دفعه خان نصب اولنوب (قیل برونی) نام محله
 کلدرنده بر ممتاز علما، میر زال، اهالی خانق استقبال ایتدیلر. اوزمانلرده
 بيوک صنف آره سنده (نفاق) حکم فرما اولدیغندن، مراسمی درین بر
 سکوت قاپلامشدی.

(کولج) شیخی محضا بوسکونک اوکنی المی مقصدیله خانه خطاباً « سلطانم
 یوز کزده بر حزن، سیم کزده بر صوافونلق کور بیورم » دیمی اوزرینه،
 ذاتاً خان مجلسده بولانلرک چهره لرده بر برینه قارشى بسله دکلی کین
 وعداوتی اوقومش اولدیغندن شیخه جواباً « اون ییلدر مملکت من جسد
 دوشدم، زندانلرده، غریبه تحمل اولماز مشقتله گرفتار اولدم. بونکله
 برابر هیچ برندن ذره قدر متأثر اولامشدم. حالبوکه براق آیدن بری آجی بر
 یأس، بویوک بر اضطراب ایچر وسنده یم چونکه آرا کزده حسد ونفاق اولدیغنی
 ایشتم، چونکه بویوک بیل اوملتلری خراب آیدن حالی سزده کور بیورم»
 بوللو سوزلر سویلمشدر.

شیخ افندی خانك بوسوزلرندن پک زیاده متأثر اوله رق اهالی به، حضاره
 تأثیرلی سوزلر، نصیحتلر سویلیدی. هرکس باریشدیردی. بوحالده هرکس سویندی
 اغا قردش کبی باغچه سرايه کلدیله.

(السبع السيار)

دیگر برادر زاده‌سی محمد کرای تعین ایتشدی . فقط محمد کرای ده حیاته وداع ایتدیکندن (نورالدین) لك وظیفه‌سی نهایت اوغلی احمد کرای سلطان اوزرنده قرر ایتدی .

محمد کرای ، (باش اغالق) خدمتنده بولنان سفر غازی [۱] آغای هرته‌سیبه مینی ایسه غزل و قتل ایدوب بوتون اموالی مصادره ایتدی . حالبوکه سفر غازی آغا قریم اهاالیسی نزدنده بویوک برنفوذ معنوییه ، بر حرمت مخصوصیه مالک ایدی . بو جهتدن محمد کرایک بو معامله‌سی اهاالی آراسنده عکس تأثیر او یاندردی .

دیگر طرفدن مقتول اغانك اوغلی اسلام آغا ، دیوان عدالته بر عربضه تقدیم ایدوب خانك پدری حقنده یابدیی معامله‌سندن شکایت ایتدی . ذاتاً صدر اعظم کوپرلی زاده احمد پاشا خانك بالذات (او یوار) سفرنده بولنمهنی طلب ایتدیکی حالده خانك ، اوغلی احمد کرای سلطانی کونده ردیکنه مغبر اولمشدی [۲]

[۱] سفر غازی آغا قپوقولی امراسندن خان میرزا آغا نام بر مردوشجیهك اوغلودر . سفر غازی آغا حسام کرایه میراخورلق ، اسلامکرایه باش اغالق خدمتلیسی کوردیکی کبی ، محمدکرایک ایکنجی دفعه خانلغنده دخی باش اغالق خدمتنده بولنمشدر . اسلامکرایک خان تعین اولتمی ایچون دخی استانبولده ایش چوریرکن ، محمدکرای خانك عربضه‌سی اوزرنه ردوس اداسنه سورو - لمشدر .

سفر غازی آغا ایش بیلیر ، طوغری یورکلی ، عقلی بر آدم ایدی . کرک اهاالی ، کرک میرزال آره‌سنده تحدث ایدن اختلافلك بر چوغینی تدیرلریله ، نصیحتلریله بر طرف ایتکه موفق اولمشدر .
السیع السیار

[۲] احمد کرای یوز بیک تانار آتلی عسکرلیه او یوار محاربه‌سینه کلوب

ایشته بواسباب محمد کرای خانك عزانی موجب اولمشدر (۱۰۷۶). محمد کرای خان عزل ایدیلدیکنندن خبردار اولنجه ، مالک اولدیغی بالجه نقود واموالی متساویا اولاد واتباعنه تقسیم ایدوب اوتوز قدر کوله لرینی یاننه آلارق طاغستان طرفلرینه چکبلدی . اورالرده طقوز سنه دهها یاشادقدن صو کرا (۱۰۸۵) سنه سی جاذی الاخرنده وفات ایتدی. ونعشی تام برسنه صو کرا اولادنندن جانبك کرای سلطان مباشرتیه باغچه سرایه نقل اولنهرق جدی دولت کرای خان تربهنه دفن اولنمشدر ، محمد کرایك مدت حیاتی سکسان سنه اولوب برنجی دفعه خانانی ایکی ییل اون آی ؛ ایکنجی دفعه سی اون ایکی سنه بش آی درکه مجموع حکومتی اون بش سنه اوچ آیه بالغ اولور .

محمد کرای خانترك اك زنکینلرندن ایدی . باغچه سرای جوارنده برمولویخانه [تکیه] بنا ایتدرمش وباغچه سرایده بر حمام یاپدیروب حاصلاتی خانترك روحارینه تلاوت اولنه جق (جزؤ) لرا یچون ترك ایتمشدر. محمد کرایك دهها باشقه برچوق خیرات و حسناتی واردر .

محمد کرای طاغستانده ایکن ، اورا اهاالینسك آراسنده متعارف ومعتاد اولان « مسکین نه حالده سک؟ . مسکین نیجه سک؟ یوللو یاپدق لری آشناقلرندن مغیر اولوب تکمیل بر سنه قدر کیمسه یه سوز سولیمه دیکی روایت اولنور .

عثمانی عسکریه مجارلك آك قوتلی قلمه لری اولان (نوهسل) بی فتح ایتمشدر .

قریم ده اوانئاده قبیله لر آرمه سنده قاریشقلی اولدیغندن . براعتذار نامه ایله بالذات محاربه ده بولنه میه جغنی بیلدیرمشدی .

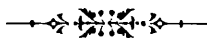
(راشد)

محمد کرای خاںک تورکجه بعض شعرلری وار ایسهده نحریره
شایان دکلدر .

ذیل . — سلطان محمد رابع طرفندن فتح کرای ساطانه (قالغای) ائی
منصبی ایچون ویریلان (برات) ک بر صورتی ، فیدون
بک منشأندن نغلا آتییه درج اولمشدر :
نشن هایون اولدرکه چون توالی الطاف الهی وتتلی اعطاف نامتناهی
بر موجب فحوای (وان تعدوا نعمة الیه لا تحصوها) شان رفیع المکانده
اولدرجه بن عالی واول مرتبه دن متعالی درکه مستوفیان کردون وزیران
(ن والقلم وما یسطرون) اعداد ارقام وامداد افهام واسطه وسطی خوش
خرام (ولوان مائی الارض من شجرة اقلام) الیه تحریر وتقریر ایده .
لاجرم بر مقتضای قضیه مرضیه (احسن کما احسن الیه الیک) شیمه
کریه یادشاهانه وعادت باسعات ملوکانه مه لازم اولدی که اصناف الطاف
علیه خسروانهم وانواع اعطاف جلیله ملوکانهم کافه ام وعامه خلق عالمه
شامل ومتناول اوله .

علی الخصوص آستان کردون افتدارمزه که صداقت واخلاس
ورقیت واختصاص ایدوب اظهار جلالت وفرزانگی واشعار شجاعت
ومردانگی ایدنلر بابنده اعزاز واحترام شاهی وفیض انعام واحسان
پادشاهی مبذول ویدرنغ اولق مراسیم قواعد سلطنت شهریاریدر . بناء
علی ذلک جناب امارت مآب فلان کرای خان دامت معالیه نیک قرنداشی
اولان رافع توقیع رفیع الشان خاقانی وناقل یرلیغ بلیغ مسرت عنوان
تاجدارى خائف السلاطین العظام شرف الخواقین الکرام المختص بمزید
عناية الملك المنان (فتح کرای سلطان) دام علوه حقنده بحار عاطفتم موج

و آفتاب رأفتم پرتو افکن اولوب کنه اسکله سی محمولندن بشیوز قرق .
 برك آقچه سالیانه ایله اشبو سنه احدى و خمسين والف قریم قالغانك
 توجیه ایدوب بو بارات سعادت آیات و بهجت غایاتی و یردم که بعدالیوم
 طائفه تاناره قریمدن جاری اولان عادت و قانون اوزره قالغای اولوب
 شولکه وظائف خدمات مزبوردر . مومی الیه خان دامت معالیه لایق
 و مناسب کوردیکی اوزره ادا ایلیوب یکدل و یکجهت اولوب حسن اتحاد
 و اتفاق اوزره مهمات دین و دولت وقاع و قمع اعدای ملک و ملت باینده
 سمی واقرام وجد و اهتمام ظهوره کتوره لر . و طائفه تانارک میرزالری
 و سائر بکلر و عساکری و اعیانک صغیر و کبیری مشارالیهی کندولره
 قالغای بیایوب خدمت مزبورهده مومی البه مراجعت ایدوب مزبور خانک
 مناسب کوردیکی اوزره مخالفت و معاندت ایلمه لر . و تعیین اولنان
 سالیانه نی مقدما قالغای اولان توجهله متصرف اوله کلمش ایسه مومی الیه
 دخی کفه اسکله سندن آلوب متصرف اوله . اولبایده هیچ احد مانع
 و دافع اولیه شویله بیاهر علامت شریفه اعتماد قیله لر .
 تحریرا فی واسط شعبان المعظم سنه احدى و خمسين والف .

ایکسچی اسلام کرای خان

اسلام کرای، سلامت کرای خاںک اولادنددر. جانبک کرای خان زماننده لهستانلیرک آئنده بدی سنه اسیر قالمش ایکن سلطان مراد رابع خاںک لهستانلیرله یابدیی مصالحه-ن صکرا آزاد ایدمش؛ ویانبولی شهرنده برمدت اوتوردقن صو کرا برادری بهادر کرایک خانلغنده قالغایلق رتبه سنی احراز ایتمش ایدی .

اسلام کرای ، بهادر کرای خاںک وفاتندن صو کرا تکرار استانبوله کلوب (خلیج) ده اقامت ایتکده ایدی. فقط اسلام کرایک، بالطه جیلر کهیاسی و ساطیله قریم تخننه چکمک ایچون اوغراشدیغنی آکلایان محمد کرای؛ استانبوله برعریضه کونده روب صدراعظم دن، اسلام کرایک استانبولدن اوزاقلاشمه سنی التماس ایتمه سی اوزرینه ذاتاً صدر اعظم محمد پاشا ایله آره لری آجیق اولان اسلام کرای ، ردوس آداسنه نفی اولمشدی [۱]

[۱] خلیجده اقامت ایدن اسلام کرای، باب عالی به سفر غازی آغا و ساطیله، قریم خانلغنه تعیین اولماسنی عرض ایتشدی . سفر غازی آغا بوایشه مباشرتله قوه قریبه به کتیردیکی بر هکام ده ایدی که اسلام کرایک بو نیتدن خبردار اولان خان ، استانبوله برعریضه کوندروب سفر غازی آغانی ، اسلام کرایکی تحریک و افساد ایتکده اتهام وردوس آداسنه نفی اولماسنی اعلام ایتدی اوزرینه، ذاتاً اسلام کرایه مخالف بولنان محمد پاشا هر ایکسچی ده ردوس آداسنه سورمشدر.

کفه میرمیرانی اسلام پاشانک اوغلو باباسندن و قریم خاندن مکتوبلر کتیروب اسلام کرایک تشبیه قریبده عظیم قاریشقلنی موجب اونه جقدر یولو بر طاقم اویدیرمه سوزلر سوبلمسی اوزرینه اسلام کرای جفاله اوغلو قدرغه سیله ردوسه نفی اولمشدر (۱۰۵۴)

نعیما

آرەدن ھنوز ېرېچق آي ځېمېشېدې ځې مشەر جنجې ځېسېن افندينځ
توسط و معاونه اسلام کرای استانبوله چاغريلوب (۱۰۵۴) سنه سې
ربيع الاخرنده عهد سنه قريم خانلې توجيه اولندي [۱] . اسلام کرای
بوصورتله تحته ځېدکدن صوکرآ کوچوک قرداشي قريم کرایي قالغاي ،
محمد کرایک نورالدين اولان غازي کرایي منصبنده ابھا ايندي . بر مدت
صوکرآ قالغاي قريم کرای وفات اينديکې جهتهلې یرينه غازي کرای ،
غازي کرایک منصبنده دخي عادل کرای سلطان ځېدی . اسلام کرای
وظائفک توجيهانندن قورتولدقدن صوکرآ قريم حکومتني راحتسز ایدن
روسار ، والرنده اوزون مدت اسير قالان لهيلر ايله متعدد دفعه لړ
محاربه ايدوب مظفر اولديني کې حکومت قارشي عصيان ایدن ژانه قبيله
سنگ رئيسي (آق چومق) ي دخي مغلوب ايدوب دار اغاجنه آصد .
يرمش ، قبيله دن بر چوق اسيرلر وغنيمتلر آمشدر . [۲]

[۱] اسلام کرای خان تعين اولنق اوزره ردوسدن کتيرلديکدن صوکرآ
حضور پادشاهي به کړدی . پادشاه طرفندن برچوق نصيحتلر ايدېلدي . اسلام
کرای پادشاهک « سن يالکيز بکباقي ، غيرينک سوزيني ديکله مه » ديدېکنه
مغرور اوله رق چيقارکن ، آرقه سندن کلن صدر اعظمه چون بزي تانار خاني
ابتديکيز شمديدنصکره « يازديغم شيلره قولاق وير . فلان خريستانله بوزوشمه ،
فلانه مدارا ايت . فلاني اينجتمه ، فلاني فلان ياپ » ديه زهار کاغد کوندرروب
اول طرفلرک اموريته ، بو طرفدن غايانه رأي وندير ايدوب قاريشدرمايکيز . .
ديمشدر .

[۲] اسلام کرای شيرين امراسندن قوتلو شاه نام ميرزاي دشمن مملکتلرينه
ايصال خېسار ايتک ايچون کوندرمشدی . قوتلو شاه ميرزا اغا غانما قريمه
کلدکده تانارلرجه (صوعه) دېلن خمس حصه يي خانه تسليم خصوصنده
قرا چو وقوقولي آرا اختلاف دوشهرک ايش نزاعه ، دها صوکرآ غا .
وغايه چويريلوب برچوق آدام تلف اودېسه سبب وېرېمشدر . السبع السيار .

اسلام کرای بوسیرلردن برقم کزیده سنی پادشاهه هدیه ایتشد. [۸]
 مملکت بوسورتله (ژانه) قبیله سی عصیانندن قورتارلدقدن سوکرا
 اسلام کرای . روسلرک جزیره لرینی آلمق ایچون نورالدین ساطانی .
 قوتلی براردو ایله مسقوایه کوندردی .

نورالدین عادل کرای سلطان روسری مغلوب ایده ایده تامسقوایه واردقده
 روسیه قرالی التمش بیک آلتون قیچتمده سنجاب و سمور و دورلو دورلو

(تعیما) تاریخچی بو اختلاف حقنده شو معلوماتی وریور :

وزیر دینلن سفر غازی اغا ایله قیو قولی آرمه سنده ضدیت دوشوب
 سفر غازی آغایی اولدرمک ایسته دیلر . خان بو قاریشقلیقک اوکنی آلمق ایچون
 سفر غازی آغایی حبس ایتدی . اغا بروانی بولوب حبسدن قاچدی . وقریم
 ایچنه کیروب قبیله لرلی خان علیهنه تحریک ایتککه باشلادی . بووقه اوزرینه
 قره تاتار خانه خصومت ایدوب قوللوغندن چیقیدیلر و خانه عیضه کوندروب
 « خانک اباغندن اولان محمد اغانک اوغلی الیاس آغایی و حالا وزیرلی بولان رمضان
 ومرتضی اغاری و میدان بکنی کندیلرینه تسلیم ایدوب پاره لیمککه راضی اولورسه
 کندیسنه تکرار تبعیت ایده جکلریخی » بیان ایتدیلر .

دیگر طرفده سکسان بیک قدر مسقو اردوسی ازاق قلعه سنی محاصره ایتک
 ایچون کلیورلردی .

بویکی بیوک وقعه اسلامکرایک تدبیرلری . متاتیلر برطرف ایدمشدر .

[۸] قریم تاتارلری روسیه یه دوغری دائما آقینلرده بولنورلر ، موفقیتلرنده
 مال غنیمتک برقم کزیده سنی پادشاهه تقدیم ایدرلر ایدی . بوتقدمه لرک اک
 مهمی خاصکی خرم قادین نامیله تاریخمزده [سلطان سایان دورنده] بیوک بر
 موقع اشغال ایدن موسقوف دلربایی اولسه کرکدر . (ابوالقازوق)

خرم قادینک . المانیا مورخنلردن هامرک تحقیقاتدن دخی (زوقسلان)
 نامنده برروسیه لی جاریه اولدینی آکلاشیدیفخی کامل پاشا تاریخ سیاستینده
 بیان ایدیور .

قیمتلی هدیه لر و قرق بیک عدد مسکوک آلتون ویردکن ماعدا دفترده مقید اولوب سلطانلره . میرزالره . عامایه ویراسی لازم کان هدیه لره برابر هر سنه بدل جزیه نی کوندرمک شرطیه روسارله مصالحه تجدید اولندی [۱] .

روسارله تجدید مصالحه دن صوگرا اسلام کرای . لهلیلرله محاربه یه کیریشوب اوزون اوروشمه لر دن صوگرا دشمنی مغلوب ایده رک ، آنلرله دخی ؛ بش قطعه طوپ ایکوز بیک آلتون ، سکسان بیک غروشلوق رویال تعبیر اولنان پاره لرینی آلدقن صوگرا هر سنه ، هدیه لرینی ، جزیه بدل لرینی کوندرمک شرطیه مصالحه عقد ایتدیکی دیوان یازیجیسی بولنان قریملی شیخ محمد افندینک ضبط ایتدیکی (وقایع قریم) مجموعه سنده یازیلشد . [۲]

اسلام کرای قهرمان . عالی همت برذات اولوب کاه کندیسی ، کاه

[۱] بوموفقیتلر اوزربنه . اهالی دن اوچیه (تمغا آچمسی) نامبله آلتقده اولان ویرکی قالدیرلشد .

[۲] قریم خانی دشمن احوالی اوکرنمک ایچون (اوزی) قازاقلری خطماننه (اتامان) سفر غازی آغانی کوندرمشدی . خطمان دخی اهایلرک بیوک حاضر اقلرده بولدقلرینی و دفتر حسابله (۱۵۰) بیک عسکره ملاک اولوب یافینده مملکتلرینه هجوم تصورنده اولدقلرینی بیلدیردی . بوخبر اوزربنه خان اطرافه یرایغلر کوندروب اون کون ظرفنده حاضر اولالارینی امر ایتدی .

شوالک یکریمی یدنجی کونی یوله چیقیدیلر . ورنک خان . خندق نام محالردن بلرور دیوان کچیدله اوزی نی واورادن ؛ اردویه قوشیلان عسکر ایله یوز بیک نفره بالغ اولان بر اردو ایله طورله یی کچیدیلر .

له قرالی تانار عسکرینک ورودندن خبر آلامامشدی . آنجق (دانکو) نام محله خبردار اولوب فرار ایتدی و خوتین قلمسی یاننده (اوزیجه)

قالغا بىلرى . مەيتىلە تاتار عسكىرىنى نەطرفە يوللامشا بىسە ، مۇنقىر اولمش . محضا
اونك غىرتىلە قىرىم قىطەسى التونىر ودى قىمت شىارلە طولاشدرد . [۸]

پالانقەسەنە سىغىندى . تاتار عسكىرى قرااك ئۆردە بولدىقندىن خېردار دىكەدى .
قراالە مەكتوب و ذخىرە كىتىرەن بىرلوك عسكىر ، خانك تەقىب قوللىنىپ راست
كەلدى . بونلرى سىقەشدرمق سورتىلە قرااك ئۆردە اولدىنى اكلاشىلدى .
كىندىلرى دىخى اسىر ايدىدى .

بوصورتلە قراال پاك مەشكىل بىر موقەدە براقىلدى . بىر طرفدن ذخىرە سىزلك .
دىكىر طرفىندە قەلەەدن چىقماق امكانى يوقدى .

عسكىرلىرى ، حېوانلرى آچىلقدىن قىرلمايە باشلادى . ونهايت قراال ، سىرغازى آغا بى
مەكتوبلر كوندەرەك خاندىن صلح نىيازىندە بولدى . خان بوغرىضەلر اوزرىنە
علمابى مىرزالىرى بىررە طوپلايۇپ مشورت مجلسى قوردى .

اسرادىن بەمىزىلرى « بوفىر سىقەش قانچى مۇوافىق اولمايدىغىنى . لەستان قىطەسىنىك
تاماماً تەخرىب ايتىك لازم اولدىغىنى » سۆيەلە دىلر ايسەدە خان يەنە التى سەنە اللەرنە
اسىر قالدىنى لەلىلرى آچىدى . و دىدىكى « بۇر اوجاقدر . كىندىلرىدە بۇدن
صلح نىيازىندە بولنىورلر ، آمان ايسە بولرلر ، بو اوجاغى سوندىرمك لايىق دىكدر »
بوسوزلردىن سىكرە اركان دولك آرتىق مۇخالف ايتىدىلر . وسىر غازى آغا مەيتىلە
بىرھىت كوندىرلۇب آتقەدەكى شىرطلر داخلىندە قراال ايلە عقدە مەصلحە ايدىلدى :

۱ - ھىرىيل وىركىلەرنى وقىتىدە قىرىم حەكۇمەتە تەسلىم ايتىك .

۲ - خانك الى آلتىندە بولغان بوردلرە . قىيىلەرە ضرر وىرمەك .

۳ - قازاق ولايتىنە زىيان كىتىرمەك .

۴ - بىكلەردىن ايتكى آدمك اوغوللرى (رەھن) اولەرق قىرىم حەكۇمەتە تەسلىم

ايدىلەك .

۵ - . قىرىم خانك دوستلرىلە دوست ، دىشمىنلرىلە دىشمىن اولتىق وبالايتىق
قىرىم حەكۇمەتى طرفىندىن دوشمىن اوزرىنە آچىلاچىق مۇجاربەيە لە حەكۇمەتى ايسە .
نىلەن مەقدار دە عسكىر وىرمك سورتىلە اشتراكى درعەدە ايتىك (۱۰۶۲) .

(نەما)

[۱] اسلامكرايك مۇجاربەلەندە آرغىن طوغان بىكك پاك بىوك خەدمەتلىرى

اسلامکرائی (۱۰۶۴) سنه سی شعبان آیتک باشدرنده کوجوئ اوغلارینه ترتیب ایتدیکی سنت جمعیتده وفات ایتسکله جسی تربه سنه دفن اولمشدر [۱]
 اسلام کرایک مدت عمری اللی ییل ، خانلغی تام اون سنه در . اسلام
 کرای ، بالذات کندی پاره سیله ایکبوزیک غروش صرف ایله اورقاعه سی
 تعمیر ایتدیکی کبی جدی دولت کرای خانک کوزلوه ده یاپدیردیجی جامی
 اساسندن تجدد ایتدی و کوزلوه ده متعدد چشمه نر یاهرق اهالی بی
 صومزلقدن قورتاردی .

دوقونمشدر . آرغین بکک محاربه ده کی فداکارقلرینه دائر تاتارلر برچوق داستانلر
 یازمشدرلر . السبع السیار

[۱] اسلام کرای آرقه سی اورته سنده پیدا اولان مهلک برسیویله چدن
 وفات ایتمشدر . مومی الیه ابتدا اهمیتلر بر چبان ظنیه بوئی رینه شدلیجه
 صیقدیروب غائب ایتک ایسته مش ایسه ده ازیرمدت ظرفنده یاره کیتدیکه فنا لاشوب
 عاقبت موته سبب اولمشدر .

اسلام کرایک خبر ، فاتی کشفده بولنان قالغای سلطانه بیلدیرمک ایچون
 کیدن وهاب افندی متصل بکرمی درت ساعت یورودیکندن هم آتی ، هم کندیبی
 یورولدیفندن طولانی برقاچ ساعت کویلی براختیارک اویسه استراحت ایتمشدرکه
 کویلی بابا وهاب افندیکن اطو رندن باغچه سرای دن کلدیکنی و خانک سنت طوبی ایله
 مشغول اولدیفنی آکلایه رق «ایواه شاشارم خانک حاله ، بر طرفدن یوردیمزه
 صالدرمق ایچون دشمنلر حاضر لایرکن ، بر طرفدن او ، تختنده هفته لرحه سنت
 طوبی ایله آکله نیور ! . . دیمشدر .

السبع السیار

عادل کرای خان

عادل کرای، محمد کرای خان ثالث، دورینک ذیلنده نسب ذکر اولنان
چوبان مصطفی نك اوغلی در .

بر مدت ویزه قصبه سنده اوتوروش ایکن قریب خانایک عریضه سی
اوزرینه روس جزیره سنه سورولمشری .

محمد کرای عزل ایدلکن صوکر ارجال دولت طرفندن، « آسیاب
دولتی بر خرده اولسه دوندر ا » «لاحظه سیله عادل کرای (۱۰۶۶)

ذی الحجه سنده قریب خان نسب اولندی. و برادری قولبولدی فتح کرایک
اوغلی دولت کرای قاغای و آنک برادری غازی کرای نورالدین و سفر

غازی آغانک اوغلی اسلام اغایی باش آغاق مسندلرینه تعیین ایتدی .
بعده عادل کرای بعض مفسد لرك اغواسی اوزرینه، کنسینک اقبالی ایچون

برچوق یارارلقارده بولنان اسلام اغایی [۱] اعدام ایتدیردیکی کبی بر
چوق شرین اسرا نی ده قتل نیتنده اولدیغی اکلا شهیددی. عادل کرایک

بو حالته واقف اولان میرزا لرك مقابله دن عاجز بولنان امراء اشیاء مالارینی
براقوب قریمدن فراره مجبور اولدیر . عادل کرایک امرایه قارشی

شدت کورستردیکی و امرانک بالمله احوال مبروکه نی مصادره ایتدیکی
استانبوله ایشیدیلنجه همان صاحب ارینه چویره سی ایچون خانه امرار

[۱] عادل کرایک نخته کجه سنه طوعریدن طوغری به اسلام اغا سبب اولمشر .
عادل کرایک خالغی بردن به برچوق دیدی قودیلره سبیت ویرمش ایسه ده
بالاخره افکار اهالی سکونت بولمشر .

ویرلدیسه ده اوخصوصده تردد کوسترهمی ، عزله سبب اولمشدر .
(۱۰۸۱) ذی الحجه .

عادلکرای تختندن ایندیرلدکن صوگرا برمدت دها (قرین آباد)
قصبه سنده اقامت ایدوب « ۱۰۸۲ » سنه سی رهمضان آینه وفات ایتمش
واوشهرک جامی حولیسنه دفن اولمشدر .

مدت حیاتی الی بش ییل ، زمان حکومتی بش سنه در . عادلکرای
اداره امور دن غافل ، جاهل برادم ایدی . وفاتندن صوگرا اولاد و
احضادندن هیچ بریمی قریمده بر مسنده کچمه مشدر .

فقط اسمارینه (کرای) لقی علاوه اولمش ؛ بعضیاری دخی خانلرک
صهیته نائل اولمشدر .

الحاج سلیم کرای خان

سلیم کرای، رزمی بهادر کرایک اوغلی در . باباسنک و فائنده هنوز صبی
بولندیغندن (ابلان) قبیله‌سی امراسندن (مرزاش اغا) نام ذاتک تریه‌سنه
ویرلدی . [۱]

صوکره‌لری سلیم‌کرای عموجه‌سی اسلام کرایک حمایه‌سنه کیرمش
ایکن عجمه‌سنک وفائی اوزرینه ، عادل کرای زماننده قریمدن هجرتله
یانبولی قضا‌سنده (چولک) قریه‌سنده اقامت ایتشدی .

عادل کرای زماننده قریمدن هجرت ایدن میرزالرک پادشاهه ویردکاری
عریضه‌لر اوزرینه (۱۰۸۱) سنه‌سی ذی‌الحجه‌سی آخرلرنده سلیم کرای
قریه خان نصب اولندی. و برادرلرندن سلامت کرای سلطانی قانغای،
عموجه زاده‌لرنده صفا کرای نورالدین دیکدی .

سلیم کرای محمد رابعه قیمنجه [۲] محاربه‌سنده بالذات تاتار عسکرینه

[۱] اسلام کرای ابلان قبیله‌سی تزدنده ایکن مبارک کرایک اوغلی عادل کرای
بیک نفر اتباعیه خاتزاده‌نی اولدیرمه قصد ایتش ایدی سلیم کرای اوچبوز بیک قدر
ارقداشیله انلرک التندن قوریلوب شیرین قبیله‌سی تزدنه صیغینمق صورتیه
کندینی محافظه ایتمه موفق اولمشدر .
السمع السبار

[۲] سام کرای خان تحت کچدکدنصرکه ؛ لهستان حدودنده اقامت ایدن
وجزیه ویرک شرطیه له حکومتک تحت تابعیتنده قالان اسلام لوپه تاتارلری،
خانه عربضه‌لر کوندروب کندیلرینی له تابعیتندن قورتاریله‌رق (بوچوق)
حوالیسنده اسکان اولمالرینی رجا ایتدیلر . سلیم کرای بو حال . سلسره والیسی
خلیل پاشایه بیلدروب برابرجه دوک عثمانیه اخبار ایتدیلر . خلیل پاشا بونک

بولنوب بويوك خدمتاری سبق ايتديكندن طولاني دولت عثمانیه
زدنده قدر و اعتباری خیلی آرتمشدی .

سلیم کرای بعض سبیلر اوزربنه ، (۱۰۸۸) سنه سی ذی الحجه سنده

عقیده قراری خلافت . صدر اعظمه کیزلی مکتوبلر کوندر و بونیتلر بیک کوجلکندن ،
موافق اولمادیغندن بحث ایله عاقبت خانک بونشینی عقیم براقیه سب اولدی .
ایشته سلیم کرای بوخالدن مایوس اوله رق چرکس نظامی دوزه لئک ایچون بر-
مقدار عسکرله قاپارطی مشتاسنه داخل اولدینی بروقتده ایدی که سلطان محمد ،
کتخداسی احمد اغا ایله برفرمان کوندر و بونیتلر بیک کوجلکندن ،
سلطانک بودعوتی اوزربنه سلیم کرای چرکس نظامی ترکله همان قریبه دونوب
تدارکات سفرینه سی اکل ایله (۱۰۸۳) محرمده یوله چیقدی . وقیمینجه
یانلرنده (خلیق) نام سرعسکر قومانداسنده بولان له اردوسنه تصادف ایله عسکرینی
بوزدی . ینه اوصیرالده ایدی سلیم کرای تکرار لهستان سفرینه مأمور
اولدی . خان اوکونلرده آغزجه خسته ایدی . فقط بوخالنده یوله دین دولته خدمتدن
چکیمه بوب بالذات او محاربه ده دخی بولنمشدر . (السبع السیار)

عمدت الاخبار لهستان محاربه سی حقنده شوق تصیلاتی و بریور :

« عثمانلی اردوسی سلیم کرای خان عسکرله قانیتسه دینلن متین قلعه بی محاصره
ایتدیلر (۳۵) کون ختامنده قلعه فتح اولندی . و اطرافنده بولان بتون کوچک
قلعه لر ضبط اولندی بعده سلیم کرای خان ایله وزیر ثانی قیلان پاشا لهستانک
تختی اولان (ایلباد) نام قلعه بی ضبط ایتدیکه مأمور اولدیلر . کثرتی بر
عسکر ایله قاهه محاصره اولنوب اطرافندن مترسلر لغملر قازیلغه باشلانجه ،
لهستان جمهوریتندن [یعنی قرال ، اوچ خطمان ، اونوز ایکی و بواده دن]
حتی ولایتلرده کی بیوک پاپاسلردن مکتوبلر ، رجا نامه لر کلوب صلح نیازنده
بولندیلر .

وسلیم کرای خانه پادشاهه وساطت ایتدی ایچون رجا ایتدیلر . بو صورتله
مصالحه عقد اولندی . (تاریخ راشد) ، شرائط صلحیه بی سلیم کرایک پادشاهه
اخبار ایتدی اوزربنه پادشاهک ، خانه اوغلارینه ، میرزاله خدمتلرینه مکافات اولتی
اوزره التمش عدد خلعت فاخره .. (!) احسان ایتدیکنی یازیبور (۱۰۸۷) .

خانقدهن چكيلمش و برمدت ردوس آداسنده قالمشدى [۱] .
 ۱-۵ (۱۸۹۵) سنه مى رجبك يكرمى ايكنجى كوفى تكرر نخته كچوب
 اوغولارندن دولت كراى - اطانى قانقاي و عظمت كراى - اطانى
 نورالدين ديكى [۲] .

[۱] اهنان محاربه سندن صوكرا سليم كراى خانقدهن چكيلمك ايسته مش
 ايسه ده پادشاه قبول ايتيه بوب مشارالهي (چهرين) قلمه - نى قورتارميه مأور
 اولان سرعسكر رفاقته تعين ايتدى فقط هر ناصله قلمه نك فتحي ميسراوله مديغندن .
 صدراعظم قره مصطفى پاشا كمندينك وسرعسكرينك يوزيني آغارتمق ايجون بتون
 قصورلرى سليم كراى خانه يوكله توب (۱۰۸۸) ده عزل ايتدرمشدر .
 سليم كراى تختدن اينديرلكدنصكره بهاره قدر كفه قلمه سنده قالمشدى .
 صوكرا استانبوله كلدى . خلفنك آرزوسيله چكدرمه بركى به بنديريلوب
 ردوس آلمه نه نى اولمق صورتيه تكدير اولندى . (السبع السبار)

[۲] آنيده كى افاده خانلرك (نصب) مراسمنى كوسترديكمندن طولانى عينا نقل
 ايده يورز :

ردوس جزيره سنده بولنان سليم كراى خانك قريمه خان نصب اولمى اوزرينه
 مومى اليه (ميرآخور اول) كونده ريلدى .
 ادرنه يه قريب كلنجه قاعده قديمه اوزرينه استقبال اولنوب صدر اعظم قوناغنه
 مسافر اولدى .
 صدراعظم ، ايكي كون عظيم ضياقتلر و بردى . پادشاه (آوجى سلطان محمد)
 ادرنه ده عماديه قصرده قبول ايتدى .
 خان صدر اعظم ايله هم عنان اوله رق كوشكه كيرر كن ركاب هايون آغارى ،
 مجوزلريله قارشيلاديلر . ابتدا اوزير اعظم آندن اسكله اوزرينه ايتدى . بدمه
 خان پادشاه مخصوص اولان (يينك تخته - مى) اوزرينه ايتدى . اوراده
 دارالسماعده اغاى استقبال ايدوب خان ايكي سنك اورته سنده يوربدى ، وزير اعظم
 سليمى دستار (صارق) ايله حضوره كيرنجه خانده دعوت ايديلدى . دارالسماعده
 اغاى اوكنه دوشوب قصر ك پيشكا هنه چكيان پرده قپوسنه دك بوس - تانجى .

سلیم کرای قریمه کادکده روسلر کثرتلی وقوتلی براردو ایله قریمه هجوم ایتمشلردی ، سلیم کرای اوچ کون آردینی کسمه دن دشمنله پنجه لشوب قریمی دست اعدادن قورتاردی و روسلری تا کندی حدودلرینه قدر قوغدی .

بومحاربه ده روسلردن اوتوز قطعه طوپ و سیک دانه أسیر آلمشدر [۸] .

باشی وسائر رکاب هایون آغلاری و بورادن صوکر اسلحدار ، چوقه دار اغار فولتیغه کیرم رک حضوره چیقاردیلر . پادشاه تقبیل ایچون الی اوزاندی . فقط خان پای تختی اوپدی . فرش اولنش احرام اوزرینه اسرپادشاهی ایله اوتوردی . ینه قالدق ورق ایشلره دائر براز قونوشولدق دصکره دارالعهاده اغایی ابتدا صیرتینه . قیرمزی قطیفه ایله قاپلی (قبانجه سیمور کورک) ، سلحدار اغابله ، مجوهر برخنجر ایله سرصع برقیلنج وسائر عرض آغلاری ده باشنه . ایکی عدد مجوهر (سرغوج) طاقدیلر .

بیك آلتون احسان اولمقی عادت ایکن ، خانه التفاناً ایکی بیك آلتون ویریلدی .

خان برقاچ کون صکره عزیمت ایتدیکی ائاده ینه صدر اعظم واسطه سیله ، طرف شاهانه دن خانه . برساده چرکس آلتون (قلیچ) ، آلتون قیاره لی بر (زره) ، براینجیلی (تیرکش) و اوچ رأس بیلکندست (آت) احسان اولندی . (تاریخ عثمانی - احمد راسم)

[۱] سلیم کرای ایکنجی دفعه تخته کچدیکی صیره ده ایدی که نمچه لیلر تا صوفیه یانلرینه قدر کلشلردی . دفع اعدا ایچون وکیلا عقد مشورت ایتدیلر . بوجلمسده سلیم کرایک دخی بولمسی مناسب کوریلدی کندن کتخدای مصطفی اغاخط پادشاهی ایله سلیم کرای خانی ادرنه یه چاغیردی . بومر اوزرینه خان ادرنه یه کلدی وقره مصطفی پاشانک سرائینه ایندی .

بوجلمسده ویریلن قرار اوزرینه خان . صدر اعظم مسمیتله نمچه محاربه سنه مأمور اولدی . سلیم کرای بوقراره بناء (کلی) قلعه سه کلوب ده جنگ حاضرانی ایله مشغول اولدینی برهنه کده ایدی که (۱۰۹۹) سنه سی رجیک یکریمی بدنجی

بنہ او تاربخزده سایمکرای دوات عثمانیہ نک، چہ محاربہ سنہ چاغیرلیدی، قریم .
محفظہ سنہ قالغای و نورالدین سلطاناری براقوب (۱۱۰۰) شوالنک دردنجی
کونی روم ایلیہ کچدی . اسکوب جوارنده دشمنہ راست کلوب یکدک .

کونی در . روسلرک قریبی استیلا مقصدیلہ قایتسن بویارلرندن (غایسی) نام
جنرال قومانداسیلہ ایکی یوز بیک موجودلی ، بیک عدد طوپلی بیوک براردوسی
حدودہ یافلاشدینی خبری ایشیدیلدی . فی الحقیقہ روسلر اور قلعہ سنہ یافلاشمش
وازا ، قرہ دکرز ساحلرینی قوشاٹمشلردی . سلیم کرای سرعت خارق العادہ
ایلہ مان قریبہ کلدی . تدارکاتی یاپارق شعبانک دردنجی کونی قرہ بیلقہ .
موقعندہ روس عسکرینہ راست کلدی . روس عسکرینہ نسبتلہ خانک قوتی
پک آزادی خان ، اردوسی اوچ قسمہ آبدی .

۱ — بالذات خان اداره سنده .

۲ — قالغای دولت کرای = .

۳ — عظمت کرای . سلامت کرای سلطانلر اداره سنده بولنیورلردی .

بوتریب اوزرہ محاربہ کیریشیلدی . افشامہ قدر اوروشمہ اولدی .
تاتار عسکری بوزکونلک محاربہدہ محیرالعقول برہادراق کوستردیلر . روسلرک
دریال قدر اولان قوتی قارشئ سنده بکوچک اردو ذرہ قدر مغلوبیت اثری
کوسترمدی .

اوکونی افشامہ امرا علما مجلس یاپارق صبح تعقیب ایدہ جکلری پلانلری
قرارلشدردیلر . ایکنجی کونی جنک ینہ باشلادی . محاربہ نک شدنی برزمانندہ
نورالدین سلطانک آتندن اینوب روس اردوسنک قلیکاھنہ طوغری صاندرماسی
بتون عسکری جسارتلندیردی ؛ ہب عسکر بردن روس اردوسنک سرکزیہ ہجوم
ایتدیلر ؛ اوتوز طوپ ویک قدر اسیر ضبط ایتدیلر . روسلردہ براز ہزیمت
علامتلی کورلدی ، حتی میدان محاربہدن براز رجعتہ بیلہ مجبور اولدیلر . فقط
بوانہزامدہ روسلرک قریبی استیلا فیکرلرینک اوکنہ کچہمدی . اور قلعہ سی
آرفہ سنده (فوایش) نام محلہ تکرار استحکام فوروب محاربہ کیرشدیلر .
اور قلعہ سندنہ آبر تاتار عسکری وار ایدی ؛ خان آغاسی (بہادر آغا) او

نصكره (قار بوز) نام هرسك وويواداي اسير ايتدى [۱]. سليمكرايك
بو خدمتى پادشاهى پك زياده سويندريدكندن ادرنه يه چاغ-يروب
التفاتلر كوستردى . خلعتار باغيشلادى .

عسكره سردار تعيين اولندى . خان اردوسى ده روس اردوسنك قارشى ياقاسنده
بولان (خندق) كئنازنده استحكام قورديلر . فقط روس عسكرى صوسزلقدن
پك زحمت چكيورلدى . حتى دكز صوبى ايجيورلدى . تخمللرى قالامشى .
فرار ايتك ايسته يورلدى . فقط بوده مشكل ايدى . روسلر سلامتله برفرار يولى
حاضراقمى ايجون حيله به مراجعت ايتديلر . خانى آلداتقى مقصديله اولجه روس
رعيتنى قبول ايتمش اولان (آلتانور) تانارلرينك رئيسى قالموق آغاي ايلچى كونده روب
صلح تكليف ايتديلر . خان دخی (ياشلو) قبيله سى آمراسندن كمال ميرزابى
روسره ايلچى كوندردى .

عين زماننده سايم كراى خان روسلر ك حيله لرينه واقف اوله رق او كيجه بى
صرف حاضراق واحتياط ايله كچيردى . صباح روسلر ك فرارى آكلاشيلنجه
هان اردو ايله تعقيب اولندى . (طوكوزلى اوبا) ياقينلرنده آرقه لرندن
يتشيلوب برخيلى تلفات وزيانه دها اوغرا دلدق نصكره روسلر تماماً حدود خارجه
سورولدى .

سليم كراى بو محاربه ده شايان تقدير برنديرده بولنمشدر كه او ده دشمن بوللارنده
بولان طوبان ، صمان ، ذخيره كبي شيلرى اولجه كاملاً ياندرماسيدر . (بووقه
عمده الاخبار . السبع السياردن خلاصه اولنمشدر) .

[۱] سايم كراى روس محاربه سندن صوكر ايكيدن عسكر تداركيله (۱۱۰۰)
شوانك دردنجى چهارشنبه كوتى دولت عثمانيه اردوسنده حاضر بولنق ايجون
يوله چيقدى . فقط عسكر پك زياده يورلش . حتى يورومكه بيله مجاللارى
قالامشى . آنكچون (توبه چوقراق) نام محله اون ايكي كون استراحته مجبور
اولديلر . يته يوله چيقارق فرحكرمانه واواردن (يايديب) ده بر مدت دها
قالوب عسكر يورغونلقلرينى صااووشدردق نصكره نكرار حركتله (اسكوب)
مشتاسنده طوپلانان نچه عسكرينه تصادف ايتديلر . سليم كراى (قچانيك) كچيدنده
نچه عسكرينى مغلوب وسر عسكرلرى اولان (هرسك) اسير ايتديلر . بو محاربه ده

سایمکرای (۱۰۹۷) سنه سی ایلک بهاره قدر ادرنده قالمایه مأمور اولدیغندن اوقیشی ادرنه جوارنده بولنان (تیمور طاش) چفتلکندمه کخیردی . سایم کرای ادرنده بولنورکن ثابت افندینک ، آنک حقنده یازدینی قصیده دن بعض خبرلرده اکلاشیلدینی جهته برقچ بیتنی بورایه یازیورز :

زهی خدیو علی الهمم که دقت ایدوب ،
اوج آی ده ایکی غزا ایلدی بوقف مراد :

فریک مشاهیر شجاعانندن چلبی اوغلی مصطفی آغا و عبدالرحیم چلبی کبی قیمتی ذاتلر شهید ایدلمشدر . مصطفی آغا ، بلا پروا دشمنک دهشتلی آنشی ایچروسنه کندینی آتق صورتیه تلف اولمشدرکه ایشه بوقهرمانک شوحرکتی عسکری جسادلندرمش و تاتارلرک غلبه سی تأمین ایتمشدر بوغالیبتدن صکره خان تکرار ادرنه چاغیریلوب کوپرلی زاده مصطفی پاشا ایله ینه محاربه مأمور اولدی . اوسنه سی بلغراد قاهه سی تحکیم اولنوب (یش) عودتلری هنکامنده ایدی که خانک اوغلی عظمت کرای ، اوقهرمان کنج وفات ایتدی ، سایم کرای اوغلونک وفاتندن پک زیاده قلبی قیریلهرق (۱۱۰۲) جاذی الاخرنده حکومتی عموجه زاده لرندن سعادتکرایه ترک ایله کوشته استراخه چکیلدی .

بالاده کی معلومات (السبع السیاردن نقل اولتمشدر) . (عمده الاخبار) ک بو وقعه دائر اولان بعض سوزلری بروجه آتی در :

« . . . اشبو فتح مبین که (قچانیک) ده میسر اولمشدر . دیلدرده دستان وهرکسه وردزبان اولوب شعرا و فصحا تاریخ و قصائد نظم و نثر ایتدیلر . جله دن زیاده مقبول و عندالجمهور قبوله موصل اولان ثابت افندینک تدوین ایتدیکی (سلیم نامه) سی درکه نظم و نثر ایله شکر کفنائینی نشر ایتمشدر . [برقاچ بیتنی حلیم کرای کابن خانانده درج ایتمشدر] . الیوم بلغای رجال دولت مذکور قصیده ده درج اولنان الفاظ لطافت الحاظ برله تمتع ایدوب محافل و مجالس رفیعده صفالر کسب ایدرلر آنده مذکور اولان حالاتی کویا کندیلری اکتساب ایدرلر . . . »

آسنيجه باد عنايت مهيب نصرتدن ،
 توز ايتدى طابورنى مسقوك مثل رساد .
 بوجاق ، بوجاق قاجيروب اول لعيني قهرآله ؛
 ياقوب ممالكن ايتدى قوناق ، قوناق برباد .
 عنان عزمنى عطف ايتدى صكره (اسكوبه)
 آلدنه خنچر نصرت ، بلندنه تبغ جهاد ؛
 دمت دمت ايدوب اعدايي راس شمشيري ،
 عجبكه دوشدى شتا فصلانه زمان حصاد ؛
 يدمؤيد همتله اهل اسلامك .

كيدن ممالك وبلدان ايتدى استرداد .
 مثال خنطل بوجهل خاكه اوردى آنى !
 كلنجه رزمه « قاربوز » ديدكلرى ارغاد .

اوتارينجه اك جسور ، اك سوديكي اوغوللارندن نورالدين عظمتكرايك .
 وفاتى بك زياده بادي تاثيرى اولديغندن طولايي تختي ، عموجه زاده لرندن .
 سعادتكرايه بر اقوب كمبيهه كيتدى . كهبيي زيارت ايدوب شام طريقيه
 دوزكن شام عربلريه « اميرالحاج » ك غاوغارينه راست كلوب آرالريني
 بولدى ؛ آنلري يكديكريه باريشديردى .

پادشاه ، سايم كرايك بو خدمتى تقدير ايدوب استقبالنه سايحشور
 خاصه ، دايه زاده ابراهيم آغاي بر چوق هديهلرله كوندرمك صورتيله
 تاطيف ايتدى . وكنديسنه اقامت ايجون سالورى ياننده برچنتلاك تخصييص
 ايتدى .

سايم كراي مكه دن كلدكدنصكره قريم خاقي ، بوسوكيلي ، بويوك

پادشاهلرینی تکرار تخنه چاغیردقلرندن ، (۱۱۰۴) صفرنده اوچنچ دفعه اولمق اوزره ، سلیم کرای قریم تخنه کچدی و بویوک اوغلی دولهتکرای قالدای و قوردهشی اسلامکرای زاده شاهینکرای نورالدین دیکدی .

او صیرالرده ینه دولت عثمانیه نك نیچه و روسارله جنکی اولمغه سلیم کرای ، کاه نیچه و روسار اوزرینه کاه ، او آرادا عصیان ایدن صربلر اوزرینه هجوم ایتدیکی کبی برطرفدن آزاق قلعه سنه ذخیره کوتوریر ؛ برطرفنده (واردین) یاردیمه قوشاردی .

سلیم کرای بوایشلری اوقدر سرعت ، اودرجه مهارتله چویرمشدرکه بوایشک حقندن آنجق سلیم کرای خان کله بیلیردی .

(۱۱۱۰) تاریخنده عقد اولنان معاهده سلیم کرای خانک مظفریتله عقد اولمشدر . [۱]

سلیم کرای خان صدراعظم ایله برابر ادرنیه دعوت اولندوقده آرتق [۱] بومعاهده قارلوفچه قصبه سنده قوریلان مجلسده ایکی آی مذاکره دن سوکره (۱۱۱۰ ه . ۱۶۰۹) ۲۶ کانون ثانی ، ده امضا ایدادی . بومعاهده اولجه بر موفقیت سیاسیله اوله رق تلقی و قبول ایدلمش ایسه ده کرک حکومت عثمانیه نك و کرک قریم خانلغنك ضعفی ، ذاتاً آغیر اولان معاهده موادینك کیزی ضرر لرینی چارچابوق میدانه قونولماسنه سبب اولمشدر .

قارلوفچه معاهده سنك قریمه تعاقی اولان ماده لرینی محمد توفیق بک عثمانلی تاریخندن نقلاً درج ایده یورز ! « (۱) لهستانك قریمه ویره کلدیکی ویرکو قالدیریلیور (۲) آزاق قلعه سی روسیه به برافیلیور (۳) قریم خانلری . دیوان هایونه ویرکو ویرمه دن غفو اولتیوردی .

بومعاهده نك عثمانلی دولته اك ضرر لی ماده سی قریم ویرکوسنك قالدیرلمسی ایدی . بونکله قریم خانلغنك عثمانلی دولته اولان باغلری کوشه دیلیوردی . چار (آق بیق پترو) نك قارلوفچه معاهده سنده آله کچیردیکی بوقازانجک آجی سنی چوق کون کچمه دن تورک لر ، تاتارلر چکدیلر . »

اختیار لامش بولنیوردی . پادشاهه استعفا سنی تقدیم ایتدی و یری
اوغلی قالغای دولت کرایه بر اقدی ؛ بو توجهه پادشاهده راضی اولدی .

سایم کرای بوتاریخندن صکره سلوری چوره سنده (قاضی) کوینده کی
چقتلککنده اوطورمش و کندینه (۸) بیگ لیرا سالیانه تخصیص اولمشدی .

(۱۱۱۲) شوالنده بعض مفسد خدمتچیلرک شیطنتلریله اوغلی

دولتکرایله آره لرینه صغوقلق کیرمسی اوزرینه دولتکرایک ایسته کی
ایله اومحترم اختیار سیروز قصبه سنده اقامته مأمور اولمشدی .

(۱۱۱۴) سنه سی شعباننده ینه پادشاه یانه چاغیریلوب دردنجی [۱]

کره اولقی اوزره عهدنه سنه قریم خانلی ویرلدی . و بودفعه سنده اوغلارندن
غازیکرای قالغای قاپلان کرای نورالدین دیکدی .

[۱] (۱۱۱۶) سنه سنده سایم کرای و بوتون قریم اعیان و اسرا سی
طرفندن کونده ریلان بر (محضر) ده : روسلرک صلحه مغایر حرکتلرده
بولندقلری و باخصوص (آزاق) قلعه سنی تحکیم و (طیفان) ده یکی بر قلعه
انشا ایتدکلی ؛ (قاتکه) قلعه سنی متصل بر محله آلات حریبه یرلشدیردکلی ؛
حدود یاقیننده اولان (واز قور) نام محله سفینه لر انشا ایتدکلی و (کرج)
یوغازنده دولت عثمانیه طرفندن انشاسنه مبادرت اولنان (شانس) ک بناسنه
مخالفت ایتدکلی اخبار ایدیلوردی .

بو محضر اوزرینه حکومت طرفندن ، قلعه نک انشاسنه یوسف پاشا مأمور
ایدلیکی کبی یوسف پاشا روس احوالی نجسه له ایجابنه کوره حرکتی دخی
مأذون اولوب بر مقدار عسکرله قریمه کونده ریلدی . (راشد)

بوندن تقریباً ایکی سنه مقدم دولت کرای دخی استانبوله عین مآله بر محضر
کوندرمشدی . موسی الیهک محضری رجال حکومت طرفندن عجیب تأویلاته ،
اوغرا دیلار ق نهایت او ، عقل و تدبیری کالنده ؛ قوت و مقاومتیه قادر ،
غضنفر دولت کرای عزل ایدیلوب عمرینک صوک دوره سنده اولان سایم کرای
تعیین اولمشدی که ایشته بو صورتله قریم حکومتک حیات ایجه سنه لر ده
اکسپلیمش اولدی . چونکه آرتق روسلر تدارکات لازمه بی پایش بولنیور -
لردی . (واته نک تصلاتی دولت کرای دوره سنده که ریه حکمدر) . ع . ج

سایم کرای خان (۱۱۱۶) سینه سی شعبانک یکرمی دردنجی پارار
کونی وفات ایدوب باغچه سرای ده خان جامی حوالی سینه دفن اولندی .
سلیم کرای خان یتیمش اوج یاشنده وفات ایتدی . برنجی دفعه خانلی یدی
سینه ایکنجی دفعه خانلی آتی ییل اون برآی ، اوچنجی دفعه سی آتی ییل
سکرآی ، دردنجی دفعه سی تام ابکی ییلدر .

سایم کرای بیوک برز کاه متین برعزمه ، برملکت اداره سی ایچون
لازم اولان تدابیره ملک ، عاقل ، قهرمان برزات ایدی .

سلیم کرای (سیاوش) پاشا وسوری جوارنده کائن قاضی کوینده کی
چفتلکلرینی ، قویونلرینی و دکرمنلرینی اوغلارندن قاپلان کرایه دهاسکره
کله جک اکبر اولادینه (اولاد و قتی) اولوق [۱] اوزره ترک ایتدیکی
کبی قریمده دخی کوپرلر ، چشمه لر یاپدردینی منقولدر .

سایم کرایک ذاتلرینه خاص اولان خصصه لارندن هربری هر کسه
اورنک اوله جق خصصه لردندر .

سایم کرای شویدی صفتله جمله کچمش خانلردن آریلیر :

۱ — سایم کرای ، قالغای ، نورالدین خدمت لرنده بولنمدهن طوغریدن
طوغری به تخنه کچمشدر .

۲ — زماننده بش [محمد رابع ، سایان ثانی ، احمد ثانی ، مصطفی

[۱] سایم کرای خانک یتیمش قدر اولادی اولدینی منقولدر که بونلردن اهالی
آره سنده مشهور اولنلری شونلردر :

دولت کرای ، عظمت کرای ، شهباز کرای ، سعادت کرای ، غازی کرای ،
قپلان کرای ، منکلان کرای ، صفا کرای ، عادل کرای ، سلامت کرای ،
مقصود کرای .

(عمده الاخبار)

بونلردن یدییی قریمه خان اولمشدر .

ثانی احمد ثالث، آ پاشا شاه نخته چکوب هر برندن التفاتلر کورمش و آنلره
دین و دولت ایشاری خصوصنده مشاورلک خدمتلرینی ایفا ایتمشدر .

۴ — . مکّه مکرمه نین زیارت ایتمشدر .

۵ — . سایم کرای دولت عثمانیه نك هر سفرنده بولنوب غلبه مطلقه یه
نائل اولمشدر .

۶ — . کندی آرزوسیه تخندن ایکی دفعه چکیلوب، عموجه زاده لرندن
سعادتکرای و اوغوللرندن دولتکرای یرینه خان دیکدیرمشدر .

۷ — . یاننده بولنان آده لر دن هر برینی ، حیاتلرنده دولت عثمانیه نك

برخدمتمنده بولندیرمق صورتیه هم آنلره ، همده دولت

عثمانیه یه یارارلق کوسترشدر . حتی چراقلرندن کوچك عثمان

پاشا وزیرلک ، قائمقاملق منصبلرینه ارتقا ایله کندیسيله برابر

مشورت مجلسلرنده بولندیغی مشهوردر .

مشارالیه قریم حکومتی اولاد واحفادینه حصر ایتمشدر .

سلیمکرای دوت دفعه آریم خانی اولمشیکن وفاتنده براقیدینی بوتون

اشیا و باره سی آنحق یکر می بیك غروشه [بیك آلتی یوز روبله یه] بالغ

اولدینی قسام دفترندن آکلاشامشدر .

مراد کرای خان

مراد کرای ، سلامت کرای خان زاده مہارکرایک اوغلی در . باباسی (یانبولی) ده وفات ایتدکن صوکره عموجهسی رزمی بہادر کرایک تحت تربیہ سندنہ بویومش و دیگر عموجهسی محمد کرای خانک ایکنجی دفعہ کی سلطنتندہ نورالدین تعیین اولنمشدی . محمد کرای عزل اولندقدن صوکره ، مراد کرای یانبولی جوارندنہ سراجہلی کوبندنہ اوتورمشدی . برہمت صکره صدر اعظم قرہ مصطفی پاشانک دلائیلہ (۱۰۸۸) ذی الحجہ سندنہ قریمہ خان اولدی . و عموجه زادنہ لرندن ، صفا کرایک اوغلی توقمش کرای قالدغای ، قریم کرایک اوغلی سعادت کرای نورالدین دیکدی [۱] .

[۱] « . . . قریم خانی ، روس اردوسنک سرداری (مانشکو) و قالموق تاتارلرینک باشموغی (قاسبولات) ک متفقاً بویوک بر قوت ایله (اوزی) صوبینی سرور ایتکده اولدقلرینی ؛ و کندیسی دخی عموم تانار و قبیلہلر عسکریلہ ، دشمنہ مقابلہ ایچون (تاصمہلی) صوبینی یکمہ کده اولدیغی و بو حرکتی دولت عثمانیہ نک تصویبنہ اقتران ایدرسہ مطلقاً مہم بر قوتک طرفنہ معاونت ایچون کوندہ رلسنی بر عریضہ ایله بیلدیردی . خانک بو عریضہسی نظر اعتبارہ آلنہرق درحال ، سید عثمان پاشا ، دلاور پاشا معیتیلہ بر اردو کوندہ ریلدی .

۱۰۸۹ ربیع الاولی سکزنجی کونی حرکت ایدن بواردو ، یکرمی طقوزنجی کونی (چہرین) قلعہسی یانلرینہ کدیلر . و خان اردوسیلہ براشدیلر . جاذی الاخرہ قدر لازم کلن تدارکات پایلہ مشدی . (باتاق) کسنارندنہ روس اردوسیلہ محاربہ اولدی . فقط روس اردوسی ایلروہ طوغری بر حرکت کوسترمہدی . بالعکس استحکاملرینہ چکیلمہ یہ باشلادیلر . عسکر اسلام اولجہ بو حیلہ یہ واقف

مراد کرای له، روس ویچ سفر لړنده بولندی. فقط دوات غایه چه ایسته نیلن خدمته بولنه مدینی ایچون (۱۰۹۴) شوالنده واردین قاعه سی اوکنده خاناقدن عزل اولندی . [۱]

مراد کرای تختدن ایندکن صکره چنتلکی اولان سراجلی کوینه چکیلوب اون اوچ سنه قدر ده یا شادقدن صوکر (۱۱۰۷) ده وفات اییدی .

اوله مہرق براز استراحت ایچون چادرلرینه طاغیلدقلری برهنکام ده ایدی که روسلر بو فرصدن بالاستفاده شدتلی بر طوپ آتشی یاغدرمه به باشلادیلر . خان اردوسی، بووقه اوزرینه هان کندیسنی ینه طوپلامایه، روس عسکرینک کثرته و یادیفی حیللرینه رغماً، مقاومتسوز هجوملرله غلبه چالمايه موفق اولدی. روسلر قلعہ به چکیلمه به مجبور اولدیلر . بو اوروشمه نك یدنجی کونی ایدی که رجبک اوچی در . خان اردوسی طرفندن ، (صلصونجی) قولندن (واروش) ده برقتیل ایله ایکی لغمه آتش ویریدی . بو صورتله آچیلان یولدن واروش قلعہ سنه کیرمکه موفق اولدیلر .

قلعه ده یکریمی بیک قدر روس عسکری وار ایدی . اکثریسی انلاف اولندی . بعده ینه دشمن اردوسنه کچه بیلجک ایکی عدد کوپری دخی روسلرک آلدن قورتاریلر ق او صورتله قلعہ طرفنه کچوب قلعہ ی ضبط ایتدیلر . چهرین قلعہ سی روسلرک آلدن چیققدن صکره ، ذاتاً امداد کلیه جکفی اکلایهرق بوسبتون مایوس قالان روس عسکری (اوزی) صوبی کنشارنده بولان اردوگاهلرینه طوغری فرار ایتدیلر . اسلام عسکری (اوزی) صوبی کنشارنده براز ده دشمنی قیرپالادقدن صکره . عسکرک یورغونلغنی نظر اعتباره آلهرق سفینه لرله عودت ایتدیلر . چهرین قلعہ سنه بوسورتله خلاصی اوزرینه، استانبولده یدی کیجه شنلکار پایلمشدر .

[۱] مراد کرای ، له و نیچه محاربه لرینه مأمور اولمشدی. او محاربه لرده فتح نصرته موفق اولنه مدیغندن صدر اعظم قره مصطفی پاشا سلیم کرای خانه یادیفی کبی عسکر اسلامک هزیمته کاملاً قریم خاننک سبب اولدیغنی متمدد مکتوبلرله پادشاهه بیلدیروب (۱۰۹۴) شوالنده عزل ایتدیرمشدر ، (السبع السیار)

مراد کرایک یاشی آلتمش طقوز ، خانانی بش ییل اون آیدر . مراد کرای زمانه قدر روسیه ایچیلیری ، دولت علیه ایله کوریه جک ایشارینی دائما قریم خانلرک دالتیه یلاردیلر . مراد کرای ایسه روسیه طرفندن کلن بر ایچییه حقارت ایتدیکندن، بوندن بویه روسیه حکومتی مصالحتی بندر والیریه کورمش، دها صوکر طوغریدن طوغرییه عثمانلی دولتیله بالذات، مذاکره کیریشه بیلمشدر . مراد کرای، جو مرد، احسانی چوق، کریم بر ذات ایدی [۱] .

[] مراد کرای ، قریم جینکیز تورهنه (عادتیه) پک رعایتکار ، عیش و نوشه مائل بر آدم ایدی . خانک بو احوالنه واقف اولان (قاجی) شیخی ، درویشلرندن برله خانه بر مکتوب کوندروب « سزلر کندیلریکزی ذیب و صلاح ایله تزین ایتدکه محتاجسکز . تاکه عندالله مکرم ، عندالناس فرمانلریکزی ، سوزلریکزی نافذ و حکملریکزی اجر اولنه » دیه نصیحت ایتمش . و بو نصیحتی خانه نائیر ایتدیرمه موقی اولمشدر . (السبع السیار)

ایکنبی حاجیکرای خان

حاجیکرای خان ، سلامتکرای خازاده لرندن قریم کرای سلطانک
لوغلی در .

باباسنک وفاتندن صوکر اسلم کرای خان ایله نچہ محاربه لرنده
بولنوب هرجهتله تقدیره لایق خدمتاریله بیوک برشهرت قازاندینی کی
(پیچ) محاربه سنده عسکر اسلام پریشان اولدقده (لوی اسلام) ی
محافظه ایچون چان-پرانہ وقوعبولان خدمتنه مقابل (قیلیچی اتمکی)
اولارق (۱۰۹۴) سنہسی شوالی اواسطنده سرعسکر پاشا چادرندہ
(خانلق برات) ی ویرلمش وحاجی سلیم کرای خان زاده دولتکرایہ
(قالغای) لق وقردهشی عظمتکرایہ (نورالدین) لک مسندلری توجیه
اولنمشدی .

اشنای عودتیرندہ حاجیکرای (اسماعیل) کچیدی یاننده (له) اردوسنه
تصادفله وقوعبولان اوروشمده ، (له) اردوسنی کلیاً پریشان [۸] و
رئیسارینی اسیر ایتدکن صکره عظمتکرای (بودین) قامه سنک امدادینه
کوندردک کندیمی مظنراً قریمه کیرمشدی .

آزادن چوق زمان کچمہدن ، خانلرک احسانلرینه ، باخصوص
مراد کرای ، حاجی سیم کرای خانلرک آردی کسلمز لطفلرینه آلمش
اولان اُسرا ومیرزالر : حاجیکرای خان دن پک اوقدر احسان کوره .

[۸] لہلہلر او اُشادہ بوجاق قطعہ سنی استیلا ایتشلردی . حاجی
کرای لہلہلری بوجاق قطعہ سندن اخراج ایتشدر .

مدکارندن طولایی در حال یوز جویردیلر . اهالی اوزرینده بیوک بر تأثیر لری اولان میرزالرک بو حسیاتی؛ همان آنلره دخی برایت ایدهرک نفاق ، فتنه کیتدکجه فوران ایدوب ، عاقبت بو حال اسف اشمال ، خانک ماللرینی ، خزینه سنی یاغما ایتمک صورتیله نتیجه لندی [۱] . خان ، عصبانک اوکینی آلق قابل اوله میه جغنی آکلاینجه اون نفر خدمتچیسیله (منکوب) قامه سنه چکیلیدی . بونک اوزرینه قریم اهالیسی استانبوله (محضر) کوندروب حاجی سلیم کرایک تکرار خان نصب اولنسنی اصرار لرله عرض ایتلریله (۱۰۹۵) سنه می رجبنده قباحتمز ، کناهمز حاجیکرای خان عزل ایدیلوب ردوس جزیره سنه نفی ایدلیدی . حاجیکرای بش سنه دهامعمر اولوب (۱۱۰۰) سنه می رمضانده وفات ایتدی . و زمش (ردوس) اداسنه دفن اولندی .

حاجیکرایک مدت عمری قرق برسنه ، زمان حکومتی آنجق طقوز آیدر . خلق آره سنده ، بویونک قیصه لغندن کنایه اوله رق (اوزنکیسی اوزون) لقبیله تلقیب اولنیوردی . حاجیکرای ، کرک امرأ ، کرک اهالی نظرنده قزغاجلق ایله متهم ایدی .

[۱] حاجی کرای ، قزغاج بر آدم ایدی ، سلیم کرایک مبذول لطف رینه آیشان امرأ بو محرومیته قائلانامادیلر . اهالی بی ، خان علیه تشویق ایتدیلر . افکار عمومیه بی خاندن نفرت ایتدرمکه موفق اولدیلر . میرزالرک مسامحه سندن یوز بولان اهالی ، ایسی خان سرائینک هجوم و یاغما سنه ، حتی حرم خانیه تجاوزه قدر واردیلر . طوغریدن طوغری به حیثیت خاندانه تجاوز ایدن بو عاصیلره قارشو قلغای دولت کرایک کوستردیکی قیدسزاق ارباب عقل نژدنده عفو ایدیلر قباحتمزدن . معدوددر . (السبع السیار)

ایکینچی سعادت کرای خان

سعادت کرای ، سلامت کرای خان زاده قریم کرایک اوغلی در .
برمدت مراد کرای خانک (نورالدین) لکنده بولتمش ایسهده خانک عزل
ایندیسی اوزرینه اوده روم ایلی به کچمشدی .

حاجی سلیم کرای خانک بالاخیار ترکسلطنت ایتیمی اوزرینه (۱۱۰۲)
جمازی الاخره سنده قریم تختنه اوتوردی . وحاجی سلیم کرای خانزاده
دولتکرای قالدایلق منصبده ابقا ، اوغلی فتحکرای (نورالدین) تعیین
ایتدی .

اوسنهی خان ، سردار اکرم معیتله (نچه) سفرینه مأمور
ولدیغندن اردوسیله یوله چیقدی .

(بابا طغی) یانلرنده خانه بعض آدملرک « قالدایکز اولان دولتکرای
سلطان؛ برادریکز حاجی کرای خان حقنده بسله دیکی فکر فساد حق
سعادتکزده دخی ترتیب ایتمکده در» یوللوتلقیناتی خانی وهمه دوشوردیکندن
دولتکرای ، بردها تحقیقه لزوم کورمه دن عزل ویرینه برادرلرندن
جهان کرای سلطانی نصب ایتدی . وعسکر طویلامق ایچون قریمه
کونده روب کندیسی عسکر کانهجه قدر (بوجاق) حوالیسند اکندی .
قالغای جدید کلدکنضکره ، سمت مقصوده طوغری حرکت اولندی .
یولده عسکر، خانک امری اولمده دن افلاق آلسکسک چاپوله باشلادیلر .
خان ، عسکرک بوحالندن طولایی امرای شدتله تکدیر ایتدی .

خانک بوحقی تکدیرندن امرا خوشلانمادیلر . امرا، عثمانی اردوسنه

یا قلاشیجه؛ خانك اون قدر آدمیله ، برای مشورت عثمانی اردوسی طرفه کیتهمسنی فرصت بیلهرک عسکر ایله متفقاً فرار و «خان ، بزدن برادری حاجی کرایک انتقامنی آلمق نیتنده در. کندیسنه امنیت یوقدر» یوللو محضر لر کونده روب خانك عزلی طلب ایتدی لر.

دولت عثمانیه دخی «بر مقتضای وقت رجائیه حواله سمع اعتبار» ایدوب (۱۱۰۳) ربیع الاخرنده سعادت کرای خان مسنددن عزل [۱] و (ردوس) جزیره سنه نفی ایتدی . سعادت کرای خان ، (۱۱۰۶) شوالنده قامده وفات ایتمکله ردوس آداسنه دفن اولمشدر . سعادت کرای خانك مدت حیاتی الی ییل، مدت حکومتی اون آی در . سعادت کرای جو مرده، غیرتلی، وفا کار و فقط غضوب بر ذات ایدی . اوافق بر قباحتن طولانی معینی تکدیر ایدردی . بویوزدن بوتون معینك نفرتلرینی جلب ایتمشدر .

[۱] سعادت کرای خان، تاتار پیننده تنقید کلامه قادر بر ذات ایدی، حتی محاربه ایچون دخی مهم بر قوت حاضر لاش ایدی . هر نه ایسه وقتیه سفر هایونه ابریشه مدیکتدن خلق آره سنده : «اگر خان محاربه ده حاضر بولمش اولسه ایدی ، دشمنه ظفر بولتی مقرر ایدی» یوللو کفتکو جریان ایتمه سندن خاطر شاهانه مغیر اولدیغندن عزلی استحسان اولندی (۱۱۰۳) .
(راشد)

صفا کرای خان

صفا کرای . سلامت کرای خان زاده لردن ، نورالدین صفا کرای سلطانک اوغلودر .

صفا کرای طوغمدن اول ، بابایی صفا کرای وفات ایتشدی . چوجوق طوغدقدنصره ، عوجه سی بهادر کرای خان ، پدرینک نامنی تذکار ایچون کندینی (صفا کرای) نامیله تسمیه ایتدی . چوجوغی کندی دائره سنه آلهرق بو یوتدی ، تربیه ایتدی .

صفا کرای ، حاجی سلیم کرایک برنجی دفعه کی خانلغنده (نورالدین) نصب اولمش و سلیم کرایک عزل ایداسی اوزربنه (قرین اباد) قضاسی داخلنده (قره قولاغزلی) قریه سنده اقامت ایتشدی .

ایکینجی سعادتکرای خانک تختدن ایندی راسی ایله (۱۱۰۳) سنه سی ربیع الاخری اوائلنده ، بعض شرطلرله ، صفا کرای خانلق منصبینه تعیین اولنوب قره دولتکرای سلطانی (قائغی) و توقمش کرای سلطان زاده ، شاعر شاهنیکرای سلطانی (نورالدین) دیکدی .

صفا کرای خان . الحاج علی باشامعیتله نیچه سفربنه مأمور اولمشدی . عسکر طوپلایهرق (یر کوکی) قلمه سی یانلربنه کلدکده برکیجه میرزالر ، عسکرلرله بالاتفاق قریه فرار ایتدیلر [۱] بو حالدن خبردار اولان خان ،

[۱] صاحبکرای خان زماننده استانبولدن هدیه اولهرق کوندربلن بر بلوک یکچیربلری ، (قپوقولی) عنوانیله (سرای) ده استخدام اولمش و بونلرک عددرلی و نؤذلری بالاخره خبیله آرتمشدی .

عسکرک عودتنه پک چوق چالشدی ایسه ده موفق اوله مادی. حتی دوات عثمانیه طرفدن؛ خانک، بو وقه نیک مسیاری نی تأدیباچون وقوعه بولان مراجعتی دخی نظر اعتباره آلتماه رقی، قریم آمراسنک؛ صفا کرای (جرم بی وقوع) ایله اتهام ایدوب «سایم کرای خانی استه رزا» یوللو عربضه لری قبول و (۱۱۰۴) سنه سی صفر نده صفا کرای خان مسندن عزل ایدیلدی. صفا کرای خان تختدن اینزیرلدکن صکره برمدت (ردوس) اداسنه نفی ایدلمش ایسه. بالاخره، سلیم کرای خان زاده دولت کرای خانک رجایی اوزرینه حبسدن چیقاریلمشدر.

صفا کرای خان (۱۱۱۵) سنه سی جهادی الاخره سنده وفات ایدوب (قرین اباد) قصبه سنده بولنان جامع شریف حوایسنه دفن اولمشدر. صفا کرای خانک مدت حیاتی التمش الی سنه و مدت حکومتی یالکیز اون آیدر.

صفا کرای خان قریم اهلایی نزدیکه عقل و درایت، علم معرفت ایله مشهور و لطف و احسانک قاتی ایله مهتم ایدی.

طبق حکومت عثمانیه ده کی یکبچلر کی احسانلر تلطیفلر ایله اوقشایلان بوکروه؛ صکرالری اسرناک واسطه تغلی اولو ویرمشدر. بخصوص بودورلرده کوریلدیکی وجه اوزره بو عامیلرک مناسبتر مصر آرزولرینه باب عالی طرفدن - لصلحه - روی رضا و مسامحه کوسترلر سی و قریم علماسنک بو حرکتلره سکونلرله ضمناً اشتراک ایلر لری، بونلرک جسارتلرینی کیندیکه آرتیریور و بناء علیه دائرة مضرتلرینی اونسبتده توسیع ایدیورلردی که بوده بالطبع (خان) لرک ذاتاً تا تمام اولان نفوذ حاکمیتزینی خیل دن خیل به تقیص ایده بوردی. بوضفیتدن تولد ایدن داخلی غائله لرایسه برطرفدن مملکتک حیات حاکمیتن نزلرله اوغرا ندی کی دیگر طرفدن ده قریم حدودینی بکله یین دشمنلری باغچه سرابه قادار کیرمه لرینه یول آچبوردی . . . ع . ح

ایکټنجی دولت کرای خان

دولت کرای ، سلیم کرای خاڼک بیوک اوغلیدر . باباسنک ایکټنجی دفعه کی خانلغنده ، حاجی کرای خان وسعدت کرای خان زمانلرنده (قاناغای) لق منصبده بولمیش ایدی .

(۱۱۱۰) سنه سی رجبنده ، باباسنک بالاختیار خانلقدن چکیله سی اوزرینه قریم تختنه او طوروب برادرلرندن شه باز کرای ساطانی (قاناغای) وغازیکرای ساطانی (نورالدین) نصب ایتشدی .

شه باز کرای ساطان چرکس عاصیلرینک ألنه أسیر دوشهرک شهید اولسی اوزرینه قاناغایلق منصبه سعدت کرای سلطانک کچمسی غازی کرای ساطانی کو جندر دیکندن ، بوجاق طرفنه کچوب ، دولت کرای خانه قارشی عصیان ایتیش اولان نوغای قبیله سنه التحاق ایتدی [۱] .

[۱] غازی کرای اولجه بوجاق سرعسکری ایدی . کنیدیسی اوراق ، ممای قبیله نری یاننده تربیه کورمشدر .

بو قبیله لر ، باخصوص (اوراق) قبیله سی عشرتندن اولان بک میرزا اوغلاری نامی ویریلان میرزالر ایله شجاعت ودرایتلی ایله قبیله آراسنده بر استثنائیت قازانان اوروس اوغلی (بک آرسلان میرزا) ، قاسم اوغلی (جاوم میرزا) غازی کرای یانلرینه آلارق (لهستان) ، آقین ایدوب بک چوق مال و أسیرلر طوپلایوب کلیدلر . دولت کرای ، غازی کرای و میرزالرک پو حرکتلرینی بکشمه دی : « له حکومتی ایله سوزمن وار ، بندن اذنسر نیچون بویله ایشلر یاپارسکنز . آلدیفکنز شیلری کاملاً صاحبلرینه چویریکز » یوللو امرلر ویرمیش ایهده میرزالر ، « خاڼک بو حرکتی چکه مه منلکه حل » ایله غازی کرای قاندیروب متفقاً خاڼک امرینه مخالفت ایتدکلی کی دولت

فصل ایتزایسه آرملین خنچر هجران ،
برفته قویار قورقارم اخوان آراسنده .

مفادنجه قرداشلر آراسنده تشتت افکار ، معارضه‌لر و کونا کون
سوء تفهملر میدان آلدیغندن ، قیلان کرای سلطان دخی کفه جانده و

عثمانیه دخی بر عریضه کونده ره‌رک ، بعدما مستقلاً حکومت عثمانیه خدمته
بولنه جقلمرینی بیلدیردیلر .

دولت کرای خان بونلری تأدیپ ایچون قیش اورتاسنده ، (اوزی) نهرینی
کچوب (بره‌زن) صوبی اوزرینه کلدکده ، ممای ، اوراق اوغلاری عسکرله
قارشولاشدی . قبیله عسکری خان اردوسنی محاصره ایله بکرمی درت ساعت
قدر بوز اوزرنده بکله‌ندی . خان باشه چیقیلایمايه جغنی آکلایارق قریمه عودته
مجبور اولدی .

خان ، ایلك بهاره قدر (بدیجکی اوغلی) نوغایندن و سائر قبیله‌لردن
طوپلادینی قوتله ، (بره‌زن) صوبی یاننده تکرار محاربه ایتدی . بو دفعه
قبیله خلقي خانك قوتندن آورکه‌رک درحال التجا ایتله‌ری اوزرینه سلطان
و میرزالر دخی روس حدودنده بولانن چهرین قلمه‌سنه فرار ایتدیلر .

خان انتقامه تنزل ایتیه‌جک قدر وقار صاحبی بر ذات ایدی . آنلره آدم
کونده روب ، « التجا ایدرلرسه ضرری طوقونمايه جغنی و کسندیلرینی آرزو
ایتدکلی کی وسائط مشروعه ایله تأمین ایده‌جکئی » بیلدیردی .

جاوم بک کونده ریلن آدمه شو یوللو سوزلر سوبلیه‌رک خانك امرینه
اطاعت ایتشدیر : « بر خطادر بزدن صادر اولدی . پک اعلا بیلیم‌که خان ،
کریم‌الشادر . قطعاً کذب ارتکاب ایتز . جلادت و غیرت فطریه‌سی مقتضای
کمه‌سنه دخی قورقاز . بزه احتیاجی یوغیکن بو دعوتدن مقصودلری صرف
مملکت انتظامی بوزمامق خاطری ایچوندیر .

بن ، حقمده یمین ایسته‌م . زیرا نزدیده سوزلری یمین مقامنده در ؛
کفیل دخی ایسته‌م چونکه حمیت و مرحمتلری اجنبی برکفیلدن اقوادر .
جاوم بک تبعیتی اوزرینه باشقه‌لری دخی انقیاد ایتکه مجبور اولدیلر .

اورادن استانبوله کیتدی [۸] . غازی کرای سلطانك انفصالی ايله (نورالدین) لك ، سلامت کرای زاده عنایت کرای سلطانہ توجیه اولندی .

بوصیرالرده ، قریمده یکیدن یکیه میدان آلان فساد ، عصیان یوزندن حکومت ایشلری کاملاً کشمکشه اوغرا دیقی جهتله (۱۱۱۴) سنه شعبانده دولت کرای تخنندن ایندیریلهرک [۲] ردوس اداسنه

خان ، جاوم بلك سوزلرندن محظوظ اولدیغندن کشدینه قارشی بویوک توجهر کوستردی ؛ احسانلرده بواندی . سائر میرزالر دخی خدم وحشم لریله قریبه اجلا اولوندی . یالکز غازی کرای برار قورقونلق ایچون استانبوله کونده ریلوب (قاپو آراسی) دینیلن قورقونج بر زندانده بر مدت حبس ایدیلدیکن صوکره ردوسه نفی اولمشدر . (عمدة الاخبار)

[۱] قیلان کرای ، بسلنی قبیله سی طرفندن شهید ایدیلن شهباز کرایك انتقامنی [۲] آلتی ایچون ، خانك وقالغایك رضالرخی استحصال ایدوب بر مقدار عسکر ايله اورایه کیتدی . قبیله مذکورده مغلوب ایندکن صوکره آنلره قارشی پك شدتلی طاوراندی . دولت کرای خان ایسه بسلنی قبیله سنك تحت تربیه لرنده بویومش اولدیغندن آنلره ایدیلن بوظلمدن متأثر اولوب قیلان کرای سلطانی بوحرکتندن طولانی تکدیر ایتدی . خانك بومعامله سنی غرور شبابتنه صیغبرامایان کنج سلطان دخی قریمی ترك ایدوب پدرينك نزدینه چکیلدی . (السبع السيار)

[۲] روسلر دائماً (اوزی) ساحلرینی قوالایه رق یواش یواش اورالره (استحکام) ل یاپورلردی . حتی (طوغان = غازی کرمان) قلعه سنه بش ساعتك برمسافده بولنان (آجی صو) يك (اوزی) منصبتده واقع (ممانكه) قلعه سی یاننده براستحکام و (اور) آغزینه اون بش ساعتك برمسافه اوزانده دیگر

[۳] شهباز کرای (۱۱۰۶) ده فانیجه قلعه سنه بغدادی کونور برکن اوکنه چیقان له عسکرینه مغلوب اولش وبغدادی کاملاً دشمنه ترك ایتمه کجه مجبور اولمشدی (۱۱۰۷) سنه سی شهباز کرای قوتلی براردو ايله کیدوب بومغلوبیتك انتقامنی لهلر دن آلمشدر . (راشد)

سورولدی . (۱۱۲۰) سنه سی آخر لرنده ایکنجی دفعه تخته چکدکه سعادت کرای ساطانی (قالغای) و بیوک اوغلی دلی بخت کرای ساطانی (نورالدین) تعیین ایتدی . بر قاج زمان صکره خان ایله قالغای آراسنده اختلاف وقوعه کلدیکندن سعادت کرای عزل ایدیلوب یرینه بخت کرای سلطان قالغای اولدی .

بر قاج قلمه احداث ایش ایدیلر . استانبول روسلرک بوتدار کلرندن خبردار ایدلکدن صوکره عثمانلی طرفندن اورایه بر (یوقلامه جی) کونده دیلوب تحقیقات باپیلش ایسه ده روس طرفندن یوقلامه جیه ویریلن رشوت ، روسلرک بو حیله سی اورتمش ، خانک (محضر) بنی نکذیب ایتشدی . سلیم کرای بو وقعنه ک حقیقته واقف ایکن رجال دولت عثمانیه مخالفه ایتمه ک ایچون اوده حسابته تبعاً ایشی کیزله مش ایدی . ایشته بو وقعنه طولایه سیله دولت کرای خانک متعدد دفعه لر رجال عثمانیه ک ناسزا اسرلینه ، پدرلری کبی انقیاد ایتمه یوب مخالفتده بولنسی خانک عزانی منتج اولدی .

دولت کرای بوحاله قارشى « قباحت ، صداقتیمدر . » دبه اظهار تأسف ایتدی . عموماً فریم امراسی خانک تأسفنه اشتراکه « پادشاهم سن خانقه طالب دکل ایکن باباک ، سنی جبراً بو مسنده اوتورتدی . بزلی الیزدن طوتوب عبد مملوک کبی سکا تسلیم ایتدی . بز ، بوندن صکره سندن آیریلما-مه یه یمن ایتدک . بوندن صوکره سندن آیریلما یاجفز ، عموم فریم سندن آیریلما یاحقدر . بو خصوصی ایچون تکرار یمن ایدرز » دیدیلر .

دولت کرای « بو ایشک عهده سندن چیقاماز سکز ، بنی و کندیلر بکزی زحمته قویارسکز » دی یه حسیات عمومیه ک اوکنی آتق ایستهدی ایسه ده موفق اولامادی . هپ بردن (قره صو) شهرى یاننده بولان (آق قیا) نام محله طوبالانوب « تخته ، سندن غیرى هرکیم کلیرسه اطاعت ایتیز ، حرب ایدرز ، حتی ولی النعم اولان حاجی سلیم کرای خان کلسه یته محاربه ایدرز » سوزلریله عهدو پیمان باغلایارق « آفکرمانه کیدم عثمانلی یه رجا ایدم دیکله من ایسه آکاده سرفرو ایتیم » دی یه آفکرمانه کلدیلر . اوراده بولنان اوراق

ودیکر اوغلی بهادر کرای سلطان (نورالدین) تعیین اولندی .
 اوتاریخده دولت عثمانیه روسلارله محاربهیه قرار ویردیکندن ، دولت
 کرای خان دخی روس سفیرینه مأمور اولدی .

قیش ایچروسنده روس مملکتینه ایلغار ایدوب روسلارک برقاچ
 پلنقهسنی ضبط و برچوق نفوسنی اسیر ایتدکن ماعدا پوتقلی دینیان

و مای قبیله لریله متفقاً بوچاق ده بکله دیلر . و دولت عثمانیه قارشى بر تایش
 اولق اوزره (طومار او) و (قلاص) شهرلرینی باغما و بوجاق شهرلرینی
 خندقلرله چویردیلر .

بو ائاده حاجی سلیم کرای ، خان نصب ایدیلرک (طونه) طریقله
 (کیلی به) کلدی .

کرک سلیم کرای خانک اهلای اوزرنده اولجه یرلشمش اولان تأثیرات
 معنویه سی و کرک کفه مفتیسی ابوالسعود افندی طرفندن ، باغیلرک ،
 «مخالفتده اسرار ایدرلرسه خلیفه طرفندن جله سنک قتلی لازم» کلدیکنه دائر
 یازوبده اطرافه طاغیة دینی رساله نك تأثیرات روحانیة سی اهلای بی قورقوتدیغندن
 رفته رفته کیدوب سلیم کرای خانه بیعت ایتدیلر . شیریلردن ابتدا بیعت ایدن
 (صاری قدر شاه بك) بعده (بیق محمد شاه بك) در .

قاچو خلقتدن ابتدا سلیم کرای طرفنه کچن ، دولت کرایک دفتر داری
 اولان عنایت شاه آغا زاده (آرمیزا آغا) درکه حاجی سلیم کرای خانک اوغلی
 نورالدین قیلان کرای سلطان کیدوب تسلیم اولمشدر .

ایشته بو صورته بوتون أمرا ، عسکر عرض اطاعت ایتدیلر . دولت کرای
 و سعادت کرای دخی بعض خواصنی آلوب چرکس طرفنه فرار ایتدیلر .
 دولت کرای ، برمدت صوکره ابتدا (طمان) دن سفینه ایله (بالقلوا) یه
 و اورادن استانبوله کیتمش و اورادنده ردوسه نی اولمشدر .

(عمده الاخبار)

(زایوروق) قازاغنی و طوقالی قامه سنك رئیسینی کره ا دولت علیه اطاعت
ایستدیرمشدر [۱]

(۱۱۲۳) ده (پیروت) نه ری . کنارنده دوات کرای خانك ،
(دلی پترو) ایله وقوع بولان محاربه ده کوسه تردیکی جلادت ، یاپدینی
خدمتار تاریخه آلتون یازیلار ایله قید اولونمغه لایقدر .

دولت کرایك بو محاربه ده کی خدماتی نزد پادشاهیده بحق تقدیر
اولمش ایکن (اسوج قرالی وقعه سی) [۲] دولت کرای خانه اسناد
اولنه رق (۱۱۲۵) سنه سی صفرنده عزل ایدیلوب (ردوس) جزیره سنه
سوریا مشدر .

[۱] دوات کرای خان ، قرق بیك قدر عسکرله کیدوب روس حکومتنه تابع
اولان یرلرک برچوغنه آقین ایدهرک حسابسز اموال واشیا اغتنام و بر خیلی
یرلری تخریب ایتشدیرکه بو آقینه تاتارلر (طویان چاقغان آقینی) دیرلر .
(عمده الاخبار)

[۲] اسوج قرالی اولجه دولت عثمانیه به التجا ایتشدی . بر قچ کره در
مملکته کوندیرلک ایسته نیلیرکن بر چوق معذرتلرله عزیمتی تأخیر ایتشدی .
بو مسأله رجال دولت آراسنده مذاکره ایدیلوب « اکر قرال کیتمک
ایسترسه لازم کلن تسهیلاتی کوستره رک اعزام اولماسی عکس تقدیرده سائر
نصارا کی دولت علیه حمایه سنده قالمق اوزره (ادرنه) به کوندیراسی قراری
دولت کرای خانه بیلدیرلشدی .

خان بوقراری قراله سوبله دیکده ، بینه بر طاقم عذرلر درمیان ایدهرک
هرایکی صورتی قبول ایدهمیه چکنی بیان ایتدی .
دولت کرای واسماعیل پاشا قرالاک بو عنادینه رغماً ، جبر ایله قرالی حبس
ایتدیلر .

ایشته بووقه اوززینه (۱۱۲۵) ربیع الاولک ایکنجی کونی ، دولت
کرای عزل ایدیلوب ردوسه نفی ایدلدی . (راشد)

دولت کرای خان (۱۱۲۸) سنه سی حبس دن ازاد ایدیلد کدنصکره ایکی سنه دها یاشاوب « ۱۱۳۰ » شوالنده ترك حیات ایتمش و « سرای ویزه » قصبه سنده « ایاس پاشا » جامعی حولیسنه دفن اولمشدر. دولت کرای خان یتمش سنه یاشامش و برنجی دفعه سنده درت سنه بر آی ، ایکنجی دفعه سنده درت سنه درت آی اولمق اوزرد سکیز سنه بش آی سلطنت سورمشدر .

دولت کرای قهرمان ، هیتی بر ذات اولوب دوستلرینی ساحتنه منتون ایدر ، دشمنلرینی هیت و جلادتیله تیره تیر ایدی .
 مشارالیه غارگاه کوسه تردیکی مهابت وجسارتی اقران لری دکل افراد عسا کردن بیله بر فرد کوسه ممدیکی هر کس طرفندن تصدیق اولمشدر .
 دولت کرایه ، قالدایاق زماننده « خدمت لرینه مقابل » دولت عایه طرفندن ایکی دفعه ، وزرای عظامه مخصوص اولان سر اسره قاپلی سیمور کورک کیدیر یلمشدر که بویله برانتفانه اسلاف و اخلاقندن هیچ برکیمسه نائل اولامامشدر .

ذیل . - « طوشن بیلی ابتداسی که (۱۱۲۳) نجی سنه سی در . روسیه قرالی (بویوک پترو) نك جسم بر قونله ادرنه قدر کیتمک نیتیه کلمکده اولدینی خبری ایشیدلدی . خان بومدهش خبر اوزرینه بویوک اوغلی ، جهان دلی دیمکه شهرت قازانان (تخت کرای) قالدای تعین ایدوب قریم محافظه سنه بر اقارق کندیبی کایتلی براردو ایله آفکرمان سمتنه طوغری حرکت ایتدی .

اردو ، طورله نی کچوب (پیروت) نه ری کنسازینه کلدکه دشمن

اردوسنه تصادف ایتمکه همان محاربه به قیام ایتدی . بو محاربه ده اوراق . اوغلی (جاوم) بک باشبوغ اولدینی اوروغ و اتباعیله دشمن عسکرینک تا کو بکنه هجوم ایله بر جوق تلفاته دوچار ایتمش و روس اردوسندن بر قاج عدد طوب دخی ضبط ایتمکه موفق اولمشدر . بالی اغاسی (عثمان آغا) و شیرینلردن بر قسمی بو اوروشمه ده شایان تقدیر فدا کار قلقلر کو ستره مشدرلر . خان اردوسی دشمنه ذخیره ولوازمات کله چک بوللاری کاملاً سد ایتدکلرندن روسلر کثرتنه رغماً یأس کتیرمکه باشلامشدرلر . فقط روس قرالی اصلاً اثر یأس کو ستره میهرک هر درلو هجوملره رغماً طونه ساحلنه طوغری ایلروله مکه چالیشیوردی .

اوصیرالده ایدی که بالطه جی محمد پاشا ، بیکچری آغاسی یوسف پاشا و سائر امرای (ایساقچی) معبرینه گلش و فقط کچمکده تردد کو ستره یورلردی . خان ایسه آنلرک بر آن اول یتشمه لری ایچون مکتوبلر کونده ریور . عسکرینک کفایه سزلکنی ؛ دشمن طونه به کله دن اول دفع ایتک لازم اولدیغنی بیلدیره یوردی . وکلای دولت ایسه « تاتارلر وفاسزدر ، آنلره امنیت اولنه ماز » بوللو تردد لرله اضاعه وقت ایده یورلردی .

حالبوکه قرال ، نوغای امراسنه مکتوبلر کونده روب بویوک بویوک وعدلرده بولندیغنی حالده مسلمانلر ذره قدر التفات ایتیب قرالک مکتوبلرینی طوغریجه خانه تسلیم ایده یورلردی .

خان طرفندن بو مکتوبلرده ، قلیبرینی تطمین ایچون رجال دولته کونده ریلدیکی حالده ینه و هم دن قورتیلا میورلردی .

دولتکرای بو حالندن صو ک درجه مأیوس اولدی . موقعک نزا کتنی

ادراك ايتديكندن مسئلەنى طوغرىدىن طوغرى يە پا-شاھە اكلامق
ايچون طونەنى كچدى .

ايرتسى كۈنى ايدىكە (بىلچىن) نام بىغان قريەسنە وصولى ھىكامندە
يىكپچرى بلوكارى يىتشدى .

آرقەدن دخى قوماندان پاشا اردوسىلە ۋاصل اولدى . او كىجەسى
بويوك (بال ىز) طوپلار كلدى تپەلرە آنلر يرلشديرلدى . صباحە قدر
عسكر ترتيبانى دە كال اولندى .

صباح ايركن محاربە يە كىرىشەلدى . طوپلار كىرمىسە بىردن آتش
ويرىلدى . دشمن اردوسى طار ۋ آچقى برىردە بولنديغندن طوپ آتتى
كرەكى كې دشمنى خير پالايىلدى . بر طرفندە تانار سوارىسى ويكپچرى
بلوكارى قورشون آتشىلە دشمنك كوزلرني آچدرمە وىرلدى .

روسلر آرتق تحمل ايدە مز اولدىلر . اوقوجە اردونك ھر طرفندن
تسايىم بايراقلىرى چكىلدى . بزم طرفندن دخى (آتش كس ۱) امرى
ويرىلدى .

بونك عقىبنە بر (شوراي عسكرى) تشكىل ايدىلارب مزا كرىە
باشلانىلدى .

سردار ۋ باجلە ارکان عسكرىە « ناموس دولتى اكل شرطىلە »
صالح طرفنى الزام ايتدىلر . فقط دولت كراى بورايە مخالفت ايتدى
ۋ ديدى كە :

« مسقو كې قوى ، بى أمان بىردشمن ، كندى آياغىلە كلوب آلېزە
كچدى . بو اويلە برفرستدر كە شمدى بزم مراد ايدرسەك روسىيەنى باشدن
باشە استىلا ايدە بىلېرز . چونكە ياقىنأ بىاييورم كە روسىيەنك بوتون حياتى

بواردو تشکیل ایدہ یور . بزم بوکونکی و خلیفہ من انجق روس اردوسنی
قیمیدایامابه جق قدر بورادہ خیر پالایوب نامسقوایہ قدر کیتمک وروس
قرالنی بالذات حضرت پادشاه طرفدن نصب ایتدر مکدن عبارتدر «
یوالی سوزلر سوبله دی .

ناتار بکری دخی کندی آرانزده هیچ اولمازسه پادشاهدن استیدان
صورتیه وقت قازانق و بوصورتله شرائط صاحبیه بی دها موافق بر صورتده
تأمین طرفنی مناسب کورده شدیار .

سردارک « سز امور تاتاری بیلیر سکز . دوات علیہ اموری بکا
منو خدر . سزک مداخله به حنکز یوقدر » دیه صرف ایتدیکی سوزلر
خانه تکلیفتمک قبول ایدیله به جکنی ا کلاتدی . ونهایت قرال ایلہ عتد
مصالحه اولنری . اسوچ قرالی ده بومصالحه به معارض قالمشدر .

ایگنجی غازی کرای خان

غازی کرای ، سلیم کرای خانك اوغلی در . بویوك برادری دولت کرایك برنجی دفعه کی خانانده (نورالدین) تعیین اولنوب چرکس نظامنه مأمور اولمشدی .

غازی کرای ، کنجلك غرورینه تبعاً بو خدمتی کندینه لایق کورمه ميرهك دولت کرای خانہ عصیان ایله نوغای قبیله سنه التحاق ایدوب (بره زدن) نهری اوزرینده وقوع بولان محاربه ده مغلوب اولمش وعفو ایدیلهرك [روم] ده اقامتنه رخصت ویریلشدی .

غازی کری [ادرنه] یه کلدکه ، خانه قارشی ایتدیکی عصیاندن منفعل اولان پادشاهك امریله ، اون سکر کون قدر [قپو آراسی] نده حبس اولوندقدن صکره [ردوس] اداسنه سورولمشدی .

سلیم کرای خانك دردنجی دفعه کی خانانده عفو اولنهرق قالغای و پدرینك وفاتی اوزرینه ۱۱۱۶ سنه سی ره ضانك اوچنجی کونی خان نصب اولندی . غازی کرای خان تخته کچدکه برادرلرندن قیلان کرای سلطانی [قالغای] ، منکلی کرای سلطانی [نورالدین] دیکمشدر .

غازی کرای مملکتده اولان قازیشقلقلری عاقلانه تدبیرلریله کاملاً یاتیشدیرارق راحت راحت اجرای حکومت ایتدکه ایکن [۱] خان

[۱] ۱۱۱۷ محرم آينك آخرلرنده منکلی کرای چرکس نظامنه مأمور اولمشدی . سنه مذکوره ذی الحجه سنهده باغچه سرایده وبا ظهور ایتدیکسندن خان برمدت کوزلوه قصبه سنه کیتمشدی . اوکونلرده (بوجق) امراسندن (قوتلق تیمور) و (قارت میرزا) نام کیمسه لر ، یوسف پاشایی رشوت ایله

آغاسی [مصطفی اغا] نك، بعض خصوصى مذاكره ر ايجون استانبوله دعوت ايديله كره اوراده غازى كراى علمبنده بر طاقم بهتانلرده بولماسى. اوزرينه ۱۱۱۸ سنه سى عزل اولنه رق [قرين آباد] قصبه سنده اقامته مأمور اولدى. غازى كراى ايكى سنه ده ياشادق دن صكره ۱۱۲۰ ربيع الاخرنده [طاعون] دن وفات ايدوب [يانبولى] جامى حواليسنه دفن اولمشدر. غازى كراى خانك مدت حياتى اوتوز التى ييل و مدت حكومتى ايكى سنه اوج آى در .

اغفال ايدوب آنك ياردميله استقلال ايجون قيام ايتديلر و طلبلرني دخى مشاراليه پاشا واسطيله استانبوله ييلديرديلر . بوخر خانى انديشه يه دوشورديكندن هان كوزلومدن عودت ايدوب آق مسجد جوارنده كائن (صارى حافظ) نام محله بوتون اعيان و اهالى يى برآى مشورت دعوت ايتدى . خانك موقت غييوبتندن بالاستفاده ، قپلان كراى سلطان سوداى سلطنت و مشايخدن مرضى افندى دخى برامل شخصيه نائليت مقصديه اهالى يى تشويق ايتملرى خانك فكرينى عقامته محكوم ايتمشدى . خانك ۽ قريم ونوغاى أمراسنك ملجئى ديمك اولان يوسف پاشانك عزل ايديلمسنى التماس ايله استانبوله كوندرديكى مكتوب اولجه نظر اعتباره آلنه رق پاشانك عزل اولمشيله بوفته نك اوكى آلتش ايسه ده ا كلاشماز بر حكمت حكومه مبنى پاشانك تكرار بوجاق مأموريتنده ابقا ايديلمى . عاصيلرى تكرار آياقلاندردى .

چورلىلى على ياشا دخى غازى كرايك خشونت طلبندن خوشلاماديفنى جهته . استانبوله يازديفنى برمكتوبده خاندن شكايت ايتدى . وسوزلرني دخى خانك مقررلندن بريله تقويه و اثبات ايتمكه حاضر بولنديفنى علاوه ايتدى . نهايت خانك وزيرى مصطفى آغايى اقتناع ايدوب فكرينه اوفى آلت ايديتك صورتيله خانى عزل ايتدبرمكه موافق اولمشدر .

غازی کرای خان ، وقارلی ، حایم و ادیب بر ذات ایدی . [۱]
 منقول درکه امکدار لرندن [لاز حسن اغا] کندیسه نه عرض احتیاج
 ابتدکه مومی الیه دفعه ۳۹۰ کوله بخش ایتشدردر ! . .

[۱] غازی کرای ، بوی اوزونه یاقین ، رنگی بیاض ، کیرپیک و قاشلری سیاه
 و چاقمه ایدی . کوزلری پارلاق وارسلان باقیشلی ، جود و سخاوتی چوق بر پادشاه
 ایدی . (عمده الاخبار)

قیلان کرای خان

قیلان کرای ، سلیم کرای خاٹ برنجی دفعہ کی خانانہ انحصار -
لندن صکرہ ردوس جزیرہ - سندھ اقامتی حکامندہ دنیا بہ گلشدر .

قیلان کرای ، بابا - سنک دردنجی دفعہ خانانہ - سندھ (نورالدین) لٹ
وغازی کرای زمانندہ (قانغای) ابق منصوبارندہ بولنوب (۱۱۱۸)
سنہ سی ذی الحجہ آئندہ قریم تختہ - اتوردی . و برادرلندن منکلی
کرای سلطانی (قانغای) مقصود کرای سلطانی (نورالدین) دیکدی .
آرادن جوقی زمین کچمہ دن ، نورالدین ساطر وفات ایتدیکندن برینہ کوچک
برادری صاحب کرای تعیین ایتدی . قیلان کرای چرکس نظامندہ کی موفقیاتہ -
لکی ، باخصوص شہ از کرای مرحومک و کندیسنک قبارطی حدودندہ وقوع
بولان محاربہ سندھ دوچار ہزیمت اولوب [۸] نیچہ نیچہ اعیان و اُمرانک

[۱] چرکس ظائفہ سی اولدن بری قریم خانلغہ تابع ایدی . صوکرالی
بوقبیلہ کلیاً قریم خانلرینک حاکمیتندن تورتلق ایچون یوردلری اولان
(پدشتاو) نام محلی ترکلہ (باج نجان) نام محلاک اک صارپ محاربہ برانشدیلر .
قیلان کرای ، مزبورلرک بوحرکتندن مقصدلرینی اکلا یہ رقی اولجہ بادفعات
ایلچیلر کوندہ روب « قدیم یوردلریکزی ترکدن مقصدیکز نہدر . بوہجرتی کیہک
رخصتیلہ یاپدیگز ؟ ... سزہ قریم یوردلریکزہ کلہ کزی امر ایدہ یورم . دیکلہ
مرسہ کز مجازات کوریر - کز » دیہ اسرلر ویرمشدی .
چرکسلر ، قبیلہ لرینک ، کثرتہ ، یورد اتخاڈ ایتدکری طاغک طبیعی
استحکام لرینہ کووہ نرک خانک اسرینی دیکلہ مدیلر .

خان (۱۱۱۹) سنہ سی اوائلندہ مہمچہ برقوتلہ منکلی کرای کوندہ روب ینہ برامر
دہا ویردیسندہ چرکسلر بودفعہ تکلیفی قبول ایتدکدن ماعدہ محاربہ بہ دخی
قیام ایتدیلر منکلی کرای قریمہ عودتہ مجبور اولدی . بوقومہ اوزرینہ خان

شهادتیه سبیت و یرمه سی مثللو بر چوق اسباب اوزرینه (۱۱۲۰)
شوالنده عزل ایدیلوب ردوسه سوریللمشدی .

(۱۱۲۵) سنه سی دولت کرای خانک انفصالی اوزرینه تکرار
تخنه کچوب منکلی کرای سلطانی (قانغای) لقدمه انقا و صاحب کرای
سلطانی ینه (نورالدین) نصب ایتدی .

آرتق چرکسلرک نادبی زمانی کلدیکی حکم ایدهرک عسکر تداریکنه باشلادی .
بوجاق نوغایلرندن، ژانه چرکسلرندن ، قریم تاتارلرندن طوپلادیغی اوردو
ایله (بلخ نجان) آغزیه کلدی . و اورادن ینه شدتلی براسر ایله ایلچیلر
کونده ردی .

چرکسار جواب اوله رق « قریم حکومتیه ینه اسکیمی کبی اطاعت ایده
جکلرینی وعیلق [۲] نامیه خان نه ایسترایسه ویرجکلرینی فقط قریم یوردلرینه
آرق کیده مبه جکلرینی » بیلدیردیلر .

خان ایچون آرتق شدتدن باشقه چاره قالمامشدی . ویریلن امر اوزرینه
عسکر دربند آغزیه هجوم ایتدی . اقشامه قدر دوام ایدن بو محاربه ، تماماً تاتارلرک
غالبیتی ایله نتیجه انمش ایکن خانک مدیر اموری کچینن (علی اغا) بعض امکدارلری
خانه ، « قبارطی نک آرتق تسلیمدن باشقه چاره سی قالمادیغنی چرکسلر خانک اوز
(قول) لری اولدینندن آنلری آت ایاغی آلتنده چیکنتمه نک موافق اولدینغنی . »
سویلیه رک عسکرک کیری چکیمه سی مناسب کوردیلر خان دخی بوسوزلره آلدانارک
اردویه رجعت امرینی ویردی . . .

اوکیجه خان عسکری ایچنده بولنان چرکسلر ، قبارطی به خبر کونده روب ،
تاتارلره بوکیجه بردن بره هجوم ایتک لازم اولدینغنی و بویه بر هجوم یاپارلرسه
کندیلرینک دخی قبارطی طرفنه کچه بویه جکلرینی بیلدیردیلر . بویه ناکهانی بر
هجومه قبارطی لرک موقعی غایت موافق ایدی .

چرکسلر ، صباحه یقین هجوم پلانلرینی اکال ایله تام عسکرک اووقو ایله

[*] چرکسلر بر قباح ایشله دکلی زمان (عیلق) نامیه خانلره
قباحلرینه کوره اموال ، جواری و کوله لر تقدیم ایدرلردی .

قیلان کرای خان (خوتین) قامه-سنگ تعمیره مأمور اولوب
وظیفه‌سی اکلدن صوکره قریه عودسنگ عقینده (نیچه) محاربه‌سی
ایچون استانبوله چاغیریلدی .

قیلان کرای خانک (بافراد) ه وصولی ، عثمانلی عسکرینک قشایه
چکیلدیکی زمانه تصادف ایتدیکندن ، بویله‌جه کجیکمه‌سی عزانه سببیت
ویرمکه (۱۱۲۸) ذی‌القعدة سنده تختدن ایندیریلوب کلیولی قصبه‌سنده
اقامته مأمور اولدی .

قیلان کرای برمدت ، کندلی طای اوزرینه (بروسه) ده اوتور-
ماسنه مساعده اولمشدی .

(۱۱۴۳) سنه‌سی ظهور ایدن وقعه مشهوره اُساسنده قیلان
کرایک ارباب عقل و تدبیردن اولدینی دارالعهاده آغامی الحاج بشیر آغا

مشغول اولدینی برهنکامده او صارپ تهرک هرطرفندن اردویه آتش ایدلمک
باشلادی .

خان اوردیسی چرکسک بوحرکتندن خبردار اولمادقلری کبی موقعلری
دخی مدافعه ایچون اصلا الوریشل دکلدی . عسکر بردن بره شاشیردی ، زیر
طاغک هرطرفندن آتش یاغیور ، هیچ کیسه کورینه‌یوردی .

بومحاربه‌ده تاتار عسکری بیوک برهزیمته کرفتار اولمش و قریم اسراواغباندن
پک چوغی شهید ایدلمشدر .

آغالردن عبدالقادر آغا ، آلالو ابراهیم آغا ، قیلان آغا ، وبنده شاه آغا
ودیوان کاتبی مسعود افندی ومفتی افندی ونوغای اسراوسندن برچوقلری شهید
ایدیلمشدر .

قیلان کرایک اوچنچی دفعه خانلقنده وزیر (ارمیرزا) قاضیمسکری
کولچ شیخی (فتح ۹۰) افندی ، دیوان کاتبی دخی (عمده‌الخبار) صاحبی
(الحاج عبدالغفار) افندی در .

زنده معلوم اولدیغنه مبنی مومی الیه آغانک توصیه سی اوزرینه استانبوله دعوت اولدی . بوعصیانک شدت و تهدیددن زیاده ، تدبیر و ملامتله برطرف ایدلمسی خصوصصنده کی فکری پادشاه زنده دخی مقبول کوریلدیکندن (۱۱۴۳) سنه سی ربیع الآخرنده عهدہ سنه اوچنچی دفعه اولق اوزره قریم خانلی توجیه ایدیلدی . و بوکره سنه برادر . لرندن عال کرای سلطانی (قالغای) : دولت کرای زاده لردن حاجی کرای سلطانی نورالدین دیکدی . اوصیرالرده حاجی کرای وفات ایدوب رینه ، صاحب کرایک برادری فتح کرای سلطان کتیریلدی [۱] .

(۱۱۴۷) سنه سی قیلان کرای ایران سفرینه چاغیریلمشدی . (تیمور قیو) به یدی ساعتک بر مسافه کائن (بوم اول) نام محله کلدیکی زمان ؛ دولت عثمانیه ، ایران پادشاهی (نادرشاه) ایله ائتلاف ایله دکارندن طولانی بر مکتوب ایله ، استانبوله دو نهمه سی کندیسنه ییلدیریلدی .

[۱] قیلان کرای بود دفعه کی خانلقنده اهالی واسراسی آراسنده خیلی زماندن بری پیدا اولان اختلاف قالدیرمق ایچون اولاله مملکتنده اولان (چرچر محمد اغا) ، (فره دولت اغا) ایله سائر شیرین میرزاری و (لیمنی) آداسنده محبوس اولان الحاج جانتیمور اوغلی (مصطفی) میرزانی و دولت کرای خانک بوتون عائله سی عفو ایدوب قریبه جلب ابتدییکی کبی اولجه قریم اهاالیسنک عظمت میرزا ونوغای قبیله سی نسللریله کورشمه مک اوزره وقوعبولان (طلاق ثلاثه) یمنلرینی ، علما طرفندن مذکور یمنلرک فسخی امکانه دائر چیقاریلان فتواله فسخ ایتدیروب بربرله باریشدیردی . بعده غازی کرای خان ، قالموق ، چرکس ، نوغای اهاالیسی و بکلرینی هدیه لر ویرمک ، منصبلر توجیه ایتک صورتیله قریم حکومتنه اولان رابطه لرینی یکدن تقویه به موفق اولدی .

ذاتاً ، میرزاری اختلافه دوشورهن غازی شاه والحاج مرتضی میرزالر وفات ایتش اولدیغندن قیلان کرایک تشبیه بحق ثمره بخش اولمشدی .

قپلان کرای قریمه کادکده ، وقت ایدن قالغای عادل کرایک برینه فتح کرای و اونک برینه ده فتح کرایک برادری آرسلان کرای سلطانی تعیین ایتدی .

ایشته بوآئنده ایدی که روسیه کلیتی براردو ایله قریمه هجوم ایتدی . قریمک مدافعه سی ایچون پک زیاده اوغراشیلدی ایسه ده روس اردوسنک اوکنه کچیله مدی . روسلر قریم حکومتک پای تختی اولان باغچه سرایی و کوزلوه شهرینی و او جوارده بولنان بوتون قصبه و کویلری آتیشه ویردیلر .

بوخبر استانبوله ایشیدیلدکده ، قپلان کرای خانک وجودی نقرس علته مبتلا اولدیغندن محاربه هنکامنده حکومتی اداره یه وجودینک تحمل ایده مدیکی تحقق اینمکله (۱۱۴۹) سنه سی ربیع الاخرنده عزل ایدیلوب (ساقز) آداسنه نفی اولندی .

خافی اولان فتح کرایک استانبوله وقوع بولان مراجعتی اوزرینه (کلیسولی) ده اقامته مساعده ایدیلمش ایسه ده منکلی کرایک ایکنجی دفعه خانلغنده تکرار (ساقز) آداسنه کونده ریلدی . وبقیه عمرینی اوراده کچیردی .

قپلان کرای خان (۱۱۵۱) شعبانده وفات ایدوب نعشی ، کندی وصیتی اوزرینه (چشمه) قصبه سنده ، (معلم خانه صبیان) حوالیسنه دفن اولنشدر .

قپلان کرای خانک مدت حیاتی آلتش ییل ، برنجی دفعه خانلغی بر ییل اون آی ، ایکنجی دفعه سی اوچ سنه سکیز آی ، اوچنجی دفعه سی آلتی ییل درکه مدت ساطتک یکونی اون بر ییل آلتی آیه بالغ اولور .

قیلان کرای خان ، جسور و مدبر ، سیاست و امور حکومت و واقف بر ذات ایدی . فقط صاعلام بر وجوده مالک اولمادیغندن اکثر وقتلرینی اوجاع و اضطرار بله کچیره شد .

ذیل — : قریم وقایع تاریخیه سنک الک مهملندن بری اولان زیرده کی وقعه (عمده الاخبار) دن نقلاً درج ایدیله شد :

۱۸۴۸ سنه سی روز قاسم دن اون التی کون مقدم ایدی که یوزبیک موجودلی بر روس اردوسنک ، خانک قریمده اولمادیغنی فرصت بیلهرک قریبی استیلا فکریله کلکده اولدیغنی خبر مدهشی ، قائم مقام طایغان نسلی (عادل میرزا) بن شاه میرزایه ورود ایتمکله بو خبری بوتون قصبه لره (دلال) لر واسطه سیله بیلدیریور ، واهالی نی عموماً وطنک محافظه سنه دعوت ایدیوردی . بوقورقونج خبر آرزمان ظرفنده قریک هرکوشه سنه داغیلدی . (دلال) لره صدای جانخراشی هرکسک قولافلرنده بوتون دهشتیله طنین انداز اولدی .

کنج ، اختیار بوتون أهالی اورطیشنه جیقیدیلر . حتی بوققیر [عمده الاخبار صاحبی] اوأئاده هنوز حجازدن مریض اوله رق عودت ایتمش ، أسیر فراش بولنیور ایدم بوسوزشلی خبر بکا بیله کیفیملرکمکی اونوتدی . دی . بنده مدافعه وطن ایچون کندیغنی اورطیشنه آتدم .

وا اسفاکه اورطیشنه طویلانا نار بنم کی ضعیف ، ناتوان بر طاقم عجزه دن عبارت ایدی . چونکه خان ، حرب و ضربه قادر بوتون عسکری معینه آله رق (ایران) محاربه سنه کیتمش ایدی . هر نه ایسه بوصورتله (قاکاچاق) نام محله واریلدی . هرکس مدهش برقورقوایله

تیترم بور ، يك آواز اوله رق جناب حقدن استمداد ایدم بورلردی .
 روسلر (قره چوقراق) بانلرینه کلدیکده عظیم برقار بحرانه کرفتار
 اولدیلر . قار ، آتلیزینک قارلرینه قادار یوکسلدی . روسلر هواک فالفندن
 قورقوب مملکتلرینه عودته مجبور اولدیلر که بوصورتله أهالی عظیم برمعیتدن
 قورتولش اولدی .

قریم اهالیسی بووقعه دن متنبه اولوب روسلره قارشى احتیاطلى
 بولنق لزومنى ادراك ایتدیلر . همان بردعوتنامه ایله . شیرین آمراسندن
 عنایتشاه بن الحاج مرتضى میرزایى ، خانه کونده ردیلر .
 خان ذاتاً اولجه بووقعه دن خبردار اولمش و فقط عسکره ییلقناق
 کایر فکریله وقعینی کیزله مشدی . عنایتشاه میرزا ایسه بوخبری تماماً
 سویله دی . هرکس ، بردن بره اهل و عیاللرینک دشمن آتلیز آلتنده
 پایمال اوله جفتی ؛ یوردلرینک دشمن آلینه کچه جگنی دوش-ونه زك خانه
 عودت تکلیفنده بولندیلر .

خانک « فرمانمز عودت بزلر ایچون بویوک برتهمت صاییلر ! »
 دیسی بیله حسیات عمومیه نك اوکنه کچه مدی . عسکرک ، رسم تاتار اوزره
 « قازانه . قازانه ! » دیه کوستردکلری اصرار اوزرینه خازده عودته
 مجبور اولدی .

عسکر ، شدت شتاذن یولده برچوق زحمتلره کرفتار اوله رق
 (قبارطی) یه کلدیلر . اوراده برقاچ کون استراحتدن صوکران تکرار
 یوله چیقدیلر . (طمان) آداسنه کلیندکه قارشولرینه ، دوات عثمانیه
 طرفسندن کونده ریلان (احمد اغا) چیقوب بر فرمان ایله خانى
 استانبوله دعوت ایتدی . بوفرمان اوزرینه خان استانبوله طوغری

توجیه عزیمت ایتمش ایکن اوزی جوارنده ، قیل برون قاعه سی سمتنده .
واقع (اولاقی کرمان) ه وصولرنده ، روسلرک بویوک برقوتله تکرار
قریمه هجوم ایچون کلدکاری خبری واصل اولدی . بومدهش خبر
خانه فرمانی اونوتدیردی . خان ، آغاک اصرارینه رغماً ، برآن اول
یتیشوب وطنی تخلیص ایچون قریمه طوغری قوشدی .

(۱۸۴۹) محرمده ، آزاق قلعہسندن کلن فریادجیلر ، قلعہنک
یوز بیٹ عسکرله محاصره ایدلدیکنی اخبار ایتدیلر . برطرفدن بوخبر
استانبوله بیلدیرلدیکی کپی برطرفندن قیلان کرای ، اردوسیه دشمنی
(اور) طیشنده بکله دی . (یدیسمن) ، خاقی دخی بوتون اموال
واشیاسنی قریمه ادخال ایتدکن صوکر اعموماً سلاحلانووب دشمن
اردوسنی بکله دیلر . خان اردوسنک موجودی آز دکلدی . فقط آلات
ناریه باخصوص طوپلری پک محدود ایدی . صفر آینک اولنده روسلر
(طوغان : غازیکرمان) قلعہسنه ایریشدیلر .

سفر غازی میرزا . دشمنی تجسس ایچون روس طابورینه طوغری
کیتمشدی . روس سواریلری میرزایی تاخان اردوگاهنه قدر قوغوب
کلدیلر .

اوصباحی روسلرک اوتوز بیك قدر پیشدار طابوری اوچ جنرال
وبراباش . کرمان خطماندر قومانداسنده کلوب (اور) قلعہسنی ضبط
ایتدی .

خان اردوسنک صاغنده قالغی فتح کرای معیتله عموم یدیسمن
عسکری ، صولنده نورالدین آرسلان کرای و درت شیرین سنجاغی
امراسیله معیتلری بولنیوردی .

جنرال مینیک قومانداسندہ بولنان روس سواریلری عسکر اوزرینہ بلا پروا هجوم ایتدیلر . فقط بو محاربہ دہ روس سواریلری تانار عسکرینک هجومہ مقاومت ایدہ میہرک فرارہ مجبور اولدیلر . اوچنچی کونی روسلر بوتون موجودلری وطوپلریلہ کادیلر . روس اردوسنک ہر طرفی برقاج قات آرابہ لرلہ چوریلش وعسکرلری دخی کاملاً اسلحہ ناربہ ایلہ تجهیز اولنشدی .

بو اردو بزم عسکری اوکنہ آلہرق (قرا جلمہ) یہ واورادن (قاکلیچاق) ہ قدر رجعتہ مجبور ایتدی . خان اردوسی اورادہ دخی مقاومت ایدہ میہرک اور قپوسندن قریعہ کیردیلر . عسکر اثنای رجعت دہ بیلہ مدافعہ دہ بولنیورلردی . فقط اردو ؛ نہ ایشہ یارار طوپلرہ . نہ دہ دشمن قوتیلہ متناسب عسکرہ مالک ایدی .

دولت عثمانیہ طرفندن دخی امداد کلہ یوردی . خان اردوسی اوچ کون قدر (بالحق خندق) ی نام محاذہ روسلرک اوکنی کسہ درمش وبوصورتلہ ایلرو حرکتلرینہ مانع اولمشدی . فقط دردنجی کونی شفق وقتندہ ایدی کہ روسلر سسہز ، صاسز تا (خندق) ک یانہ قدر صوقولوب بردن برہ هجومہ باشلادیلر . خان اوزمان (اورطایہ) سندہ بولنیوردی . روسلر طرفندن آیلان قورشون خاک آتہ اصابتلہ تلف ایتدی . یانندہ بولنان الحاح جانتیمور میرزانک آتی دخی دیگر برقورشون ایلہ تلف ایدیلدی .

ہر ناصلہ خان محل مذکور دن کنارہ چیقارییق صورتیلہ تحایص ایدیلدیسندہ قلعہ دہ محصور قالان عسکر کاملاً شہید اولدیلر . خان ، بعدہ (چترک) صوبی سمتنہ کیدوب طوپلادینی عسکر ایلہ

(اور قلعہ سی) امدادینہ قوشمش ایسہدہ روسار اوزمانہ قدر قلعہ بی ضبط ایتمش وقلعہ داخلندہ بولتان عموم عسکری قریہ طوغری سور۔ مش ایدیلر۔ روسلر بوصورتلہ مقاومتہ تصادف ایتمدن (قرہ طوغان) • واورادن (کوزلوہ) قصبہ سنہ کیردیلر۔ و شہر دہ ایشہ یارار نہ ولدبہ لیر غارت ایتدیلر ؛ آلمق قابل اولمایانلری دہ کاملا احراق ایتدیلر۔ روس عسکری کوزلومدہ تخریباتی اکلادن صوکر باغچہ سراہ کلوب اوراسنی دخی خرابہ زارہ جویردیلر۔ فقط روسلر ، آفسجد وقرہ صو قصبہ ۔ لرنده ایکن شدتلی ، مهلك برخستہ لغہ طوتولدیلر کہ ہر کون عسکرندن برچوغی تلف اوایبوردی۔ بوصورتلہ قریمدہ نحمیل ایدہ مز اولدیلر • نہایت عودت لرنده (اور قلعہ سی) دخی لغملرلہ برہوا ایلدکن صوکر • قریہ دخوللرینک طفسان دردنجی کونی دفع اولوب کیتدیلر • »

قره دولت کرای خان

قره دولت کرای ، سلامت کرای خان زاده لردن عادل کرای سلطانک اوغلی در .

عموجه سی صفا کرای خان زمانده قالغانی ایکن مومی ایلهک تختدن چکیلیمسی اوزرینه دولت کرای دخی (یانبولی) جوارنده بر قریه به چکیلیمشدی .

(۱۱۲۸) سنه سی ذی الحجه سنک ابتدالرنده ، کلیتی بر اردو تدارکیله عثمانلی اردوسنده بولمق شرطیله ، عهده سنه قریم خانلی توجیه اولندی .

دولت کرای ، صفا کرای خان زاده بهادر کرای سلطان قالغای و کندی اوغلارندن مقصود کرای سلطانی (نورالدین) نصب ایتدکن صوکره ، دولت عثمانیه و عد ایتدیکی عسکری طوپلامق اوزره بوجاق طرفلرینه کیتدی . و قالغانی دخی قریم عسکرینی آلوب کلکی ایچون (باغچه سرای) ه کونده ردی .

دولت کرایک بو حرکتدن خبردار اولان قریم امراسی ، « بز صفا کرایه قالغایلق ایتمش بر سلطانی ، هیچ بر وجهله قبول ایدمه یزاه دیه کوندردکاری محضر ، زمان ایجاباتی اولمق اوزره قبول ایدیلوب (۱۱۲۹) سنه سی صفرنده عزل و (یانبولی) قصبه سنده اقامته مأمور ایدلدی [۱] .

[۱] دولت کرای ، سفر هایونه دعوت اولنمشدی . قریم امراسی ایسه

[illegible][illegible]

اوچنچی سعادت کرای خان

سعادت کرای . سیم کرای خاك اوغلی اولوب برادری دولت کرایک ایکنجی دوعه خاناننده قالغای اولمش و مومی الهک خانلقدن انفعالی اوزرینه یانبولی جوارنده سراجلی قریه سنده اقامته مجبور اولمشدی .

قره دولت کرای خاك عزلی ایدیسیله (۱۱۲۹) سنه سی صفرا الحبرک (۱۴) نحی کونی، خانلق مسندی سعادت کرایه توجیه اولنوب عوجه سی سلامت کرای زاده عنایت کرای سلطانی قالغای و برادر لرندن صفا کرای سلطانی (نورالدین) دیکدی . چوق زمان کچمه دن قالغای سلطان وفات ایتدیکندن ، یرینه صفا کرای قالغای و دیگر برادری عادل کرای منصبندن استعفا ایتدی اوزرینه . برادر زاده سی اسلام کرای سلطان مومی الهک مسندینه نورالدین تعیین ایدلدی .

سعادت کرای ، ایلاک به ارده دوات عثمانیه طرفندن ، اردوی هایوزده بولمغه مأمور اولدی بی جهتله قیشی بوچاق حوالی سنده کچردکن صوکره وقت معینده بوچاق دن حرکتله (صوفیه) صحرا سنده عثمانی اردوسنه ملاقی اولدی .

اواننده دشمن ایله عقد مصالحه اولمش ایدی . سعادت کرای ، ابراهیم پاشا معیتله ادرنیه کیدوب پاشا هه ، عقد اولنان مصالحه نی تبریک ایتدکن صوکره قریه عودت ایتدی .

سعادت کرای قریه کلدکن صوکره . حکومت قارشی عصیان ایدن چرکس

قبیله سی اوزرینه. ابتدا اولادندن صالح کرای سلطانی [۱] ارسال وبعده بالذات کندیبی دخی، غائله مذکورہ نك ازالہ سی ایچون چرکس طرفه عزیمت ایلدی. و چرکساری تأدیب و برچوق اسیرلر آلارق عودت ایتدی.

کرك امرای شیرین و کرك بعض اعیان مملکت آرزولری وجه اوزره بو اسیرادن حصه آلاماقلرندن دلکیر اوله رق خان علیهنده قیام ایتدکلی

[۱] قیلان کرای خان زماننده عصیان وقریم اردوسنی بجمع برهزیمته کرفتار ایدمن (قبارطای) چرکسی نزدنده پرورده اولان (صالح کرای سلطان) طرفندن خانه شو یولده برعریضه تقدیم ایدلدی :

« سرب و آتالیم اولان حطا غوزوق اوغلی محمد و عنایتشاه بکر ایلقره قسای و برادرلری یکدل اولوب مراد مزجه حرکت حاضردلر . فی الحقیقه جان بولاط اوغلی دنیلن (قایتوقه) اوغلاری ایل (بك میرزا) اوغلری مخالف ایسه لده اصل قبارطایک قوی و صاحب قدرتلری طرفدارلریمزدور . عسکر کونده ریلیرسه موفق اولنه جقدر »

ایشته بومراجعت اوزرینه (۱۱۳۲) سیجان ییلنده قبارطای سفرینه چیقیلدی . تام برسنه قریم عسکری چرکس اُمراسنك تردد و مسامحه لرندن اطراف و جواننده کشت و کذار ایتدیلر .

(۱۱۳۳) صر ییلنده قبارطابه یاقین (قیزیل برون) دنیلن محله اینیلدی . فقط اوزمانه قادار (قایتوقه) اوغلاری «اگر قریم خانه اطاعت ایدرسه کنز اهل و عیالکنز کاملاً اسیر اوله جقدر ، قاچارسه کنز قورتولا جقمکنز» دی به چرکسلری تشویق ایدوب برچوغنی کندیلرینه جلبه موفق اولدی . قایتوقه اوغلرینك بو حرکتی خانی امیدسز دوشورد بکنندن خان ؛ عسکری ، دولت کرای خان زاده مشهور آفاق اولان بخت کرای سلطان معینته ویره رک قشقا طاغتك اطرافنی اغارمه کونده ردی . چرکسلر بو حرکتدن دخی خبردار اولدقلرندن طولانی بویوک فائده تأمین اولنه مادی . یالکنز بعض بکر عیلق صورتیه خانه بر مقدار اسیریر تدارک ایدوب ویردیلر .

کبی قریم علماسی دخی باشقه بهانه لاله خاندن یوز چو یروب متفقاً، خاک
تختدن اینسنی کندیسنه تبلیغ ایتدیله. نورالدین سلطان، بومفسد لری کاملاً
قهر و تدمیر ایتک لزومنی خانه عرض ایتمش ایسه ده، تبمه سنک بوکستد.
خانه حرکتلرندن پک زیاده مایوس اولان خان (۱۱۳۶) ذالحجه سنک
نهایتنده، بلا فرمان ولاستیدان ترك سلطنت ایله بوچاق حوالیسنه کیدوب
مسئله یی دولت عثمانیه بیذیردی. و طرف دولتدن صار اولان امر.
اوزرینه اسکی یوردی اولان (سراجلی) قریه سنه کیتدی.

سعادت کرای خان (۱۱۴۴) سنه می رجبنده ترك حیات ایدوب
(یانبولی) قصبه سی جامی حوالیسنه دفن اولمشدر. مشارالیه ک مدت
حیاتی تقریباً ایتمش سنه ومدت سلطنتی یدی ییل اون بر آی در.
سعادت کرای، کریم و فقط قورقاق و جسارت سر بر ذات ایدی.
اکثر اوقات صید و شکار ایله کچیردی. سعادت کرای کنجلیکنده اوزون
بویلی، نحیف بر ذات ایکن صوکره لری مایجم، شیشمان، عادتاً یورویه من
برحاله کلمشدر.

سعادت کرای (سراجلی) قریه سنده بولنان جفتلکنی. اکبر اولادینه
انتقال ایتک، محتاج اوغوللرینه نفقه اولمق اوزره وقف ایتمشدر.
ذیل — ۱۱۳۴ یارص ییلی ایدی که میر میران شیرینان اولان
مبارک شاه بن قوتلو شاه میرزا وفات ایدوب یرینه حسب الرتبه، مشهور
(الحاج جانتیمور) بن الحاج محمد بک نصب اولندی.

۱۱۳۶ اولو ییلنده چوق زمانلردن بری میرزالر آراسنده ظهور
ایدهن اختلاف تماماً کندینی کوستردی. شویله که:

او سنه می (أر میرزا آقا) بن عنایت شاه، آرغین بکی اولان احمد

شاه بن بهادر شاه بکک قزیه عقد نکاح ایتدی . حلبوکه سبجان اغا زاده مراد شاه آغاک اوغلی (قوتلی شاد) میرزا مقدما مشار الیها قیزه نامزدلکنی بیلدیرمش و او یولده بعض مکالمده سبقت ایتمشدی .

بو وقعه اوزرینه قوتلی شاه میرزا خانه مراجعت ایتدی . خان دخی ، مومی الیهک پدری اولجه (نوکر) و (وزیر) مسندلرنده بولندیقندن طولایی قوتلی شاه میرزایی شایان حمایه کوره رک بر فرمان ایله « قیز . قوتلی شاه میرزادن غیری به تزویج اولنورسه آلان ویرهندن هر ایکسینک مجازاتلاندیره جغنی » بیلدیردی .

(آر میرزا) آغا خانک غضبیه اوغرامقدن توحش ایدوب برمدت تردد کوستردی ایسه ده نکاحلیسندن دخی واز کچه میوردی . نهایت تخایص جان و جانان ایچون حراطوق و صالحه خلقنه التجا ایتدی . و اولنرک معیتله شیرین خاندانه مراجعت ایدوب یاردم طلب ایتدیلر . شیرینلر دخی جانتیمور میرزایه کیدوب « جمله مزک پدریمز مقامنده بویو . کمزسیکز . بو قارداشمنزه ظلم ایدیلیور ، صاحباق ایده سنز » دیه رجاده بولندیلر .

بو خبر خانه ایشیدیانجه بوسه بوتون قیزدی و آر میرزانک قتلنی تصمیم ایتدی . شیرینیان و سائر أمرا طرفدن عفو استرحامنده بولونیلدی ایسه ده چاره ساز اولمادی . خانک طورندن قورقدیلر . [محرر احوال اولان بو فقیر - عبدالغفار افندی - اول وقت لوای شیرینده حاکم شرع ایدم . کره کی کبی وقوفم واردرکه صحت اوزره بیاندر .] بر قاچ کون صوکر خان آمرانک تکلیفنی قبول ایله آر میرزایی عفو ایتدیه ده میرزالره اطمئنانه کلمه دیکندن طولایی جمعیتلرینی طاعتادیلر .

او صیرالرده (حراطوق) خلقندن (یدیلر) تعبیر اولنان بر قسمنك خان طرفنه چكدریندن مغیر اولان بر قاچ خفیف مشرب كنجلرك (یدیلر) خلقنك اموالی یاغما ایتدیلر. كنجلرك بو حرکتی اختیارلره، میرزالره عطف ایدیلدی . فقط - علمه و شهاده - هیچ برینك اولجه بو یاغمان خبرلری یوقدی. حتی بو حال طویار طویماز هان كنجلاری منع ایدوب غارتزده کیمسه لرك بوتون اشیا و اموالی استرداد ایتدیلر. بونكه برابر اختلاف بوتون معناسیله آتشله نیوردی .

بونك اوزرینه جمیع امرا طویلانوب (صالغر) لیلردن ضعیف البصر اولان صوقور تیر شاه نام ذاتی خانه كونده روب ترك سلطنت ایتمسنی تكلیف ایتدیلر . خان ، نورالدین كرايك بر مقدار عسكركه جمعیتلری تاز و مار ایتك لازم اولدیغه دائر وقوع بولان تكلیفی قبول ایتمرك متغابه نك تكلیفی قبوله مجبور اولدی .

(عمده الاخبار) دن بالایه نقل ایدیلن وقعه مؤسسه السبع السیار و عاصم تاریخلرنده قسما متخالف تحریر اولونمش ایسه ده اسباب وقعه بر نکاح مسئله سی اولمقدن زیاده مظلوم بر جهالت ، چیرکین بر منفعت ، خائنه بر تغلب ، عامیانه بر اداره سزلکدن عبارت اولدیغی درمیان اولنیور . غریبدرکه روسلرك پترولری ، قاترینلری بوتون امراسیله آل آله ویره رك حرز جان ایله بنیان حكومتلری تقویه به ؛ اداره ملكیه و عسکریه لرینی کمال تهالکله تنظیم و تنسیقه چالیشدقلری و سطوتلری . متعدد دفعه لر قریم حكومتنه آجی آجی تجربه لرله احساس ایتدکاری حالدله . قریم اولیای آموری ینه متنبه اولمایه رق متصل یکدیگرله اوغراشییور . بوغوشیورلردی . . .

ایکینچی منکلی کرای خان

منکلی کرای، سلیم کرای خاں اوغلی اولوب پدری (ردوس) ده
منفی بولندی زمانلرده طوغمش و بویودکن ص- و کرا براق کره لر
سر عسکرلک خدمتده بولمش ایدی .

منکلی کرای، بر مدت برادرلرندن غازی کرای خاں (نورالدین)
لک و قیلان کرای خاں (قالدغای) لق خدمتارنده دخی بولمش و قیلان
کرای خاں انفصالی اوزرینه اوده سیلوری جوارنده کائن (قاضی)
قریمه سنه کیروب اوراده اقامت ایتمش ایدی .

خیلی مدتدن بری قریمده بولنان اصرأ ، علماً و خانزاده لر، اطرا-
فده بولنان دشمنلرک کیت کیده آرتان قوتلرینی و قریمک استیلا
خصوصنده ترتیب ایتدکلری پلانلرینی بیادیکلری حلدہ مدافعه وطن
ایچون آنرده قوتلرینی توحید ایتک درجه و جوابده ایکن شخص
منفعتلر . غرضلر اوزرینه متصل بری برله اوغراشیور؛ مملکتک قوای
عمومیه سنی ، آره لرنده تقسیم ایله یکدیکلری علیمده قولانیورلردی .

قریمده بو عصیانک دوامی، مملکتک فلا کتمه سبب اوله جفتی دوشون
دوات عثمانیه قریمه . بو عصیانی باصدیره بیله جک برخان نصب ایتک
لر زومنی حس ایتمکله استانبول جوارنده بولنان قیلان کرای، منکلی
کرای (ویدوز) قریمه سنه دعوت اولوب ، صدر اعظم ابراهیم پاشا
و قودان مصطفی پاشا ایله برلکه بو مسئله نی مذا کره ایتدیلر [۸] .

[۸] مغلبه طرفندن سادات کرای خاں بلا فرمان تختدن ایندی برله می

صدر اعظم پاشا طرفندن قریم خانلانی قپلان کرای خانه تکلیف ایدیش
ایسده . اختیارانی ووجودینک بویله آغیر : وظیفه آرتق تحمل
ایده میه جگنی درمیان ایدوب قبول ایددی .

قپلان کرایک عدم قبولی و آنک تنسیبی اوزرینه قریم خانلانی
منکلی کرای سلطان عهدسنة توجیه اولندی .

(۱۱۳۷) محرمنده منکلی کرای خان تختہ کچدکن صوکره
ساقی - مات کرای خالک قالماسی صفا کرای سلطانی منصبده ایقا
واونارمخده دولت عثمانیه طرفندن ایران محاربه سی ایچون ایسته نیان
آلتی بیک نفر سواری عسکره باشبوغ تعیین ایدوب اورایه کونده ردی .
وبرادرلرندن سلامت کرای سلطانی نورالدین دیکدی .

دولت علیه ، شمدیه قادر تعقیب اولنان مصلحت پولتیقه سنک صواب اوللا
دیغنی آکلاندی . پادشاه درحال صدر اعظم ابراهیم پاشایی کونده روب سیاوش
پاشا چة تلکندہ قپلان کرای و منکلی کرای ایله بوخصوصه دائر لیزلیجه مذاکره
ده بولوندیله . صدر اعظم قپلان کرایه « پادشاه قریم خانلانی قبول خصو
صنده کی آمریخی تبلیغ ایتدکن صوکراده قریم امراسی طرفندن آل سلیمه
ایدیلن تجاوزی دفع ورد ایتک ، ناموس خاندانه سوریلن اکینی سیلمک لزومی »
علاوه ایدی .

« قپلان کرای دخی » پاشانک سوزلریخی تصدیق ایله برابر بویله مشکل بر
خدمتی درعهدیه وجودینک ضعفی مانع اولدیغنی « مقام اعتذارده بیان
ایتدکن صوکره ایکی کرم خانلغنده قالمایاق مسندنده بولنان برادری منکلی
کرای بوخدمتی درعهدیه ایدرسه موفق اوله جفندن امین اولدیغنی درمیان وشاید
اوده موفق اولامازسه هر دورلو مانعونه رغماً بالذات خانلانی قبول ایله کیدوب
او بولده بذل وجود واقفدار ایدہ جگنی سویلمه سی اوزرینه صدر اعظم دخی
مومی الیهک نقطه نظرینی باقبول پادشاه زدنده منکلی کرای ایچون توسطده
بولنوب مقام ایلخانییه منکلی کرای نصب ایدیلدی .

قالغای صفا کرای سلطانک قریمدن کیمه سیله مملکتده قاریشقلق
چیقاران جمعیتک قوتی اکسیدلی؛ شیرازه سی بوزولدی [۱] .

منکلی کرای خان ، عصیان ایدنلره قارشى شدتلى برسیاست
قوللاندی : برقمى قیلیدجن کچیردی ؛ برقمى ده قریمدن قاجوب
قالوق وچرکس قبیله لرینه صغیندی ایسه لرده برخیلیسی یا قالانه رق
جزالاندیریلدی [۲] . قالغای سلطان دخی ، خانک عریضه سی اوزرینه ،

[۱] ایران مالکته آفین ایتک ایچون دولت عثمانیه ، قریمدن اون بیک عسکر
ایسته دی .

خان بش بیک عسکره قالغای صفا کرای سلطانی باشوع ومعینه عظمت کرای
سلطانی تعین ایتدی کبی دیگر بش بیک عسکری دخی نورالدین سلامت کرای
قومانداسنه وروب استانبوله کونده ردی . وسلامت کرایه اوغلی توقتمش کرای
سلطانی ترفیق ایتدی . بواکی بولوک عسکر استانبوله برلشدگدن صوکر اهدان
سر عسکرینک قومانداسی تختنده ایرانه طوغری ایلروله دبلر (۱۱۳۷) .

(عام تاریخى)

[۲] ۱۱۳۷ ده منکلی کرای خان قریمه کلدی . او کونلرده مملکت باشند
باشه قاریشقلق ایچروسنده بولنیوردی . خانک ایلک ایشی بوقاریشقلقی یانیشدی .
مق اولدی . خان ابتدا الحاج جانیتمور ومعینه دعوت ایدوب آنلرک
قلبرینی ، طانی سوزلر وعطیه لرله یوشا تدی . کمال اغانی صدر وزارتیه اجلاس
ایتدی . (کواج) او جاغندن عبدالصمد افندی بی قاضیه عسکر دیکدی . چونکه
بو ایکسی اختلاجیلرک اک ایلری کلنلرندن ایدی .

خان بر طرفدزده جانیتمورک مخانی اولان مرتضی میرزا ایله کیزلیجه کورو .
شوب جانیتمور طرفدارلرینی ازمک ایچون پلانلر ترتیب ایدیوردی .

خانک بوحرکتی عبدالصمد افندی ، کمال آغا دوبه رق خاندن شه نه که
باشلادیلر . خان بو حال ایشیدنجه همان انلری چاغیروب شو بولده افناع ایتدی :
« بيم مأموريم أسرا واهالی آراسنده اختلافی قالدیروب مملکتی تهلکه دن ،

ایران سرعسکری کوپریلی زاده عبدا پاشا واسططیه (ساقز) اداسنه نفی اولندیغندن یرینه دیگر برادری عادل کرای سلطان کتیریش ایسه ده

نفاقدن قورتارمقدر . خاللق صفتنی حائر اولوشم بکا هرکسه قارشى مساوات اوزره معامله ایتمکله کمى ایجاب ایدیور . بوحرکتیم سزى وسوسه به دوشور . مهسون . نظرمده هربریکز محترم وشایان توجهسکز . »

حقیقت حالده ایسه خان سرتضی میرزا واسطه سیله شیرینلری آیرمق وصورته اختلافی اساسندن قالدیرمق ایدی . خان فی الحقیقه آرادن چوق زمان کچمه دن شیرینلرک اگ نامدارلرندن اولان غازی شاه وسفر غازی میرزالری حاجی جانتیموردن صفوتقدن صوکرآ آنلری تشویق ایله اورته به برحق دعواسی آتدی . مقدا (یدیلر) قبیله سنه ایدیلن تجاوز جانتیمورک آمریله وقوع بولدیغنی وبومسأله بی شرع شریف ایله حل ایتک لازم اولدیغنی دعوا ایدن برطاقم دعوا جیلر اورته به چیقدی . بومسأله قانونا خان دیواننده باقیلمق ایجاب ایده یوردی . وکفه مفتیسی ابوالسعود افندی دخی حکم نصب اولتمق مناسب کوریلدیوردی . فقط ابوالسعود افندی ، مخافلرک خصمی اولان الحاج سرتضی میرزا ایله دوست اولدیغنی جهته قاضیمسکرو جانتیمور طرافدارلری بو حاکمک ویره جکی حکمه امنیت ایده مدکلرندن ابتدا قبول ایتک ایسته مدیلر . خان ظاهرآ انلرک بو سوزلرینی ترویج ایدرکی کوروندیکی حالده کیزلیجه ابوالسعود افندی بی باغچه سرایه دعوت ایتمشدی . برکیجه ابوالسعود افندی ناکهانی باغچه سرایه کلدی . .

ابوالسعود افندی ناک بوز یارتندن جانتیموریلر اورکدیلر وسبب ورودی خاندن صوریلدقده جواباً « ابوالسعود افندی هیچ بر دعوته مبنی اولما یارق مسافره شهریمزه کلمش . کلن مسافری رد و آکا حرمتزلک لوسترتمک قانونمزه مخالفدر » دیدی . وبوسوزلریله آنلری صوصدیردی . ۱۱۳۸ ده خان برفرمان ایله بوتون آمرانی باغچه سرایه دعوت ایتدی . اوفرمانده ذی الحجه بشنبی جمعه کونی بوتون میرزالرک تشکل دیواننده حاضر بولتملری آمر اولنیوردی . بودعوتک عاقبتی نه به منجر اوله جفی اکلاشیلامیوردی . جانتیمور و طرفدارلری اوکونی باغچه سرایه کلدیلر . جانتیمور جمعه نمازندن صوکرآ متردد خطوه لرله تشکل دیوانسه کلدی . دها هنوز دیوانه کیمسه کلمه مشدی . اوصیراده .

مومی‌الیه (۱۱۴۰) منصبند استعفا ایله بوچاق طرفلرینه کیدوب
اوباش نوغایی باشنه طوپلایه‌رق عصیان اتمه‌سی اوزرینه خان، بالذات

دوستارندن بری طرفندن جانتیموره بوده‌وته خفی بر مقصد اولدیفی خبر ویریلدی.
ذاتاً حال ترددده بولان جانتیمور درحال دیواندن اوزاقلاشدی. بوحادثه سزایه
عکس ایدر ایتمز الحاج علی پاشا اعزام ایدیلوب مومی‌الیهی تطمین ایتک ایسته‌مش
ایسه‌ده ؛ موفقی اولامادقن ماعدا ، جانتیمور طرفنده بولان کنج میرزال
حیانه‌بیله قصد ایتک ایسته‌دیله. فقط جانتیمور اوخفیف مشرب کنج‌لره ،
بویله برحاک کندیلرنجیه باعث اوله‌جفی وخامت اکلتمق صورته بوجنایته
میدان ویرمه‌دی .

قتل ایدیله‌جکلرینه کندیلرنجه حاصل اولان قناعت اوزرینه عظمت بك
نسلندن حاجی بك، قاپو قوی ونوغای آغا نسلندن کمال آغا ، منصور اوغو -
للرندن قانتیمور اوغلی محمد میرزا اوروغلریله بالاتفاق (آق قاش) طریقیله
باعجه سرایدن فرار ایتدیلر .

بوخبرخانه بعدالفرار واصل اولدی. همان‌هرطرفه تعقیب قوللری کونده‌ریلدی.
چونکنکار کچیدینه ایکی یوز آدم، قوبان طرفنه برمتدار عسکرله بخت‌کرای
سلطان کونده‌ریلدی. ازاق محافظی مصطفی پاشایه عاصیلره قارشى کچیدك سد
اولماسی بیلدیرلدی .

میرزال (اولی تن) ه واردیلر ؛ کچید ایسته‌دیله . فقط پاشا مساعده
ویرمه‌دکن ماعدا یا قالا بیلدیکنی حبس ایتدی. میرزال، یکچیریلره « حضرت
بک‌تاش ولی بك اوچاغنه منسوب اولدق‌لرینی » سویلمه‌لری اوزرینه یکچیرك
تعصب جاهلانیه‌سی فوران ایتکله جبراً کچیدی آچوب عاصیلری صالیوریدیلر.
بو طرفده ابوالسعود افتدی، قریم‌علما سنك ترددلرینه رغماً، میرزالرك بوتون اموالی
مصادره ایچون فنرای شریف اصدار ایتدی. مصادره اموال ایچون قاضیلر
کونده‌ریلدی. وقوبان طرفنه دخی، عاصیلری تأدیب ایچون صالح‌کرای سلطان
کونده‌ریلدی .

صالح‌کرای قبار طانی ضبط ایدر. حاجی‌کرای بن عظمت‌کرای واسطه‌سیله
الحاج بك اوغلی بهادر شاه میرزایی، عظمت بك نسلندن اعمی قوتلی‌کرای

بوجاق سمتنه عزیمت ایدوب جمعیتلرینی داغیتدی . عادل کرای دخی
یابدیفنه ندامت ایدهرک روم ایلی به کچدی [۱] .

وعوض میرزالی ، دوکیمور زاده محمد شاه وسائر کنج میرزالی بلامان صلب
ایمک صورتیه جمعیتلرینی پریشان ایدر . قالانلری بخت کرای سلطانت یاردمیه
تخلیص کریان ایدوب اوچ سنه قادار آبازه و قالموق قبیله لرینک حمایه سنده قنديلر .
حاجی جانیتمور دخی برآبازه لی واسطه سبیه قتل ایتدیریه ام ایسته نیلیدی .
مرفوم حاجی بکک بولندیفی آوک قاپوسندن آتدیفی قورشونی اصابت ایتدیره .
مهدن فراده موفق اولمشدر .

ینه بوسیرالرده ایدی که ترکیه نك عامی یککچریلری سلطان احمد میدانده
لوی عصیانی قالدیرارق تا سرايه قادار کلوب « صدر اعظمک وقودان پاشانک
باشلرینی استهرز ! » دیورلردی . حتی باشلرک کسبله سی بیله عصیانی تسکین
ایدمه یور و بونک اوزرینه سلطان احمد ثالث یکریمی سکز سنه لک تختنی سلطان
محمود اوله آغلایارق ترک ایدمه یوردی . (عمده الاخبار)

[۱] مقدما قریم خان اولان سعادت کرای خان حضرتلرینی قریمدن اخراج
و شرعاً قتل و اعداملری اقتضا ایدن جانیتمور و هواداری اولان ارباب شروشوری
آقاویل فاسده ایله اخلال و افساد ایتمکله اهالی ولایتدن نیجه امت محمدی
وجوه شتی ایله متضرر و ازعاج ایتدرمه ک بادی و مشکلی کرای خان قریبه واروب
مال و عیاللرینه تعرض اولتمق ایله پریشان حال اولان درد مندانت احقاق حقلرینی
مراد ایتدکلرنده جان تیمور و هوادارلرینک ملعت و اصرارینه اعظم اسباب
و مبادی اولوب عامه علماء قریم ساعی بافساد اولمغه ازاله سنک وجوینی محضر
فتوالرنده ترقیم ایدوب ترتیب جزا ایچون محبوسا آستانه سعادت ا ارسال ایتدکلری
پیرایه عالم (عبدالصمد) افندی نام شخص مفسد (سدالبحر) قلمه سسندمه
حبس ایدلمش ایدی .

عموماً قریم اهالیسی تکرار ازاله وجودی رجاسنده اولدقلری خان عالیشان
طرفندن اعلام و اخبار اولمغه محل مزبورده اعدام ایدیلدی (۱۱۴۸) .
اولجه چرکس طرفه فرار ایدن بخت کرای سلطان بعض قبیله لر نذرندمه
نفوذینی تأسیس ایتشدی . جانیتمور و هوادارلرینک او طرفله فرارلرنده بخت

منکلی کرای خان بوصورتله مملکتده حکمفرما اولان اختلافاتی برطرف ایتدیکندن طولانی بوخدماتی نزد پادشاهیده دخی تقدیر اولنهرق بالذات حضور هایونسه دعوتله صمیمی تقدیرلره ، انواع هدایایه مظهر و نائل اولمشر [۱] .

کرایک انلری حمایه ایتمی خان علیهنده بر حرکت ایدی . بونک اوزرینه خانک انلری تأدیپ لرومنه دائر وقوع بولان مراجعتی ارکان دوات طرفندن دخی تصویب ایدیلهرک بر مقدار عسکر کونده ریلدی .
قالغای ونورالدین سلطانلرک عصبان ایدن قبیلهلره تبعیت ایچون وقوع بولان تکلیفلری ابتدا رد ایدیلمش ایسهده بر مدت صوکر باشه چیقهمیه جقلربی اکلایهرق برقمه منک دخانی ، دیگرلرینک دخی جسامرتنی کسر ایتدیکندن طولانی نجت کرای سلطانک تحت نفوذنده بولنان قنای وقیچاق قبیلهلرایله بخت کرای سلطانده اطاعته مجبور اولدی . بخت کرای وقیلهلر خانه وسلطانصادق قانق وبوندن بویه جانیتموریلردن هیچ کیمسه بی حمایه ایتهمک شرطیله عفو ایدیلدی (۱۱۴۰) .

بوجاق نوغایلرندن اور محمد اوغلی یوسف میرزا وقارداشلی ایله همپالری اولان برقم میرزالر ، قالغایلقدن عزل اولنوب بر مدت یابولیده اقامت ایتد . کدن صرکرا منکلی کرای خانک توسط شفقتکارانه سی اوزرینه سربست بر اقیلان عادل کرای مینه لرینه آلوب عصبان ایتدیله . ویندر محافظی وساضیله باب عالی دن خانک عزل واولجه (بفسدان) دن اخراج اولنسان نوغای ناتارلرینک ینه اورایه اسکانه مساعده ایدیلهمسینی طلب ایتدیله .

نوغایلرک بوعصبانی قریه عکس ایدنجه قریم اهالیسی دخی حاجی مرتضی میرزا ایله تسیار ایتدکلری محضرده منکلی کرایک عدالتندن ، لیاقتندن وامور ادارهنده کوستردیکی درایتندن ممنون اولدقربی بیلدیله . بومحضر اوزرینه نوغایلرک تأدیبی طرفی التزام ایدیدی . خان معینته معاون اولهرق ویریلن یکبچریله ایله . نوغایلری تحت اطاعته الدی . و برچوق نه داته رطابتک صرتهله مسأله بی برطرف ایتدی (۱۱۴۰) . (عامم تاریخی)

[۴] (۱۱۴۱) سنه پادشاهک دعوتی اوزرینه منکلی کرای استا وله کادی .

(۱۱۴۳) سنه سنده سلطان محمود تختہ کچدکده عزل اولنوب
ردوس آداسنه نفی اولمشدی . [۱]

(۱۱۵۰) سنه سی جامازی الاولینک ایکنجی کونی عهده سنه تکرار
قریم خانانی توجیه اولندی . و بودفعه کی خانانقنده سلامت کرای سلطانی
قالفایلقده ابقا ایله دی و (نورالدین) لک وظیفه سنی دخی ینہ صالح کرای
سلطان عهده سنه توجیه ایتدی . فقط بر مدت صو کرا صالح کرای
وفات ایتدی و یرینه سعادت کرای خان زاده لردن حلیم کرای سلطان
نصب اولندی .

اوصیرالرده ایدی که روسلر ینہ قریمه هجوم ایتدیلر . منکلی
کرای دخی روسلرک تسلطنی منع ایتک ایچون آنلرله اوغراشدینی
هنکامده روسلرله عقد ایدیله جک مصالحه ینی مذا کره ایتک ایچون
استانبوله دعوت اولندی . بو مصالحه نک عقبنده منکلی کرای قریمه

یاننده سعادت کرای زاده حلیم کرای واوغلی نوقتمش کرای دخی وار ایدی .
شوالک یکریمی برنجی کیجه سی سعد اباد (کاغد خانه) قرینده کی قصرلر
باشدن باشه دوناتیلمش و بوتون کیجه فشنگ او یونلری اجرا ایدیلمش و شنلکلر
یایلمشدر . قریم خان دخی او کیجه دائره هایونده کشیده قلنان ضیاقتده
معیبله حاضر بولمش ایدی .

ایرتسی کونی خان سلطان عثمان و والد سلطان حوضلرنده بر مدت استراحت
بو یوردقدن صو کرا صدر اعظم ابراهیم پاشا ایله (بویوک دره) به کیدوب
اقتام یکنی اوراده تناول ایتدیلر . (حاصم تاریخی)

[۱] منکلی کری خانک عزل ایدیلمه سی هیچ برسیبه مبتنی اولمایوب بطرونه
خلیل و پاداشلرمینک کیفی و جاهلانه آرزولرینه سلطان محمود اولک انقیاد مجبوریتی
بیچاره منکلی کرایک عزانی موجب اولمش و یرینه فتح کرای خان نصب
اولمشدر .

عودت ابتدکن صکره (۱۱۵۲) سنه سی رمضانک یکر می طقوزنجی
چهارشنبه کونی وفات ایدوب نعشی باغچه سرایده خان جامی حوالیسنه
دفن اولمشدر .

منکلی کرایک مدت عمری التمش سنه در . برنجی دفعه سنده التی
پیل ایکی آی ایکنجیسنده ایکی پیل بش آی اولق اوزره سکز پیل ،
یدی آی قریم تخننده حکمران اولمشدر .

منکلی کرای خان ، عاقل ، مدبر ، ادیب برزات ایدی . قره صو
شهرنده کی ایکی شرفه لی مناره لی جامع وطریق خلوتیه به مشروط تکیه ؛
بوجاق حوالیسنده تاتار پیکاری نام محله کی کارگیر مدرسه واستانبول ده
واقع طوپخانه ده کی کاشنیخانه مومی الهک آثار خیره متروک سننددر .

آتی به مندرج غزل منکلی کرای خانک آثار قلمیه سننددر .

افتاده دام سرزنخیر جفایز ؛

برزلف سیه کاره قول اولماغه سزایز .

کرشاه سریر دار اولورسه نوله جانان ؟

غمی چکرز بز دخی کوینده کدایز .

ایتمکک ایچون خان رهن دیده به سورمه ،

هرشام وسحر طالب تشریف صایز .

برپوله ستارسه بزلی اغیاره ، عجیمی ؟

اول آفت کاچهره به چون باد هوایز .

ایلرسه (نوایی) نوله اشعارمی تحسین ؟

بز، ساسله خان قریم منکلی کرایز ! . .

ایکنبجی فتح کرای خان

فتح کرای سلطان ، سلیم کرای خان زاده دولت کرای خلك .
بویوك اوغلی در .

مومی الیه ، عموجه سی قپلان کرایک اوچنبجی رفقه خاناننده ایران
سفرینه مأمور تانار اردوسنه سرعسکر تعیین ایدیلهرک (تیمور قاپو)
ممبردن مرور ایله (کنجه) محافظی علی پاشا معیننه وصولنده ، ناز
شاه طرفندن محاصره اولنان کنجه قلعه سنه تحصن ایدوب قلعه بی شاهک
استیلا سندن تخلیصه موفق اولمش ودرسه عودتده خدمت مذکو-
ره سنه مکافات اولمق اوزره کندیسنه ویزه سنجاغی آریالق صورتیله
توجیه اولنهرق قریه اعزام ایدیلشدی . فتح کرای سلطانک قریه
وصولی ، قالغای عادل کرای سلطانک وفاتی ایامنه تصارف ایتمکله مومی-
الیهک یرینه قالغای نصب ایدلمش و (۱۱۴۹) ربیع الآخرنده دخی
معزول قپلان کران خانک مقامنه استخلاف اولمشدی .

فتح کرای تخته کچدکن صو کرا برادرلرندن آرسلان کرای سلطانی
قالغای و محمود کرای سلطانی نورالدین تعیین ایتدی .

اوتارنجده روسلرک قریه دخول ایله قره صو شهرینک احراق
ایلمسی [۶] فتح کرایک تدبیرسز لکنه عطف اولنهرق (۱۱۵۰) سنه سنده

[۶] قپلان کرایک عزل ایدیلمه سی اوزرینه (۱۱۴۹) سنه سی اواخرنده فتح
کرای قریم تخته اوتوردی . خان ، جسور ، تیز طبع ، آتشین ، شرب ایدی .

عزل ایدیلوب ویزه مایحقانندن چاقالی قریه‌سنده اقامته مأمور اولدی. اوراده طقوز سنه دها امرار حیات ایله‌دکن صوگرا (۱۱۵۹) ده ترك حیات ایدوب ویزه شهرنده کائن آياس پاشا جامی حظیره‌سنده دفن اولندی . مدت حیاتی (۵۰) ومدت حکومتی برسنه‌در .

خدمت وزارتنده أر میرزا ، دیوان کتابتنده فقیر ، — عمده‌الخبار صاحبی — وقاضی‌القضاة مسندنده فتح‌الله افندی بولونیوردی.

اویلی قریم هرجهتدن بدبخت ایدی: برطرفدن قحط و غلا ، برطرفدن طاعون و وبا بوتون شدتیه حکمفرما ایدی . بیچاره اهالی اودرجه یأسه دوشمشردی‌که اوچ بوچق عصردن بری ایجروسنده حاکم اولارق یاشادقلری وطلرندن دخی آرتق امید وار دکلنردی. چونکه اوسنه‌سی سرحد قریک اک مهی اولان (آزاق) قلمه‌سی دخی روسلرک ایلنه کچمشدی .

کوز ایامنده خان . (قارتال) ده مقیم سردار سید محمد پاشانک دعوتی اوزرینه ، معیتیه (قیزیل آغاج) ه واورادن برابرجه بوجاق سمتنه کیتدیلر. اوصیرالرده نجه جاسارینک کونده‌ردیکی برایلچی‌نک توسطیه دولت علیه ایله روسیه آراسنده عقد مصالحه ایدیلمشدی . بومصلحه ایسه برحیله ، براغفال‌دن عبارت ایش‌که برقاق هفته صوگرا نجه ایله مسقو بالانفاق اهل اسلام اوزرینه هجوم ایتدکن صوگرا آکلاشیلدی .

نجه اردوسی (وودین) ه هجوم ایدوب افلان و بغداد قطع‌لرینی ضبط ایتدی. مسقو جزالی مینبخ دخی (اوزی) قلمه‌سنه هجوم ایدوب یحی ومصطفی پاشالری و برچوق اهل اسلامی أسیر ایتدیکی کبی جنرال (لیسین) ده قریم اوزرینه یوردیدی. جکشکه قلمه‌سنه کیردی. آزاق دکلزندن بیک‌قادر (طرانسا) سفینه‌لرله جبخانه و ذخیره کوتوروب (طانی بولاق) نام محله براستحکام یاپدی . آندن (ارباط) اوزرینه برحرکت کوسلردی. نفس‌الامرده روسلر باشقه طرفه کچه‌مه‌جکلردی . خان و سرعسكر پاشا عسكرلرله ارباط‌ده روسلری بکله‌دیلر . چونکه (صاصیق) تمیر اولن‌ان جکچکه دریاسنک نهر قره صویه اولاشدینی مخلنده برآیاق کچیدی بولنیوردی‌که برآتلی

مومی الیه ارباب غیرت و جلادیدن ایسه نه بوتون آوان شباتنی
چرکس دیارنده کچیردیکندن طولایی فن سیاسته و امور اداره به
واقف دکلدی .

آدم بیله کجه کده مشکلاته اوغراردی . بناءً علیه دشمنك اورادن كلك احتمالی
اصلاً خاطرله کجه مشدی . حالبوکه روسلر بویوک فیجیلردن صالار یاپوب طولیله
برابر نفته (بك کرمان) دن عور ایتدکاری کوربلدی . وعسکره بردن بزه
هجوم ایدوب پراکنده عسکری کاملاً تلف ایتدی . اورادن قره صو شهرینه
طوغری ایلرولمکه باشلادی . روس عسکری برطرفدن اطراف چاپول ایده بور .
وپیاده لری دخی قره صو شهرینی احراق ایده بورلردی . شهر باشند باشه آتش
ایجروسنده قالدی . قادینلر ، چوجققلر ، اختیارلر بولوچه دهشتناک قارشوسنده
چبره یینور ، فریاد واستمدادلرینی آسمانلره قادار ایشیتدیرمکه چالیشیورلردی .
قالوق عسکری انصافسز هجوملرله قادینلری قوجه لرندن ، چوجققلری بابالردن
آیریور . یتملرک فریادی دخی بوطاش قلبی وحشیلری ذره قادار متأثر
ایتمه یوردی . ایشته بو آوان دهشتنمونده ایدی که عثمانلی عسکری امداده
یتشدی . (آق اور) نام محلدن دوشمنك (یصاو) ینه آتدینی طولارینك
صدای مهیجی ، اوانسان قیافتنده کی وحشیلری قورقوتدی . شهری براقوب قاچمنه
مجبور قیلدی . روس جنرال (منیخ) ك ایکی دفعه قریه دخولنده اهالی مسلمنه به
قارشو یاپدینی مظالم هر درلو تصورك قوفنده در .

نورالدین سلطان دشمن الندن برقم بیچاره نی تخلص ایده بیلدیه ده ینه
برجوق اهل اسلام کفارک پنجه اسارته کرتار اولدیلر .

(عمده لایخار)

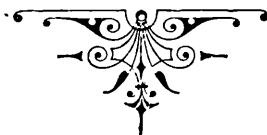
ایکینچی سلامت کرای خان

سلامت کرای سلطان ، الحاج سلیم کرای خاک کوچوک اوغلی در .
برادری منکلی کرای خاک زمان سلطنتده نورالدین و قالغایاق
منصلارنده بولونقدن صو کرا (۱۱۵۲) سنه سی ذی الحججه سنده منکلی
کرای خاک وفاتی اوزرینه قریم تختنه کچنجه برادری غازی کرای
خانزاده عظمت کرای سلطانی قالغای و منکلی کرای خانزاده توقنامش
کرای سلطانی نورالدین نصب ایتدی .

اولجه روسلر طرفندن احراق اولنان (باغچه سرای) ده یکی دن
برسرای انشا ایتدیکی کبی الیوم خان جامعی دیمکله مشهور جامع کیری ده
اساسندن تجدید و احیا ایتشد .

(۱۱۵۴) ده بعض خصوص مذاکره سی ایچون استانبوله دعوت
ایدیابوب حضور شاهانه قبول اولندی . قریمه عودتدن برمدت مرورنده
قالغای عظمت کرای عزل ویرینه قیلان کرای خان زاده سلیم کرای
سلطانی نصب ایلدی . اثنای محاربه ده روسلردن آلتان اسپرلرک سبیللرینی
تختیه شروط مصالحه جمله سندن ایکن ، بویاده اصدار اولنان خط
هایونک انقازینه قادر اولامدیندن طولایی (۱۱۵۶) رمضانده عزل
ایدیلرک کلیولی قصبه سنده اقامته مأمور اولدی . برمدت صو کرا عفو
پاشاهی به نائل اولوب یانبولی جوارنده کائن (فندقلی) کوینده اقامته
مساعده اولندی .

سلامت کرای بقیہ عمرینی اورادہ پکیرہش (۱۱۶۴) سنہ سی .
وفات ایدوب تربہ مذکورہ جامی یانندہ دفن اولنشددر . مدت حیاتی
التمش سنہ یہ قریب ومدت حکومتی اوج سنہ طقوز ماعددر .
مشارالیہ خان تمیز قابلی ، حلیم خیرات وحسناتہ مائل ، متقی بر
ذات ایدی .

ایکنبی سلیم کرای خان

سلیم کرای، قپلان کرای خانك اوغلی در. (۱۱۵۵) ده سلامت کرایك قالغایاغنده بولنش ومومی الیهك عزل ایدیلسی اوزرینه (۱۱۵۶) رمضانده قریم تختنه اوتورمشدر .

سلیم کرای ، عوجهسی عادل کرای زاده شاهین کرای سلطانی قالغای و بخت کرای زاده سلیم کرای سلطانی نورالدین نصب ایتدی . نورالدین سلطان ایران محاربه-نه کیتتمشدی . عودتندن براز صوکر ا وفات ایدوب یرینه دولت کرای خانزاده محمد کرایك خانی اولان احمد کرای سلطان تعیین اولندی .

اولجه روسلر طرفندن آلمان اسیرلری مصالحه موجبجه اعادهیه موفق اولدیفندن (۱۱۵۹) ده استانبوله دعوت ایدیلوب حضور هایونه قبول اولندی . وارکان دولت طرفندن حقنده بویوک التفاتلر کوستریندی . سلیم کرای خان استانبولدن عودتدن صوکر ا (۱۱۶۱) سنهسی جازدی الاخیره سنك یکرمنچی جمعه کیجهسی (سوء قنیه) عالتندن وفات ایتمش و خان جامی حویلینه دفن اولمشدر . مدت حیاتی (۴۰) ییل و مدت سلطتی درت ییل طقوز آیدر .

مشارالیه دقایق امور ادارهیه وقوفیه معروف و شدت اداره و سیاستیه مشهور ، وقور و مهیب بر ذات ایدی . اهالی بوشدتندن طولایی کندیسنه (قتی سلیم کرای) دیرلر ایدی .

ارسلان کرای خان

دوات کرای خانك اوغلی دره (۱۱۱۴) ده تولد ایدوب قدیم رسم
تاتار اوزره آمرای چراکهدن (سیدی) قبیله سی رئیسك خانه سنده
تربیه کورمش وچرکس زدنده بویوک برشهرت قازانمشدی عجمه سی
قبلان کرای خان زماننده نورالدینك و بویوک برادری فتح کرای
دورنده قالدایاق مسندلرنده بولنوب فتح کرایك انفصالی اوزرینه
ویزه قصبه سنده اختیار اقامت ایتمش و برادری محاولندن ویزه سنجاغی
کندیسنه آرپهلق صورتیه توجیه اولنمشدی .

(۱۱۶۰) سنه سی حمادی الاخره سنك اوچنچی کونی عهده سنه
قریم خانانی توجیه اولنوب فتح کرای خانزاده سلیم کرای سلطانی
قالغای و برادری قریم کرای سلطانی نورالدین نصب ایتدی .
فقط برمدت صوکر قریم کرای « نورالدین » لکدن وازکچهرک
روم ایلیده واقع چفتلکنه عزیمت ایتدیکندن طولایی رینه برادرزاده
لرندن مقصود کرای سلطان نصب اولندی .

ارسلان کرای مملکتک اعمارینه پک چوق خدمت ایتمشدر . ازجه
روسار طرفندن تخریب ایدیان اورو آرباط قلعه لری احیا و تعمیر ایتدیکی
کبی اوج اوبه ، چونغار وجواش پلنقه لرینه طایبهر انشاسیه تحکیم و
لوازمات ای کمال ایتمش ؛ خندق لری نی تمیز لیوب مستحفظ لری نی چوغالتمشدر .
اوتاریخچه قدر قالموق خانلرینک دست تغلبنده قالان « قرقر » تاتار
لرینک تلطیفلر ، التفاتلرله قیلرینی جلب ایدوب قریه ادخاله موفق اولوب

آرباط قلعہ سنده اسکان ایتش و او محلاری بویوک فدا کارلقلرله اعمار ایتشدیر .
 « ۱۱۶۹ » جاذی الاولی صوکارینه طوغری ارسلان کرای ؛
 موالدین بولنوبده بعض حرم اغازینه خواجہلق ایتک صورتیله سرایہ
 انتساب ایدن قریملی « رضا » افندینک تشویقانیله عزل ایدیلوب ابتدا
 ساقز اداسنه نفی اولندی . وصوکراده کایبولی ده اقامته مأمور اولدی .
 بغدادن وقعه سنده تکرار قریم خانلغی توجیه اولتمش ایکن « حسب
 الاقتضا » ینه لغو ایدیلوب ساقز جزیره سنه نفی اولندی .

« ۱۱۸۰ » شوالنک اون اوچنجی کونی بترکار قریم تختنه اجلاس
 اولندقدہ بیوک اوغلی دولت کرای سلطانی قالغای و سلیم کرای زاده
 قپلان کرای سلطانی نورالدین نصب ایتدی .

« ۱۱۸۱ » محرمده « قوشان » قصبه سنده ارتحال داربقا ایتدی .
 ونفس قریمه نقل اولنهرق بغچه سرایده خانجامی حولیسنه دفن اولندی .
 ارسلان کرای خالک مدت حیاتی « ۶۶ » سنه و برنجی خانلغی تام « ۸ »
 سنه وایکنجی دفعه سی یالکیز اوج آیدر .

ارسلان کرای ؛ عادل ، جسور و مدبر بر ذات ایدی . خان سرانی
 قربنده کی مدرسه [۱] یله مکتب مومی الیهک آثار حیریه سندنذر . کوزلوه

[۱] الیوم خان مدرسه سی نامیله بنام اولان بومدرسه وجوارنده بولنان
 جامع شریف ، شمدیه قادیار کلوب کچن خداملرک قیدسزقلری ، قدر ناشناسقلری
 یوزندن خرابه زاره دونمش ؛ معطل برر مؤسسہ دینیہ و علمیہ حالنده ایدی . حتی
 ایچروسنده محفوظ بولنان برچوق کتب نفیسه و آثار عتیقه ، کرک اهمیت تاریخیه لری
 و کرک قیمت ذاتیہ لری نقطہ نظرندن برر جوهر کرانہا اولدیغندن بویوک
 بر اهمیتله حفظی لازم ایکن بر قسمی پک اوجوز بریتانلرله سیاحرہ ضایتلش
 و بر قسمی دخی بالکلیه ضیاعه اوغرا دیلمش ایدی . اوج سنده دن بری ارباب

دولت کرای خانك بنا کردی اولان و مینج طرفدن تخریب اولنان جامع کیری [۱] دخی تجدید واحیا ایلدیکی کبی آقس-جد ، کوزلوه و «اورتا کوی» نده متعدد چشمه لر انشا و موجود لرینی دخی تعمیر واحیا ایشدر . «سرای ویزه» ده دخی تولیتی اکبر ذکوره . شروط و

همت و فضیلتك غیرت لرله جامع و مدرسه قسماً تعمیر ایدیلش و مدرسه ده دخی تدریساته باشلانیشدر .

خان جامنده بونان اشیانك قیمتلری تخمین اولنه یلمك ایچون بالذات جامع مذکور امامندن ایشیتدیكم بروقه بی بیان ایده یورم :

ایکی سنه مقدم -- یا حلدن بری جامعی کز رکن نظرینه بر (شمعدان) ایلشمش و درحال (الی روبله) یه شمعدان صا تون آلتی ایسته مش فقط امام افندی راضی اولامش . یوز ، یوز الی . ایکی یوز روبله و برمش ینه موفق اولامش بالاخره بش یوز روبله وعد ایده رك متعدد دفعه لر خصوصی مکتوبلرله مراجعت ایتدیکی خالده امام افندیك قدر شناسلنی و صداتی سایه سنده شمعدان قورتاریلش و ضیاعه او عراماق ایچون فطوغرافینی آلدیریله رق حفظ اولمشدر .

[۱] بوجامع شریفه عائد اولق اوزره خانلر زماننده ، ایکی مدرسه سی ، برعمارخانه ، برچاشور خانه سی و برده حامی واریمش شمعی ایسه بونلر یر ایله یکسان اولوب کیتمشدر . کوزلوه شهرنده ، جامع مذکوره عائد متعدد دکانلر و سائر مبانی و قفیه سی دخی بالکلیه غائب اولمشدر . بونکاه برابر البوم چونغار نام مجلد کائن کوسل قریه سنده (۱۲۰۰) دسائیسنه وقف طویراغی اولوب سنوی (۱۵) بیک روبله یی متجاوز بر واردات تأمین ایدر . بوقادارزنکین بروقنه مالک اولان اومعبد ، خداملری اعماری ایچون اوفاق برپاره صرفایته دکرنندن طولانی خراب و شایان تأسف برخالده در . جامع ، مدت مدیده دن بری تعمیر یوزی کورمیدیکی کبی روایته نظر آفروشات ، حصیر نامی و بریله جك دوشمه یه ده مالک اولمادیغندن شهر اهالیسی یایراملرده ، جمعه لرده عباسی ، خرقه سنی سهروب نماز قیلارلر مش !! .

غله سندن محتاجين اولادلرينه نفقه اولمق اوزره دكرمنلري، عقاراتيه برابر
برچفتلك وقف ايتمش [۳] وقصبة مذكوره جوارنده متعدد چشمه لر
تأسیس ايتشدر .

« ارکنه » صوبی اوزرنده کی بویوک کوپری دخی مشارالیهک آثار
خیریه سندندر .

[۳] سرور زمانله مذکور وقف عقاراتی غائب اولش ایسه ده چفتلك وایکی
دكرمنی الاكن مشروطه سی اوزرینه باقی در . تولیتی اليوم خان مشارالیهک احفا
دندن مرحوم قریم کرای زاده دولت کرای افندینک عهده سنده بولمقده در .

حلیم کرای خان

حلیم کرای سلطان، الحاج سلیم کرای خازاده سعادت کرای خانك اوغلی در . مومی الیه عمجه سی منکلی کرای خان زمانده (نورالدین) لك مسندنده بولنش و خانك وفاتی اوزرینه اولاده مشروط اولان (سراجلی) قریه سنه چکله شدی .

(۱۱۶۹) جاذی الاخر بدایتده . آرسلان کرای خانك انفصالندن صوکر قریم تختته کچوب برادرلرندن دولت کرای سلطانی قالغای و محمد کرای سلطانی نورالدین دیکدی .

حلیم کرای خان (یدیشان) سرعسکر لکنه سعید کرای سلطانی تعیین ایتمش ایدی . مومی الیه ایش بیلیر عقلی ، اوزلی بر آدم ایدی . فقط کنجلیکنی روم ایلده کچیردیکی جهته قبیله عادترینه واقف اولمادیغندن رعایتده قصور ایده یوردی . بو حال قبیله نك بو یوکلرینی کندندن صوئودی . باخصوص محمد کرای زاده لردن حاجی کرای و قریم کرای سلطانلرک قبیله آراسنه کیره رك آنلری سعید کرای دولایسیله خان علیه تشویق ایتملری قبیله خلقتی آياقلانديردي . خان عصيانك اوکنی آلق ایچون اوغراشدی ایسه ده موفق اولامدی .

(۱۱۷۲) صفرنده بو موفقیت سزلیکی بهانه ایدیلرک عزل ایدیلوب قریم کرای سلطان ، خان نصب ایدیلشدر .

حلیم کرای خان، انفصالندن صوکر اسراجلی قریه سنده اقامته مأمور

اولدی و برسنه صوکره وفات ایتدی . مومی الیه یتمش سنه قادار یاشامش .
وایکی سنه طقوز آی خدمت حکومته بولتمشدر .

حلم کرای خان علم و معرفتدن بهره دار ؛ عاقل ، ذکی و جسارتلی
برذات ایدی . مومی الیه آوان شایسته غایت یاقیشقلی و فوق العاده
خلوق برکنج ایدی . اختیارلق زماننده مبتلا اولدیفی امراض اوپیر
محترمک حیاتی اخلال اتمشدر .

قریم کرای خان

(قریم کرای) ، دولت کرای خانك اوغلی و آرسلان کرای خانك بویوك برادری اولوب آرسلان کرای خان دورنده (نورالدین) لك وظیفه سنده بولمیش و بر مدت صوکر اخدمتندن فراغتله (برغوس) جوارنده کائن (پیکار باشی) چفتلکنده اوتورمشدی .

یدبسان خلقنك عصیان ایتدیکنی آکلا بجه همان بوجاق طرفلرینه عزیمتله قبیله ایچروسنه صوقولارق عصیان آتشی کوروکلك صورتیه تحصیل مرامه چالیشدی . او ائناده ایدی که قبیله دن بعض آدملر بغداد رعایا-مك آتلیرینه ، داوارلرینه تجاوز ایتمیشلردی . بغداد و ووداسی بو اوافق تجاوزی کرکی کبی اعظام ایدوب باب عالی یه غلغله لی برشکایتنامه کوندرمشدی . بو وقعه اوزرینه حلیم کرای خان عزل ایدیلوب خاناق آرسلان کرای خانه توجیه ایدلمش ایکن بندر محافظی و اسماعیل والیسی طرفلرندن [۱] کونده ریلان تحریراته مبنی قریم خانلی قریم کرای سلطان عهد سنه توجیه اولندی .

قریم کرای تخته کچدکن صکره ابتدا حاجی کرای سلطانی قالدای و آرسلان کرای خانزاده سلیم کرای سلطانی نورالدین نصب ایتمش و بر مدت صوکر قالدای سلطانی عزل ایلله نورالدینی اونك مقامنه قالدای و برادر زاده سی احمد کرای سلطانی نورالدین دیکمشدی . آز زمان صکره

[۱] آرسلان کرای خان تعیین اولنوب قریمه کیشکه حاضر لارکن قبائل تانار اجتماع ایدوب قریم خانلغه قریم کرای ایسته دکارینی عرض ایتدیلر . تسکین فتنه مقصدیله خانلق ، مشارالیه دن صرف نظرله بر موحب محضر قریم کرای سلطانه توجیه اولوندی (واصف تاریخی)

قالغای سلطان وفات ایدوب یرینه بخت کرای زاده سعادت کرای کتیر .
لمش ایهده مومی الیهک دخی ارتخالی اوزرینه سلامت کرای زاده مقصود .
کرای قالغای ونورالدین احمد کرای عزل ایدیلوب یرنه آرسلان کرای
خانزاده لردن مسعود کرای تعیین ایدلدی [*] .

(۱۱۷۸) ربیع الاولنده قریم کرای خان رکاب هایونه دعوت .
ایدیلهرک قیوجیلر کتخداسی مباشرتیه قریم دن اخراج اولنوب ردوس .
جزیره سنه نفی اولندی .

(۱۱۸۰) - برادری آرسلان کرای خانک رجاسیه منفادن چیقا .
ریلوب پیکار باشی چفتلکنده اقامتنه مساعده اولندی .

(۱۱۸۲) ده حضور پادشاهی به چاغیریلوب عهدسنه تکرار قریم
خانلی توجیه اولندقد برادر زاده سی مسعود کرای سلطانی قالغایلقده
ابقا ایدوب سلیم کرای زاده قپلان کرای سلطانی نورالدین نصب ایددی .
اوتارینجده دولت علیه روسیه قارشی اعلان حرب ایتمش ایدی .
قریم خان دخی سفره مأمور اولوب بوجاق حوالیسنده بولنان تاتارلرله
قریم عسکرینی وقایعای سلطانی معینته آلهرق روس اردوسنه هجوم ایله
(۱۵) بیک قادار مسقوفی اسارتیه گرفتار ایدهرک مظفرآ (قوشان)
قصبه سنه عودت ایددی .

[*] (۱۱۷۷) ده قریم کرای خانک والد سی حجازه کیتیمک ایچون خلیفه دن
استیذان ایددی . بوراجه دخی مشارالیهانک نیازی قبول ایدیلوب مساعده
ایدیلدی . والد سلطانک کچه جکی یوللرده بولنان بالجله والیرله حاکمیهات
ومعاونت کوسترمه لری وحقنده لازم کلن اکراملرده قصور ایتمه لری ایچون
امرلر ویریلدی . مشارالیه سلطان ادای حج ایله عودت ایدرکن عاصی خرمانام
محمده وفات ایدمدر . (واعف تاریخی)

قریم کرای (۱۸۸۲) ذی القعدة سنده مبتلا اولدینی (ذات الجنب)
خسته نمندن قورتولامایرق قوشان قصبه سنده ترك حیات ایتدی [۱۰] .
نعشی، قریمه نقل اولنوب خان جامی حولیسنده برادری آرسلان کرای
خانك یانه دفن اولندی. مدت حیاتی (۵۲) سنه ؛ دفعه اولی خانلی
(۶) سنه (۱) آی و دفعه ثانیه سی یالکیز (۷) آیدر .

قریم کرای ؛ دبدبه و احتشامی سهور، لایالی مشرب، عیش و نوشه
مائل بر ذاندیر . « اسباب ذوق و صفادن اولان خدام ساده رویان ورقاصان
و خاندکان ایله دأرهمی هم حال جمعیتکاه عید و سور و السنه عالمده
(دلی خان) دینکله مشهور ایدی . « البسه سنده دخی لزومندن فضله
اعتنا کوسترردی . موی الیه باغچه سرایده (دلارا) اسمنده برجامع
و قوشان قصبه سنده دخی برجامع و متعدد چشمه لر یابدیر مشدر . باغچه
سرای جوارنده قریم خانلرینه مخصوص اولان (آشلمه) باغچه سنی
پك چوق پاره لر صرف ایدرك مکمل بر تنزگاه، برکلهستان حالته افراغ
ایتدیکی کبی روم ایلیده اقامتکاهی اولان پیکار باشی چفتلککنده جالب
دقت بر سرای عالی و درونه لطیف بر باغچه طرح و انشا ایتدیر مشدر .

[*] . « . قریم کرای تانارک بقیه سیوفی بر بهادر و تهیدینی ایقاعه قادر،
هیبتلی بر آدم اولماغه تانار و قازاق بو آدمندن خوف ایدرلر ایدی .
نوروزدن اوتوز کون مقدم قوشانده اوتوریرکن و مقولونك له دیاربینه کیردیکی
خبری کندویه واصل اولدینی ساعت طائنه تانار ایله له کیروب له دیاربینی آلان
وتالان و مسقو جمعیتی هیچ اولمازسه ذخیره سز براقنه حاضرلا رکن قضارا بر
قاچ کون ایچنده وفاتی خبری تحقق ایله دی . زمان مساعد اولوب او ائشاده
قریم کرای له ایچنه کیرمش اولسه ایدی فی الحقیقه مسقوله کلی دغدغه و یروب
خوتین اوزرینه بی پروا هجوملرینه مانع اولق مقرر ایدی .
اما جناب حقك اراده سی باشقه یوزدن اولماغه قریم کرای کیدوب برینه دولت
کرای دبدکلی قوتسز چیقا کلدی . . . « (خلاصه الاعتبار)

اوچنچی سلیم کرای خان

سلیم کرای سلطان، فتح کرای ٹائینگ اوعلی در. عمجہ سی آرسلان کرایک برچی دفعہ خانغندہ قانغایلق مسندندہ بولنمش و آرسلان کرای عزل ایدیلدکن صو کرا، پدرلرندن توارث ایتدیکی ویزہ قضا سندنہ کائن (چاقالی) قریہ سندنہ قامت ایتشدی .

(۱۱۷۸) صفرندہ مسند ایلخانہ یہ کچدکدہ برادرلرندن محمد کرای سلطانی قائم و کوچوک زادری قریم کرای سلطانی ، بوجاق سرعسکر لکی انضمامیلہ ، نورالدین دیکدی . (۱۱۸۰) شوالندہ عزل ایدیلوب درت سنہ قادار چفتلکنندہ اقامت ایتدکن صو کرا (۱۱۸۴) شعبانندہ تکرار عہدہ سنہ قریم خانلغی توجیہ ایدیلدی . و بودفعہ سندنہ محمد کرای سلطانی ینہ منصب سابقندہ ابقا ایدوب (نورالدین) لک مقامنہ دخی حلیم کرای خازندہ قریم کرای سلطانی کتیردی .

سلیم کرای ، اوسنہ سی روم ایلدہ اوتوران بالجلہ سلطاننری یانہ آلوب بابا طانغندہ بولنان اردوی هایونہ التحاق ایتدی . ایلک بہارده روسلر قریہ تکرار هجوم ایتشلردی . اور قاعہ سندنہ وقوعبولان محاربہ . عساکر اسلامیہ فجیعہ ہزیمتہ کرفتار اولدی . عسکر ، روسلرک شدتلی هجوملریلہ پریشان اولدیلر . سرعسکر ابراہیم پاشا اسیردوشدی . خان دخی مملکتی ، عسکری بر اقوب قرہ دکز طریقہ استانبولہ قاچدی (۱۱۸۵) [*] .

[*] روسیہ ایلر طورلہ یعنی دینستر سطح مائلنی و بغداد و افلاق استیلا ایلدکری صیرادہ چوقدنبری مطمح نظرلری اولان قریم اوزرینہ پرنس دلفوروک معیتلہ بر قول اردو سوق ایلدشملر ایدی . فقط قریم سر عسکری سلحدار

استانبوله کیتدکن صوکران خان چافالی چفتلکنده اقامته مامور اولمشدی . (۱۱۹۱) ده تکرار قریه کونده ریلیمش ایسهده ینه بیکله رک روم ایلی به عودت ایتدی . اوراده بشرسنه دها اصرار حیات ایدوب (۱۲۰۰) شوالنده ترك حیات ایتمش ونعشی ویزه قصبه سنده آباس پاشا جامعی خطیره سنه دفن اولمشدر . مشارالیهک مدت حیاتی (۷۳) ییل وبرنجی دفعه خانانی ایکی ییل سکرز آی وایکنجی دفعه سی بالکوز طقوز آیدر .

سلیم کرای آوان شبابتدن شیخوخنه قازار جمارتیه شهرت قازانمش ایسهده «طالع کندینه یار اولمامشدر» . بونکله : ابر پادشاهدن پک چوق لطفار کورمشدر . زمان عزالتنده کندینه (۲۰) بیک غروش [۱۶۰۰ روبله] سالیانه و (۵۰۰) غروش [۴۰ روبله] شهریه و

ابراهیم پاشا اور قبوسندن بونلری دفعه و تسکیل ایلدیکندن (۱۱۸۴) ده سیف صارم قوتیه قطع ایدمه مدکلری سدمانعی مکر وحیله ایله تخریب طریقنه کتدیلر . شویله که اسرای تاتاره « سزلر سالانه جنگیزدن بر حکومت قدیمه و مستقله اولدیفکرز حالد برمدنبری آل عثمانک تحت اداره سنده دورلو مهمالات تحقیریه واستخفافیه کورمکده سکرز . کندی والیلری کبی سزی عزل ونصب ایدیورلر اکر بزمه اتفاق وميثاق ایدرسه کراستلال قدیمکیزک استرداد واز سرنو تأسیسه متشبت اولورز » کبی ابله فریانه وعدلر ایدرک سبکمنزان قومی اغفال و بویه جه اسباب سیروظفری استحصال ایدوب (۱۱۸۵) سنه سی تکرار اورقپو قامه سنه ورودلرنده سر عسکر ابراهیم پاشانک ثبات شجیهانه سی فائده مند اولمایه رق اسارنه منجر وسام کرای خانک همیتیزلیکی ومدانعه جزئییه سی اوزرینه خطه قریم وطمان سراپا دست اعدادیه مسخر اولدی . سام کرای کفه دن برکمی به آیلاراق استانبوله قاچش واستلا خبرینی کتیرمش ایدی . ووجوه تاتار قما روسیه لویه تمیل ایتش ایدی . (تاریخ نماز - عبدالرحمن شرف)

(۳۰۰۰) غروش [۲۴۰ روپله] رمضانیه تخصیص قیلندی کبی
سنوی (۱۰۰۰) کیله بغدادی و (۱۰۰۰) دانه قیون احسان اولونوردی.
دائرة سنده تانار . ترك . عرب و عجمدن برچوق آدملر بولونوردی .
مومی الیه دائرة سنده ارباب صنایعدن دخی آدملر بولوندر و آنلره
آلات و اسلحه متنوعه یاپدیردی . صید و شکاره دخی پک زیاده
خواهشگر ایدی . اختیارلغنده بیله صید و شکاردن واز کچمه مشدر .
(فکلچق) ده و ویزه قضاسنه تابع (قره بورجک) قریه سنده متین
بر کوپری و سائر محللرده متعدد چشمه لر یاپدیردی منقولدر .

ذیل: ابراهیم پاشا ایله مورخ و اصف افندی اسارتدن عوتلرنده تکلیف
صاحی مبین روسیه وکلاندن غیر رسمی خبرلر و مکتوبلر کتیر مشلردی
صدراعظم محسن زاده محمد پاشا اوتنه دئیری حربک عاينده اولدی کبی
فلد مارشال رومازوف دخی تمامی محاربه . مشهور اورلوف برادرلرک
تراید اقباله خدمت ایدر و سوسه استرقایه سیله صاحبه مائل ایدی .
بناء عایه پروسیا و آوستریا سفیرلرینک توسطیه متارکه اولوب شرائط
مصالحه یی قرارلاشدیرمق اوزره ابتدا فوقشانده و سکره رئیس الکتاب
عبدالرزاق باهر افندی ایله روسیه مرخصی او بر اشقوف بیننده بکر شده
عقد محاسن مذاکره قیلندی (۱۸۸۶) . روسیه نك اساس تکلیفی قریمک
استقلال و بحر آفاق مدخلنده کائن کرج ایله یکی قلعه نك تملکی ماده لری
اولوب عبدالرزاق افندی خصمی الزام ایچون استقلال تاتارک شرعاً
غیر جائز اوله جفتی بیان ایلدیسده او بر اشقوف « طاقه تانار دولت علیه
اداره و حمایتنده بولند قجه مغروراً ممالکمه هجومدن ویزی راحتسز

ایتمکدن خالی قالمایورلر . آنلرک سربستلکنی طابیدن مقصدمن ملکمزک
امن واساسیشی ایچوندن وبوشرط قبول اولمقدیجه مصالحه امکانسزدره
جوابی ووروب دور ودراز محوره ومجاوبه دن صوکر اچار نایار
قومی مستقل اولمق ومع مافیه انتخاب ایده جکی خاناره طرف پاشاهیدن
تشریفات کونده ریٹک وخطبه لرنده کماکان نام شهر یاری یاد قیلنمق
وقاضی مسکر افسدی طرفندن قریم قاضیسنه بلا بدل مراسله اعطاسیه
احکام شرعیه اجراسنه مأذون ایڈیٹک وکرج ویکی قلعه روسیه یه ترک
اولنوب بوکا مقابل دولت علیه دخی طمانه بر قلعه بنا ایده بیلمک
شرطاری طرفینجه تحت قراره آلدی . وار دو ارکانندن مرکب
بر مجلس کیر حضورنده شرائط مذکوره بالاطراف مذاکره وتدقیق
اولنهرق آلت موجوده ایله دوام حربدن فائده ملحوظ ودها اهون
صورنده مصالحه مجزوم اولمادیفی متفق علیه دوشمکله عقد معاهده یه
رضا کوسترلدی . اردو ارکانندن بعضیلری صدر اعظمه مسؤولیتی درعهده
ایدرک معاهده نامہ یی امضا ایتمکی توصیه ایلمشله ایسه ده صدر مشارالیه
جرائسز ومحترز اولدیغندن ینه اردو ارکانندن بر بوش بوغازک القاسیه
ایشی استانبولدن استیذانه دوشورمش واحوال حربیه دن غافل وبدایه
کشاد سفره باعث مستقل اولان معهود یادکارلرک رأی سقیملریله آتش
هتال یکیدن آلاولنهرک نیجه خساراته ده سبب اولمشدر .

(عثمانلی تاریخی - عبدالرحمن شرف)

مقصود کرای خان

مقصود کرای ، سلامت کرای خانك اوغلی در . باباسی ثولدیکن
 صوگرا (فندقلی) چفتلکنده اقامت ایتمکده ایدی . قریم کرای دورنده
 قالغایلق مسندنه بولنمش و (۱۱۸۱) صفرنده ارسلان کرای خانك
 وفاتی اوزرینه قریم تختنه اوتورمشر .

(۱۱۸۲) ده دولت علیهك روسله محاربه سی تقرر ایدی .
 خان جدید بالطبع محاربه مأمور اولدی . فقط بالاخره کندیسندنه
 رجال دولت جنگ وجدال ایچون لازم کان اوصافی بولامادقلرینی بهانه
 ایدهرک جاذی الاخرنده مومی الیهی عزل ایتدیلر .
 (۱۱۸۵) شعبانك ابتدازنده تکرار مقام ایاجانی یه اجلاس اولندی .

بوکره دخی خان ، یدی آی قادار روسچق طرفلارنده طولاشمقده
 ایکن ، دولت کرای خانك قوبان جانبنه مأمور ایدیسندن مغیر اوله رق
 بلا استیذان چفتلکنه عودت ایدی . خانك بوحرکتی پادشاهی و رجال
 دولتی تهوره کتیردیکندن طولایی خانی ، صاقو قصبه سنه نفی ایتدیلر .
 و برآز صوکره اغوا اوله رق تکرار چفتلکنه کلسنه مساعده اولندی ،
 برمدت ده اوارده امرار حیات ایتدکن صوگرا (۱۱۹۵) رمضانده
 ارتحال داربقا ایدوب پدرینك مزاری قربنده دفن اولندی . مومی الیه
 التمش سنه قادار یشامش و برنجی دفعه مسندنه برسنه ایکی آی وایکنجی
 دفعه مسنده یالکز یدی آی قریمه خان اولمشر .

مقصود کرای ، عقل و درایت ، تدبیر و ذکا صاحبی و امورا دارنده
 لیاقتی تسایم ایتدیرمش برذاتدر . تابس و تجمه دخی فوق العاده اعتنا
 ایدردی . طونجه نهری اوزرنده واقع بویوک کوپری مومی الهك آثار
 خیره سندنر .

ایر دردنجی دولت کرای خان

دولت کرای سلطان . آرسلان کرای خانک ایکنجی اوغلیدر .
(۱۱۴۳) ده طوغدی . وعادات قدیمه اوزره چرکس امراسندن دایسی
کمور کوی قبیله سی رئیس اولان (آتیک اوغلی) نك تحت تربیه سینه
ویریلدی .

باباسی برنجی دفعه خانلغده اوغلنی قریم دعوت ایتیش و بالاخره بهض
سر عسکر لکلرده قولانمشدی . ایکنجی دفعه خانلغده دخی کندیسینه (قالدای)
لق وظیفه منی توجیه ایتمشدی . (۱۱۸۲) ذی القعدة سنده ، عمو جه سی قریم
کرای خانک وفاتی اوزرینه قریم تختینه اجلاس اولندی . و برادر لرندن
شهباز کرای سلطانی [صاحب اثر حلیم کرای سلطانک باباسیدر] قالدای
مبارک کرای سلطانی نورالدین نصب ایتدی . قالدای سلطانی قریمه
کوندردکن صوکر طوغریجه بوجاق طرفلرینه کیتدی .

(۱۱۸۳) ده خوتین قامه سنک و بغدادن الکاسنک دشمن الینه کچمسی
دولت کرای خان ایله مولدوانجی علی پاشایه عطف اولنه رق عزل و بر
طرفه سورولمک اراده اولنش ایکن خانک برائی آ کلاشیلار ق معلقره ن .
جوبریلوب چفتلکنده اقامتنه مساعده اولنمشدی [۱] .

[۱] صدراعظم حمزه پاشا اطوارنا معقولانه سنه مبنی معزول و یاغلقجی زاده
امین پاشا صدارت و سردار اکرم لک ایله اردوی هایونی مستعجلاً طونه به
طوغری عازم اولدی . مسکو عسکری طورله نهرینی کچهرک خوتین قلمه سی
محاصره ایله دیلر ایسده مولدوانجی علی پاشا و دولت کرای خانک همتلرله قلمه
قورتاریلدی . صدر اعظم اداره جه عسرت و انضاطجه کوریلدی . نوانس دز طرلانی
استعفا ایتدی . ویرینه مولدوانجی علی پاشا کچدی .

دردنجی علی پاشا بر حرکت تجاوزیه ایله طورله اوزرینه زکوپری قوروب قارش.

(۱۱۸۷) ده سلاطین جنگیزیه دن اون قدر کرایلری معینه آلاق
 جانیکلی علی پاشا ایله طمان جانبته مأمور آکیدوب اوراده بولنان نوغای
 وچرکس قبیله لرینی بریزه طویلایه رق بالاستصحاب آلوشته لیمانندن (۱۱۸۸)
 ده قریه کچدی . و او ائشاده قریمده بولنان روسلرله محاربه ایدوب
 شدتلی هجومارله دشمنی تدمیر ایله قریمدن اخراج ایتک اوزره ایکن باب
 عالی طرفندن « مستقل و سربست قلمق شرطیه » روسلرله مصالحه عقد
 اولدیفی بیلدیریلدی . بو خبر اوزرینه خان و پاشا کفه به عودت ایله دیلر .
 ۱۱۸۹ ده بر موجب مصالحه اعیان و اهالی قریمک اتفاقیه تکرار
 خان انتخاب اولندی ؛ قالغای و نورالدین سلطانلری منصبارنده ابقا ایتدی .
 جلوس خبری بر معتادینه خلیفه به بیلدیرلده طرف پادشاهیدن قره
 حصارلی احمد بک و ساطتیه نامه هایون و تشریفات کونده ریلدی .
 (۱۱۹۰) ذی الحجه سنده تکرار حکومندن آل چکدیریلرک سرای
 ویزه قصبه سنده اقامته مأمور اولدی . و (۱۱۹۴) رمضانده مبتلا
 اولدیفی (باصور دمو) دن رهایاب اولامایارق وفات ایتدی . نعشی
 شهر مذکورده آياس پاشا جامه های حولیسنه دفن اولمشدر . مدت حیاتی
 (۵۲) سنه ؛ دفعه اولی خانلغی اون برآی و دفعه ثانیه سی برسنه اون بر
 آیدر . « مشارالیه مطبوعه اشمال و ممدوح الخصال ؛ وافر الکرم ، ناشر .
 الزم » بر ذات ایدی .

یا قایه کچدی . لکن شدتلی یاغورلردن نهر طاشوب کوپری بی ییقدی و بو یوزدن
 عسکر یریشان اولدی . ذخیره و مهمات حریره اذخال اولنه مادیفندن طولانی
 خونین قامه سی قولابلقه دست اعدایه گرفتار اولدی . بو وقعه اوزرینه مولد
 وانجی علی پاشا ایله ماره شال غالیچین عزل اولونوب عوض پاشا زاده خلیل پاشا
 ایله روماتزوف طرفین اردو لرینه سردار اولدیلر . (عثمانی تاریخ - عبدالرحمن شرف)

ایکینجی قپلان کیرای خان

قپلان کرای سلطان ، ایکینجی سلیم کرای خانک اوغایدر. آرسالن کرای وقریم کرای خانرک ایام سلطنتنده نورالدینلک مسندندم بولنش ایدی .

(۱۱۸۳) شوالنده بافرمان عالی قریم تختنه کچدی. و آرسالن کرای خانزاده اسلام کرای سلطانی قالغای، قریم کرای خانزاده بخت کرای سلطانی نورالدین دیکدی . اوکونلرده ینه دولت عثمانیهک مسقو سفری دوام ایتمکده ایدی . خانده درحال محاربه ایچون بوجاق طرفه کچدی. خان تپسی وجوارنده وقوعبولان محاربهلرده عسکر اسلام طرفندن کوستریلان غیرت و شبانه رغماً اردو مغلوب اولدی. روسلر بندر، کیلی، آقکیرمان، اسماعیل و بکرش قلعهلرینی ضبط ایدمکده مملکتینی باشدن باشه استیلا ایتمشلردی . لشکر تاتارک یالکزجه مدافعهیه مقتدر اولامایاجقاری کلاشلدقدن صکره میدان محاربهینی ترک ایدوب اوزی جهتلرینی الغارواوزی قلعهسندم تکرار دشمن ایله جنکه کریشدیلر . مسقو حکومتنه تابع اولان قالموق قبیلهسینی لطف و نوازشله روسلردن آیرارق قوبان طرفلرینه کچیرمک اوزره اوغراشیلدینی برهنکامده، (۱۱۸۴) شعباننده خان عزل اولندی. مورخ واصف افندی تاریخنده سبب عزلی شو صورتله تحریر ایتمشدر :

قریم خانی مصارف سفریهیه مدار اولمق اوزره باب عالیدن، نهایت فرق کون ظرفنده ارسال اولمق اوزره بیک کیسه آچه ایستهدی . کوندهربله بیک تقدیرده خانلقدن استغایه مجبور اوله جغنی بیلدیردی .

اواننده ايسه دكرز وقره يوللرى كاملاً دشمن طرفندن سد اولندينى جهته مبلغ مطلوبك ارسالى قابل اولمايغندن قبلان كرايك عزلى اختيار اولمشدر .

عزل خبرى مومى اليه واصل اولنجه ، اردودن آريلارق، بيك مشكلانله بحراً استانبوله كلوب چفتلكنده اقامته مأمور اولدى . (۱۱۸۵) ربيع الاخرنده اوتوز ابكى ياشنده ايكن طاعونه طوتيله رق وفات ايتمش و (صو باشى) قريه سى جامع شريفى حويليسنه دفن اولمشدر . قبلان كرايك مدت سلطتى يالكىز اون برآيدر . مومى اليه فوق العاده ياراديلش برغضنفر ايدى .

ايكنجى صاحب كراى خان

صاحب كراى سلطان، دولت كراى خانزاده لردن ضوپال احمد كراى سلطانك اوغليدر . كنجلكنى چركس ديارنده كچيرمشدر . قريم خانلىر معيتمده بعض سرعسكرلكرلكرده استخدام اولمشدى . (۱۱۸۵) ده روسلر قريه كيردكه سليم كراى خان ثالث مملكتى براقوب درسعاده قاجاسى اوزرينه قريم اهاليلى بالاتفاق، او هنكامده قريده بولنان صاحب كراى سلطانى وكالة مسند حكومه اجلاس ايتديلر . خان ، برادرلردن شاهين كراى سلطانى قالغاي ومقصود كراى سلطان زاده بهادر كراى سلطانى نورالدين نصب ايتدى .

(۱۱۸۸) ده دولت عثمانیه ایله روسیه حکومتی آراسنده عقد اولنان مصالحه دن [۱] صوگرا صاحب کرای ینه مسند ایلخانیده ابقا اولنه رق بکر پاشا زاده میر علم محمد بك ایله منشور و تشریفات کونده ریلشدی . فقط مومی الیهك خانلغی اکثر اعیان مملکت و میرزالرك رضالینه مخالف دوشدیکندن طولانی (۱۱۸۹) سنه می صفرنده بالاتفاق تختندن ایندیر دیلر . صاحب کرای خاچ اولندقدن صـکرا روم ایلی به عزیمت ایتدی و دولت عثمانیه طرفندن جتالجه ده بر قوناق بخش اولندینی کی چفتلك و سالیانه دخی تخصیص قلدی .

صاحبکرای اوتوز اوچ سنه ده جتالجه ده مزویانه حیات کچردکدن صوگرا (۱۲۲۲) سنه می محرمی ابتدا سنده وفات ایتشدر . مدت عمری آلتش برسنه و مدت حکمرانی اوچ سنه اون آیدر صاحبکرای خان اوتوز اوچ سنه سورن حیات مزویانه نی قوناغك خارجنه اصلا چیقماق صورتیه اصرار ایتشدر .

[۱] دولت علیه (۱۱۸۸) ده روسله مغلوبیتی اوزرینه عقد ایتدیکی کوچوك قاینارجه معاهده سیله قریم خانلغك استقلالینی طایفه مجبور اولدی . بومعاهده (۱۱۸۸) تموز (۱۷) ده روس اردوسی سر عسکری مارشال فرانقوف ایله کتخدای صدر عالی احمد رسمی ورئیس الکتاب [خارجیه ناظری] منیب ابراهیم افندیله بکرمی درت ساعت ظرفنده قرارلشدیریلمشدر . بومعاهده نك طوغریدن طوغری به قریمه تعلق ایدن ماده لری (۱) قریم و قریمه ملحق اولان قوبان و بوجاق تاتارلرینك استقلال و یالکیز امور منده هییه ده [خطبه ده نام پادشاهی تذکار قیلنق و قاضیلره استابول قاضیه عسکری طرفندن بلا بدل مراسله کونده رمك و خانلره بر ممتاز تبریک یوللی تشریفات هایون ارسال قیلنق] طرف خلافت سنیه به تبعیتلری (۲) یکی قلمه و آتاق قلمه می و اراضیسی وایکی قبارطایلر واوزی ، آق صو نهرلری ارمه سنده کی شهرلر قیلبرون قلمه سیله برابر روسیه لویه ترك اولنیوردی .

شاهین کرای خان [*]

قریم خانانك ابتدای تأسیس شدن بودورده قادار جریان ایدن وقایع تاریخیه سی . مأخذك مساعدہ سی نسبتندہ ایضاح ایدیشدی . قریم حکومتك انقراضی منتج اولان اسباب خارجیہك بر درجه اولسون آکلاشیاماسی ایچین ، قریم مقدراتیلہ صیقی برمناسبتی اولان دولت عثمانیہ و روسیہ حکومتینك احوال داخلہ و خارجیہ لرینی مجملہ بیانہ لزوم کوریلدی .

[۱] عثمانلیر (۶۰۰) تاریخلرنده بر قچ یوز نفر عشیرت حالندہ . ماورای نهر دن آناطولی یه کچمش ورئیسلری اولان (ارطغرل) بکک مراجعتی اوزرینه اوزمانئر قونیہ .ه اجرای سلطنت ایدن (ساجقوک) حکمداری سلطان علاءالدین ، بوکوچوک عشیرتی حمایه سنه قبول ایتمشدی . ارطغرل بکک وفاتی اوزرینه قبیلہ ریاستنه کچن اوغلی عثمان بک ، حال انحطاطده بولنان ساجقوک حکومتنه قارشی کوستردیکی صداقت و خدماته مکافات اولمق اوزره (۶۸۸) ده سلطان علاءالدین ثانی ، عثمان بکک امراتی قبول و تصدیق ایتمشدی . اوزمانئر اناطولی ده بولنان (طوائف

[*] کلبن خانان صاحبی . شاهین کرای ده ربنه « حدیث زلفی آکمه ییلان حکایه سیدر » مفادینی دستور اتخاذ ایدره ک و دورہ به کتانبدن یالکیز یارم محیفه قادار بربر تخصیص ایتش . حالبوکه - آجی اواسه بیلہ - وقعه تاریخیهك ، باخصوص بوکئی حادثاتك بوتون تفرعایلہ آکلاشیاماسی حکمت تاریخیه جه اهمیت مخصوصه بی حائر اولدیغندن مهمامکن تفصیل جهتی التزام اولتمشدر . ع . ح

[۱] عثمانلی تاریخنه عائد معلومات عبدالرحمن شرف بکک تاریخندن آلتمشدر .

ملوك) جمعيتلرينه نسبتله پك كوچوك كوربان عثمانلير، زمان و طالعلرينك مساعدهسى و كنديلرينه خاص اولان شجاعت روحيه و ممانت اخلاقيه لرينك ياردميله (۱۰۰) سنه ظرفنده دائره حكومتلرينى شرقا بهسنى و كانج حدودينه و شمالا طونه بويلرينه قدر توسيع ايتديلر .

(۸۰۴) ده دوات عثمانيه (تيمورلنكك) بر ضربه سيله بر مدت دور فترته اوغراديسهده چاي سلطان محمد و اوغلى سلطان مراد ثانى كې مقتدر، غيور ايكي پادشاهك همتلريله بيه اولكي سطوتى آز زمان ظرفنده اكتساب ايتدى .

(۸۵۵) ده تخت عثمانيه جلوس ايند فانج سلطان محمد استانبولى، موره جزيره سنى، بوسنه قطعه سنى و آرنارودلق ساحلارنى ضبط ايله حدود عثمانيه يي توسيع ايتديكي كې وراثت سلطنته و ديوان ها يون تشكيلاتنه و رجال دولتك وظائفنه دائر قانونلر يامش و علم معارفك انتشارينه، اهالينك رفاه و سعادتنه لزومى درجهده چالشمشدر .

(۹۱۸) ده جلوس ايند سلطان سليم و (۹۲۶) سلطان سليمان دور لرنده عثمانلير، مظفر اردولرينى تا آوستريا و فاس حدودلرينه، هند و حزر دكزلرينه قازار ايصاله موفق اولديلر .

(۱۰۰۰) تاريخنده دولت عثمانيه شوكت و قدر نجه هر دولتك فوقنده ايدى . اكرى و استرغون قاعه لرينه قدر مجارستان تحت اطاعتده، اردل قرالغيله ملكتين بلكلكرى و قريم خانلى ايله لهستانه قدر اولان ملحقانى زير تابعيتنده اولدينى كې آوستريا دولتى، ونديك جمهوريتى ده معين ويزكيلر، فضولى هديه لر و يرمكه مجبور ايديشلردى . فرانسه حكومتى ده دائره امان و اتفاده ايدى .

اسپانیا حکومتی دخی برقاچ دفعه تپه لئمشدی . یمن قطعه سندن قافقاس
 طاغیرینه قادار اوزانان یرلر هپ عثمانیلرک ید تـخیرنده ایدی . حبش
 مصر ، جزائر و مغرب قطعه لیرینه قادار بتون آتی د کیز سطح مائلی
 عثمانیلرک زیر حاکمیلرنده ایدی . آتی د کیزده سطوت حکومتی تأمین
 ایچین ترتیب اولنان دونما ایله ردوس ، قبریس و مؤخرآ کرید آطه لری
 استیلا اولندی . سچلیا و بلاآر آطه لری ده ارا صیرا تهید و غارت
 ایدیلوردی . بـوصـورتـله آتی د کیز تماماً جنوـزلرک حاکمیت بحریه لرندن
 قورتاریلشدی .

(۱۸۰۰) تاریخندن سوکرا عثمانلی حکومتی اوروپا حلقه سیاستنه
 کیردی . اوزمانلر دولت علیه نك الك قوی ، الك طبیعی دشمنی آوستریا
 ایدی . زیرا آوستریا قرالی فردیناند ، محار قرالی (ایکینجی لونی) نك دامادی
 صفتیله محار تختنی ادعایه قایلیدیشدیندن محارستان قطعه سی آوستریا دولتیله
 عثمانلی حکومتی آره سنده منازع فیه قالمشدی ،

(۱۸۰۵۳) تاریخنه قادار آوستریا حکومتی (اوتوز سنه محاربه سی)
 ایله مشغول اولدی . بو محاربه سیاستله قاربشیق بر دین محاربه سی ایدی که
 ابتدا آلمان پرنس لریله آوستریا آرا سنده باشلامش ایکن سوکرا اسپانیا
 فرانسه دولتاری دخی مداخله ایتدی . و اوتوز سنه قادار امتداد ایدوب
 (وستفاليا معاهده سی) ایله ختام بولدی . بو معاهده عقد اولمهدن اوچ
 سنه مقدم دولت عثمانیه آوستریا به اعلان حرب ایتدی . اون آلتی سنه
 قادار دوام ایدوب (قارلوفجه معاهده سی ۱۸۱۰) ایله نهایته نن بو محاربه
 محار بکلرینک تشویقیله وقوع بولشدر . بو محاربه عثمانیلری معنأ و ماده
 بیوک ضرر لرله دوچار ایتدی ازجهله بو اوزون محاربه بر جوق مصارف

سفریه به نادی اولدی ؛ اردونك شوقنی کسر ایتدی، عثمانلی عسکرینك هیبت مغنویه سی آوروپا یلار ك قلیلرندن سیلدی. ونتیجه سنده دخی عثمانلیلر بحارستان ایهستان، بغداد السکارنده کی حقوقندن بر قسمنی کرها ترکه مجبور اولدیار .

(۱۱۲۹) محاربه سنده آوستریا اردوسی وارادین، طمشوار وبلغراد قلعه لرینی ضبط ایتدیار . بومغلویت اوزربنه عقد اولنان (بساروفجه معاهده سی) ایله عثمانلیلر طمشوار ایالتنی ، افلاق صغیر قطعه سی ونیموق نهری مجرای وسطی سندن اوننا چایه قادار طونه و صاوا نهر لرینك ایکی طرف لرینی اوستریا به ترك ایتدیار .

(۱۱۵۲) ده آوستریا اردولرینك بوسنه ونیش ده کی مغلویتلری اوزربنه عقد اولنان (باغراد معاهده سی) بساروفجه معاهده سنده کی زیانلری تلافی ایتشدی . فقط بلغراد معاهده سنك احکامی طبقی پیروت معاهده سنك احکامی کی ثابت و مرعی اولمایوب دولتك ضعفیتی بو احکامك ضیاعنه سبب اولمشدر . چونکه آرتق عثمانلی اردولری قوتدن دوشمکه و عثمانلیلر دخی اسکی شخصیتلرینی، اسکی قهرمانلارینی غائب ایتمکه باشلامشلردی . اولدن ساده ، صاف ، متین بر حیاته مالک اولان عثمانلیلر شمدی دبدبیلر، عیش ونوشلر ایچنده امرار حیات ایدییورلردی . ظلم وسفاهت . ارتکاب وتغلب سوك شدتیله حکمفرما اولغه باشلامشدی .

حکومتك حیات دامارلری دیمك اولان امور عدلیه ، امور ملکیه ، امور مالیه وعسکریه هپ بوزولمشدی . هله اون ایکنجی عصر نهایتلرینه دوغری حکومتك محکمه لری ؛ شریعتی کندی کیفارینه وبرطاقم متغلبه نك ارزولربنه کوره قوللانان برطاقم مرتکب ، جاهل قاضیلر ائنده

بازیچه ایدی . والیر ، اهالی به قارشى پك عدالتسز . پك ظلمانه حرکت . ایدرلردى . هروالینك قومآغنده برجلاد باشیسی . حتی برده جلاد معاونی بولونوردی . والی ، برطاقم بیچاره یی ، صـ وچسز اعدام دن چکینمزدی [۱]

بودورده . بوتون آوروپایی قیلنجی آلتنده تیره تن یکپچریلر قالمامشدی . یکپچری اوچاغی بوزولمش ، عادتاً حیدود یانآغنه دونمش

[۱] اوزمانده کی قاضیلر ووالیر حقنده بر تخمین یاپاییلمک ایچون ، وقعه نویس عبدالرحمن شرف بکک (عصر حاضر) درسی تقریر ایدرکن بالمناصبه آکلاندیغی بر حکایت تاریخیه یی عینا درج ایده یورز : « ظالم بر وانی وارمش حریفک یانئسده هیچ بر قاضی دایانمازمش . هپسنى حسرتنه قاووشد بر رمش حاکمک بری « بن اونکله کچیزم » دیهرک اورانک قاضیلغنی قبول ایتمش ، قالقمش ، اورایه کیتمش ، حاکم افندی ظالم حریفک مزاجنه کوره کیده رمش والی نه سوله رسه قاضی « پکی افندم » دیور . نه اسر ایدرسه اونى یاپور ، والی یی خوشنود ایدیورمش . والینک آمکدار وغایت صادق بر تفنگچی باشیسی وارمش . برکون صباحلین یتاقدن قالقار قالقماز آدجغزک بوینی اوردربرمش . صوکر « چاغیرک قاضی افندی یی » دیمش قاضی افندی کلش . فونوشیورلرکن سوز آراسنده والی « بیلیرمیسک قاضی افندی : . . بوکون بزم تفنگچی باشی یی اوردردم » دیمش . قاضی « آمان افندم : اوسزک اک صادق آدمکز و آمکدار کز ایدی . ناعل اولدی بوله . برشیعی یاپدی ؟ . . »

دیه صورمش والی : خابر ! برشیعی یامادی . بالکز بوکجه ره وایمه کیردی . نبی قورقونئیده آنک ایچون ابرتسی کونی بوینی اوردربربردم دینجه قاضی شاشیرمش قالمش . نهایت برکون برقولانی بولوب استانبوله قاچش . استانبوله اوو ، قاضی افندی : ناعل اولدی ، نه به کادک ؟ . . اداره ایده مدک غالباً دینلره : افندم ! مزاجنه کوره خدمت ایتدم . هر نه دیدیسه یاپدم . کوزلجه اداره ایدیوردم . آلمدن کلیردی . فقط ره وایسته کیرمک المده دکلکه . یار وایسته کیرر اسه نه یاپام ! دیمشدر . آتق بویه ملکتهده قانون ، شریعت آrame .

ایدی . اطاعت عسکریه . تربیه عسکریه قلامه‌شدی . یکجبری آغازی
مملکتده برر متغاب کسیامشاردی .

مملکتک امورمالیه‌سی ده پک بوزوق ایدی . چونکه تجارت
وزراعت ، وسائط نقلیه‌نک ، آلات زراعیه و تجارتیه‌نک فقداندن طولانی
حال توقفده ایدی . باخصوص مأمورلرک ارتکابی . آوستریا و روسیه
کی قوی ایکی دشمنک کوز آجدرمه‌دن محاربه‌یه داوام ایتمه‌لری و داخلی
عصیانلرک توالیسی کی مصارف جسیمه‌یی موجب اولان ، غوائل خزینه
دواتی کاملاً بوشالتمش و منابع وارداتی قوروتمشدی .

أمرور د'خلیه‌سی بوضورتله بوزیلستدن بذیه دولت ضعیفلامش ایدی .
بوضعفی حکومت اولجه صافلامغه موفق اولمش ایسه ده بالاخره کیزلیمه‌میشدر .
آوستریا و روسیه اردولرینه مقاومت ایده‌جک بر قوته مالک اولمادیغندن
طولانی دولت عثمانیه قارلوفچه‌کی ، بساروفچه‌کی آغیر معاهده‌لری ودها
صوکرکرا کوچوک قاینارجه معاهده‌سی کی تحملمفرسا احکامی حائز معاهده
سندلرینی امضا ایتمک صورتیه عجزینی کوسترمیشدی .

تورکیه بوحالتذبده ایکن روسیه حکومهتی [۱] نه حله ایدی؟ فریم
خانلرینک متعدد دفعه‌لر آندینی دایاقلردن بر درس عبرت آلمقده کچیکمه‌بن کماز
واسیلی ایوان غروزی‌یه قادار روسلر اوفاق . مستقل برطانیه کماز اقلاردن
عبارت ایدی . اوچنچی عصر هجری بدیتلرنده وارکاردن [نورمان
قورصانلردن] روریک وارقدانلری روسلری تحت ایدارلرینه آلوب
(کیهف) شهرده بر حکومت تشکیل ایتمشلردر . دردنجی عصرده بونلردن

[۱] روسلر عائد مندرجات یوسف بک آتچورانک تاریخ عمومی تقریرلردن
و باقوداکی تاریخندن مأخوذدر .

(ولادیمیر) زمانده روسلر قسطنطنیه دن خرسیتیانلق مذهبنی قبول واقتباس ایتدیلر . بشنجی عصر هجریده روسلر بطاقم پرنسلیکلره ایکی حکومت جمهوریه دن عبارت ایدی که اک بویوکری (کیف) پرنسلیکی صایلیردی . یونئر آراسنده محاربه اکسک اولمازدی . آلتنجی عصر هجریده روسلر تانار استیلاسنه دوچار اولدیلر . جنکیز خان . اخاندن (باطی خان) تا (کیف) ه قادار بوتون روسیه نی استیلا ایتدی . بو استیلا دن سوکرا روس پرنسلیک عزل ونصبی (سرای) خانلقی طرفندن اجرا اولونوردی . (سرای) خانلری روسلر ه مساعد داورانیرلر ایدی . امور داخله لرینی کاملا سربست بر اقدیلر . دینلرینه . ملیتلرینه دخی قطعیا دو قونمازلردی . بودورده مسقوا کنزاللی . سرای وقریم خانقلرینه کوستردیکی جمعی اطاعت و صداقت سایمسنده نفوذینی خیلی جه آرتدیردی . مسقوا کننازی خانلر تامنه . دیگر کنار لقلرله محاربه دن دخی چکیمزدی .

بوصورتله مسقوا کنزاللی کیت کیره بویودی . (۹۶۱) ده قازان حالمفی ، (۹۶۳) ده آسترقان خانلقی ضبط ایتدی . بویاکی وقعه مدهش ایوان [یوان غوروزنی] زمانده وقوع بولمشدر . ایوانک وفاتندن سوکرا روسیه نی لهیلر استیلا ایتدی . بوصورتله حصوله کلن فترت ، مسقوانک شرق جنوبیسنده کی (نیژنی) روسلرینک غیرت وحمیتلرله برطرف ایدیلمش وقاین طرفندن روریکلره منسوب اولان رومانوف خانداندن میخائل یونئر طرفندن چار اعلان اولمشدر . بوسالاله نک دردنجی حکمداری اولان (پترو) زمانی روسلرک اک مهم بردور انقلابدر . روسلر . پترو دورینه قازار بوتون معنا-یله بر آسیا قومی ایدیلر .

صقالری، اتکلی اوزون، البسه‌لری کنیش ایدی. قادینلری محبوس
بر حالد یاشاردی. ارککلرله اصلا اختلاط ایتمزدی.

اکثریتی عوام تشکیل ایتمکجه چارلری قوی و مستبد ایدی.
غرب ایله اختلاطلری یوقدی. حالبوکه اوزمانلر آوروپامدیتی
ایلروله مش ایدی. فرانسه‌ده بوکون بیله ائرلری اوقونان راسین.
لافونتن، مولیر کبی شاعر و محررلر بدیشمشدی. بو عصرک نهایتینه
طوغری. روسلر آوروپالیرله اختلاطه باشلادی. آلمان تجارلری. آوروپا
سیاحلری آراسیرا روسیه‌یه دخی اوغرا یورلردی. حتی صوکرلری
مسقوانک یاننده سکانی تجار و صنعتکارلردن و مأمورلردن عبارت اولمق
اوزره بر آلمان محبوس تشکل ایتمشدی که بالطبع روس محله‌لرینه نسبتله
منتظم ایدی. روسلر بو محله‌یه دوامه باشلادیلر. بالآخره آلمانلری
تقلیداً البسه‌لرنده، اولرنده بعض یکیلکبر کوسترمه‌یه باشلادیلر. قرال سراینده
بو تقلید داها واسع ر مقیاس‌ده تطبیق اولونویوردی. خلق بو تجردی
(سرای) دن ده قولا یاقله قبول و اقتباس ایدیورلردی. بوانقلاب
(پترو) زماننده شدت کوستمردی.

پترو (۱۸۹۹) ده اوکی همشیره‌سی صوفیا طرفندن اولجه غضب
ایدیلمش حاکمیتی جبراً مشارالیه‌لک آلدن آلمشدر. پتروکنجلیکنده
برکوبلی چوجوغی کبی ساده و سربست بوومشدر. زیرا صوفیا اونو
والده‌سیله برلکده مسقوا جوارنده برکوبه آتمشدی. آلمان محله‌سنه
کیتمکدن پتخ خوشلانیردی. فکری هر دورلو عنعناتدن آزاده بولندی
ایچن تجردی چیق دوشونمندن قبول ایتدی. پترو عادات ملیه‌سیله دائماً
استهزا ایدردی و عسکره مرفی زیده ایدی. کری چرجتلارندن آلایلر

تشکیل ایدر واونلاره اکلنه نیردی . و بوسورنله ترتیب ایتدیکی آایلرله تختنی الینه آلمغه موفق اولان پترو قوتنی تجربه و عین زمانده اوروپا ایله تأسیس مناسبات ایتک مقصدیله (آزاق) قامه سنه هجوم ایتدی ایسه ده زکاره مغلوب اولدی . فقط بومغلویتدن دایوس اولمادی عسکرینک نقصانلرینی کشف ایدهرک ابکنجی برهجوم یاپدی . و مظفردده اولدی . چونکه او شانده دولت عثمانیه طم شواره . مجارستان ، اهرستان و موردده محاربه لریله مشغولدی .

پترو آزاق مظفریتدن سوکرا آوروپا به کیتدی . اوروپا یلیرک عسکر تشکیلاتی ، فابریقه لری ، مؤسسات علمیه منی کزدی . حتی (سردام) رسانه سنده برعله کی چالیشدی . آلمانیا ده بولوندی هیکامده مملکتنده اختلال ظهور ایتدیکنی خبر آلدی . همان مملکتنه عودت ایتدی . نظام جدید عسکریه (استرایچ) عسکرینی مغلوب ایتدی . اونلره قارشى پک شدتلی داوراندی . حتی برچوغنی اعدام ایتدیردی . بوسورنله عاصیلرک کوزلرینی ییلدیردی . بوعصیانک سبی پترو نک اصلاحاتی ایدی . منفعت پرستربو اختلاله روسلرک اسکی عسکری اولان (استرایچ) لری آلت ایدینشاردی (۱۸۰۸) .

بوغائله دن سوکرا پتروینه اصلاحاته باشلا دی . مقصدی روساری تمامیه اوروپا یلیرده بکرتک ایدی . ابتدا روسلرک اسکی قیافتلرینی تبدیله تشبث ایتدی . جبرا صقاللرینی قیصالتدی . البسه لرینک اوزون اتکلرینی کسیدیردی . عرفان معلوماتلرینی آرتدرمق و جمعیه اولان وظیفه لرینی طایتدرمق مقصدیله ارککاری دائما قادینلاره تماسده بواندرمغه چالیشدی . و بونک ایچون هرکون مسامره لر ، اکاچه لر

ترتیب ایدیوردی . عموم شرقایلرده اولدینی کبی قادینلره قارشى
 روسلرک نظرلری ومعامله لری پک مستبدانه ایدی . ازدواجلری ده برطرز
 [مهمیت ده احرا اولونوردی . پترو بوحالک عائله حیاتنده امتزاجه نرانی
 بادی اولدینی کشف ایدوب ازدواج ایده جککرم مطلقا ایکی آی قادار
 کوروشوب . طائیشمه لرینی برقانون ایله تأمین ایتدی . پترو روسلرک
 عادات قدیمه لرینی بوصورتله اورته دن قالدیردقدن صوکرآ آوروپا ایله
 ده واسع مناسباته کیریشه سیلمک ایچین بالطیق ساحانی استیلايه تشبث
 ایتدی . و بمقصد اوزربنه (۲۰) سنه قازار اسوجلیلر ایله محربه
 ایتدی (۱۱۱۱-۱۱۳۱) .

اسوج قرالی اون ایکنجی شارل اولجه پترونی مغلوب ایتدکن
 صوکرآ تعقییدن واز کچوب لهستانی استیلايه کینمشدی . پترو او آزاده
 تکرار اردوسنی تنظیم ایده رک بالطیق ساحانده کی ممالکی ضبط
 و بیکارجه عمله ایله همان پتروسبورغ شهرینی بنا و تأسیس ایتدی .
 و پولتاواده شارلی مغلوب ایتدی . شارل عودته یول بولامیجه همان
 تورکیه کیدوب عثمانیلری روس عاینه تشویق ایتدی . شارل تشویقی
 اوزربنه وقوع بولان پیروت محاربه سنده پترو فنار مغلوبته کرفتار
 اولدی . فقط قاهرینانک مجوهراتی . پترونی بو مغلوبتدن قولایجه
 قورتازدی « ۱۱۲۳ » .

شارلک وفاتندن صوکرآ اسوجلیلر ایله عقد ایتدیکی «عهده ایله
 پترو بالطیق ساحنه مالک اولدی .

بومعاهده دن صوکرآ پتروینه اصلاحاته باشلادی . مکتبلر یاپدردی .
 بر « آقاده می = انجمن دانش » تشکیل ایتدی . اوروپا به یوزلرجه

اصلی زاده لری ، فن طب و عسکرک ترک تحصیل ایچین کونده ردی پترو اوغلی نیک ارتجاعندن قورقدیغندن اصول وراثتی دخی تعدیل ایتمک ایسته دیسه ده موفق اولامیه رقی وفات ایتدی پترو نیک اوغلی حبس خانه ده [۱] وفات ایتدی کندن رینه زوجه سی قانه رینا چایچه اولدی . قانه رینا دن صو کرا تحته کچن حفیدی اسکی عادت نری احیایه قالدیشدی . تختی مسقوایه نقل ایتدی . بنای اصلاحاتی تخریب له روسلری اسکی حیات ابتدائی له رینه ارجاعه چالیشدی . اون ایکنجی عصر نصف نه قازار روس اداره سی بر طاقم اختلال لر . آنتریف قار و عیش نوش عالم لری ایچنده کچم مشر .

آنا والیزا بته دورلرنده روسلر قریم و عثمانی حکومت لری له محاربه ایتمش دردر . (۱۸۴۸) ده قرال یچه (آنا) جنرال (مینیک) قوماندان سنده کوندر دیک ایدو ایله قریمی استیلا ایدوب برچوق شهر لری احرارک ایتدیر مشدر .

(۱۸۷۵) ده ایکنجی قانه رینا ، زوجی (اوچنجی پترو) نی خلع ایدوب روس تحته کچدی . قانه رینا نی تعلیم و تربیه کورمش و اون سکزنجی عصر میلادی فیلسوفلرندن ولتر و مونته سکیو کی ذانلرک کتاب لری نی اطراف ایچه وقومش ؛ اورته ویلی ، طیقناز ، صاغلام و جودلی بر آلمان پرنسیدر . ذوق و صفائی ، اکنجه نی ، شان و شهرتی پک سوردی . امور اداره ده ماهر دی . احوالی بر اجنبی نظر شامل له واضح کوره بیلیدی . دائماً سلامت فکر ایله دوشونور و تصوراتی قطعی له ، سدنله اجرالیده بیلیدی .

[۱] اوغلی ، پترو نیک عزمنه مانع اولقی ایسته دیکندن طولانی اولجه حبسه آتدیر مشدی .

ودائماً وولتر و دیده رو ابله مناسبات و مخبر آمده بولونور. وانلرك فسنلندن. معلوماتندن استفاده ایده ردی .

امور داخلیه ایچون یکی بر قانون تنظیم ایتمک ایسته دی . اساساری
مونته کیونک کتابتدن اقتباس صورتیه بر قانون اساسی قامه آلدی . تحت
اداره سنده بولنان اقوام مختلفه دن و (۵۶۴) آدم دن مرکب بر مجلس
طوپلادی که بو بر نوع پارلمان ایدی . فقط بو مجلس بر قاچ اجتماعدن
صوکر ا ، عثمانلی محاربانی ظهورندن طولانی طاغیتمشدر .

قاهرینا مملکتکک بر چوق یارلنده مکتبلر ، خسته خانه لر ، تعلیم خانه لر
تأسیس ایتدی . السنه اجنبیه دن بر چوق کتابلری روسیه ترجمه
ایتدیردی . قاهرینانک اک بویوک موفقیتی روسیه یی غرب و جنوبدن
توسیع ایتمه سیدر .

(۱۱۷۸) ده پروسیا حکومتیه عقد مصالحه ایتدکن صوکر ا ، فرانسه
وانککتر دنک معاونتندن نوامید اولان له فرقه مایه سنک یایغره لرینه رغماً
عن اصل له بکزاده لرندن اولان دلداده سی « پوتیانوسکی » یی جبراً
لهستان قرالی نصب ایتدی . « ۱۱۷۹ » ده انککتره ابله بر تجارت مقاوله
نامه سی عقد ایتدی . بونکله ده دولت علیه و فرانسه یه قارشی قوی
برمتفق احضار ایتمش اولویوردی . « ۱۱۸۵ » ده لهستان اُمورینه
مداخله سندن طولانی دولت عثمانیه طرفندن آچیلان محاربه ، تورک
اردوسنک بوزوقلنی یوزندن خوتین ، چشمه ، قارتال مظفریتلریله
نتیجه لندی . « ۱۱۸۶ » ده قاهرینا ، پروسیا و آوستریا دولتلریله لهستان
مقاسمه سی ایچین مذاکره کربشدی . وابلک مقاسمه یی اجرا ایتدیلر .
قاهرینا ، خوتین ، چشمه و قارتال مظفریتلری اوزرینه دولت عثمانیه

ایله عقد ایتدیکی کوچوک قاینارجه معاهده سیله دخی ، آرزولرینک
اک مهمی اولان قریم استیلاسی حاضرلامش بولونیوردی (۱۸۸۸) .
قریم اهالیسی قاینارجه معاهده سنک اوچنجی ماده سنک بخش ایتدیکی
صلاحیتله [۱] بالانفق صاحب کرای خان مسندنده ابقا ایتدیلر .

[۱] یکریمی سکز ماده دن عبارت اولان ودوت عثمانیه ایچون هر ماده سی
پک مضر احکامی حاوی بولنان قاینارجه معاهده سنک قریمه عائد اوچنجی و یکریمنجی
ماده لرینی (جودت پاشا) تاربخندن آتی بی نقل اولمشدر :

ماده ۳ — قریم و بوجاق و قوبان و یدیشان و جانبویلی و یدبجول قباثل و بالجله
طوائق تاتار بلا استثنا دولین طرفندن سربسیت و بغیر تعلق مستقل و جوهله
اجنبی بردولته تابع اولماق اوزره اعتراف و قول اولنلر . طوائف تاتار بالجله
رأی و اتفاقلریله آل جنکیز صویندن انتخاب و نصب اولنان کندی خانلری
مستقل اولان تخت حکومتلرنده اولغل و بر زمانده دول اخرادن بردولته
و هیچ بر ماده به محاسبه و بر مامک شرطیله عتیق قانون و عادتلری اوزره سرقومله
حکم و امور دولترینه دائر بردرلو دولت علیه سر روسیه دولتی مداخله ایلمه یوب
حکومت خارجیه و دولترینه دائر مستقل دولت س - اثره کبی کسند و کسندوله
مملکتلرینی تحکیم ایدرلر . و جناب باری دن غیره کسنبه تابع اولماق اوزره
طائفه سرقومه اعتراف و قبول ولکن مذهب لری اهل اسلام دن اولوب ذات
معدت سمات شهر یارانم امام المؤمنین و خلیفه الموحدین اولدیقنه بناء طائفه
سرقومه عقد اولنان سربسیت دولت و مملکتینه خلل کتیرمیه رک امور مذهبی لرینی
طرف هایونم حلقنه شریعت اسلامیه مقتضاستجه تنظیم ایدرلر . و روسیه دولته
تخصیص قلنان کرج و یکی قلمه اراضیسی و لیمانلردن ماعدا قریم و قوبان جانبلرنده
واقع ستیلا اولنان قصبه و قلاع و مساکن و اراضی و بردا و قونسکی و وی اوزی
نهرلرینک و آق صو و طورله نهرلرینک بیننده اولان جمیع اراضی له مملکتی حدودینه
و ارنجه طوائف سرقومه به استرداد و اوزی قلمه سی قدیمی الکاسی کالاول دولت
علیه نک تحت تصرفنده باقی قاله . و مصالحه عهد نامه سنک تکمیل مبادله سندن
صوکر ممالک تاتاریه دن روسیه دولتی حالا عسکرینی اخراج ایلمه سنه تمهیدایده .

برقاج آی صوکر اسابق خانلری دولت کرایک قریمه کچمه سی ، ذاتا اعیاندن
برقسه نك مرضاسی اولمایان خان لایك موقعتی برقت دها تزلزه اوغراندی .
ونهایت صاحب کرای خانی عزل ابتدیلر (۱۱۸۹) .

قریم اهاالیسی هنوز انتخابله آئت ایدمه مشاردی . باخصوص قریمده
آتش اختلالی کور وکله مهبه مأمور اولان روس جاسوسلری بومسأله بی
برقت دها مشكلش دیریوردی . دولت کرای حقنده دخی اتفاق ایدمه مدیلر .
روسیه مصالح صفتبیه ایشه قاریشدی . صورتا قریم اهاالیسنه بر خده متده بولمق
اوزره خان انتخابی در عهده ایدمه چکنی سویله دی . واهالی نك عدم رضاسنه
رعمآ شاهین کرای ساطانی تخته اجلاس ابتدی (۱۱۹۱) .

شاهین کرایک خانلغی نه اهاالینك ، نه ده دولت عثمانیه نك ایسته کلرینه

قریم جزیره سنده وقوبان ، طمان جزیره سنده واقع قلاح و قصبه و مساکن سازه
حقنده جزئی ونکی هر درلو استحقاقندن دولت علیه مزك كذلك کف تعهدیدینه
ایده و محل مرقومه فیما بعد محافظ عسکری ویا خود بشقه عسکر ارسال ایلمه به
ممالك مذکوره بی ضوائف ناتاره بوجسه اوزره دولت علیه مز استرداد
ایدوب وکسته به تابع اولقیزین حکومت دولترینه روسیه دواتی مرقوملرک
حقیقه مستقلا تحت حکومتلرنده و سربسیت مطلقه وجه معمول به اوزره
ایلدیکنی کی کذلك دولت علیه مز تعهد ایدمه که قصبه و قلاع و اراضی و مسکن
مذکوره لرنده فیما بعد محافظ عسکری ویا خود بشقه بر نوع عسکر بشقه سکنان
ویا خود عسکر زمره سناک هر نه اسمده ونه کونه ایسه بمت و تسیر ایلمیوب جله
طوائف مرقومه به روسیه دواتی طرفندن ترك اولنان سربستی وکیسه به تابع
اولقیزین استقلاللری اوزره دولت علیه مز دخی ترك ایدر .

۲۰ — ایکی قبارطه لر یعنی بویوک قبارطه و کوچك قبارطه ناتار طائفه سیله
همجوار اولدقلرندن ناشی قریم خانلرینه تعلقلری اولغله روسیه دولتنه تخصیص
اولغلی ماده سی قریم خانلرینك و ناتار باشلرینك مشورت و اراده سنه احاله اولنه .

مطابق دکلدی . بواختاب اوزرینه اهلی روس عسکرله خوزیرانه چارپشیدیلر . دولت عثمانیه تشریفات کوندرمکدن اجتناب ایتدی . فقط بومحافظلرروس قوتنه قارشلی ذره قادار تأثیرینی کوسـتره میوردی . چونکه روسلر برطرفدن قریم حدودینه برطرفدن دولت عثمانیه حدودینه متصل عسکر تحشید ایدم یورلردی . بونک ایچین هرایی طرف روس قوتنه سرفرو ایتدیلهر و شاهین کرای ده قریه خان اولدی . حتی طرف ولتدن تشریفات دخی کونده ریلدی .

شاهین کرای . طوباک احمد کرای سلطانک اوغلی در . کنجلیکنی امرای چرا کسـدن (تمغان) نام ذاتک یاننده کچیرمـشدر . برادری صاحب کرای زماننده (قالمای) اولدی . هر ناصلسـه برمدت پترسبورغده بولونوب رازده سفاهت ایله قازیشق تربیه مدینه آلمش شـیق ، خفیف مزاج وکنج برسلطاندر . پترسبورغده ایکن قانه زینانک یاورلک خدمتنده بولومش و مشارالیه اذن التفات ونوازش کورمـشدر .

شاهین کرای تختـه کچـدکن صورکرا پترسبورغده کوردکلرینی باغچه سرای ده تطبیقه باشلادی . بـمکنده ، دوشونجه سنده ، طور وحر کتنده ، حتی أمور اداره ده اهالینک کورمه دیکی ، آلیشما ـ بی یکیلکار یاقق ایسته دی . از جمله شاهین کرای . بـمکی آلافرانغه ماصه ده بیوردی ؛ البسمه سی روس ضابط اونیفورمـه سی قیافتنده ایدی . روس عسکرینی تقاید آکنج قریملیری عسکره داخل ایدوب یکی برطابور تشکیل ایتک ایسته دی . اوقافی امـهـرک . خطیلرک ائندن آلوب بر مجلس اداره به ربط ایتدی . فقط شاهین کرایک بوفکر تجددی مفید و معتدل دکل ، مضر

و مفرط ایدی؛ طبیعی اولمقدن زیاده تقلیدی وعین زمانده معین وثابت براساسه مبتنی دکلدی .

قریم اهلایسی ایسه صوگ دزحه دیندار . عات قدیمه لرینه پک زیاده رعایتکار آدم لر ایدی . کندیلری جنکجی بر قوم ایکن حالا ، قرون وسطی دن قالمه یکلری دیزلرینه قادار صارقیق؛ بول واوزون انتاریلر کیره؛ یکی چتال ییچاق زده ؟ . . حتی قاشیقله ده دکل . آلرله بیرلردی . والحاصل ملت ابله حکمدار آره منده کچیلمز . اوزاق ؛ مسافه واردی . اهالی . شاهین کرایک بو حاللارنی چکه مدیر . افکار عمومیه قایارمه باشلادی . برطرفدن روس جاسوسلری ؛ برطرفدن وقتلاری بول بول قوللانه میه جتارنی اکلایان علما متصل افکار عمومیه پی آتشله . یورلردی . نهایت علما . شاهین کرایک کفر واعدامنه دائر (فتوی) نشر ایتدیلر . بو (فتوی) نك تاثیرات معنویه سی بالکلیه اهلایینک صبرنی توکندی . قریم اهلایسنک شاهین کرای علهنده کی نفرتلارنی اکلایان و آبازه ایچنده اقامت ایتمکه اولان بهادر کرای ، وارسلان کرای سلطانزده بونفرتدن استفاده ایتمی دوشوندیلر . وقتک حوالنه حکم ایده رک چرکس . ابازه و تانازلردن مرکب بره قدار عسکرله طماندن قریمه کچدیلر . قریم اهلایسی همان بوایکی سلطانی اوکلرینه قاتارق . شاهین کرای خلع واعدام مقصدیله سرایه هجوم ایتدیلر . شاهین کرای بوسؤ قصدی اولجه اکلامش و بوبابده تدبیرلرده اتخاذا ایتش اولد بندن فرارده کوجاک چکه دی . معینه (اون ایکیلر) دن [۸] برقاچنی

[] بونلر اون ایکی میرزادن عبارتدرکه دولت عثمانیه به وقوع بولاجق مراجعت رسمیه پی مصالح دولتی بمدالذا کره تصدیق ایدوب یاب عالی به ییلد برلردی .

آلارق کمی ایله یکی قلعه به کیندی ، روس جنرالنه التجا ایتدی . ذاتاً جنرال اوکونلرده بویله بروقه نك حدوشنه منتظر ایدی . انتخاب کرده سی اولان بوملتجی به صمیمی (۱) بر حسن قبول کوستردی . تختنك تکرار اعاده ایدیه جکئی وعد ایله شاهین کرای تسلی ایتدی . شاهین کرایه مرتبایله اون قطعه سفینه اهدا و تسلیم ایدوب قریم سواحلی طولاشوب اهلیدن امضا طویلاماسی تنبیه ایتدی . و کندیسنك دخی قره دن عسکریله قریمه کیده جکئی وعد ایتدی . بونك اوزرینه شاهین کرای قریمه طوغری حرکت ایتدی . سواحلی بر بر طولاشورق اهالی به جبراً به بز شاهین کرای خانی استدر ! « سوزلری یازیلی کاغدی امضا ایتدیردی . بوامضا مسأله سی بر نوع حبله کارلق ایدی که بونکله روسار « معاهده نی نچون بوزدك ؟ » دبه اعتراض ایده نئره قارشى . روسلرك يالکوزغصب ایدیش برحقى مدافعه واستحصال دن باشقه برشى یامادق رینه سند اتخاذایده جکلردی . (۱۱۹۳ صفر ۱۵) تلقیحنامه سی شاهین کرایك خانلق مسندنده مؤبد قالماسی اساسنه مبتنی ایدی . روسلرك بو حرکتدن باب عالی خبردار اولدقده درحال رئیس الکتاب محمد خیری افندی ، روسیه ایاجچیسایله بو مسأله به دائر ملاقات ایدوب روسلرك بو حرکتی معاهده به مخالف اولدی بی جهته پروتستو ایتدی و موافق بر طرز تسویه ده تکلیف ایلدی . فقط بیچاره آدم سوزلرینی سفیره هیچ تأثیر ایتدیرمدی . چونکه آرقه مسنده نقطه نظری قبوله اجبار ایده جك بر قوت یوقدی ، استانبول محافلندن یوکه ان اعتراضر هپ بوش کورولتی دن عبارت قالیوردی . چونکه دولت عثمانیه نك نه مناسبات خارجیه سی اویغون ،

نده اردولری دوزکون ایدی . روسیه حکومتی ایسه قاینارجه مهادده
سندن صوکر اردولرینی مکملاً تنظیم ایتدیکی کبی خارجدن معروض
قالاجنی تهلهکلهردده ازاله ایتشدی . آوس-تربا و اسوج قرالریله عقد
اتفاق ایتشدی .

انکلتاره ، فرانسه ، اسپانیا دولتلری اوزماندر آمریکا مستعمره لریله
مشغول اولدیلرندن اولدر طرفندن بر هجومه معروض قالمق احتمالی ده
یوقدی . عثمانلیر آرتق قریمدن آمیدینی کسمشلردی . فقط قاهرینا یالکیز
قریمی الحاق ایله اکتفا ایده جکمی ایدی؟ . قره دکره قادار حدودینی
توسیع ایدن قوجه روسیه نك استانبوله هجوم ایتیه جکمی کیم تأمین
ایده بیلیردی . بو تهلهکدن ص-وک درجه اندیشناک اولان دولت عاییه
صورتا روسیه نك بوحر کتنه مساحه کار کورینه رک آلتدن آله تدارکات
حریه یه باشلادی . فقط لوازمات حریه نك نقصانندن ، امور داخلیه نك
تشوشندن ، وقتک عدم مساعد مسندن طولانی ترتیب اولنه جق براردو
ایله روسلره غالب کلکده مشکوک ، بلکه محال ایدی .

اوصیرالرده بروقه تحدث ایتدی : صوغوچق محافظی علی پاشانک
کتخداسی بر مقدار عسکرله طمان ده بولنیوردی . شاهین کرای کتخدایه
آدم کوندره رک عسکرینی طماندن چکمنی اخبار ایتدی . خانک
بو اخبارندن کتخدا بک مغیر اولدی . حتی ، ایشک عاقبتی دوشونمندن
آدمجیزی قتل ایتدیردی . روسلر بویله برفرست آرایوب بوله مایورلردی .
بووقه اوزرینه ، ذاتاً حدودده بکله مکده اولان اردویی رفته رفته قریمه

ادخال ایدوب کفه، طمان وقوبانی اشغال عسکری آلتنه آلدیار. جنرال پونمکین قریمی استیلادنصکرا شاهینکرایه استعفا ایتمه‌نی تکلیف ایتدی؛ اعیان و میرزالری جبراً ایمراطور پچیه بیعت ایتدردی. و (قره‌صو) شهرینه اهالی‌نی طوپلایه‌رق قریمک روسیه‌یه الحاق ایدلدیکنه، و بو الحاقه نه‌ن ایچین مجبور اولدقلرینه دائر رسماً بریسانمه او قودی. (۱۱۹۷ شعبان ۲۰)

بیاننامه‌نک صوک سطرلرینی شو جمله‌لر تشکیل ایدر :

«... اشبو بیاننامه‌مزنله طرفزدن و اخلافز طرفلرندن قریم اهالی‌سنه وعد اولتور که حقارنده بزم رعایای قدیمه‌من مثالی معامله اولنه‌جنی و بزم حمایه‌مزنه اولمالریله نفسلرینی، ماللرینی، معبدلرینی و دینلری صیانت قیلنه‌جنی و رسوم دینه‌لری و علناً اجرای آیین ایللری خصوصنده اصلاً تضییق اولتمایارق امور دینه و مذهبی‌ده تمامیه سربست و هربری بزم رعایای قدیمه‌مزنک نائل اولدقلری فوائد و امتیازاتده مشترک و مساوی اوله‌جقلری امره‌قرردر.»

«بزدخی اشبو رعایای جدیده‌مزدن مأمول ایدرز که بز آنلری زیر حمایه‌مزنه آلهرق حالت اضطراب شقاق و اختلالدن خلاص ایدوب حال امنیت و استراحتیه ایصال ایلدک؛ آنلردخی بوخیرلی تبدل جهتیله‌حقارنده ظهوره کلن عنایتلر مزنک قدرینی بیلوب بزم بختیار و صداقتکار اولان رعایای قدیمه‌مزنک اثرینه اقتفا ایدلر.»

قریم اهالی‌سی بو بیاننامه ایله محکومیتلرینی آکلا بجه نه‌یه اوغرا دقلرینی بیلمه‌دیلر. بواسارت بوتون آجیلقلریله قیلبره تأثیر ایتدی. چونکه بو اسارتلرینه کرفتار اولدقلری قوم، کندیلریله عصرلردن‌بری بجه‌لشدکاری

برقوم ایدی . بو محکومیت بوتون قلبلری آغلانمشدی . چونکه اهالی
یوردلرندن محروم اولدقلری کبی خاندان سلطنتدن دخی جدادشمشلردی .
بو حاله تحمل ایده مین قریم اهالیسی عمو مآهجرته قالفشیدیلر .
بیکلرجه عائله ؛ ماللری ، ملکلری ، بابا اوجاقلرینی ترک ایده رک روم -
ایلییه هجرته باشلادیلر . فقط هجرته حاضرلانا و مقدارلری اوتوز
بیک قدار اولان برکومه بیچاره کانک ، جولوق چوجقلریله برابر (پوتمکین)
ک مرحمتسز قیانیجه قربان اولدیغنی کورن اهالی آرتق هجرته دخی
جسارت ایده میهرک زنجیر اسارته بویون اکمه مجبور اولمشلردی .

علما و میرزالره کلنجه : ایمراطوریجه و جنرال پوتمکین طرفندن
وعد اولنوب بالاخره رسماً تصدیق واعطا اولنان والیوم دخی مرعی
اولان امتیازلر ، قوجه مالکانلر ، صاری آلتونلر ایله تلطیف و تطمین
ایدلکلرندن ولایی اهالینک بو پریشانخانه - اکثریسی - سیرجی قالمشدی .
دولت عثمانیه دخی روس قوت قاهره سی قارشوسنده سرفروایتکه
مجبور ایدی . چونکه ضعف محض ایچنده پویان ایدی . کندیسنده ، بو احوالی
بر بیاننامه ایله اولسون آوروپایه قارشی بیلدیرمک جسارتی بولامایوردی .
رجال دولت ، ایمراطوریجه نیک بول بول نعمتلرینه نائل اولمش اولان [۸]
فرانسه سفیرینک «بیاننامه نشری روسیه یه میدان او قومقدر . بوا یسه حال
حاضرده موافق اولمادیغندن صرف نظر ایدلمسی مرجحدره بولالو بر قاج سوزیله

[۸] قاهرینا قریبه قولایجه نائل اولدیغندن ممنون اولوب ذات شاهانه یه
وکلائی دولته آغیر هدیه لر کوندرمش وفرانسه ایلیچیسنه دخی برنشان واللی
بیک روبله قیمتنده برهدیه ایله برابر سنوی آلتی بیک روبله معاش تعیین اتمشدی .
تاریخ سیاسی — کامل پاشا

فكر لرندن واز كچه جك قدر عزم سزلك كوستريورلردى . عثمانلى .
 توركارى قريمك ضياغندن ، قريم اهالىسندن دها آرماتار اولماشاردر .
 اوج عصر دنبرى سلاح آرقداشاغنده بولندقارى بومرد مسلمانلرك ،
 كنديلرينك دشمن يكانهسى اولان بر قومك تحت اسارتنه ترك ايديلسنه
 آصلا تحمل ايدمهديلر . عثمانلير برچوق يرلر غائب ايتدكارى حالده
 هيچ بريسنه قريم قادار آسفخوان اولماشاردى . حتى (۱۲۰۱) ده
 روسيه ايديلن (اعلان حرب) افكار عموميه بيه اتباع مجوريتهدن باشقه
 برشى دكلدى .

(۱۱۹۸) محرم ابدالرنده روسيه اياچيسى قريم ، قوبان و طمان
 قطه لرينك روسيه مالكنندن اولديغنى تصديقه دائر برسند ايسته دى .
 ايلچي بوسندك نهايت بر قاج كون ظرفنده امضا اولمىنى وعكسى
 نقد رده حكومتك اعلان حرب مجبور اوله جغنى بر لسان قطيله تبليغ
 ايدمه بوردى .

بو اولتباتوم اوزرينه بر مجلس عمومى انعقاد ايتدى . اعضاسى ؛ علما ،
 رجال دولت واركان عسكريه دن مركب ايدى . ايште مجلس (۱۱۹۸
 محرم ۲۷) پنجشنبه كونى اوقوجه قطه لرك روسيه بيه الحاقنه دائر اولان
 سنى بالاتفاق تصديق ايتديلر . بو مجلسك قرارى بعض عثمانلى مورخلىرى
 طرفندن بك محق اعتراضه دوچار اولمشدر .

سنه مذكوره صفرينك اون بشنجى كونى (آيينه لى قواق)
 ساحلخانه سنده روسيه اياچيسى بولغا قوف ايله دولت عليه مرخصلىرى
 آراسنده قريمك الحاقنه دائر اولان تصديق نامه لر مبادله اولمش و طرفين
 اياچيلرينه هديه لر تعاطى اولمشدر [۱] .

(قره صو) بیانشامه سندن صو کرا شاهین کرای خان، (۲۰۰۰)
 قادر مقربینی ، حرمی واموالیه (وورونه ژ) ده اسکان اولدی
 و روسیه حکومتی طرفندن کنبدینه سنوی (۸) یوز بیک روبله تخصیسات
 باغلانندی. فقط بر مدت صو کرا معیتی اکسیدیلرله رک شهر خارچنده بر
 اوده یاشامغه مجبور ایدیلدی. شاهین کرایک چرکس طرفلرنده بولنان
 اقرباسیه مخاره ایتمه سی قاهرینه بانی راحتسز ایتمشدی؛ بوندن صو کرا
 بارد معاملهلر یاسیلمغه باشلانیلدی. بومعامله لره تحمل ایدمه مین شاهین
 کرای تورکیه کینمک ایچون قاهرینه ندان مساعدده ایستده دی. ومومی الیه
 طرفندن آرزوسی اسعاف اولندی: بونک اوزرینه طورله طریقله حدوده
 کلدی وخوتین محافظی واساطتیه ، درسه اده کیده جگنی دولت عثمانیه
 بیلدیردی. وباب عالی طرفندن درسته تنه مأمور اولان مباشرلر مومی
 الیه ایده رک ادرنه یه کوتوروب (بوستانچی باشی) نک قوناغنه
 ایصال ایتدیلر (۱۲۰۱ رمضان ۱۴) .

رمضانک (۲۱) نجی کونی شاهین کرای ردوس قلعه سینه حبس
 اولندی. وشوال آبی اورته لرده ، صدر اعظم قوجه یوسف پاشا طرفندن

حکومتی طرفندن؛ ودولت علیه طرفندنده روس مرخصلرینه هدیه لر ویریلدی.
 عثمانلی مرخصلری ابتدا قبول ایتمک ایسته مدیلر ایسه ده روسیه حکومتی توحش
 ایتدیرمه مک ایچون قبول ایتدیلر . (جودت پاشا) تاریخنده بونی بیاندن صو کرا
 شوصورتله مطالمه ده بولونیور : وکلای دولت بوهدیلری قبول ایتمه مش
 اوله یدیلرده موافق حرکت ایتمش اولوردیلر. زیرا روسیه دولتی حربسز، زحمتسز
 بر بیچ میلیون نفوسی حاوی اولان قوجه براقلیمی غصب واسنیلا ایتدیکی ایچون
 یوقادارجقی اولسون بر اثر انفعال کوسترمکده مرخصلر تماماً حقنی ایدی.

تعیین اولئان مہاشرلر . قلعہ قبولرینی قاپایارق کیزلیجہ شاہین کرابی
 بوغوب اولدیردیلر .

اوصرالردہ ایدی کہ قرالپچہ قاتہرینا . قریم تاجنی کیمک واو یکی
 مملکتی کزیمک ایچون قریمہ کلیور ؛ باغچہ سرای وجوارینی کمال دبدبہ
 واحتشاملہ طولاشارق قریم اعیان وعلمانی ہدیہلر وامتیہازلر
 ایچروسندہ بوغویوردی

بہادر کرای خان

بہادر کرای سلطان ، طویال احمد کرای سلطانک بویوک اوغلی در .
 قارداشی شاہین کرایک خانلی زمانندہ چرکس طرفلرندہ بولونیوردی .
 بروجہ مشروح اہالینک شاہین کرایدن نفرتی آکلانجہ بیکی قلعہدن
 چکمک اوزرہ ابتدا جنرال پوتمکین دن مآذونیت استحصال ایدہرک
 بمقدار عسکر ایلہ قریہ کلدی . واهالینک یاردیمی ایلہ برادری شاہین
 کرای فرارہ مجبور ایدوب قریم تختہ چکدی (۱۱۹۶) .

شاہین کرای ایکنجی دفعہ ، جنرال پوتمکینک معاونتیلہ قریم تختی
 ضبط ایتدکن صوکر ، بہادر کرای خانی حبسہ آتدیدی .

(۱۱۹۷) دہ روسلر تماماً قریمی ضبط ایلہ خانلی قالدیردقن
 صوکر بہادر کرای دخی یاقابی قورتاروب آبازہہ کتدی . اورادہ (بن
 خاتم) قبیلہ سیلہ (نوغای) تاتارلرندن (۸-۱۰) بیک قادارینی دائرہ نفوذینہ
 آلارق حکومت محلہہی طایماق ایستہدی . فقط علی پاشا کتخداسنک
 ناکہانی برہجومی اوکوچوک جمعیتی تازومار ایتدی . بووقہدن صوکر
 بہادر کرای بر مدت دہا اورالردہ قالدیسہدہ نہایت دردست ایتدیر-
 یلہرک استانبولہ جلب اولنوب تکفور طاغی قضا سندہ ، کندیسنہ تخصیص
 قیلنن چفتلکدہ اقامتہ مأمور ایدیلدی . (۱۲۰۴) . اورادہ ایکی سنہدا
 امرار حیات ایدوب (۱۲۰۶) دہ آلتش طقوز یاشہندہ ایکن وفات
 ایتش و (احمد کلی) قریہ سی جامعنک خطیرہ سندہ دفن اولمشدر .
 مدت حکومتی بدی آی در .

شهباز کرای خان

شهباز کرای سلطان ، آرسلان کرای خانك اوچنچي اوغلي و
 « مسود مجموعۀ پريشان تعبيرك پدر شفقتكسرتيدر »

(۱۱۴۵) ده طوغوب بيوك پدری اولان قبارطه أراسسندن
 قاشيق اوغلي آرسلان بكك تحت تربيه سنه توديع ايدلش ومومى اليهك
 وفاتندن صكرا دايسى بولنان (حامرزا) بكك يدحاميه سنده بويومشدر .
 باباسنك برنجي دفعه خاناننده قريمه دعوت اولنوب (يديسان) سر
 عسكر لكانده استخدا م اولوندى . عمو جهسى قريم كراي خانك دفعه
 اولي خاناننده بوجاق سر عسكر ليكي واور بكلي مسندلرنده بولوندي
 كي آرسلان كراي خان ، ايكنچي دفعه خاناننده مومى اليه (رهنك)
 رتبه سيلاه استانبوله كوندره مشدر . بعده دولت كرايك ايكنچي دفعه
 خاناننده قالغايلىق وظيفه سنى درعهده ايتدى و خانك انفصالى اوزرينه
 وظيفه مذ كوره ي ترك ايدوب (سراي ويزه) قصبه سنده اوطوردى .
 (۱۲۰۱) ذى القعدة سنك يكرمى يانچي كوني صدر اعظم سرچوقه دار
 مباشرتيله در سعادت دعوت وحضور پايشاهى به قبول اولنه رق عهده سنه
 خانلق توجيه اولمشدى . برادري مبارك كراي سلطانى قالغاي وسعادت
 كراي خان احفادن آرسلان كراي سلطانى (نورالدين) نصب ايلدى .
 مقتضاي مأموريت سنه مذ كوره ذى الحجه سى اوائلنده بوجاق
 طرفلرينه كيدوب قيشي (قوشان) قصبه سنده كچيردى .

سنه نهايتارينه طوغرى آوستريا عسكرى (ياش) شهرينى استيلا
 ايتديكندن طولاي خان مقابله اعدايه مأمور و شهرى تخليصه موفق ده

اولمشدی. شهر یتمش درت کون قادار محفظه ایدلش ایسه ده اسماعیل سرعسکرلکندن و استانبولدن استمداد اولنمش ایکن هیچ برطرفدن امداد کلمه دکن ماعدا آوستریانک متفی اولان روسلر دخی کلیتی برطابور ایله اهل اسلام اوزرینه هجوم ایتمسینه ناچار شهری ترک ایدوب (بندر) چکلیدلر. شهزاد کرای اورادن، عسکرینک آزلغنی. ذخیره سزلکنی و دشمنک متصل هجوم ایچون تدارکانه بولوندیغنی بتون تفصیلایله باب عالی به بیان و استمداد ایتدیکجه « بعض آیات قرآنیه و فقرات لطیفه ایله تسلیتدن باشقه » برتدیر، بر معاونت اولونمیهوردی. شهزاد کرای موقعنک تهلیکه لرینه رغماً، وظیفه سی باشنده اقدام وثبات ایدرکن بعض رجالک تشویق ایله خانلقدن عزل اولندی. (۱۲۰۳ هجری اولوی).

بعدالانفصال تکرار سرای ویزه قصبه سینه عودت ایتدی. درت سنه اوراده یاشادقن صوکر (۱۲۰۷) ذی القعدة سنک، یکریمی دنجی بازار ایرتسی کونی وقت عصرده، مبتلا اولدیغی (سؤ قیه) دن متأثراً ارتحال ایتدی. قبری ویزه جامعی حویل سنده در. مشارالیه مدت حیاتی ایکی سنه و خانلی بر سنه آلتی ایدر. شهزاد کرای خان، جسور، خلوق و درویش نهاد بر ذات ابدی، طریق نقشبندی به دخی انسانی واردی.

بخت کرای خان

بخت کرای ، قریم کرای خانك بويوك اوغليدر . باباسنك خانلغنده . (يديسان) سرعسكر ليكنده ، قپلان کرای خان دورنده نورالدينلکده . ومقصود کرای خانك ايکنجی دفعه خانلغنده قالغايلىق مسندنده بولميشدر . (۱۲۰۳) جاذی الاولی اوائلنده خان نصب اولندی و برادرلرندن محمد کرای سلطانی قالغای وسعادتکرای خان احقادندن بهادر کرای سلطانی نورالدین نصب ايتدی .

بخت کرای بوجاق طرفنه محاربه يه کوندر ياشدی . ياش معاهده [*] مشهوره سيله نتيجه لهن بو محاربه دن صوکره کنديسي در سعاده دعوت اولنه رق ، بك باغچه سنده صدراعظم محمد پاشانك رياستنده انعقاد ایدن مجلسك قراريله عزل ايديلوب کريد آداسنده واقع قنديه قاعه سنه نفی اولوندى . (۱۲۰۶ ذی الحجه ۴ بازار کونی) .

بخت کرای خانك دها صوکره مدالی ، ساقز آدالرنده و آندن کليپولى ده و نهايت تکفور طاغنده اقامتنه مساعده اولميشدی . بر مدت صکرا تکرار (مدالی) آداسنه سورولدى . واوراده ترك دغدغه حیات ايتدی (۱۲۱۵ رمضان) . قبری مکلی (شريف نعم) ك مدفن جوارنده در . بخت کرای خانك مدت حیاتى اللى بش سنه ومدت حکومتی اوج سنه

[۰] بومعاهده ، قریمی استرداد ایچون دولت عثمانیه طرفندن روسلره قارشى اعلان ايدیلان محاربه ده عثمانلى اردوسنك غلبه دن مایوسیتی اوزرينه (ياش) قصبه سنده عقد و امضا ايديلميشدر که بونیکه قریم قطعه سی و اوزی ایاتی قطعياً روسلره ترك اولونيبوردی (۱۲۰۶ جاذی الاولی) ۱۵

سکڑ آیدر . موی الیہ درایتی، سخی وقوۃ ناطقہ وجودت حفظہ ایلہ-
مشہور برذات ایدی .

بخت کرای (تاریخ) ایلہ پک جوق زمانلر (اشتغال ایتدیکندن ،
دور آدمدن زمانئہ قادر اولان وقایع تاریخیہ بی مکملاً بیلیدی .
بونک ایچین صحبتی اصلا انسانی بیقدیرمازدی . کنجکلکنده طالعی
کندیسنه پک مساعد داورانمش ایسه ده ایام شیخوختی بتون بدبختاق-
ایلہ کچیرمشدر .

شاعر سرورینک (کابن خانان) • سویلدیکی تاریخ :

تألیفه حلیم کرایک پسندکیم

قیلدی آنی رسیده پایان ربیعه

تاریخی خوشتر اولدی کل ژاله داردن

• (۱۲۲۶)

بتدی نہال کابن خانان ربیعه

شاعر عینی نک مجموعه یه تاریخی :

حضرت شہباز خازاده حلیم پرهتر

فخر سلطانان جنکیزیۃ عالیبار

بر حدیقہ بایدی اسمن کابن خانان قودی

باغ عالمده ده کر ہر فصلی تصنیف ہزار

مصرع تاریخی عینی شاخ ورد غنچہ دار

عندلیب عشقہ اولدی کابن خانان بہار

۱۲۲۶

ختم

(لاحقہ)

تورگیہ دہ قریملردن یتیشن بعض مشاہیر [۱]

قریمی سید احمد بہ عبد اللہ:

فاتح سلطان محمد خانک مظهر حرمت والتفاتی اولان فضلا وارباب
تحقیقندن و « ملا شرف الدین قریمی تلامیذندندر [۲] .
آثاری :

حاشیہ تفسیر بیضاوی، حاشیہ شرح عقاید ، حاشیہ تلویح ، حاشیہ
لب الالباب، حاشیہ مطول وسائرہ در.

تاریخ وفاتی (۸۷۹) اولوب قبری؛ فاتح جوارنده کستلی مسجدی
یاندہ در . « کئنه الاخبار » دہ بروسدہ مدفون اولدینی یازیلش ایسدہ
طوغری دکلدرد . برنسخہ سی « آتلاماٹاش » کتبخانہ سندن موجود
و (۸۷۴) دہ اکیال ایندیکی خاتمہ سندن مستبان اولان « مفتاح الغیب
شرحی » دخی مومی الہک آثاردندر کہ تحقیق وعرفانہ برہان جلیدر .

[۱] بروسدہ مبعوثی طاہر بکک دردست طبع اولان « عثمانلی ارباب کمال
ومعارفی » نام کلیاتندن آلتشدرد .

[۲] سراد ثانی دورندہ قریمدن ہجرت ایدوب (۸۴۱) دہ ادرندہ وفات
ایدہ رک زندان آلتندہ تاتار خان قبرستانندہ مدفون اولان شارح منار (شرف
الدین قریمی) نک تلامیذندن اولوب (۸۸۳) دہ وفات ایدہن (احمد بن محمد
القریمی) دہ فضلاون بر ذات ابدی . آثاردن اولان (شرح بخاری شریف)
فضلنہ دالدر . (۱۰۷۹) دہ وفات ایدہن وفاتندہ مدفون اولان وفقہدن (قریمی
زادہ مجموعہ سی) نام اُتُرک صاحبی رشید افندی ایلہ (لواج فاتحہ وعلائق ذاتقہ)
رُعلی التفسیر والحديث والفرائض والتصريح اسمندہ کی تلویح محشیی بوجہ دندرد .

بابا قوشی عبدالرحمن افندی :

رستم پاشا خواجه‌سی (بابا افندی) آثار بنیدن اولقله باباقوشی دینکله، مشهور بر ذات اولوب (ابوالسعود) افندی تلامیذنددر . (۹۸۳) ده کفه مفتیلکننده وفات ایتدی . (بستان شقایق نعمان) اسمنده بر اثری وارددر . مخدومی مصطفی افندی‌ده ارباب دانشدن بر ذاتدر . (نظام - التواریخ) نام کتابی (أنیس الملوك) اسمیله ترجمه ایتشدرکه بر نسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

مسین کفری :

فضلا وادبای عثمانیه‌دن اولوب دور مدارسله مکه ملاغنه نائل اوله‌رق ختام مدت مأموریتی اولان (۹۰۰-۹۰۱) تاریخنده مکه مکرمه‌ده وفات ایتدی .

طبعی، مزاج ادیبانه‌یه مائل ایدی . آثار ی غیر مطبوع اولوب بوجه آتی‌در: حاشیه شرح بخاری شریف، حاشیه شرح مسلم، شرح کلستان، شرح دیوان حافظ، شرح لامیه‌العجم .

(سوانح الثقال ولواجم التوفل) اسمنده برده فالنامه‌سی وارددر .

ایبایندن :

مزاق اهلی لبك یاد ایتسه طوطی قندی وصف ایلر

عجیبر حال عالم، بیلمه‌ین سویلر . بیان سویلر

الکله ایتدی‌کک خیری دیلکله ایلهمه ضایع

(فالنامه)، قسم اعظمی شیرازی دیوانندن ایدیلان تفأل‌لادن و بونلره

دائر ظریفانه حکایاتدن باحث برأثردر . (رازنامه فی مناقب العلماء و المشایخ و الفضلاء) اسمنده بر اثری داها وارددر .

ابوالبقا محب الربیع ابوب کفوی :

کفه مفتیمی شریف موسی افندیڭ مخدوم فضائلمندی اولوب
نیابتله قدس شریف وسائر برلرده بولونقدن وکفده اوتوز سینه
اقامتدن سوکرا استانبوله عودت ایله مشدی . (۱۰۹۴) تاریخنده رحلت
ایده رک حضرت خالد تره شریفه سی اتصالنده دفن اولوندی . مؤلفاتی
ساده جه (ابوالبقا) اسمیله متعارف اولان عربی کلیات علوم ابی البقا
علی وفق الاله نامنده کی [۱] اثر فاضلانله فقهدن ترکی العباره (تحفه
الشاهان) اسمنده کی مجموعه دن وحاشیه وضعیه ، کتاب التبیان فی اعراب
القرآن ، الفقد الفرید رساله لرندن عبارتدر .

موسمی الیهک کلیاتی علم لغت وادبیاتله متوغل ذوات ایچون پک
قیمتلی براردر . اشبو آثاردن کلیات ایله تحفه مطبوعدر .

سلیم کرای سلطان [۲] بیاس سبزه مراد دلاله . **دک آلم فانی**

سلاطین جنکیزیه دندر . سلطان سلیم ثالث دورنده استانبوله کلوب
اقامت ایتمشدی . طبیعت شاعرانه سی اقتضاسینجه ظرفای شهر دن بعضیلر یله
اختلاط اوزره ایکن بهادر کرای معینه قائم ایاق پایه سیله تعیین قیلنمش
وبعد المصالحه در سهاده عودتله کافی السابق خانه سنده مقیم اولمشدر .
جودت تاریخنده محرر اولدیغنه کوره بعده ویزه ده کندینه تخصیص
قیلنان چفتلککنده اقامت ایتمک اوزره ، (۱۲۲۹) ربیع الاولنده او طرفه
کونده ریتمشدی . (فطین) ک روایتنه کوره اواخر عمرنده سلوری

[۱] مختصر کلیات ابوالبقا اسمیله تلخیص ایدیلن یازمه برنسخه سی مناسیر
کتابخانه سنده موجوددر .

[۲] حلیم کرایه دائر معلومات (مجموعه معلم) دن آلمشدر .

قضایه کائن چنانچه هجرت ایتمشد در . (۱۲۳۹) ده وفات ایتمکه
اوراده واقع فرهاد پاشا جامی قبرستانده دفن اولنمشد در . مومی الیهک
مرتب دیوانچمندن باشقه سلاطین جنکیزیه به دائر (کابن خانان) نامنده
براری وارد که مشهور سروری بتدی نهال کلبن خانان ریعهده . مصراعیه
تاریخ اتمامی کوستره شد در .

حلیم کرای سلطان، محصول طبع ظریفی اولان دلنشین سوزلریله
عثمانلی شعراستک نظر تقدیر و احترامی جاب ایتمشد در . مشاعر الیهک
بعض اشعاری :

مرهم بهبود وصلکه طبیم قیل دوا
مبتلای در دهجران اولدیغم بیلزم میسین
بیگانه چیقدی حیف بنم یار صاندیغم
سرمایه خسار اولدی کار صاندیغم

مصراعلری :

الهی سوه رسهک بنی سویلتمه غم وار
مدارا ایتک لازم ایش اغیاره بیلمزدم
مقرز آغدر شمدی کلستان کوردیکک یلر

عبدالغفار بن حسن قریمی :

فضلا ومؤرخیندن برذاآندر . تاریخدن « عمده الاخبار » اسمنده
براری ؛ علم حدیثدن « حدیث اربعین » شرحی ؛ فقهدن ، مسائل فقهیه
حاوی بر مجموعهی وارد در . عمده الاخبار « ۳۲۹ » صحیفه اولوب مؤلفک
خطیه محرر برنسه خسی « یره باطان » ده اسعد افندی کتبخانه سنده

موجود در. تاریخ تألیف « ۱۱۵۷ » در. قریم خانلرینک احوالندن دخی
بحث ایدر.

رحمی مصطفی افندی [وقعه نویس]

شعرا ومؤرخین عثمانیه دن اولوب اساساً قریمک « باغچه سرای »
قصبه سندن در. تذکره رامزده آقکرمانی اولدینی محرردر. بعض
مأموریتلر دن صوکر « ۱۱۶۰ » تاریخنده طرف دولت علیه دن نامه
هایون ایله ایران سفیری تمین اولنان کریدلی حاجی احمد پاشا معینده
ایرانه کیدوب کلدیکی ایچون وقایع رسمیه عائد مشهوداتی علاوه
ایده رک مکمل بر « سفارتنامه ایران » قلمه آلمشدر. مرتب دیوانچه سی ده
وارد در. هرایکی سی ده غیر مطبوع در. اشعارنده حکیمانه بیتلر موجود در.
« ۱۱۶۴ » تاریخنده مطعوناً وفات ایله دی. ادرنه قیوسی خارجنده
مدفوندر.

اشعارندن :

شب محو اولوب همیشه نجوم سحر طوغار

انجام انهمزآمده مهر ظفر طوغار

آبستن صفا و کدردر لیل هپ

کون طوغمده دن مشیمه شبدن نه لرطوغار

کفری محمد افندی :

علوم عربیه و قوف نامی اولان فضلادندر. مدینه منوره ملاسی

اولوب « ۱۱۶۸ » ده قدس شریف قاضیمی ایکن وفات ایتشدر.

مؤلفاتی :

حدائق الاخيار فى حقايق الاخبار . شرح بناء ، شرح أمثله ،
 حاشیه میرزا جان من الاداب ، اثبات واجب ، حاشیه لارى فى الحکمة .
 العتيقه ، حاشیه على الحـمينيه ، حاشیه على جلال من العقائد ، حاشیه
 على الحیالی من العقائد ، حاشیه على شرح العصام وسائرہ در .

سليم بابا :

قریمى الاصل اولوب درسعادته اكمال تحصیلدن صوگرا مسلك قضایه
 سالک اولدی . بوسنه نیابتنده ایکن ترك مسلك ایلدوب اول شیخ محمد
 افندی نامنده برذاندن بعده مشایخ قادریه دن کریدلی شیخ حسین افندی دن
 اخذ فیض ایله دی . رحلتی (۱۱۷۰) کسور تاریخلرنده وقبر عالیلری
 (کوپرلی) ده در . بعض الهمیاتی ده حاوی اولان (برهان العارفين)
 اسمنده کی مشور و غیر مشور آثار عارفانه لری واردرکه جمله سی غیر
 مطبوعدر .

ابیات متصوفانه لرندن :

آلدى عقلن جمله وارین بوسلیم دیوانه نك
 وارلغم جمله آنکدر ، بن آنک برهانی یم
 کیتدی کثرت اولدی وحدت جمله عالم سرتسر
 محو اولوب صورتله اسما جانہ ایردم بن بوکون

آفکرمانی محمد افندی :

زمره قضاندن اولوب علوم آلیه وعالیه انتساب تامی وار ایدی .
 مکرمه قاضیسی ایکن (۱۱۷۴) ده وفات ایله دی . آثارندن ازمیر
 نیابتنده ایکن برطاقم علاوله یارباق (اکلیل التراجم) اسمنی ویردیکی

حکمت و فلسفه‌دن قاضی میر ، هدایه ترجمه‌سی ، اداب و مناظره‌دن .
(حسینیه) شرحی ایله (حدیث اربعین) و (اراده جزئیة رساله‌سی)
مطبوعدر .

شرح حلیۃ النبی ، بسمله شرحی ، موضوعات العلوم رساله‌سی ،
تفسیر بیضاوی و بخاری شریفه اولان حاشیه‌لری ، شرح الحمد الی اجمعین ،
فوائد المسواک ، ادعیۃ مأثورہ ، فرق ضالہ رساله‌لری غیر مطبوعدر .

نزهت محمد افندی :

متأخرین ادبای عثمانیہ‌دن برذات اولوب اصلاً تاتار ، مولداً
سیواسلیدر . مطبوعات مدیریتی وسائرہ کی برخیلی أمور مهمہ بولنہرق
وشعورینہ او آرافدہ خلل کلہرک (۱۳۰۴) ده سواسده وفات ایتدی .
قواعد ادیبہدن باحث اولان (مغنی الکتاب) آثار ادیبانہ سنک
مشہور لرلندندر . نزهۃ المنشآت ، معدل الاملا و مکمل الانشا نامندہ دیکراییکی
اثر منشیانہ لری اولدیفی کی اساسی تاریخہ مستند ملی بروقعہ بی‌مصور
(کیرلی چیقی) نامندہ اخلاقہ متعلق برأثری دہا واردرکہ جملہ‌سی
مطبوعدر . لطائف المحاضرات اسمندہ علم محاضراتدن غیر مطبوع
برأثری ده واردر . أفاخم علمای اسلامیہدن ہندی (رحمۃ اللہ) مرحومک
(اظہار الحق) اسمندہ کی اثر دینیلرینک جلد اولئی ده ترجمہ ونشرہ
موفق اولمشدرکہ جداً شایان مطالعہدر .

عبدالستار افندی قریبی :

علم فقہ متخصص لرندن برفاضل اولوب مدت مدیدہ درسعات مکاتب
عالیہ سندہ فقہ تدریس ایلہ دی . (۱۳۰۴) تاریخندہ ایفای حج شریفی
متعاقب « طائف » ده وفات ایتدی .

مؤلفات مطبوعه‌سی :

شرح قواعد مجله ، مدخل فقه ، تشریح القواعد کلیه در .

بوزباشی عثمانه نوری بك :

محررین عثمانیه وعسکریده دن برذات اولوب مولدا استانبوللی ایسه ده .
باباسی قریملیدر . مکتب حربیه ده معلم ایکن حیفاکه بك کنج دینه جك
برسنده «۱۳۲۷» تاریخنده درسعادته وفات ایله دی . ادرنه قپوخارجنده .
عائله‌سی قبرستانه دفن ایدیلدی .

آلمان وفرانسز لسانلرینه واقف وباحصوص آلمانجه ده کی وقوفی
شایان تقدیر ایدی . آثاری :

۱ — عبدالحمیدك حیات سیاسیة وخصوصیه‌سی : بو اثر ایکی جلددن
عبارت اولوب بر بوجوق جلدینی نشره موفق اولدندن سوکرا کندیبی
وفات ایتدی . بعده ینه کندی کبی کنج و ذکی ولسان شناس احمد رفیق
بك طرفندن اكمالنه همت اولنه رق بوجهتله هم تاریخ عثمانینك کیزلی
وقاراناق صحیفه لرینك انکشافنه همت ، همده آرقداشلق نامنه ایفای خدمت .
ایدلش اولدی .

۲ — یکی پیاده تعلیمنامه سنك ایضاحی

۳ — بولوك محاربه‌سی

۴ — قره دکز وبوغازلر مسئله‌سی

بونلردن بشقه عسکرلکه متعلق غیرمطبوع آثاری ده واردر .

خطا صواب جدولی

صواب	خطا	صحیفہ	سطر
منکوب	مسکوب	۱۵	۱۸
آلتونلری	آلتوننبرلی	۶	۳۱
علی	عالی	۱۴	۳۱
علی	عالی	۱۶	۳۱
شیخ	•	۱۸	۳۱
قازان	قازافہ	۱۶	۳۳
اولق	اولمامق	۱۷	۳۳
تبعہ سی	تبعہ سی	۲۰	۳۳
اوشادہ محمد کرایک معیتی	اولندی	۲۱	۳۳
طرفندن قتل اولندی			
کفہ	سفہ	۱۰	۳۵
سلطان	سلطان	۲۵	۳۸
ایجابی	ایجابی	۲۵	۳۹
تخنہ	تخنہ	۳	۵۳
کرای	کسری	۱۶	۵۴
علینہ	علینہ	۵۱	۵۴
بغدان	بغداد	۱۳	۶۲

بغدا نه	بغدا نه	۱۵	
سردار	سردان	۱۱	۶۳
وزرا	وزیرا	۲۲	۶۳
افندی	افندی به	۲۴	۶۳
مدرس	مدس	۲۳	۶۵
چرخ	چرخ	۸	۶۵
باغلامشر	باغلامسر	۲	۶۶
ناوك	نارك	۴	۶۶
ایتمش ایتدی	ایتدی	۲۲	۷۰
خانزاده م	خانزده م	۱۶	۷۷
علیای	علیایی	۲	۷۹
منتحتم	مستحتم	۳	۷۹
بلیغ	بلیع	۶	۷۹
محمد کرای	کرای	۲	۸۱
خان ،	»	۵	۸۴
اینجیندیکندن	اینجیدیفندن	۱۹	۹۱
خان	»	۲۱	۹۷
نخبره	نمیره	۱	۹۸
یغما	تغما	۷	۱۰۲
فرنك	مرنك	۲۰	۱۰۳
اولدیفنی	اولدینی	۱۸	۱۰۵
اوچبوز قادار	اوچبوز بیک قادار	۱۴	۱۰۸

ایتمه یوب	ایتمه یوب	۶	۱۱۰-
رفاقتنه	رفاقتنه	۷	۱۱۰
ایله	ایله	۲۵	۱۱۰
ابتدی	ایتدیله	۲۷	۱۱۳
ویج	ویج	۱	۱۲۱
واردیردیله	واردیلر	۲۰	۱۲۴
اولدیغندن	ولدیفندن	۱۰	۱۲۵
یکیکچریله	یکیکچلر	۱۵	۱۲۸
حاکمینی	حاکمتین	۲۳	۱۲۸
دشمنلری	دشنلری	۲۳	۱۲۸
حدودینی	حدودینی	۲۳	۱۲۸
قمانکه	ممانکه	۲۰	۱۳۱
قمانچه	قمانچه	۲۲	۱۳۱
ناسزا	ناسزا	۱۲	۱۳۲
ایله دشمنی برچوق	ایله برچوق	۳	۱۳۳
یالی	بالی	۴	۱۳۳
روم ایلی	روم	۸	۱۳۹
طبعمندن	طلبندن	۱۹	۱۴۰
قدیم	قریم	۱۷	۱۴۲
قدیم	قریم	۱۱	۱۴۳
ناریه	ناربه	۶	۱۵۰
صغیر	صعر	۱۸	۱۵۵

برآز	ار	۲۶	۱۵۵
کنجگر	کیمگر	۲	۱۵۸
شخص	شخص	۱۲	۱۵۹
صو کرا	صو کرا ده	۱۵	۱۶۰
هو اداری	هو اداری	۱۵	۱۶۴
یاد اشترینک	یاد اشترینک	۲۲	۱۶۶
صبا	صایز	۱۷	۱۶۷
نفس	نفس	۱۲	۱۷۵
ع . ح	ع . ح	۱۶	۱۷۶
دسائینا	دسائینه	۲۱	۱۷۶

افاده طابع

سنة لردن برى محافل سياسيه نك يكانه مشغله-ى اولان
ماكدونيا مسئله سنة - عناصر مختلفه نك - احه مقصد كونا كوفى
اولوق حيثته - عادتا بر معماى غير قابل الحل نظريه باقلمقدمه
ايدى .

بو مشكله سياسيه سر نماى ظهور اولان وقوعات مؤله
وفجائع مؤثره سيله آفاق علميه بر فجر آتئين تشكيل
ايلديسهده له الحمد والمثنه شب مظلم استبدادى ختامه ايردير مشدرا
صباح الخير سعادت عثمانيه نك بر فجر صادق اولان بو
وقوعاتك نه قدر شايان مطالبه و تدقيق اولدينى آزاده كلفه
بيادر .

شو قدر واركه بونك حق تعريف وتصويرى و علل و
اسبابنك تشریح وتوضیحى مقتدر بر قلمك وظيفه سيدر .
هيچ شبهه يوقدر كه بو باده بك جوق اثر لر تحرير اولنه جقدره
فقط بر عسكر . باخصوص او حواليدنه بالفعل ايفاي وظيفه
ايلمش بر ارکان حرب طرفندن يازلمش اولان بر اثر البته بر
مورخك بلا مشاهده يازمجنى بر تاريخچه يه مرجع حدر .

ایشته جریان وقوعات اشنا سنده قره فریه و کسندیره منطقه۔
 لری قوماندانقلرنده بولنش اولان ارکان حربیه قائم مقاملرندن
 ومقتدرین امرای عسکریده دن احمد رفیق بکک ضبط وتحریرینه
 خامه ران همت اولدقلری بو (انقلاب عظیم) نام اثر بهترینلری،
 ولایات ثلثه نك دور استبداده کی احوال و وضعیاتندن واجنبیلرک
 صورت مداخلاتندن وجهه مزى مدیون شکران ایدن و پک
 عظیم بر حزم و احتیاط و پک مهم بر تدبیر و اقتدار ایله بو
 ما کدونیا مسئله سنی حل وفصل ایدرک ملکمزى هائله انقراضدن
 قورتاران عثمانلی ترقی و اتحاد جمعیت محترمه سنک خدمات و
 اجراءات فداکارانه لرندن باحث اولمى حسیله یالکاز معاصر۔
 لریمزک دکل مستقبلده کله جک بالجله وطنداشلریمزک دخی کمال
 تهالک ایله اوقویه جنی بر حریتنامه مزدر۔ بناء علیه اوته دنبری
 کتبخانه ملیمزه عاجزانه ایفا ایلدیکم سلسله خدماته بر مبدأ
 نوین اولق اوزره بوکره بواتر معتبری طبع ونشر ایله بالعموم
 اخوان وطنمزه تقدیم واتحاف ایلم۔

کیر قور فائق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ماضیہ بر نظر

(ولایات ثلاثہ)

آئی یوز کسور سنہاک بردولت معظمہ بی بر محو محققدن
قورناران جناب عادل مطلق ورب الفلق حضرتلرینک بونعمت
جلیلہ سبحانیہ سنی تحدیثاً اولاد ذات اجل واعلاسنہ کمال خلوص
بال ایلہ حمد و ثنا و ثانیاً بولطف جلیل جناب خالق کائناتہ
امداد روحانیت سنیہ حضرت رسالتپناہیلرلہ نائل اولدیغمزہ
اصلاً شہہ اولمیان رسول اکرم و نبی محترم صلی اللہ تعالی
علیہ وسلم افندمز حضرتلرینہ تقدیم اتم تحایا و آل و اصحاب
کرامی رضوان اللہ تعالی علیہم اجمعین حضراتی حقلرندہ ترضیہ
لازمہ بی ایفا و پادشاهز و باش قوماندانمز اولان ذات حضرت
خلافتپناہینک بعدمادولت علیہ عثمانیہ نک اعلاى شان و شوکتہ
موفقیت شاهانہ لرینہ عن صمیم دعا ایدرک مظهریتلہ مباہی
اولدیغمز نعمت جلیلہ حریتک ماہیت و قیمتنی کایلیق تقدیر
ایدہ بیلیمک ایچون ماضیہ مجملہ بر عطف نظر ایدہ لم دہ تلافی

ماقات وتأمين ترقیات ایچون آکا کوره کمال جدیدله جالیشهلم:
فی ۲۵ جادا آخره سنه ۱۳۲۶ و فی ۱۱ تموز سنه ۱۳۲۴
تاریخنه کلنجیه قدر وطن و ملت کله لرینی کیمسه آغزینیه
آلهمز و اداره سابقه مستبده ارکاننه قارشی کیمسه بر حقی
سوز سویلیه مز، حق مشروعنی ایستیه مزدی .

اکثر اراضینک فوق الماده قابلیت انباتیه سی و میاه جاریه-
سیله اورمانلرینک مبدولیت و کثرتی نفطه نظرندن اوستی
خزینیه؛ و معدنمز بر قاریش یری یوق دینه جک درجه ده ثروت
معادن اعتباریلده آلتی دینه اطلاقه جدأ شایان و ذکا، حیث
وقهرمانلق کبی صفات کزیده بشریه ایله هربری بر بشقه یولده
متحلی عناصر و اقوام متعدده ایله مسکون اولمی جهتیه حقیقه
ذکا و قهرمانلق مشهری دینلمکه جسبان اولان وطنمزده آلتی
یوز بو قدر سنه دن بری فرمانفرما اولان دولت عثمانیه بر قاج
دفعه تهلمکه اقراضه دوشوب هم خدایسندانه ایله قورتولمش
فقط زمان عبدالعزیز خانیدن باشلا یوب شوگونلره قدر دوام
ایدن اسرافات، سوء استعمالات یوزندن ینه کوندن کونه تدنی
ایتمش، بودجه سی بوزولمش، خالكباك و طنك نه خزینه انباتیه-
سندن، نه ده دینه طبیعیه سندن بحق استفاده ایدلش و شو حال

ایله ینه بر تهلیکه انقراض قوه قرینه به کلمش ایدی .

ملتك عقلی ایرر، الی قلم طوتاره سوزی قلمه کلیر طاققری
برر برز نفی و تغریب، طرد و تبعید ایدلمش والحاصل ملتك
کوزنجی، ذهننی آچماق ایچون هر زمان اکسیک اولمیان برقاچ
دنئ مقبل طرفندن اولانجه اقتدار ایله چالیشلمش، نیجه دکرلی
آدملرک تشبثات و طنپروورانلری عقیم براقلمش، نیجه مظالم
ایقاع ایدلمش اولدیغی حالد ینه وطن و ملت اوغرند فدا
جانی جانه منت بیان عزم جدی اصحابی تنویر افکارمن،
تهذیب اخلاقمن ایچون انافس آثار ادبیه دن اوله رق تیاترو،
حکایه کبی عبرت آمیز اثرلر و تاریخلر یازوب نیجه بیک مشکلات
ایله طبع ایتدیرمکدن، آوروپایه فرار ایله غزته لر نشرایلمکدن
کری طورمدیلر .

خلاصه ملتك کوزینه، آلتده ازلدکلری بار ثقیل
استبدادی صراحت لازمه سیله کوستروب ذهننه، فکر حریت و
ترقی بی یراشدیرمک غیرت حمیت پرورانه سیله نفی و تبعید
اولتمکدن، زندانلرده توقیف ایدلمکدن حذر ایتمدیلر !

بو فدائیلرک پیشوالری نامنی ازهر جهت لسان تجیل ایله
یاد ایتمکه مجبور اولدیغمنز ادیب اعظم، داهمی مفتخمر مرحوم

نامق کمال بك ايله اخوان حربيتورانيدير .

بوكون دولت عليه عثمانیه بي احيا ايدن ثمره حربيت، ايشته
شو انقلاب عظيم بوكي اماظمك و على الخوص کمال بكك
اکمش اولديغي دانه فيضك محمول ميجليدير !

تاريخ عالمده اعظمدين هييج برينك ترجمه حالته تصادف
اولنيزكه اوائل ايام حيايه لري برچوق موانعه مصادف اولسون.
بونلردن هييج بري يوقدرکه زمانه قدر خلقجه مجهول اولان
برنور حقيقي ميدانه چيقارمق غيرتنده بولانسونده درلو درلو
سوء تفهمه ، اذا وجفـايه معروض قالمسون. بو عاداتا بر قانون
طبيعيدير ! هله بونلردن اکثري موانع بر ادا زانه بر غيرت
خداپسندانه ايله احراز موفقيت و اکتساب شرف و شهرت
ايتدکدن مسکوره او اخراجياتلرننده نيجه فجيئه لره دوچار
اولورلر . حتی بونلرک دوچار اولدقلري صدمات دهرک شدتي
اهميت ماديه و معنويه لريله مبسوطاً متناسبدير .

قيمت حقيقيه لري اعتباريله بو اعظم ديد يکمز ذوات کرامتک
بيوکلري ، نزد جليل الوهيتده اک مقبول قوللر اولان پيغمبران
عظام عليهم السلام حضراتيدرکه عالمده اشد بلايه مبتلا اولانلرده
ايشته او مبارک ، مقدس وجودلردر : « اشد البلاء على الانبياء » .

عبرت آل ای قاره ! بر نوظهور حمیت و معرفی خور
کورمه . خلق نه دیرسه دیسون سن آنی تحقیر ایتمه . چونکه
او بریوک آدمدر : استقبال آنی تصدیق ایدمچک ، تقدیر
ایدمچک ، تقدیس ایدمچک !

وقتیله کرویت ارضی ادعا و اثبات ایدن حکما حبس
ایدلدیلر ، نه جفالر چکدیلر ، فقط بوکون ارضک مستوی
اولدیغی درمیان ایدمچک جهلا ایله استهزا ایدیلور .

صده رجوع ایدلم : ایشته کمال بک ایله پیرومسلک حمیت و
حریتی اولان ذوات تعمیم فکر حریت و ترویج اصول
مشروطیت اوغرنده کی مساعی فداکارانه لرینه مبنی منفالرده ،
محبسلرده ، جانلره مخصوص رطوبتلی زندانلرده اسکانه
چالشلدیلر . فقط ینه ترك مسلك حمیت ایتدیلر . نه عالیمجانانه
ثبات ! نه مرده متانت !

ایشته تفصیلاتی جلدلر طولدیرر و جکرلر یاره لر بویله فدا .
کارانه همتلرله اذهان امته صاحیلان بو فیضلی دانه لر کیزی
کیزی بسلمکده و کوندن کونه آرتان استبداد ایله نیجه آتالر
آغلادینی ، نیجه یتیشه چک اولادلر محو ایدلدیکی ، نیجه خانمانلر
سوندیریلوب نیجه اولر قان دینی و دولت ، بو حالدن استفاده یه

بای حالِ شتابانِ اولان آوروپالیرله قارشى بك عاجزانه بر
مسلكِ سياسى اختيار ايتديكى حالده بو حالار او ذهنلردهكى
تخمملرك چوريمسنة دكل بالعكس فيايز ويرمك استعدادينى تعجیله
خدمت ايلمكده ایدی .

كلك آجدينى چيغره تبعیت ايدلى: احمد رضا بك آو-
روپايه صاووشدى: مشورت جريده فریده سنى نشره باشلادی.
درسعادته حساسیتی اخلال ایدیلان صاحب المیزان مراد بك
دخی آکا پرو اولدی: اوراده میزانی احیا ایتدی . مشورت
و شورای امت و میزان فته تهری درلو فداکارلرله ممالك
عثمانیه اداخل ایدلى !

مراد بك عودت ایتدی . فقط احمد رضا بکله رفقای
سأرهمی هیج بر شمیله اطماع ایدیلهمدیله ، ثبات ایدوب
ییللرجه قالدیلر . نه شایان تقدیر بر ثبات و متانت !

شاعر شهر ، صاحب کلمات مرحوم داماد محمود پاشا [۶] ايله

[۶] مرحوم مشارالیه تقریباً بش سنه اول پارسده ارتحال داربقا
ایمیش و ۲۰ اگستوس ۱۳۲۴ چهارشنبه کونی نخل مکرملری سرتاج
احرار صباح الدین بك افندی حضرتلری طرفندن بقیة عظامی درسعادته
کتیریلوب ایرتسی پنجشنبه کونی احتفالات لایقه ايله جوار حضرت
خالده مراسم تدفینیه سی اجرا اولمشدر .

(رحمة الله علیه رحمة واسعة)

انجمن نجیبیه سی ده ملت اوغربنه آوروپیه اختیار فرار ایتدیلر:
 قیامتله قویردیلر، لکن اوزمانلر بوندن ده بر ثمره حاصل
 اوله مدی، اوله مدی اما بو حاللر انظار دقتی آجدی: عثمانلی
 اصحاب اقتدار و حریتک بر قانون عادلانه ایله تأییس ایتمش
 اولدقلری «عثمانلی اتحاد و ترقی جمعیتی» بوسایه ده کیزلی کیزلی
 تشکثیر افراده باشلادی.

پادشاه ایله ملت آره سنه کیرن خونه ظالمیه آره دن قالدیر.
 حق، پادشاه ایله ملتی آکلاندیرمق وایشته بو کونکی محبت و
 امنیت متقابلیه میدانه چیقارمق ایچون بوندن اون ایکی،
 اون اوچ سنه اول بر آرناموسم استعجال کوسترلدی. در حال
 قرمزی فسللی جانوارلر بر ایپ اوجی یقالادیلر. بو کونکی
 موفقیتک اوزمانلر استحصاله چالیشلمق مقرر ایکن سرعسکر
 یاورلرندن قائم مقام شفیق و در سعادت مکتب حربیه سی فرانسه
 معاملریدن بیکباشی احمد و باب سرعسکری انشأت دائره سی
 بمیزلرندن نادر الوجود حفظی بکیرکی، جمعیتک بر چوق ارکان
 مهمه سی اله ایدیلرک ایش بوزمان مقدره قدر تأخر ایتدی.
 شو اسملرینی ذکر ایتدیکم اوچ ذات مالقدر - محتاج ایضاح
 اولمیدی اوزره - حیت کی بر بیوک جنایتلرندن! طولای

بالطبع طرد ایدلدیلر، نفی ایدلدیلر، حبس ایدلدیلر. شفیق و احمد بکلی بیک بلا ایله منفالزندن قاچدیلر؛ خواه و ناخواه رتبه‌لری اعاده و کندیلرینه برر مأموریت توجیه اولندی. فقط او ملکخصات حفظی بکک اون ایکی سنه در طولدیرمدینی چله قالمدی! بر درلو قایرله‌مدی. او حمیت حقیقه لک‌سندن بر درلو قورتوله‌مامش ایدی!

بالخاصه در سعادتمند مشورت جریده فریده‌سنی مشتاقان نعمت حربته توزیع و اعمیم خصوصنده حبتکارانه بک چوق فداکارانی سبق ایدن بو متقی، بوغور، بو مقتدر فدائینک تجیله نامنی کندبجه وظیفه حیتدن عدایلرم.

آرتق بو صرهمده بر آوروپایه فرار موداسیدر چیقدی: صهریت، اولادیت، عبودیت کبی وسائط منسویتدن بری ایله تامین تفیض ایدمیان بر طاقم دکر سزلر و یا حقیقی مفدورلر آوروپایه کیدوب وعدلر آله‌رق عودت ایتدیلر؛ هربری برر صورتله قایرلدیلر، تلطیف اولندیلر. کندی حالنده قالان اصحاب قتدار و ناموسه ینه برشی یوق!

الحاصل امنیت عمومیه منسلب اولدی؛ هرکس باشنک چاره‌سنه دوشدی، ارمنی وطنداشلمزده بر خیال محال اوله‌رق

اناطولی ولایات ستمسندن برارمنستان حکومتی تشکیلی عزمینه
دوشدیلر :

استانبولده ، واندہ ، موشده ، سیواسده حاصلی ملکک
هرطرفنده مکرراً ارمنی اختلاللری وقوعه کلدی : اہمیتلیجه
قانلر دوکولدی !

عناصر عثمانیہ مزک غایت چالش-قان برعصر مهمی اولان
ارمنی وطنداشارمزدن بر چوغنی یا بویله اختلال اوغریبنہ
فدای نفس ایتمک ویاخود ترک وطنه مجبور اولمق صورنیله
قائب ایتدک .

بوندن نفوس عثمانیہ وواردات دولته پک چوق نقیصہ
کلدی .

کریدده یونان اشقیاسی طرفندن ایکی اوچ آیلق معصومین
اسلامیہ وارانجهیه قدر آنالرینک کوزی اوکندہ فجیع بر
صورتمده قتل واتفاف ایدلدی . حاملہ قادینلرک قارنلری یارلدی ،
ایچندہ کی یاوروجقلر آلتوب پارچه پارچه ایدلدی !

خلاصہ : خاطرہ کلدک فضاحتلر یاپلدی ، قوجہ جزیره
آل قانلرہ بویاندی !

یارب! اشرف مخلوق اولان انسانلر قدر جانوار مخلوقده

وارمیدر ۱۹ بوفجیه لری یایمغه دکل ؛ کورمکه . حتی یازمغه ،
 او قومغه انسان تحمل ایدمهزکن بونلر یاپلیدی ده قوجه بر
 (ملت مسلحه عثمانیه) قوتیله دولتجه بوکا قارشى مؤثر صورتده
 بر شی یاپیله مقسزین او آق دکزك مفتاح قیمتدارى اولان ،
 تا ازلدن عثمانلی قانیله مخمر بولنان قوجه کرید قولایجه الدن
 کیتدی . فقط ان شالله بوندن صکره ینه بزمدر .

بر هندستان مستملکسى قدر مهم اولان یمن قطعه سی
 دخی نیجه جانلر بدکدن صکره اوده کیتمک اوزره بولنیور
 ایدی .

نهایت صره روم ایلی یه کلدی : مظالم جاریه بهانه ایدیله رک
 کویا اصلاحات ایچون آوروپالیلر مناستر ، قوصوه و سلانیک
 ولایات نلته سندن ایشه باشلادیلر . آوروپالی یه یاردیجی چوق !
 نجیب ملت مزى پادشاهمهزه خائن طایمق صورتیله ذات شاهانه نك
 اطرافى آلوب منفعت شخصیه لرینی کویا تأمین ! و ملتک بر
 غلبانی حالده ، خلق صویه رق مختلف بائقهره ادخار ایتدکلى
 تروت جسیمه دن استفاده ایله دنیانك هانکی بر معموره سنده
 اولورسه اولسون ینه بر صفای دائمی ایچنده یشایه بیلمک
 مقصد اساسینی ترصین ایچون هربری بر ویا بر قاج سفارتک

حمایه خفیه سینه کیرمش اولان خونه ملعونه دولتک کافه سی
 آوروپا نفوذینک اجرای تاثیرینه خادم اولدینی کبی بالخاصه
 دولت علیه عثمانیه نك حین مقاسمه سنده بو مبنای مقدسك
 انقاضندن کندینه بر غرب حکومتی تأسیس ایتک خیال خام
 دناستکارانه سنده بولان عرب عزت [۹] او حکومت متصوره
 ایچون کندیسینه لازم اولان یمن، حجاز قطعه لرینک سوریه یه
 ربطی مقصدیله کویا حرمین شریفینه بر خدمت مقدسه اولمق اوزره
 انشاسنه اوک آتاق اولدینی مؤسسات مبروره خلافتپناهیدن
 حجاز شمندوفر خطی وسیله سیله عالم اسلامیتی صومیش و بو
 گذرگاه قدسی به هپ کندی عونته خونه سی مأمور ایتمش ،
 خطك ختامی ده قوه قریبه یه ککش اولدیغندن تعجیل مقاسمه یی
 آوروپا لیلر درجه سنده آرزو ایتدیکی جهتله بوبله ذی نفوذ

[۹] بو حریفی عرب ، کرد اقوام نجیبیه سندن هیچ بری دائرة
 قومیتلرینه قبول ایتبورلر . فقط عرب عزت بوکا مادنا لقب اولمش
 بولندیغندن بو قید ، ضروریدر . مع مافیه بر فردك خیانت شخصیه سی
 منسوب اولدینی قوم افرادینه دکل حتی افراد عائله سینه بیله شامل
 اولمیه جفندن و هر فرد دنیا ده ، آخرته دایما یالکز کندی فعل و
 عملندن مسئول اوله جفندن بو قیدك عرب قوم نجیبی ایچون اصلا
 شین اولیه جنی درکاردر .

ودولتک هرايشنه، هر دائره سنه پاره قى سوقش، شيطانه طاش
چيقاران بو حريف دنا نژديف کي برطاقم مانوئلر الله ايکن
آوروپالى ايجون دولته بلاتهدیل قبول ايتديرلميه جک نه تکليف
اوله بيليردى !

آوروپاليلر اول باول ولايات ثلثه نك معاملات ماليه سييله
ژاندارمه سنك تذييقنه تشمير ساق اهتمام ايتديلر: همتلري وار
اولسون؛ چونكه حريت مليه مزى استرداده بشديجه سبب
بونلر اولديلر .

فقط خير ايله دكل: البته دشمن دشمنه ياسين اوقومز يا!
علناً اسباب محومزى احضار اتمك صورتيله سبب اولديلر!
انكلېزلر، آوسترياليلر، روسلر، فرانسزلر، ايتاليانلر بو
ولايتلرک اصلاحي درعهده ايدرك سيويل مأمور، امور ماليه
مأمورى، ژاندارمه تذييق ضابطى ناملريله درلو درلو مأمورلر
تممين وبونلره بانقه تأميناتيله يك مستوفى معاشه تخصييص
ايدلدى. عموم ژاندارمه تذييقاته متوفى ايتاليالى ده جورجيس
باشا و بونك وفاتندن صكره ينه ايتاليالى قونت دوروبيلان
باشا مأمور اولدى .

بو ژاندارمه تذييقى ايجون سيروز حواليسى فرانسزلره ،

درامه حوالیسی انکلیزله ، قوصوه حوالیسی آوستریالیرله ،
مناسیر حوالیسی ایتالیانلرله و سلاویک حوالیسی ده روسلرله
حواله ایدلدی ؛ گویا تنسیقات بایلدی !

ژاندارمه صنفی انکلیزک زادکادن دهانازک برحاله کتیرلدی .
ممکنتمزک - یالکنز محتاج تربیه و اصلاح اولان واحوال محلیه بی ،
اهالی بی وعلی الخصوص مکمل خریطه و یوللرله مالک اولمیدنمیز
ایچون قلاغوزسز اوله رق باتقاسنی بولوبده شاسیرمه دن بر
کوبدن برکویه کیتمک همان ممکن اوله میان اراضیمزک باتقارینی
بیان - اسکی بهادر ژاندارمه لرینک قسم اعظمی دفع ایتدیلر .
هیئت مجموعه سی بر مکتب اعدادی شاگردانی حالنده بر طاقم
کنج وبر عسکره لازم اولان . هابت شخصییه دن عاری واحوال و
اراضی محلیه یه غیر واقف چولوق چوجوق مقوله سی شیردن
بر صنف تشکیل ایتدیلر ؛ بونلری ژاندارمه مکتبلرنده اوقوتدیلر .
گویا ژاندارمه لوق وظیفه سی اوکرتدیلر . مکمل ایتالیا چوخه -
لرندن اولچو و پرووا ایله البسه و مکمل چیزمه لر کیدردیلر ؛
یاموقلرله صاریدیلر رافلرله قویدیلر !

ژاندارمه بویله ؛ جفاکش عسکر چیللاق !

اهالیدن صورت رسمیه ده دهشتلی و مجبوری اعانه لرطو پلانیدی :

ایجاب ایدن کویلرده ژاندارمه لره مخصوص مکمل کارگیر قره .
غولخانه لر بایدیرلدی ؛ مکمل تفریش اولندی . بر صورتده که :
بر ژاندارمه چاوشنک او طه سی قائم مقام ویا میر آلا ی رتبه سنده
بولان امرای عسکر یه نك مبانی عسکر یه نامیله صیغندقلری
خرابه لردن دها منتظم ، دها مکلف !

ژاندارمه صنفی صنوف عسکر یه دن بر صنف مخصوص
مثابه سنده اولدینی وحسب التنسیق اکثر ضابطانی دخی ارکان
حریبه ونظامیه ضابطانندن منتخب بولندینی واکثر ژاندارمه
افراد ی دخی قرعه افرادندن آلدینی حالد یه عسکرله
ژاندارمه بیننه تفاق قویق ، بوا یکی صنف سلاح آرقداش لرینی
بر بردن تنفیر وتبرید ایتک الحون بواجبی تنسیق ضابطا لرینک
صرف ایستکاری مهمات فوق العاده قابل شانکار دکلدر ! فقط
شکرکه اخوة عسکر یه مز ی ایستکاری درجه ده بوزمه مدیلر .

ژاندارمه نك معاملات منتظم ! ولایات ننه نك هیج بر نقطه
سنده آسایش قلامش ، قان کوودینی کوتوریور ؛ جنایتک ،
شقاوتک انواعی اولوب خوریور ؛ یه ژاندارمه لر قره غوللرینک
منطقه سی داخنده کی کویلر علی الاصول منتظمأ ودورأ اوغرا .

دقلری زمان قوجه باشی دنیلان قریه مختارینک اقامتگاهنده
ویا کوی قهوه‌خانه‌سنده دیوارده آصیلی اولان مهری زاندار-
مه‌نک هیچ بروقوعات اولمدیغنه دائر اولان مطبوع ورقه‌لرینه
باصیله‌جق ! اما اوکاغد مهرلنیرکن اشقیا طرفندن هنوز تلف
ایدلمش بروجود قضا مأمورین عدلیه و هیئت کشفیه‌سنگ ورو-
دینه انتظاراً میدانده یاتیور . ضرر یوق ! شاید دها وقوعات
خبر ویرلمدیسه زاندارمه آنی اخبار ایدر، وظیفه‌سیدر . فقط
ینه زاندارمه‌جه وقوعات یوق ! کویا بو وقوعات دکلش ده بشقه
بر شیمش !

مقدس وطن خون ناحق مظلوم ایله تلویث ایدلمش ؛
فقط زاندارمه‌نک قیود و معاملاتی تلویث ایدلمیه‌جک ؛ آوروپالیر
مکمل زاندارمه تنسیقاتی یابدق - دیه‌جکلر !

بو تنسیقات ایله برابر جهت عسکریده‌دنده محافظه‌آسایش
ضمننده ولایات ثلثه برطاقم مناطق عمومیه و خصوصیه نفریق
وهربرینه آریجه قوماندانلر تعیین اولندی: قوصوه، سلانیک،
مناستر ولایتلرینک هربری بر منطقه عمومیه و سیروز حوالیمی
ایله حدود یونانیه آیری برر منطقه وهر بر قضا و نادراً ایکی
قضا دائرهمی بر منطقه خصوصیه اعتبار ایدلدی . روم ایلی

ولایات شاهانه سی مفتش عمومیهی عنوانیله ده حسین حلمی پاشا
 حضرتلری: [۰] تعیین بیورلدی. مناطق خصوصیه قوماندانلری
 تعقیب اشقیاء نقطه نظرندن مناطق عمومیه قوماندانلریله و سائر
 خصوصیات عسکریه ایچون اک یقین بولندقلری فرقه قوماندانلری -
 نقلقلریله و عسکرک اداره سیچون علی الا کثر مشیریت و کاتلریله
 مخبره ایدرلر .

تاغرافلر قارناوال قونفوتیلری کبی انسانک اوستنه
 دسته لرله چوللانیر . تعمیملر ، استیذانلر ، امرلر ظرفلر
 طولوسی کلیر کیدردی : فقط بونلرک کافه سی آقندی به کورک
 چکیش ایدی !

اردونک قومانداسنه مأمور اولان مشیر وکیلی سلانیکده
 اوطورر ؛ آریجه ارکان حربیه سی و اداره هیئت ی وار .
 ارکان حربیه و لوازم دائره لرینی شامل اولان اصل اردو
 مرکز ی مناسترده ؛ بوراده ده بر مشیر وکیلی اوطورر . . .
 قارمه قاریشیق بر ایش والسلام !

[۰] کمال بک مرحومک شاگردی اولدیفنه حقیقه کمالی شاهد
 اولان مشارالیه خارق العاده برذکا و اقتداره مالک برادیب صاحبکمال ،
 غوامض اداره به واقف و صوک درجه لرده غیور و فعال و طلاقت و
 حلاوت افاده لرینه طویل مز منصف بر وزیر بی مثالدر .

هله شمدي اردو مرکزی سنه حایه حزبرانی اواخرنده
کاملآ مناسرتدن سالنیکه نقل ایدیلرک بو قاریشقای برطرف
ایدلدکن بشقه اوراق رسمیه جه بای حال یوزده التمشدن
فضله زوانددنه قورتولندی . معاملاتک کسب ایدم جکی
سرعت وانتظامده جابا !

یوقاریده ذکر ایتدیکمز آوروپالی مأمورلردن ژاندارمه
تنسیق مأمورلری اولان ضابطانک کویا وظیفه سی ژاندارمه
تنسیقاتی اجرا و برهوجب تنسیقات ایفای وظیفه ایدیلوب
ایدلدیکنی تحقیق ایچون علی الدوام دائره مأموریتلری داخلنده کی
مواقعی دور و تفتیشه اعتنا ایتک و حان بوکه اداره مصاحضه
عمومه بیلدیرلماش بروظیفه مهمه لری ده بودور و تفتیش اثنا
سنده مأمورین ملکیه وعسکریه وعدلیه طرفلرندن اهل قریه
— بتخصیص خرسیتیانلره — بر ظلم ایدیلوب ایدلدیکنی تدقیق
ایله بویله برشیته کسب اطلاع ایدرلرسه باراپور کندی ژان
سیویلارینه بیلدیرمکدر .

بونلر بو تنسیق ضابطارینه ک وظیفه رسمیه ظاهریه لری
اولوب وظیفه حقیقیه لری بودکل ایدی . بونلرک وظیفه
حقیقیه لری درمیان ایتزدن اول براز ولایات ثلثمک احوال

زانله سندن بحث ایدلم :

یالکز اسلام ، خرستیان و طنداشلرمزی بربرندن دکل
 اقربا و تملقاتی بيله یکدیگرندن آیران ، آره لرینه نفاق قویان
 دولتک خانمانسوز اداره مستبدّه سابقه سی یوزندن عقلی ایرنلرک
 پک چوغی چوقدن بقای دولندن قطع امید ایتمش، هر طرفده
 فریادمظلومان آلمانه چیقمش اولدیغندن روملر، بلغارلر، صربلر،
 اولاحلر دخی یونانستاک ، بلغارستانک ، صربستانک
 و رومانیاک مظاهر تلرینه استناداً مظلومدن تخایص کریبان
 ایتک غیرتنه دوشمش ؛ بونک ایچون او مالکدن فوج
 فوج اختلال چته لری ، قومیه لری کلش ؛ هر قوم کندی
 حسابنه سنجاق و قضا تشکیلاتی یامش ؛ کویلرده کوی
 چته لری ترتیب ایتمش ؛ کوی بکجیلرینی و چوایلرلی اشقیا
 قلاغوزی تعیین ایامش ؛ اهالی بی امانیه باغلامش ؛ آنلری
 هیچ برایشلری ایچون حکومته مراجعت ایتماکه مجبور
 ایتمش ؛ متره پولید خانه لرک حمایه سیله و پاپاسلرک و ناسقال
 دینلرک مکتب خواجه لرینک ارشادانیله اهالی طوعاً و
 کرهاً چته و قومیه رؤسائیک اجرائنه منقاد قلنمش ؛
 ذاتاً ارتکاب ایله، ارتشا ایله دوچار فقر و سفالت ایدلمش

اولان زواللی اهالی برقاندها صویلوب صوغانه چورلمش؛ حکومت ایچنده درلو درلو حکومتلر اجرای حکومتی باشلامش؛ بو صورته اهالی عین زمانده بر قاج حکومتک تحت تأثیرنده شاشیرمش، ازلمش قالمش؛ هر برینه آیری آیری ویرکولر ویرمکدن محو اولمش؛ حیاتی ده هر لحظه ده تهلکیه معروض بولمش؛ بو حال ایله زراعت، تجارت هب طورمش؛ هرکس متحیرانه بر نتیجه مجهوله به منتظر قالمش ایدی؛

اورتهانی بر ما کدونیا آوازه سیدر استیلا ایش : روملر بزم اوله جق دیر، یونانستانه التحاق ایده جک دیر، اولاحلری و بلغارلری روملاشدیرمغه چالیشیر، بلغارلرک بر طاقم قومیتلری ما کدونیا بلغارلرک اولمی دیر، بعض فرقه لری ده بلغارستانه الحاق ایدلملیدر دیر؛ بو مقاصد سیاسیه اختلافیله اک معروف بلغار قومیتسی رؤسای یکدیگری تیپلر [*].

[*] بلغار قومیتلری ایکی قسم ایدی : بری و برخوویستلر و دیگرى سانترالیستلردر .

وبرخوویستلرک آمال سیاسیه سی ما کدونیا بی بلغارستانه الحاق ایتک یعنی چیقماز بر یولی تعقیب ایلماک و حال بوک سانترالیستلرک آمال

روملر ایله بلغارلر ، ینه روملر ایله اولاحلر ییئنده .
 ر منافرت مذهبییه در کیدر . اولر یانار ، کویلر یانار .
 لغرض بیکارجه قویون سودیلری اتلاف ایدیلیر . آناسندن
 هنوز طوغمش قوزیلرک یوزلرجه سی تلف ایدلمش ، یوزلر .

مشروعہ سیاسیہ سی ایسه ماکدونیا ده کی مظلوم وطنداشلربی حر
 کورمک ایدی .

بوجهتله ویرخوویستلرک رئیسلی اولان صارافوف و غاروانوف
 ایله سانترالیست رؤسای بامندن اولان صندانسکی و پانیچه ییئنده بو
 آمال متخالفه سیاسی طولا ییسیله حاصل اولان منافرت صوک درجه یه
 کلدیکندن هر ایکی فرقه نك چته لری یکدیگرینك قاننه صوصامقده ،
 بربرینی آرامقده ایدی . رؤسبا دخی یکدیگرینك ازاله وجودنه
 چالشمقده ایدی .

بنابراین کچن سنه صارافوف ایله غاروانوف ویرخوویست
 فرنه سی فدائیلرندن برقاچی صندانسکی بی اتلافه مأمور ایتمش ایسه ده
 بولردن بریسی صندانسکینك انه دوشوب اتخار ایتمش و بونك
 اوزرینه صندانسکی افتدی دخی رفیقی پانیچه بی خصملری اولان و
 ماکدونیا بی یاکلش بر پولتیقه ایله بسپتون برباد ایتمه چالیشان
 صارافوف ایله غاروانوف تیه ملك ایچون صوفیه یه کوندرمش ایدی .
 موی الیه پانیچه افتدی صرقومانك هر ایکیسینده کمال شجاعت و مهارتله
 صوفیه ده بالاتلاف ینه منلک حوالیشنده صندانسکی افتدی نزدیکه
 فراده وفق اولمشدر .

جہسی آنامز قلمش ، حزین حزین ملر ، آچلفدن
طوبراقلری یالایہ یالایہ اولور کیدر . بر منظرۂ فجیمہ کہ
جانلر طیانمز !

هرکون قنال ، هرکون جنایت ! یانلرنده عسکردن
محافظ اولدجه کیمسه چیفتلکنه کیده من ، کویلی قصبه
کله من ، حق بهض کیمسه لر شهر لر ایچنده سوقاغه چیه .
من ، یوللرده وحقی قضا مرکز لرلنده و بازار یرلرنده بیله
علی ملائناس آدم اوریلور ، کیمسه قاتلنی تعریف اید من !
بر کیدیش که دیمه کیتسون !

بو حاللرک هپسی بیاندیکی حالده ینه حکومت عاجز ،
عدلیه عاجز ، ضابطه عاجز . هر ایش عسکره یوکلنیر :
اور عبالییه !

عسکرک اوستنده یوق ، باشنده سیوری برکجه کلاه !
متصل اشقیا تعقیبنه مأمور . کیجه قوشار ، کوندوز
قوشار ، آیازده کیجه بوصولری بیار . . .
مصادمه کله سندن بول لقردی یوق . دوکیلان انسان
قانتکده حسابی یوق !

زادارمه لر منتظماً آیلقلرینی آیلرلر . عسکرک بر قاچ

آیلق گذشته سی طورر . اوچنجی اردونك نظامیه سی
یتشمز، ردیف طابورلری ده نظامیه تحویل ایدیلیر . قطعات
عسکریه پارچه لایر : شمندوفر خطاری بوینه و کویلره
داغیدیلیر . حقيله نه املیم ، نه انضباط !

افراد یتشمز ، معینلی و معینسز ردیفلر متصل سلاح
آلتنه آلیر ، آناطولایدن افراد جلب ایدیلیر ، اولر-قبانیر ،
طوللر ، یتیملر آج براقیلیر .

سنه آتیه نك قرعه سی وقتندن اول کشیده ایدیلیر .
عسکر هپ بوغازی طوقاغنه اشقیا آرار ، مصادمه ییار ،
جان ویرر !

برکودن اونه کی کویه کیده جک اهاالییه وارنجیه قدر
مأمورینه ، اصحاب اغنامه عسکردن محافظلر ترفیق اولور .
میهادی قرق بش کون اولان چاریق بو طوروب
دیکنمه بیلیمیان زواللی اولاد وطنه یتشمز : کیسه لرندن
چاریق آیلر .

اشقیانی بولاك ، طوتك ، شویله باپك ، بویله ایدك کی
جمله سی برانجیر چکرکی تولدیرمیان غیر قابل اجرا
امرلردن اك عادی معاملات وارانجهیه قدر اولان مخبرات

رسمیه یوزده طقسان هپ شیفره ویا آچیق تاغرافارله-
یایلیر . بو حال اوج بش یوز غروش بر مـشاش جزئی
ایله تلغرافخانه لره اسیر اولان او زواللی پوسته و تلغراف
مأمورلرینده ییزار ایدر .

قوماندانلر اویقوسمز ، ضابطان اویقوسمز ،
محضور . امرا و ضابطانک آیاقلرنده چیزمه ، چاریق ،
کیجه لی کوندوزلی بر قوشوشدر کیدر !

قادر و داخلنده آریجه مرتب تعقیب آلایلری تشکیل-
ایدلی : ارکان حربلر قومانداسنه ویرلدی .

بونلر هپ وطنی تهلمکدن قورتارمق ایچون اختیار
ایدیلان فداکارلقلر : فقط ممکنمی ؟ ژاندارمه تنسیق ضا-
بطلری و دیگر مأمورین اجنبیه علی الدوام کیمسه نک عا-
فضلمز کیده مدیکی یرلره ، کویلره یالکیز باشارینه کیدرلر ،
آرتق بو حاللردن کندیلری ده جداً ییزار اولان کویایلره
طریق عصیان و شقاوتده ثبات و متانت ایتملرینی توصیه
و حکومته قارشى نه کبی دسائسده بولملری لازم کله جکئی .
تعلیم ایدرلر طوردرل !

بو حقیقتلرک هپسی بیلنیر ، فقط سویلنه مز . بو حاله

ایله عسکر نه یاپسون ، قوماندان نه یاپسون !

برکویده اشقیا ویا اسلحه بولندیغی موثوقاً خبر آلیر .
سکیز ، قطعاً بیلیرسکیز . بر مفرزه ایله کیدر کوی آبلوقه
وتحری ایدرسکیز . بوله منسکیز . کویلیردن اک زیاده
معین شقاوت اولانلری ده بیلیرسکیز : آغزینیه ایکی طوقات
آتسکیز هیدی میدانه چیقه جق . فقط ممکنچی ؟ باشکزه
بلایی صانون آلمق ایسترسکیز یاپکیز : (ایتدیکک اییلاک
اورکوندیکک قوربنه ده دکدی !) دستورالعملیه معامله
کوررسکیز . چونکه بر ژاندارمه نفری آله دن بر مفرزه
عسکریه تعقیب اشقیایه کیدرسه ویا برکوی تحری ایدرسه
مسئول . ژاندارمه بولنه جق ، حمیتلی عسکر منک بلا مظالم
ایفای وظیفه ایتدیکنه شاهد اوله جق ! اولمزه بر ژاندارمه
نفرینک سوزی عادتاً بر نظامیه ضابطنک افاده سنه مرجح !
بونلر اصلاحات نامی آلتنده مملکتته تخم فساد و نفاق
اکک دکلده نه در ! . . .

مسئولیت حاضر ، لیکه حاضر . ملازم دن میرلویه
قدر شقاوتله مظنون بر کویلییه بر طوقات اورمق ،
مصادمه ده اشقیا قاچیرمق یوزندن محکمه لره ، دیوان حربلره

کیتیمان یوق .

بر وقعه اولور ، بر مصادمه اولور ویا حیا اشقیایا
طوتولور : عدلیه جه تحقیقات بایله جق ، افراده وارنجیه
قدر برده محکمه لره کیدیلوب کلنه جک .

هانکی قوماندان ، هانکی ضابط وطننه صادقانه بر
فداکارلقه ایضای وظیفه ایدرسه تنسیق مأمورلری آنی
مطابقا اهالی به درلو درلو افتراق تصنیع ایتدیرمک لکه -
لیه جک ، عزل ایتدیرمک چالیشه جق ا

ایشته ولایات نائمه بش سنه دن بری عادتا بر سفر بر
حاله بولسان ضابطان و افراد و هان عسکر دن فرقی
اولیان ، هر تعقیبه ، هر مصادمه به اشتراکه مجبور اولان
ملکیه مأمورلری بویله نفاق لر آرمه سنده ، ایشته بویله آتش لر
ایچنده بلا حضور و آرام چالشدقلری ؛ دولته بر مسئولیت
کتیرمامک ، آروپا مطبوعاتنه وسیله قیل و قال ویرمامک
ایچون درلو درلو پوتیه لری دوشونمکدن هر بری بر
دیپلومات کسلدیکی و بویله بر مشکل زمانده یننه ایش
کوردیکی حالده یننه بیک درلو اغراض طولایسیله تدبیر -
سزلککه ، رخاوتله ، ارتکاب ایله اکثریمی حقمنز اوله رق

لکه لکان ویا لسانه کان بیچارکانی - استانبولده وکلا قولتوغنه
صیغینوبده قیریق قاحلریله ولایات ناییه اشکمه بدن قوماندا
ایدن شهرت کاذبه اصحابی - بر طاقم اکابرمن ایشه او
زوالیلری اوطوردقلری یرده مؤاخذه ایتک و بونلرله
استهزا ایلمک حیثیتلرکنندن هیچ صیقلمیورلردی !

« دکلدر شیر درزنحیره تهمت عجز اقدامی »

« فلکده بخت اوتانسون بی نصیب ارباب همتدن »

(کمال)

ایشته بریاندن تنسیق مأمورلری بویله آتش عصیان و
اختلاک توسعنه سعی ایدر ، بر یاندن ده سیویل مأمورلر
بونلری آلالر پوللار آوروپایه یازار ، بونلر آوروپا مطبوعه
عائنه سرمایه اولور . سفیرلرینه یازارلر ، باب عالی تضییق
ایدیلیر . سوقیات عسکریه بودجه بی بوزار . امور مالیه
مأمورین اجنبیه سی ده مداخلاتی آرتیرر . ایش، ایچندن
چیقلمز بر حاله کایر .

بو احوال الیمیه برده ولایات نلکده کی غلای اسماری
عالمده ایدیکزده حالی اوپله دوشونکیز : اکمکک اوقه سی
بوحوالینک هر یرنده حالا یوز پاره یه ! وقس عالم البواقی !

بو کیدیشه محو اوله جقلرینی . آچ قاله جقلرینی قطعاً
آکلایان اهالی و باخصوص حمایه سزلیکاری حسبله بارکران
استبداد آلتنده اک زیاده ازبان عنصر اسلام - الله حقیچون -
علناً آغلاپورلردی .

زراعت ، تجارت محدود ! هرکس اوتوز سنه محاربانی
کبی عادتاً حرب ایله مشغول !

تکمیل اهالی تعبیهنی . فن اسلحه بی عملی اوله رق
اوکرنش ! پوصو محللرینی ، امنیتلی کذرگاهلری ، متین
موضعلری همان بیلمیان ، آکلایان یوق .

آتیلان بر سلاحک سسندن ، او سلاحک ماوزومی ،
مانلیهرمی ، کلرمی ، ضرامی ، ده وولورمی اولدیفنی آکلا-
یه جق درجه لرده هرکسه مهارت کلش !

وظیفه و مسئولیت اله بر لاسستیک طوپ اولمش ،
مأمورین ملکیه جهت عسکریه یه ، جهت عسکریه مأمورین
ملکیه یه آثار طورر ، بر شاشقینلق ، بر حال که تعرافی ،
تصویری محال ! بر کور دوکوشیدر کیدر !

ضابط ، عسکر ، مأمور ، اسلام و خرستیان هر نوع
اهالی آراتق بو یشایشدن بیقیدی اوصاندی . چونکه بو

یشایش ددلمدی . (لاراحه فی الدنيا ، هله فی الما کدونیا !)
 کمال عجزمله بیکده برینی تصویره جانشیدیغم بو حالار
 فی ۲۲ حزیران سنه ۱۳۲۴ نارنجنه قدر بالفعل تمام آتی
 آی قره فریه منطقه سی قوماندانلغنده کی مشاهداتدر .
 خلاصه : آرتق هرکس کوردی ، هرکس آکلادی که
 یونک صوکی پک وخیمدر ! !

زبرا بو اغتشاش طبعی دکل سیاسی ایدی .
 بتون روم ایلی قطعه سنی ، او مقدس وطنمزی محو
 ایتمکده اولان بو احوال انیهیه آرتق بر نهایت ویرمک
 ایچون تدابیر عسکریه دکل تدابیر مهمه سیاسیهدن بشقه
 چاره اولدیغنی بو حالی کورنلردن ، بیلنلردن آکلادق
 کیمسه قالمدی . هر حالده سیاسی بر انقلاب عظیم اوله .
 جقدی !

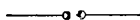
نهایت ایش غیره اللهه طوقوندی : عثمانلی ترقی واتحاد
 جمعیت خیریه سننک هم عادلانه سیله اردوده اله آلدی :
 آرتق جسارتلر آرتدی . بوکشمکش احواله مدنیته پرورانه
 و عادلانه برصورت حکیمانه ده نهایت ویرمک زماننک حلول
 ایتمش اولدینی تحقق ایتدی .

ذاتاً حاميسزلكى حسيبله سينه استبداد يوزندن اوتوز
ايكى ييىلدر دولته اك زياته ظلم كورن عنصر اسلام
اولدني حالد بو الويرميورمش كي برده او صروده
آوروپالير ولايات ثلثيه بر خريستان والى عمومى تعيين
ايتديرمك تشبته بولديلر !

ره وال ملاقاتى يابدى . ذاتاً اوتە دنبرى آوروپالير
زورنده دولت عثمانيه (خسته آدم) تشبته معروف
اولديغندن بو زواللى خستهك آرتق حلول اجل موعوديله
وقانه انتظار ايديلكمزين بو صورتله بوغازى صيقيله جق ،
زورله اولديريله جكدى !

آرتق يىچاق كيكه طيابدى: عثمانلى اتحاد و ترقى جمعيتى
طرفدن ولايات ثلثيهكى قونسولسلره بو ايشدن و ملت
عثمانيهكى بو درجه حقير كورمكدن صرفنظار ايتلمرى ايجون
دهشتلى بر نوطه ويريلوب عادتا تاريخ عالمده مشهور اولان
سن بارتلمى كيجه سنك اخطاريله تهديش وتهديد ايدليلر!
ايشته بو تشبث مردانه ژون ترك جمعيتك او زمانه
قدر بكده اهميت ويريلىان وجود موهومنك موجوديت
مهمه سياسيه سنى، باخصوص آوروپاليره اولانجه وضوحيله

آکلاتمش ، بوحال حکومت مستبدہ سابقہ نیک دہ یک زیاده
نظر دقتی جلب ایتمش ایدی !

ملت مساحه عثمانیه

عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتی تبدیل نام و قیافه آناتولی
ایچلرینه قدرده مأمور لر کوندروب تعمیم اتحاد فداکارانه
چالشمش ایسه ده آناتولی شو صوک زمانلرده روم ایلی قدر
مصائبه معروض اولدیغدن یالکیز ارض روم ولایتک فعالیت
مستثنا اولق اوزره اوراده ایش برآز آغر کیتمکه فقط
جمعیت حقیقه ملت مسلحه عثمانیه دینلمکه شایان بتون روم ایلی
مأمورین واهالیسی ایله قوت بولمکه اولدیغدن بوقوته بالخاصه
جناب عادل حقیقی حضر تلرینک توفیقات صمدانیه سنه استناداً
اتحاد جمعیتی عموم آوروپالیره ایلك میدان ، ایسته شو بالاده
سویلدیکمز مدهش اولتیا توم ایله او قوم مشدر !

انقلاب
عظیم
۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰

- « بز اول عالم ارباب جهد واجتهاد ز کم ،
 - « جهانگیرانه بردولت چیقاردق برعشیردن ،
 - « بز اول نسل کریم دوده عثمانیائز کم ،
 - « نخردر سراپا مایه من خون حیتدن ،
- (نامق کمال)

آوردو بالیلرک والی عمومی طلبی بو اولتیم انوم اوزرینه کری
 قالدی . بومدهش قوه اتحادیه ، بوشانی ملت مسلحه عثمانیه
 قارشی هیج بری بر آدیم ایلری کیده مدیلر . فقط بوجمعیتدن
 عثمانی لارک حقوق مشروعه حریتک استحصاله موفقیّت
 درجه لرنده فعالیت ده امید ایتمدیلر .

مع مافیه حکومت اظهار آثار تلاشه باشلادی : اوضره ده
 یعنی سنه حالیه مالیه اوائلنده سلانیک مرکز قوماندانی بولنان
 یاوران شهریاریدن پیاده قائم مقامی ناظم بک بلا ماذونیت
 درسعاده فرار ایتیش وبر مدت صکره ایکی بیک غروش ضم
 معاشله سلانیکه عودت ایلمش ایدی .

عین زمانده استانبولدن سلانیکه بر طقم خفیه مأمورلری
 جها کوندرلدی : تحقیقات خفیه به باشلاندی .

فقط آرتق جمعيتك قورقوسى قالماش ، ارکان مهممى
ايجاب ايدن محلله كيدوب كلهرك توحيد حرکانه سى ايتمکه
بولمش ایدی .

جمعيتك قانون عدالتده سفك دما يوق . فقط قوجه
بر ملتک حالى ، استقبالى مسعود ايتک ايچون بونجه
فداكارلقلره جالیشان حيتپورران جمعيتك تشيکات خدا
پسندانه سنه مانع اولمق غيرت منفعتپرستانه سنده بولنانلرك دمی
هدرايدملک ضروريدر . چونکه وجود قيمتدار ملتک قانغرن
اواش بر عضوی ديمک اولان جاسوسلرك او وجودی
قورتارمق ايچون فدا ايدلمی مجبوريدر .

بنابرین ناظم — استانبولک طلی اوزرينه — ايکنجی
دفعه اوله رق درسعاده کتمکه مهيا بولندينی کيجه برجسور
فدائی طرفدن جرح ايدلدى . ناظم ايرتسى کونی مجروحاً
درسعاده کيتدی .

ايسته بوصره لرده سـالانیکدن ومناستردن ارکان وامرای
عسکريه دن ومأمورین سائرهدن برطاقم ذوات جمعيته منسوب
اولمق شبهه سـيله ويا يقينيله عجله درسعاده جلب ايدلديکی کي
اوچنجی اردو مشير وکیلی فریق اسعد پاشا بالغزل درسعاده

جلب واسکوبده کی برنجی فریق عثمان پاشاده استانبوله دعوت اولندی . اوچنجی اردو مشیریتنه مشیر ابراهیم پاشا بالتعین سالانیکه اعزام ایدلدی .

بوهنگامده روم ایلی ولایات شاهانه سی مفتش عمومیلکی معیتده مستخدم ارکان حربیه بیکباشیلرندن انور بك دخی انشته سی بولسان ناظمك عائله سی درسعاده ایصال ایتك بهانه سیله استانبوله ایستندی . مومی الیه برکیجه آنسزین سالانیکدن غائب اولدی .

اشقیا تعقیبات ومصادماتنده بالفعل بك بیوك برلیاقت و شجاعت ابراز ایتیش حتی مجروح اولمش بولسان بو بك دکرلی و غیور ارقداشمرك برسوء قصده اوغرامش ، دسیسه ایله یوق ایدلمش اولسی احتمالیله هرکس مکدر اولدی .

چونکه ولایات نلته ده کی اولوملرك انواعی میاننده بویه نغشی بیله بولنه میان قربانلر نادرآدن دکلدی [*] . یالکیز

[*] — حلول اجل موعود ابله وقوعبولان وفیات مستثنا اواق اوزره ولایات نلته ده — مشهوداته نظراً — اولوم اوج درلو ایدی : (۱) نجیسی — مختلف عنصرلره منسوب چته لرك ، قومیتلرك یکدیگریته و یا عسکره تصادفیه وقوعبولان مصادمه لرده ؛ یا خود منافرت مذهبییه طوایبسیله و یا خود ضابطان و مأوریندن تعقیب اشقیاده بك

میر انورک استانبوله چاغرلمش اولمقدن احتزاراً فرار ایتمش
اولسی احتمالی دخی درخاطر ایدیایوردی .
برهفته صکره جناب انورک حیاته بولندیغنی هرکس
استبشار ایتدی .

زیاده فعالیت و موفقیت کوستروبده قومیته وچته لر رؤسای طرفندن
قانولرنجه اعدامه محکوم ایدلک حسبله پوصویه دوشورلک ویا اله
کچیریلنجه قوللری آرقه سنه صیم صبتی باغلانوب غدارانه ، وحشیانه
برصورتده ائتلاف ایدلک طرزنده اولان و فیاتدرکه بولنلک جسدی
میدانده قالیر ؛ معامله لازمه یابیلیر . تمبیرلری ده اوکرنلی :

« بوسباح فلان محله بر وقوعات اولمش : مثلاً ، درت بلغار
اورمشلر . اوچی یرنده ، بری ووروک « دیدیلریم ، بولردن اوچنک
قورشونی یر یز اولدیغی یره بیقیایوروب قالی دیکلندیرمش اولدیغنی ،
برینکده جزئی ویا کلی مجروح بولندیغنی آکلاملی !

(۲) نجیسی — حکومت ویا قوماندانقلره اشقیایه دائر معلومات
خفیه ویردیکی حس ایدیلان مخبرلرک ینه قومیته وچته رؤسای طرفندن
حکم اعدام ! صدوریه صورت ائتلافیدرکه بولنلر فبیج صورتده اولدیریلیر
وه ایشته جاسوسلرک جزاسی بودر که عبره لاساثرین یا کوکسینه بریافته
قونور ویا خود سرمقظوعنک دیشلری آره سنه برکاغد صیقیشدیریلوب
نفسی میدانده براقیلیر و بویافته لرک آلتسده قبودان ذیلان اشقیایا
رؤساسنک نامنی حاوی قوجه بررسمی ! مهرده بولنور !

(۳) نجیسی — مثلاً : برکویده بکچیلک ویا صو باشیلانی ایتمکده

او آره لقی رسنه ده قول آغاسی نییازی افندی اسمنده
برحیتمند مقدار کافیءـ کمر و مأمور و اهالی ایله طاعه چیقیدی:
استرداد حریت ملت ایچون رسنه ملی آلاینی تشکیله باشلادی .
بعض مواقعه ردیف دبویلی آچیلدی ؛ اهالی به سلاح
توزیع اولندی ؛ ملت سلاهلاندی ؛ فدائی ضابطان قومانداسیله
طاغله چیقیدیلر ؛ تکثیر جمعیه باشلادیلر .

۲۲ حزیران سنه ۱۳۲۴ تاریخنده قره فریه قوماندانلغندن
مستعفیاً سلانیکه کلش و فرداسی کونی کسندیره منطقه سی
قوماندانلغنه تعیین بیورلمش و واپور بکلمک اوزره تموزک ایکنجی
کونه قدر سلانیکده اوطورمش ایدم .

ایشته بوانساده در سعادته ارکان جمعیتدن اولدقلری
آکلاشیلان مناسرت تعقیب آلای قوماندانی ارکان حرب

اولوب اشقیانک کندیسندن امین اوله مدینه برکغه تک نظرندن تشبثات و
اجرائات شقاوتکارانه سی ستر ایتک مشکلاتندن طولایی ازاله وجودینه
لزوم و مجبوریت حاصل اولان بوکی زوالیلرک کیفیت اعدامیدرکه بونلر
کویلینک معلومات و معاونتیه کونک ویا کجه تک برنده غائب ایدیلر .
« فلان آدم غائب » دینلیدی ، آرامق بیهوده ! نه نهشی بولور ، نه
ایزی بولور ، نه ده تحقیقات هدلیه برنمره ویرر . حریف کیدر
والسلام !

قائم مقامی صلاح الدین و مناسرت منطقاسی قوماندانانی رفاقتند .
مستخدم ارکان حرب بیکباشیسی حسن طوسون بکر دخی
استانبوله کوندرملک اوزره دسیسه ایله سالانیکه ایستندیلر .
هیچ بو آرسالر فاقه باصاری ! درحال :

« حیت مسلکندہ ترک اولاد و عیال ایتدم ،

دیهرک برکیجه مناسرتدن فداکارانه برصورتده صاووشدیلر .
و قناکه بو طویلدی ؛ باخصوص مدت مدیده ازمیر ردیف
فرقه سی ارکان حربیه سنده بولنش اولان برزرینلی صلاح الدین
بک قرداشمزمک درجه جدیت و متانتی بیلنلرجه آرتق ایشک
درجه جدیت و اهمیتی واضحاً آکلاشلدی .

صلاح الدین و حسن طوسون بکارله رفقای کرامی پراپه
و حواله سنده کی قرایی کشت و کذار ایله عموم و طنداشلرمزی
ایفاظ ایتک وظیفه حیتی ایفایه و استبداد واقعک رفعیله ملت
نجیبیه عثمانیه نک استرداد حق مشروع حریتی اوغورنده قانلرینک
صوک داملاسنی ایثره قدر ثبات ایله بهمه حال بوکا موفق
اولق ایچون چالیشه جقلرینه دثر اهالی بی مع الرضا تحایفه
و عناصر مختلفه عثمانیه بیتنده کی منافرت جاریه بی رفع ایله تأسیس
اخوته باشلادیلر .

انور بك دخى كوكىلى ونيكوش حوالىسىندە عين وجهله
ابراز آذر حميت وفداكارى ايدىوردى .

بوصرىده مئروويچە فرقهسى قوماندانى برنجى فريق شمسى
پاشا رىسنە قهرمانلرىنىڭ تىنكىلى ايله ايشك توسىغىنى ميدان
ويىرايمسى ايجون طوغرىدىن طوغرى بىە ماينىدىن مامور ايداش
وگىدىسىنە بوبادە صلاحيت كامله وىرلىشىدۇر .

شمسى پاشا آوانتورىيە برجهل مجسم اولوب پرزىنىدىن
چىقاركن ضابطاندىن خروج على الساطان طرزىندە بەمىز اشقىا
تورەدىكى زمىنىندە برطاقم اراجىف اشاعەسىلە وحوالى اھالىسىنى
بونلر عليهنە آياقلايدىرمىق تىشەندە بولمىش ايدى .

شمسى پاشا بالنفس محافظەسىنە مخصوص يكرمى قدر آرنىاود
يانىدە اولدىنى خالە مناسترە كلدىكى صرىدە صلاح الدين وحسن
طوسون بىكلر دخى مناستردن غىيوبت ايتىش وپاشانىڭ محافظلىرى
دورحال كمال ۰ ھارنلە الە ايدىلىش اولدۇقلىرىدىن پاشا مناستر
تلغرافخانىسىنە كىدرك طوغرىيچە عتبە شاھانىيە : « ارکان
حربىيە قائىم مقاملىرىدىن بى دين صلاح الدين وبيكباشىلىرىدىن حسن
طوسون نام شىخى ئىمىلرك فرار ايتىش اولدۇقلىرى معروضدر ،
تلغرافنى كىشىدە ايتىمىنى متعاقب تلغرافخانىە قىوسىنىدىن

چيقاركن او قدر محافظ آرمهنده ضابط اولمى مأمول !
 حيتمند برفدائى طرفدن ره وولورله جرح و قتل اولمش ؛
 شايان دقتدركه پاشانك محافظلى بالطبع ! بومتجاسره
 بر مقابله ده بولمق شويله طورسون كال سهولتله صاووشوب
 كيدن بوغازينك شخصى بيله كويا طانيله مامش ؛ محافظلر طرفدن
 هوايه بر قاج ال آتش ايدلمش ؛ پاشاده اون دقيقه ظرفنده
 اكال انفاس ايلمشدر .

اون دقيقه اول ايكي قهرمانك فراريني عرض ايدن
 شمسى پاشانك اون دقيقه صكره كيفيت قتل واتلافي عرض
 ايدلدى .

ايسته بووقايح مردانه آرمهنده شاهد زيباي « حریت »
 فجر شمالي كي آن بآن يكدى كرندن لطيف الوان فوق العاده
 ايله انظار اولوالابصاره عرض كاچهره ايتسام وملاحت ايتمه
 باشلادى !

چونكه بو حاللر بيوك بر انقلاب مشكوك ومجهوله دال
 فقط استرداد حريره ده زياته براءت استهلال ايدى .

اختلال

عثمانلی اتحاد و ترقی جمعیتك آوروپاده کی ارکانی ذاتاً ارمنی
 وطنداشلمزك اوراده کی حریت طرفدارانی ابله توحید فکرو
 مقصد ایتمش و بوسورتله عناصر عثمانیهك اسلام وارمنی
 عنصرلری وطنك سعادت ، ملت عثمانیهك سلامتی ایچون ال
 برلکیلر چالشمغه باشلامش اولدقلری کبی انور بك تیکوش
 وحوالیسند ، صلاح الدین و حسن طوسون بکله آرناوودلغک
 جهات مختلفه سند ، قول آغاسی نیازی وایوب افندیلر دخی
 رسنه و اوخری طرفلرنده بریاندن ملی آلایلر تشکیل ایتکده ؛
 بریاندن ده روم ، بلغار و صرب وطنداشلمزنی ترک سلاح
 شقاوته دعوت و آنلری اتحاد ملی عثمانییه ادخاله فداکارانه
 حصر همت ایلمکده ایدیله .

شمسی پاشانک بروجه بالا اشاعات جاهلانسی اوزرینه
 اون بش یکریمی بیک کشتی فیرزوویک جوارنده طوبالانمش
 وایشک نهدن عبارت اولدیغنی آکلامق اوزره سلاحلانمش ایدی .
 قوصوه زاندارمه آلایی قوماندانی میرآلای غالب بك
 بوتجمع ایدن دلاوران وطن نذرینه عزیزمتله ضابطان واهالی

طرفندن وقوعبولان قیامده کی مقصد مقدسک پادشاه ایله ملت
 آره سنه کوروب ویت مالی کندیلرینه مأ کل ایدوب وطنی
 محوایدن وهرکون یوزلرجه اصحاب حیتک، اولاد وطنک مزارینی
 حاضر ایان ظالم لر آره دن قالدیریلهرق ملتک ظلمدن تخلصی،
 وطنک و دولتک محو وانقراضدن قورتارلسی ایچون حریت
 ملتک استرداد ایله قانون اساسینک تطبیقی و ملت بحاسنک
 تشکیل ایدلسی اولدیغی یعنی ذات شاهانه نک اداره سنده
 بر حکومت مشروطه تأسیسندن عبارت بولندیغی کوزلجه
 واطرافیله ایضاح وافهام ایتیش اولدیغندن و ذاتاً قوصوه
 اهالیسنک بر قسمی بومقصد مشروعه واقف بولندیغندن
 آرناووداق علما و مشایخی تجمع ایدرک اون دوت کون کیجه
 کوندوز اجرای مذاکره ایله سلامت دولتک حقیقه مشورت
 یعنی مشروطیت اصولنک تطبیق و اجراسیله ممکن اوله بیله جکنه
 قرار ویریلوب عثمانلیلنک بر رکن مهمی اولان و بـالری پک
 متین و مردانه بولـان بونحیب آرناوود هیئت معظمه سی قرار
 واقعلرینی اجداد مزک شانلی قانلی محاربائی ایله معروف اولان
 قوصوه صحراسنده جنته کان سلطان مراد اول حضرتلرینک
 مشهد مبارک لرنده «بسا» ایله تأیید ایتیشلر و بوبابده و بومقصدله

برطاقم موادی محتوی ترتیب ایدیلان بر مقاوله نامه بی نام
جایل الوهیته یمینلر ایدرک امضا ایلمشلر در .

اشبو مقاوله نامه ده ذات حضرت پادشاهی بی هر درلو
تجاوز و تعرضدن وقایه ایله برابر سلامت و سعادت عمومی بی
کافل اولان قانون اساسینک موقع تطبیق و اجرایه وضعی
و مجلس مبعوثانک کشادی خصوصاً برینه فداکارانه چالیشان
اصحاب حمیته مالاً ، جاناً التحاق اولدینی ؛ هر هانکی بر
شخص و یا قوم ملتک حریتی و ملکک سعادتق خصوصنده اتفاق
عمومی بی اخلاص و سهکتهدار ایدم جک ذره قدر بر حرکتده
بولنه جق اولورسه عموماً و بالاتفاق بو کیلرک محو ایدیله جکی
و ملک و ماتک سلامتی ضمنتده قوانین و نظامات موجوده
دولتله استقبالاً ملت مجاسی طرفندن وضع و قبول ایدیله جک
قوانین و نظاماته تماماً رعایت و اطاعت اولنه جفی ذکر و تصریح
ایدلمشدر .

بونک اوزرینه قربانلر کسیلوب بوتشبت مشروعک توفیقات
صمدانییه مظهریتی بویله بیکلرجه خالص قلبلر طرفندن درگاه
الوهیتدن تضرع و استدعا قلنمشدر .

ایشته بو صورتله قوصوه ، مناسترحوا ایدسند یوز بیکلرجه

خلق آياقلاندى . يا اولوم ! يا حریت ! ندالری عیوقه چیقدی !
 آرتق ایش کوندن کونه دکل ساعتدن ساعته بیویوردی !
 اك اول مناسترده ، دیوارلره اداره مستبده علیهنده
 آتیده کی بیاننامه لر تعلیق وعانی نمایشلر اجرا اولنمغه باشلادی :

« ۲۳ حزیران سنه ۳۲۴ تاریخننده مناسترده اسواقه ،

« تعلیق ایدیلان بیاننامه ،

« عثمانلی ترقی واتحاد هیئت اجتماعیه سی طرفندن ،

« حکومت حاضره غیر مشروعه نك مناستر والیسنه ،

« ویریلان مخرطه صورتیدر ،

« حکومت حاضره کز غیر مشروعه در . چونکه قوانین ،

« دولت انك مشروطیتنی تأمین ایتمش ایکن طرز اداره ،

« تحویل ایدلمک چایشیله رق حکومت مطلقه عالمنده اداره ،

« اولنمغه وبو اوغورده بر چوق معصومینك دملری اراقه ،

« ایدلمکده در . »

« بوکون محکمه انسانیت حقنی طلب ایدن ملتی قوانین ،

« موجوده حکومت ایله تصدیق وتأیید وشکل اداره بی اوتوز ،

- « سنه د نبري تغييره چالیشان حکومتی تکذیب و اتهام ایلر . »
 « عثمانلی ترقی و اتحاد جمیتک وجود مقدس و نازنینی »
 « حکومت حاضره کزجه آرتق تعین ایلدی . پک اعلا »
 « آکلادیکنزکه بوهیت مقدسه نک شخص اعتباریله هیج »
 « برفرد حقنده هیج برسوه نیتی یوقدر . حقوق مشروعه »
 « و صریحه امتی استرداددن بشقه بر مقصده چالیشمز . عزم و »
 « قصدی عصر حاضرک شدتله استلزام ایلدیکی ۱۲۹۴ اداره »
 « مدنیه سنک تأمین و تطبیقندن، سفهانک آمال غیر مشروعه لرینه »
 « آرتق برحد تعیینندن بشقه برشی دکلدیر . »
 « قانون طبیعت هر فرد مدافعه حیات حقنی اعطا ایلمش »
 « و بو اوغورده استعمال جبر و شدتده کندیسنه مآذونیت »
 « ویره شدیر . بولایتغیر بر قانوندر: قوه بازوایله تغییرایدیله مز . »
 « تعرضات جنایتکارانه و مدافعات مشروعه محقانه بی استلزام »
 « ایلر . کerk حکومتک و کerk منسوبینی اولان بعض ادانینک »
 « مستی شهوت و اقبال ایله عثمانلی ترقی و اتحاد هیئی علیهنده »
 « اوزاتمه باشلا دقلری خطوه تعرضلری بو کونکی حدودنده »
 « توقیف ایلملیدر لر . آرتق غلافندن چکلمش اولان سیف »
 « عدالت و جلادت ملته کندیسنی چاربانلرک سوء عاقبتلری »
 « مسئولیتی آنجق کندیلرینه عائد قاله جقدر . »

« برموقع خیالی تدارکنه یلنتان لئیم الطبع سفهانك وامثالنك »
 « اوصولو اوطورملرینی خالصانه اخطار ایله حق مشروع و »
 « صریحی مدافعه واستحصاله قیام وعزم ایلمش اولان »
 « امت مقدسه ومحترمه نك حفظ وصیانت حق اوغورنده »
 « ظلمه متعرضین ایله آنیاً وقوعی متحقق کورینان مصارعه »
 « ومصادمه سندن طبیعی الحصول اولان قانلی وفجیع منظره لرك »
 « مسئولیت مادیه ومعنویه سنك كاملاً ظلمه ومستبدینه راجع »
 « اولدینفی بیان ایلر . »

« محکمه انسانیت ومدنیت قابل تمیز اولمیان حکمنی اعطا »
 « وعموم سامعین ایله متهملره تبلیغ وتفهم یلدی . بودقیقه دن »
 « صوکره اشبوقطعی المفاد حکم عدلینك تطبیقی ایجاب ایتدی ! »
 « ای ملت وکیلنك وکیلی ! سن كه مناستر ولایتنده حق »
 « وکائی ایفایه ، خلفا ووکلانك صفات غیر مفارقتدن اولدینفی »
 « وجهله هرذی حقلك حقنی کندیسنه اعطایه مأمور وبونکله »
 « مکلفسك : معیت مأمورینك ایچنده کی ظلمه واراذلك تجاوز و »
 « تعرضلرینه برحدچك . عمومکزك احوالنه ، سنی وکیل ایدنی »
 « وکیل نصب ایلیان بوملت نکه پاندر . نقاب ریا ایله تسترایلمش »
 « اولان ادا نینك لوح قلوبنده منقوش اولان جمل جنائیه بی »
 « بوملت او قومقدن عاجز دکلدره بوماتك پاره سنی ییوب »

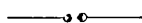
« استقامتسزلك كوسترنلرك عاقبت احوالى البته يمان اولسه »
 « كر كدر . بوحقیقی اونلرك منفعتنه اوله رق اونلره تفهیم »
 « ایت . بیلیرسك كه سكا ملت یوزلرجه ، بیکلرجه لیرالری »
 « آنجق بونك ایچون ویریور . البته بونك برحسابی واردر : »
 « آلدینگ پاره ایله کوردیکك خدمت مقایسه ایدیله جك »
 « وصوریله جقدر . وظیفه انسانیتك سكا امر ایلدیكى طریق »
 « اوزرنده یورو . معیتگه بولنان مأمورلر كدن عقد پیوند »
 « فساد ایلینلری بزك اعلا طانیرز . بونلره اخطارات »
 « خیر خواهانه مزى لطفاً تبلیغ ایله . مدافعه مشروعه مزك »
 « استاج ایدم چكى قانلی نتیجه لره محل قالماق ایچون حقسز »
 « تعرضلرینه نهایت ویرلسون . »

« بزقان دوكمك هوسنده دكلز . زیرا دوکیلان قانلر »
 « کافیدر . فقط (كل مضر یقتل) دستورینك خریطه اجرا اتمزك »
 « برکنسارنده نیر حقیقت ایله یازلمش اولدیغی کورمکده یز . »
 « عالم انسانیته مضر وبرسم قاتل اولان بهایمك ساحه حیآده »
 « ایقاع ، حضرت ایلملرینه آرتق میدان ویرلمیه جکدر . جنایتلر ، »
 « رذالتلر ، ظلملر نهایت بولسون . قانون انسانیت حکمران »
 « اولسون . »

« ای ملنك مناستر وکیلی ! مافوقكه عرض ایتك اوزره »
 « سكا اعلام ایلرلرکه برملنك قانونی هریرده سیان وهر موقعهده »
 « حکمفرمادر . بناءً علیه حکومت حاضره مستبدہ وظالمه کز »
 « طرفدن طلب حق ایلدیکه چون مظنون اوله رق ایسته نیلمش »
 « اولان ذواتک لاجل الاستجواب استانبوله جلبنده هیچ »
 « بر لزوم قانونی یوقدر . قانون و محاکم امت هر موقعهده واردر . »
 « مظنون طانید قلوبکیزک منسوب اولدقلری مواقع محاکمه »
 « تودیع ایدملری ایجاب ایدرکن استانبوله جلب ایدملری »
 « اومنفور انکیزیسیون خاطره لرینی او یاندره جغندن »
 « شدتله رد ایدیله جکدر . بواصوله نهایت ویریکنز . حکومت »
 « ظالمه کزجه مهم طانید یغکنز ذواتی منسوب اولدقلری »
 « محاکمه تودیع ایدیکیز . »

« ییلدیز ، طاش قیشله ، باب ضبطیه کی انکیزیسیون »
 « مؤسسانه معصوم کوندرمک ایسته میورز . بوکا نهایت »
 « ویریکنز . عکس تقدیرده مسئولیت سزه عائد در . »
 « بزمعروضاتمزی قولاً دکل فعلاًده نظر حکومت عراض »
 « ایده جکنز . مقصدک سوز ایله دکل فعلاً اله کیره جکنی »
 « چوقدن آکلادق . »

« حکم قانون هریده واردر وکال احترام ایله قبول »
 « ایدیلیر. فقط جور واستبداد آرتق اولانجه حدت وشدتیه »
 « جولانه باشلامش اولان قانلری صوک داملاسنه قدر ،
 « صرف ایچون احراره برعزم و متانت بنخش ایدیور . »
 « (الحق یملو ولا یعلی علیه) . »
 « بوکون انظار فاسقین مناستر ولایتی احراری اوزرینه »
 « معطوفدر . عثمانلی ترقی جمعیتی ده اشبو مخطرهنی بوولایت »
 « والیسنه تقدیمه لزوم کورمشدر . »
 (والله الموفق لارب غیره)

اوکونلرده سلا نیکده الکتریکلی تراموایده تصادف ایتدیکم
 آشنالغمز اولان اجنبی برژاندرمه تنسیق ضابطی مناسترده
 سوقاقلره یافته لر یابشدیرلدینی حوادثی بکا صاتیور و برعمومی
 مقاتله یی و بوجهتله مداخلات شدیدۀ اجنبیه یی انتاج ایده جکی
 ظننده بولندینی بواختلالدن صوک درجه ده کیفله نرک نشئه سندن
 آفری قولاقلرینه واریوردی !

بواختلالک تسکیننه کویا مدار اولمق اوزره استبدال
 طولایسیله قعیصه عارض اولان ولایات ناهده کی قوه عسکریه نک
 تزییدی وسیله سیله و مجلس وکلا قراریه ردیف آیدین فرقه سیله

یوزغاد لوانسك وقرمان آلاينك سربعاً سلاح آلتنه رق
 مركززلرندن ازميره اينديريلوب اورادن طوغرىجه سلاينيكه
 وسلاينيكندن ده مناطق عسكريه به سوق خصوصنه ۲۶ حزيران ۱۳۲۴
 تاريخنده شرفصادر اولان اراده سنيه موجببنجه تام وقت حصاده
 ايشنى كوجنى ترك ايدرك اشبو نام بكرمى سكز طابور طوپلانه
 طورسون ينه عين تاريخه طوغرىدن طوغرى يه سلاينيكه
 بولنان اوچنجنى طوپچى فرقهسى قوماندانى ياوران شهرياريدن
 برنجى فربق شكرى وينه ياوران شهرياريدن پياده برنجى فربقى
 رحى پاشا لر نامه باتلغراف مابين هايوندن تبليغ ايديلان براراده
 سنيه ده عموم امرا وضابطان حقلرنده اولان اعتماد شاهانه نك
 سلاينيك ، اسكوب و مناسترده عموم ضابطان مشاير الهما
 طرفلرندن تبشيري امر ايدلش و كيفيت سلاينيكه كى قطعات
 عسكريه امرا وضابطان به تبليغ مومى الهم طرفلرندن عتبه
 شاهانه به اصولاً تشكرى متضمن تلغرافنامه لر كشيده اولمش
 ورحى پاشا راحتسزلق بيانيله مناستره ، اسكوبه كيده ميه جكنه
 دائر طيب راپورى آلوب شكرى پاشا مرا كز مذكور يه ده
 كيدرك بو وظيفه يي ايفالايتديكندن طولاي رتبه مشيرى ايله تلطيف
 ايدلمشدر !

آرتق مناستر واسکوب آلوب ویریور، سالانیکده ده
هرکسک تسکین هیجان ایدهمیهجک بر رادهیه کلدیکی
کور یلیوردی .

آوروپالیر بو اختلالک ما کدونیا اهای خرس-تیانیه سی
ویامامورین اجنبیه علیهنه توجیه اولنه جنی کبی درلو درلو ظن
وتخمینلرده بولنیور، بتون قاینه لرك انظار دقتی بو اختلالک
نتیجه سنه انتظار ایدیور؛ مطبوعات اجنبیه هپ بوندن درلو درلو
بحث ایدیور؛ فقط همان هیچ کیمسه ماهیت مسئله نی لایقيله
کسديره میوردی .

اولجه بوترقی واتحاد جمعیت محترمه سنک اسرارینه دائر
معلومات ویرمک اوزره مناستردن در سعادته کیدوب ضم معاشله،
نشانه تلطیف اولندقدن صکره سالانیکه کوندرلش اولان بر
آلای مفتیسی حزیرانک یکرمی یدنجی کونی سالانیکدن مع عائله
ینه استانبوله کیتمک اوزره سالانیکده مسافر بولندیقی قولومبو
اوتلنک اوکنده عربیه بینرکن فدائی بر ضابط طرفندن
ره وولورله جرح ایدلمشدر .

بووقعه اثناسنده اوتلک قارشیسنده بولان قره غولخانه دن
کیمسه چیقمامش وضابط مومی الیه وظیفه سنی ایفا ایتدکن

صكره بالطبع نكهبان آرقداشلىرىنىڭ دلالت ومعاونتيله بلا
تلاش وقولايجە صاوشمش ومومى اليهك حين تحقيقه
شخصنى بيله تعريف ايدىن بولنامشدر .

اولجە درسعادته جلب بيورلمش اولدىنى يوقاريدە ذكر
ايدىلان برنجى فريق عثمان پاشا حضرتلىرىنىڭ عهدە اھلىتلىرىنە
رتبە ساميە مشىرى بالتوجيە كندىلىرى مناستر وحوالىسى
فوق العادە قوماندانلغىنە تعيين بيورلمش اولدقلىرىدىن حىرانىڭ
يكرمى يدنجى كيجەسى معىتلىرى اركان حىرىيەسى وياورانىلە
برابر سەلانىكە مواصلت وقولومبو اولاندىە اختيار مسافرت
بيوردىلر .

مشاراليە حضرتلىرى حىرانىڭ اوتوزنجى كونى برچوق
عساكر محافظەنىڭ تحت محافظەسندە اولهرق سالىما استاسيونە
بالايصال مناسترە متوجھاً ترە ارکاب ومراسم تشييعيە اجرا
ايدلدى .

آراق سەلانىكە استانبولدىن ھىچ خفيە آياغى باصديرليور ،
جمعيت محترمةنىڭ مأمورىن لازمەسى كالانى كيدنى تدقيق
ايدوب طورپوز؛ جابجا خفيەلك سلك دناشتندە بولنانلر سلامت
ملت اوغرىنە تپهانيور ايدى .

فقط بونلر اراقه دمدن معدود دکلدر ، عملیات جراحیه در :
 قانقره من عضولر ازاله ایدیلور ، وجود مظلوم ملت خطر
 هلاکدن قورتاریلوردی . بو عملیات ایله آقیدیلان بوایرینلر ،
 بوجراحیتر صحیفه تاریخ ملیه می اصاله لکه دار ایده من .
 بوجهتله بوحوالیدن عسکر اولسون ، سیویل اولسون ،
 استانبوله آدم چاغریله نك ، درسعادتدن بو طرفلره مأمورین
 مخصوصه کوندرله نك موداسی کچمش اولدیغندن جابجا وقوعه
 کلن فرارلره برنهایت ویرلک وضابطان توحیش ایدلمامک
 ایچون استانبوله کیسه نك جلب ودعوت ایدلمامسی موافق
 حکمت اوله جفی سالانیکده کی مقامات عالیه طرفندن عتبه
 شاهانه یه عرض ایله تصویب کیفیت بیورلمش و اوکونلرده
 بر موجب امر درسعادت کتمکده اولان اوچنچی اردو ارکان
 حریبه ولوازم دائرملری سابق رئیس لری میرلوا حسن وهاشم
 پاشالار دده آغاچندن کری چویرلمش وفرار ایدن ضابطانک
 عفو شاهانه یه مظهریتله لزوم عودت لری نك عمومه تبلیغی
 ییلدی رلمشدر .

بوامر مناسرتده عموم امرا وضابطان مواجهه سنده

او قونورکن جهتی مجھ-ول بر قورش-ونله مناسـتر منطقه سی
 قوماندانی عثمان هدایت پائا بر اثر سهو اوله رق جرح ایدلمشدره
 حـزیرانک اوتوزنجی کونئی احوال واقعـه ملت نجیـه
 عثمانیه نـک حقوق مشروعه حریتـلرینک استردادی مقصد
 خیرینـه مستند اولسنه مبنی روم ایلیده بولنان عموم اجانب
 ایله خرسـتیاـن تبعه عثمانیه وطنداشـلرمزک مال و جائری هر
 درلو تمزضدن مصون اولدینی و مقصد مشروءک استحصالی
 اوغرندـه مجبـوریت قطعیه حاصل اولدقجه قان دوکولیه جکی
 جهته ذره قدر تلاش و تحاشی ایدلما سی اتحاد و ترقی جمعیت
 محترمه سی طرفندن روم ایلیده کی عموم قونسـلوسلره اخبارو
 تبلیغ ایدلی .

تموزک برنجی صالی کونی صباحی ایدی که عموم ضابطاننک
 وهله غیور و حمیتلی بیکباشیلرینک حقیقه شایان تحسین و امتثال
 بر فعالیتلریله قرق سکـز ساعت ظرفنده سلاح آلتنه آلمش
 و بر موجب امر موجودی سکـز یوز اولق لازم کـده بولنش
 اولان نازللی ردیف طابوری برنجی اوله رق سکـز یوز یکر می
 بش نفر بهادر ایله سالانیکه کلوب واپوردن چیقاریله رق
 اوکلرندـه موسیقه اولدینی حالده دائره مشیری آرقه سنده کی
 میدانـه بالایصال اجتماع نظامی آلدی .

مشیر پاشا حضرتلری عسکرک پدشکاهنه چیقهرق سرعت
تجمع و مواصلتلرندن طولای سلام شاهانه ایله تلطیف
بیورلدقلرینی تدبیر واک اول کلش اولملرندن طولای مکافه
کندیلرینی سالانیکده آلیقویه جقلرینی بیان بیوردیلر .

عسکر بر معتاد موسیقهنک سلام ترنیمله دعای پادشاهی بی
ادا ایله چادرلره یرلشدیرلمکه باشلاندى .

اوصرمده اون یدنجی نشانجی طابوری قوماندانی بولنان
ارکان حربیه بیکباشیلرندن و مقتدر ارقداشلر مزدن بهیج
بکک او طه سنده بولنیوردم . نازللی طابوری بیکباشیسی
وطابور کاتبی و دیگر بعض ضابطانی کلدیلر .

بهیج بک بولنه مدیغندن مومی الهمه مذکور نشانجی
طابوری قول آغامی حیتمندان اخوانمزدن محمد نوری افندی
طرفندن اکرام ایدلدى . ضابطان براز استراحت و طابورلری
آمرندن اوامر لازمه بی اخذ و تالق ایله ینه عسکرک باشنه
غودته مسارعت ایتدیلر .

مومی الیه نازللی بیکباشیسی خالد افندی مقدمات مکانب
عسکریه ده معلمک ایتمش اصحاب اقتداردن خلوق برذات
اولوب سالانیکده بولنان طلبه سندن ملازم ، یوزباشی رتبه سنده

برچوق ضابطان كلوب خواجه لرینك دست معالیپوستنی
اوپدیلر . نه علوی منظره !

آدمچغز بو اولاد معنویه سنی کوروب اولنرك احترامات
صمیمیه سنه مظهر اولدقجه نازلیده براقوب كلش اولدینی
اولاد وعیالی اونوتدی . غربته دكل كوبا عائله سی ایچنده
ایدی .

بودکری بیكباشی بومراسملر ، بوملاقالم آره سنده
آیانی توزیله باپه جنی ایلك وظیفه یی اونوتدی . اولادی کبی
طوبلایوب کتیردیکی ، نره یه ونچون کیتدکری عائله لرنبجه
جهول اولان عموم طابوری ضابطان وافرادیك اقربا
وتعلقه اتلرینك مراندن تخایصی ایچون درحال شو رسمی
تلغرافی ویردی :

نازلی قضاسی قائم مقامنه

طابورمنك بوكون سالماً سالنیکه مواصلت ایتدیكنك
عمومه تبشیر واعلانی متمنادر .

فی ۱ تموز سنه ۱۳۲۴

کيفيتى عموم ضابطانه و نوتجى ضابطى واسطه سيله
على الاصول افراد ده تبليغ ايتدى ،

بالطبع نازللى قائم مقامى ده بوتلغرافى آلدینی دقیقه ده نفس
قصبه ده دلالت واسطه سيله کيفيتى اعلان و کویلر ده زاندارمه لر
واسطه سيله سریعأ اخبار ایده جک ، هر کس مستريح اوله جق
ایدى .

کوردکى بیکباشى یی ، کوردکى وجدانلى و وظیفه شناس
عسکرى .

ایشته بوذات ملتک اکمکنی باد هوا یميور . حلال اولسون ؛
آزدر بيله .

شونى ده بيلمليدرکه : کرچه (بيک ايشجی ، برباشجی)
دينير اما برطابورده ايش يالکيز بیکباشى ايده بیتمز . هیئت
ضابطان کاملاً غیرتده ، حمیتده ، خلاصه هر مزیتده آمرینه
بکزه ملی ؛ اوکا معین اولمليدر . ايشته بو طابورك مکتبلى ،
آلايلى کافه ضابطانى بويله غيور و وظیفه پرور ایدی .

الله جمله سنى فيضياب ايتسين ؛ الله دولتمزده امثالنى تکثير
ايلسين .

آلايلى ديوب کچويرميه لم . آلايلیدن آلايلى به فرق وار :

ایچلرنده نه دکرلی ، نه غیرتلی ، نه کار کذار ارقداشلرمن
واردر . کرچه الجاأت زمان البته دولتی بعدما آلایلی ضابط
یتشدیرمکدن مستغنی فیله جق ، ترقی معارف سایه سنده عموم
ضابطان بوندن بویله مکتبدن یتیشه جک ؛ اردویه حالک ،
استقبالک اقتضا ایتدیردیکی درایت واقندارده ضابط یتشدیرملک
مجبوریتی حتی بوکونکی آلایلی ارقداشلرمن طرفندن ده انکار
اولنه میه جقدر .

فقط الیوم اردومزده بولنسان بویله مقتدر وایشه یارار
آلایلی ضابطاندن یعنی بویله تجربه دیده عملی ارقداشلرمن دده
ایجه وقت استفاده ایدیلیر وایدلملیدر .

مکتبلی ضابطان ارقداشلرمن دده مکتبلی اولدقلرینه یالکیز
دیپلومه لری ، کنیه لری شاهد اوله جق درکده بولنملمیدرلر .
ال برلکیله چالیشملی . مکتبلی ، آلایلی فرق ایدلماملی .
اخوت عسکریه تجسم ایتدیرملی . اتحاد و اتفاق اک زیاده
هیئت جایله عسکریه بیننده وجودی الزم اولدینی افراده
وارنجیه قدر کوزلجه آکلادلملیدر .

ینه صده رجوع ایدلم : بر آره لق اورته لق تنهاندی .
نشانچی طابوری قول آغاسی محمد نوری افندی برادرمن ،

اوحیتلی عسکر موما الیه بیکباشی خاند افندینک یانسه سوقولدی :
بر ایکی چفت سوز ایله طابورلرینک سبب و صورت ورودینی
آکلاتیووردی . اودقیقهده یالکز سکز یوز یکرمی بش نفر
سلاح انداز موجودی بولسان قوجه نازلی طابوری اتحاد
وترقی جمعیت محترمه سنک مالی اولدی .

او ایش بیتدی ؛ یگیسنه باقلم !

بونازلی بیکباشیسی خالد افندی ارقداشمز ایله طابوری
حقنده بالمناسبه برقاچ سوز دها سویلمدن کچمهیه جکم :
موما الیه تخمینمه کوره اللی یاشلرندن آشاغی بر چاغده
اولیه جق .

انصاف اولنسون : بو آدبجغز مثلا اون یاشنده عسکری
رشدیه سنه کیردی . آندن اولکی تحصیلات ابتدائیه سی
صایمیه لم . رشدیه ده ، اعدادیه ده ، حربیه ده اوقودی ؛
اوقوتدی ؛ طلبه سندن ملازملر ، یوز باشلر یتیشدی ؛
ارکان حرب اولان طلبه سندن بلکه قائممقاملرده یتیشدی ؛
هله کندیسلی ضابط ایکن آغوش مادرده مه ائمکه بولنانلردن
میرلوارمز ، فریقلمزده واریا ! خالد افندی ارقداشمز
مکتبلرده ، طابورلرده ، مختلف مأموریتلرده خدمت ایتدی ؛

بیامیورم اما بلکہ حربہ دہ بولندی ؛ یاش الہی بولدی ؛
عائلہ تکثر ایتدی ؛ احتمال کہ طورون صاحبی بیلہ اولدی ؛
ایشتہ کلدی ، ایشتہ کیدیور !

قرق سنہ بودولت ، بوملت اوغرندہ چالیشہ چابالایہ
نہ اولمش ؟ . . . اولہ ، اولہ ، اولہ . . . بریکباشی اولمش .
رتبہ سنک حیثیتی اعتباریلہ دوشونہ لم : کندی یازدینی یازی بی
مرکبی قورودقدن صکرہ کنیدیسی بییلہ او قومقدن عاجز
اولدینی حالہ باب عالینک اک مهم بردارمہ سی خلفاغنہ محضا
قورو برشرف اولہ رق خاطر ایچون قایریلان یکرمی یاشلرنده
اجہل بر چوجغہ بلا خدمت ولالیقت بر قاج آیلق دوامی
نمرہ سی ! اولہ رق ینہ خاطر ایچون یکدن توجیہ ایدیلان رتبہ
نالہ دن برپارمق فرقلی بررتبہ !

اولکیسی تام قرق ییل عمر ، وجود تلف ایلہ رک ودولتک
اردوسنہ ، معارفہ تام اوتوز سنہ خدمت ایدرک بورتبہ بی
قازانیور . ایکنجیسی براتک اویمہ ایلہ خاطر ایچون آلیور !
صکرہ دہ اقرانہ ، امثالہ چالیم صاتمق ایچون کنیدیسنہ بویلہ
باد ہوادن ربع اکسیکنہ ویریلان رتبہ ایلہ اوتانمکن کنیدیسی بویلہ
دکرلی بریکباشی ایلہ ، بلکہ بوندن دہ مقتدری ایلہ برطوتمق

وحتى بررتبه دها آلوب اوکا تقدم ايتمک ايسيتور ! هيسچ
بو اولورمی ؟

اما بوشيق بك اسلافدن رتبهسى ، ثروتى بيوك بر آدمك
اولاد ويا احفادنن ايتمش ! نه ياپهلم ! ايسترسه مزبته ده بيوك
بر آدمك نجل نجيبي اولسون . كندى آدم اولمى !

بر آدم كندى سعييله ، كندى اقتداريله تميزوتحيز ايدوب ده
برملتده بالاستحقاق پارلاق بر مقام احراز ، تاريخ عالمده نامى
ابقا ايدنجيه اونك قيامته قدر كافه اولاد واحفادينك بلا
استحقاق رؤس امتده طاشينمى ، بيت المالك اتككر طولوسى
پاره سنك اونلره بغيرحق ويرلمى هانكى شريعت توصيه ايتمش ،
هانكى ملتك قانونى تكفل ايلمشدر !! دنياده بويله شى يوق !
نه ايجاد اولمش ، نه اولنه حق ! ! بوانجق مستبد حكومتلرده ،
هر نه صورتله اولورسه اولسون التماسك ، حقسزلانك
حكيمفرما اولدينى يرلرده وار . هيسچ بو اولورمی ؟

اولاد واحفاد پدر وجد معروفنك بحق وارث كافه
مزاياى اولدينى اثبات ايتميدر كه مات اوکاده لايق اولدينى
حرمى ايتسين . يوقسه هيسچ بروقت يالكيز اجدادك كتابه

سنگ مزارى تہى دست و محروم وجدان اولان اولاد واحفادہ
شہادتنامہ اولہ من ! بالعکس نام پاک اجداد اوکیلرہ ذل اولور .
نہ فائدہ کہ بوقیل جہلہ و خذلہ بو حکمت و حقیقتی دہ فرق
ایتمکدن بالطبع عاجزدرلر !

ینہ بیکباشی بی الہ آلہ لم : مخصصاتی نقطۂ نظرندن
دوشونہ لم . زوالی نہ آلیور ؟ ... تعییناتیلہ برابر بحساب وسطی
(۱۳۰۰) غروش آیلق ؛ خیر آیلق دہ دکل ، معاش !

آیلقلہ معاشک نہ فرقی وار دینیلیرسہ شویلہ ایضاح ایدہ -
بیلیم کہ آیلق ہر ہانکی بر مأمورہ ، ہر ہانکی برایشجی یہ
خدمت ایتدیکی ادارہ طرفندن تخصیص ایدیلوب ہر آیک
ختامندہ کندیسنہ منتظماً و یریلان بر حق خدمت ، بر مبالغ
معیندر . معاش ایسہ شمدی یہ قدر بزده اولدینی کبی انجق
تأمین معیشت ایچون علی العموم مأمورین طرفندن آیلقلرہ محسوباً
التماس ایلہ ، منت ایلہ ، غوغا ایلہ ، کورواتی ایلہ و قتلی و قفسز
و غیر معین مقصدارلردہ پارہ مأمورلرندن قوباریلہ بیلن و سنہدہ
برقاج دفعہ رسماً و یریلان برپارہ در ! بویلہ قوباریلہ میانی یالی نہایہ
کاغد اوزرندہ قالیر ؛ یا خود بعض زوالیلرہ صورت ، سند
مخصوص فلان دینلان او حکمسنز کاغدلری دہ آلمق نصیب اولمز .

حقى بويله جبارقله آلهميان زواليلرده معاشرلىنى يا
اوباره مأمورلرينك مرتكبلىرينه وياخود صرافلره قيرديرر !
معاش ايله معيشت كلهلرينك اساسى بر اولديغيچون
مأمورينك بوكونه قدر دولتن ايشته بويله لكه آلدنى پاره يه
معاش تسميه سى پك مناسبت آليز . ان شاء الله دولتجه بوندن
صوكره هر درلو اصلاحات عادلانه يايلايرده بالعموم اهليتى
وناموسلى مستخدمين دولته لايق و مستحق اولدقلىرى
آيلاقلر منتظماً و يريلير .

ايشته بيكباشى افنديك من حيث المجموع معاشر اوله رق
آله بيلديكى پاره ماهيه (۱۳۰۰) غروشدر . بونى ولومنتظماً
آلسون . بو پاره يى باب عالیده ، ماليه ده ، شوراده بوراده
مالكيه اعداديله لرندن بر جهالت شهادتنامه سى ! آلهميان اون
يدى ، اون سكز ياشلرنده كى چوجقلرده آليور : بونلر دها
رتبه لر ، نشانلر . . نهلر آليور !! هيچ بو اولورمى ؟

بو طابور ايله بوندن صوكره كله جك اورديف طابورلى ،
اودلاورلر نام محصول زماننده ترلاسىنى ، باغنى ، ايشنى ،
كوجنى ترك ايدرك نجون كليورلر ، نزه يه كيده جكلر ؟ ايشته

بویله (هیچ بواولورمی ؟) دیه فدای جانی کوزه آلوب ترك
اولاد و عیال ایله تأمین سلامت ملت اوغرندنه طاغله چیقان
سلاح ارقداشلرینه، وطن قرداشلرینه - الارینه اوملت نجیبه نك
آلنك تربله تدارك واعطا ایدلش اولان - ماوزر سلاحلریله
مقابله ایتك ایچون کیده جکلا ! هیچ بو اولورمی ؟ البته اولر
ونته کده اولمدی !!

بو طابوردن ماعدا سالانیکه سکنز طابوردها کلوب
بونلردن آیدین ، ازمیر ، تبره ، قرهجه صو ، مغنيسا ، اوده مش
وقصبه طابورلری که جمعا یدییسی هپ بویلهجه افراده وارنجیه
قدر اجرای تلقینات ایله اله آلدقدن سوکره مناسره سوق
ایدلای .

وودینه ده استقبال

بو طابورلرک خصوصی ترنرله کچه جکلری زمانلر استخبار
اولمقده بولندیقدن سالانیک - مناسره شندوفر خطی
اوزرنده بولنان وودینه ده مأمورین ملکبه وعسکرینه ایله علما
واشراف عملیه دن مرکب بر جمعیت محترمه طرفندن طابورلر
برر بر استقبال ایدیلرک ضابطان وافرادیله - ذاتا اونلرجه

معلوم اولان - درس مشروع بردها ویرلش یعنی کندیلربنک
- رفع مظالمه ، وطنی تهلمکدن قورنارمغه چایشان - وطن
قرداشلری اوزرینه کیدوب اونلره سلاح آتمق ، اونلری
طاغیتمق ایچون کوندردلکاری غلبان خون حیثله و برلسان
مؤثرله جمله نه آکلایله رق کافه سندن بومقدس و طنداشلرینه
قورشون آتمق شو یله طورسون ، بوفکر وامل مشروعه
کندیلری ده خدمت وایجاب ایدرسه اونلره التحاقه مسارعت
ایده جکربنه دائر تأمینات قویه آلمش ، عموم عسکر
وحاضرون طرفندن استرداد حریت ملتیه موفقیت ایچون کمال
خلوص ایله یکدل ویکزبان اوله رق درگاه قاضی الحاجانه رفع
آوازه نیاز واستمداد ایدلمش وایشته بو طابورلر وودینه دن
برر برر هپ بویله جه سلاملا نوب کچیرلمشدر !

مرکز استبدادک یاره لی قبالان کبی کوکره دیکی بر صروده
بویله بر تشبث مردانه ، بویله بر عنزم عالیجنابانه قولایمی ۱۴
بوایش اعلان حریتدن صوکره (غره و) یابمغه بکزه من !
نه عالی تشبث ! نه حزین منظره ! نه لطیف خاطره !
نه اشرف ساعتلر !

بیکلرجه لسانلردن براخلاص تام ایله (آمان یارب !)

نداری او آندە هدف اجابته واسله اوليور . الله ، الله !!
 کمال صفوت و خلوص ايله کیم (الله) دیرده محروم قالیر !
 اتم نیت خالصه ايله کیم ایسترده اول جناب واهب الّا مال
 - حضرتلری ویرمز !

طلبك يولنى بيلملى : بويله زماتى بولملى ! ايستيهك
 قلب ، (الله) ديهك يوز ، ديليهك ديل ، آمان ديهك
 آفر اولمى ! ... احسان بيورمامسى شانندن دكلدر !

بنلكدن كچملى ، اغراض شخصيّه دن تجرد ايتملى ،
 نورحقه مستغرق اولملى ، حقدن غيرى استنادكاه قالمملى ،
 غشى اولملى ، وجده كلى ، اويله ايستملى ! ... امين اول كه
 توفيق صمدانيسى ، نصرت الهيه سنى رفيق ورهبر بيورمامسى
 شان الوهيتندن دكلدر .

بوندن صوكره اويله ايستيلم . اصل بوندن صوكره آمان
 ديهلم . هوسات خود سرانهدن كچلم . (عدالت) ى رهبر
 حرکات اتخاذايدهلم . ترقيمزى ، اصلاح سيناتمزي اللهدن
 بويله مساعى خالصانه ايله اضرع ايليلم كه جناب حق جله مزى
 موفق بالخير بيورسون . يوقسه وجود ریا آلودى كسوؤ
 حيته بورونديره رك (بز بيليرز ، بز ياپارز . . .) قفاسنده

کیدیلیرسه ، احکام دینه و آداب ملیه من ترك ايله منطقسز
 کورمه نکلره تبیت ایدیلیرسه ، حینفروشانه ناطقه پردازلقلرله
 صورت حقدن کورونوب خلقه ظلم وجفایه وشونی بونی بالا -
 سترقاب حقسنر اخذ ناره تصدی اولنورسه دنیادهده ، عباددهده
 عاقبتمز بك وخیم اولور

بیکیباشی طاهر بك ودوقتور ناظم بك

نام پاکی که صورتی ده ، سیرتی ده طاهر و غایت خلق
 ومتدین بر ذات اولان محی نائی جمعیت ، قهرمان حریت ،
 مجاهد عالیهمت « ۱ » نومرولی « بیکیباشی طاهر بك » ایشته شو
 صرملرده ازمیرده بولنوب علی الدوام مجلوب معالیمی اولان
 حریتپروان ، صحاب حیاتک حسیات نامیه لرینی برتأثیر مسیحی
 ايله احیا ایلیمکده اولدیغندن آیدین ولایتی بك اویانیق
 بولنیوردی . بونک توسیع و تعمیمی وظیفه سی ده دوقتور
 ناظم بکه ترتب ایتمش ایدی .

اساساً وقیله حریت ملت اوغرینه آوروپایه فرار ایتمش
 اولان احرار امتدن حیتمند شهر مومالیه دوقتور ناظم
 بك ، بوغیور و حیتلی فدائی شوموك سنه لرده وطنده کی

وظیفه‌سنی بالذات ایضا ایتمک ایچون اتحاد وترقی جمعیت
محترمه‌سنگ معاونتیه ونیجه مشکلاته سالانیکه عودت
و اوراده‌کی وظیفه‌سنی کیزلی کیزلی ایضا ایتدکن صوکره
خواجه یعقوب افندی نام مستعاریه آیدین ولایتنه کچه‌رک
وایحاینه کوره درلو قیافتله کیره‌رک خواجه‌لق ، بقاللق ،
قومیسو نیجلیق وحتی افکار اهالی بی او یاندرمه‌ک ای بی برزمین و
وسیه اولوق اوزره فالجلیق کی درلو درلو صنعتله سلوک
ایدرك او حوالی یه کال جسارت و مهارتله خیلی تخم
فیض صاحبش ، بویه فداکاراقلرله ذهنلری آچیش ، فکرلری
نورلاندرمش اولدیغندن بودفعه قیام واقع حاکمکارانه اوزرینه
روم ایلی یه آیدین جهتدمه‌کی طابورلرک مأمور ایدلمسی جمعیت
محترمه‌جه پک ممنونیتله تاقی اولنمش و ذاتاً بویه برزمان مسعدت
نشانه منتظر اولان بوط‌ابورلرک جمع وجلی قال خیر عد
ایدلمشدر .

جمعیتک ارکان عظامندن اولان دو قنور ناظم بکک آیدین
حوالیسنی او یاندرمسی ذاتاً تهی دکلدی ، چونکه دولتک اداره
سابقه زماننده کافه اجرا اتی ، کافه مأمورینک افعال و احوالی ،
بالجمله شعبات دولتک دستورالحرکاتی اتحاد وترقی جمعیتک نظر

تدقیقندرقاچماقدمه اولدیغندن منلا یمنده مأمورین مبتدیه مزك
ریال آغا جلری فی هدف تعرض اتخاذ ایتلرندن بیزار اوله رق
او قطعه متیمنه ده کی ، اوهندستان کی - توصیف (کالانه) ایله -
کیمیا باغچه سی اطلاقه شایان اولان اوساحه مبارکه ده کی
پاک نسب مسلمان قرداشلر من مظلالم واقعه دن رفع آوازه
شکایت ایله سلاح حمیه سارلدقلری زمان بغیر حق او مذبحه
معروفیه اول باول هانکی ردیف فرقه لرینک سوق ایدلمکده
اولدینی بیلندیکی کی روم ایلیده دخی ینه نتیجه استبداد
اوله رق بروقعات ظهور ایدنجیه اورایه ده آبدین وجواری
ردیف فرقه لرینک جمع وسوقی خصوصک تامل حکمنده
اولدینی معلوم ایدی .

بناءً علیه آبدین فرقه سنک عندالحاجه روم ایلی به کجر
کچمز اوراده کی قوه اتحادیه التحاق ایتسی ایچون بونک بویه
اولجه حاضر لانتسی پک الزم ومصیب بررأی وتدبیر ایدی که
ایشته - الله راضی اولسون - بووظیفه فداکارانه یی ده بالخاصه
دوقنور ناظم پک کمال مهارتله ایفا ایلمش ایدی .

بو صره ده اوچنچی اردونک روم ایلیده کی ردیف
طابورلرندن برطاققلری ده همان سلاح آلتنه آلتوب برآره لق

بعضی ترخیص ایدلش و برقاج کون صوکره ینه جمع و جلبری
 امر ایدلدیکی حالمه کرك ضابطان و کرکسه افراد معاواعت
 ایتامش اولدقلری کبی رسنه قهرمانلربنک تنکیلنه سوق ایدلک
 ایستیلان آیدین ویکي بازار طابورلری دخی قهرمان وطندا -
 شلرینک اوزرینه کتمکدن آچیق-دن آچیفه امتناع ایتمش
 بولندقلرندن استانبولده کی اداره مستبدده بستیون پوصله یی
 شاشیرمش و آناطولایدن -سوق ایدیلن بوردیف طابورلربنک
 روم ایلیده کی اتحاد عثمانی یی تقویه ایتمکدن بشقه برایشه
 یارامیه جنی آکلاشیلوب آرتق سوقياتک آرقه سی کسیلمشدر .
 چوق اصابت ! قولای لفردی دکل . برنازلای طابوری
 مرکزدن سلائیکه قدر نام التمش بیک غروش مصارف نقلیه
 ایله کلیور . آرتق او طابورک ناحق یره و بک بیهوده اوله رق
 سلاح آلتده طوردینی مدتیجه اختیار ایدیله جک مصرفی و مالک
 بویله نام وقت -ص- اده طولانی یوزندن حص-وله کله جک
 و کرك اهالی یه ، کرکسه طولای دیسیله خزبنه جاییله طوقونه جق
 اولان زیانلری دوشونک !

آرتق اوتوز ایکی بی-لدر ا- -تبداد ایله یانمش محو اولمش
 اولان ملت بخشایش الهی اولان حریت مقصوبه لرینی بهمه

حال استرداد ایتک ایچون اردو ایله برلیکده اتحاد ، شروع
 تمامی حصولی کورمش و بوضورتله فلهه استبداد اوزرنده
 مهم و مدھش بره شلر [*] آچمش ، هجومی حاضر لامش اولد -
 یغندن اسکوب ، مناستر ، سالانیک و سیروزده اعلان حریت و
 مشروطیت و احرار ملتہ تبشیر سمادت و سلات ایچون
 هیچ برمانه قالماش ایدی .

بو مراکز مهمه ده توحید حرکات ایدیلیور و مرایش
 فالصوسز اجرا اولنیوردی .

مالک عثمانیه ده بلاد جسمیه و مهمه یئننده تلفون خطلری
 تأسیس و تمیدی ایچون قاج سنه دن بری شرائط نافعہ ایله
 بعض اجنبی شرکتلر محافل دولته و وسائط کوبا کونه مراحت
 ایتدکاری حالدہ « تلفون » کلمه سنک آغزه آلمغه جسارت
 ایدیله مامسی مجرد احوال ممائلده بلا واسطه مخابرہ شفاهیه ایله
 بر آندہ قیام عمومی به خاتم اوله بیلمسی ملاحظه سنه مبنی
 اولدینی شہسز اولسنه رغماً طاغلردن کمی آتیران ملت نجیبه

[°] بر موقع مستحکمه هجومدن اول فلهه نك دیوارلری ویا بر
 استحکامک سبیلری اوزرنده طوب آتشیله و اصولی وجهله آچیلان
 جسم رخنه لره (بره ش) دیلیور .

عثمانیه نك بكونكى اولاد واحفادنده او خون همت و حيتك
تماميله باقى اولديغنه شاهد عادل اولان همم خدا بسندانه ايله
تلف و نسرده توحيد اجراءات ايدلى .

آراتق مراکز مبحوثه نك كافه سنده درلو نمايشلر ياپلمقده
ايدى .

سلاييكده دخی تموز اوائلنده سوقاقلره مناسترده اولدينى
كې يافته لر ياپيشديرلمغه، نمايشلر ياپلمغه وايچى ايچنه صيفه ميان
حيثكاران طرفدن علناً نطقلر ويرلمكه باشلانمش ايدى .

بو يافته لرى بيرتمغه جسارت ايدن پوليسلره برده وولوره
قورشونندن متحصل نشانه صداقت اهدا ايديلوب شمسى
پاشا فرقه سنه اعزام اولنيوردي !

بوهنگامده درسعادته صدر اعظم فريد پاشا طرفدن
عتبه عليايه احوال جاريه مناسبتيله تقديم ايدلمش اولان بر
لايحه ده قانون اساسينك تطبيق احكامى لزومى برصورت
معتدله ده بيلديرلمش اولدينى كې مقامك اهميتى حسييله كيفيتك
طرف مشيختنه ساهيدن دخی عرض ايدلمسى بر مجلس وكلاده
صدر مشار اليه طرفدن شيخ الاسلام جمال الدين افندي يه
برلسان مؤثرله توصيه ايدلمش ايسه ده قبول ايتديريله مامش
اولدينى مسموع اولمشدر .

بوکشمکش احوال مناسبیله بوبابده نهکی تدایره توسل
ایدلمسی فکرنده بولندیفی حقننده بالواسطه واقع اولان سؤال
عالیه جواباً سرعسکر رضا پاشا طرفندن ده قانون اساسی-یک
تمامیله تطبیق احکامی لزوم قطعیمی صراحت درجه سنده بر
ایما ایله عرض ایدلمشدر .

بونک ارزربنه بلکه تسکین هیجان عمومی به مدار اولور
ملاحظه سیله تموزک طقوزنجی چهارشنبه کونی صدر اعظم فرید
پاشامک عزایله سعید پاشا مسند صدارته کتیرلمش و سرعسکر
رضا پاشا انفصال ایدیریلهرک سرعسکرلک عنواننک رخی هر
ده لته جاری بولندیفی و بزده ده اوللری اولدینی وجهله
حربییه نظارتنه تحویلله مقام مذکوره ارکان حربیه عمومییه
دائره سی رئیس وکلی مشیر عمر رشدی پاشا و ارکان حربیه
عمومییه ریاستنده ارکان حربیه دن مشیر شاکر پاشا تعیین ایدلمش
ایسه ده اساساً بوکی اجراءات طلب مشروع ملتک اسعافی
دیملک اولمدیغندن کیسه طرفندن اهمیت ویرلماش و بهمه حال
استرداد حقوق مشروعه حریت فکرنده ثابتقدم قالمشدر
[من ثبت نبت] .

آراتق غلیان افکار ارته لنی صارصیوره ایش آناتولی به ده

سرایت ایدپور؛ آوروپالی متحیرانه نتیجہٴ حالہ باقیور؛ توفیات
صمدانیہ ایسہ بقایای معجزہٴ دن اولہرق مر آن مظلوم ویکناہ
اولان ملتہ رہبر اولیوردی .

اعلان حریت

نہایت حسیات ملت قبالی بر محلدہ دوجار تضدیق اولان
بخار کی نزدیک شدتہ ۱۰ تموز ۱۳۲۴ پنجشنبہ کونی [۲۴
جہاد الآخرہ ۱۳۲۶] (مناسرت) دہ بردنبرہ بروولقان
کی باطلادی !

بر حالہ کہ : دنیایی صارصال صدای مہیبی ایلہ برابر
آسمان عالمی تنویر ایدن ضیای شمعہ داری اے اول آن
واحدہ تا استانبولہ عکس ایتدی !

شویلہ کہ : ۱۰ تموز پنجشنبہ کونی مناستردہ رسماً اعلان
حریت ایدلمی جمعیت اتحادیہ جہ مصمم اولدیفندن شہر
مذکور ہیئت مرکزہ سی طرفندن مناستردہ بولنار فوق العادہ
قوماندان مشیر عثمان پاشانک اورادہ ابقای بای حال تجویز
ایدیلہ مدیکی جہتلہ کندیلری رسنیہ نقل ایدلمک اوزرہ ۹
تموز پنجشنبہ کیجہ سی مشار الہک اقامتکاهنہ منہی تلغراف

تللری قیرله رق مایین هایون ایله اولان مواصله سی قطع
ایدلمش وقونانی آبلوقه آتیه آلمش اولدینی حالد کندیلیری
رسنه ایصا له مأمور اوله رق جمعیت طرفدن مناستره جلب
ایدلمش اولان رسنه و اوخری قهرمانلری قول اغای نیازی
و ایوب صبری بکارله مینلری اوکیجه مناستره کلوب پاشا
اویقودن اویاندیرلمش و جمعیت محترمه طرفدن کندیلرینه
خطاباً یازلمش اولان کوزل بر مکتوب ذات دولترینه تودبع
ایدلمشدر .

اشـبو مکتوب صورتیله مشار الیهک جمعیت طرفندن
صورت مسافرتلری حقنده کی تفصیلات آتیه مطلع نورحرب
اولان (مناستر) شهرنده قبل الانقلاب یالکز اعضای جمعیه
مخصوص اوله رق مستنسخ ایله طبع و توزیع ایدیلوب الیوم
عموم آفاق حریمزی تنویر ایلمکده اولان (نیر حقیقت) جریده
معتبره سندن اقتباس ایدلمشدر :

*
**

« مشیر پاشا حضر تلرینک جمعیت اتحادیه

طرفندن صورت مسافرتلری ،

« مشیر دوللو عثمان پاشا حضر تلرینک ذات فخیانه لرندن »

« بر ضرر ملحوظ اولسه بيله شو آره لق مناسترده بولملری ،
 « عثمانلی اتحاد و ترقی جمعیتجه تجویزایدیله مامش اولدیغندن قیمت ،
 « عسکریه لری مسلم انام اولان مشارایه حضر تلیرنیک بروقه ،
 « مؤله یه میدان ویرلیکسزین مناستردن قالدیرملری قرار کیر ،
 « اولمشدی . خواص جمعیتدن بشقه کیمسه نک معلومی اولمیان ،
 « بوقرارک موقع تطبیق واجرایه وضعی ایچون قول آغاسی ایوب ،
 « افدینک قومانداسنده بولنان بیک ایکی یوز موجودلی اوخری ،
 « ملی طابوری ایله قول آغاسی نیازی افدینک قوماندا ایلدیکی ،
 « بیک موجودلی رسنه ملی طابوری مناستره دعوت ایداش ،
 « واستقباللرینه ده الی کشیک بر مفرزه عسکر به کوندیرلش ،
 « ایدی . »

« جمعیتک بوبابده اتخاذا ایلدیکی قرار مصیب ایله صورتی ،
 « زیرده محرر مکتوبی حاوی ظرف محتوم اوله رق مفرزه ،
 « استقبالیله قوماندا ایدن ضابط افندی به تودیع قلنمش واشبو ،
 « ظرفک آنجق ایوب و نیازی افدیله ملاقی اولندیقی وقت ،
 « بالمواجهه کشادی امر اولنمش ایدی . جمعیتک اعطا ایلدیکی ،
 « اوامر حرفیاً وساعتی ساعتنه اجرا قلنمش و وقت مرهوننده ،
 « مشیر پاشا حضر تلیرنیک اقا شکاهی آبلوقه آلتنه آلنهرق ،

« وتلغراف تلی قبرلہرق بلا مانع قوناغنه دخول ایدیلوب »
 « یتاق اوطلہلری قہوسی دق ایدلش ومشار الیہ حضر تلری »
 « طیشاری یہ چیقوب کیفیت ومقصدی تماماً آکلایہرق مسافرت »
 « مشیرانہلری حقندہ کی رجایی قبول ونام ساعت یدیدہ آرزوی »
 « سامیلریلہ احضار ایدیلن بر حیوانہ را کب اولہرق ویاورلری »
 « ارکان حربیہ بیکباشیسی رفعتلوامین بک رفاقت آصفانہ لریدہ »
 « اولدقلری خالدہ حرکت ایتشدرد . مشار الیہ حضر تلرینہ »
 « عائد اوراق کاملاً مصادره اولنمشدرد . مشیر پاشا حضر تلرینک »
 « کافہ ا-باب استراحتلری مکمل صورتدہ احضار ایدلمشدرد . »
 « مشار الیہ حضر تلرینک حالاً زردہ اولدینی حقندہ معلومات »
 « موثوقہ آلتنہ ماممشدرد ! رسنہ ملی طابثوری مشیر پاشا »
 « حضر تلرینی آلدقدن سکرہ خانرا اوکی مسیرہ سندنہ آرامساز »
 « اولمش وکال احتفال ایلہ مراسم مخصوصہ یہ اشتراک ایدرک »
 « اقسام دخی قشہلہ ہایونندہ مسافر ایدلش وبلدیہ جہ ترتیب »
 « اونان اطعمہ نفیسہ ایلہ اکرام اولنمشلدرد . »

« بسم الله الرحمن الرحيم »

« مشیر دولتلو عثمان پاشا حضر تلرینہ »

« السلام علیکم ورحمة الله وبرکاتہ . هداانا الله وایاکم »

« بوامت مرحومہ نک نان ونعمتلری وصرف ایلدیکی »

- « امكاری ایله وجوده گلش اولان قدرت عسکر به كزك »
 « وفطرة متحلی بواندیکز شجاعت وشهامتك ملت کندی »
 « علیهنده دکل بايکه دشمنه قارشی سوق ایایه جکی اردولرك »
 « سوق واداره سنده ووطنه قصد ایلیه جک اعدانك قهر و »
 « تدمیرنده مصروف اولسنی آرزو ایلمکده اولسنه و حکومت »
 « حاضرة مستبدنك ینه سلطان حاضرک اداره سنده اولمق »
 « اوزره بر حکومت مشروطه و عادلایه تحویلندن یعنی ملت حق »
 « صریحی استرداد ایلد کدن صکره قوای عسکر به سنك تنسیق و »
 « اصلاحی سر عسکرلک مقامنه اصعاد ایده جکی سزك کبی »
 « حمیتلی وجودلردن انتظار ایتمکده بولمسنه بونی وجود »
 « قیمتدار یكزك اضاءه سنه ملت قطعياً راضی اولمز سه ده نه چاره که »
 « جریان احوال ذات آصفاه لریكزك شو موضع و مأموریتده »
 « بولنمسنی ایجاب ایتدیر مکده اولمقله جمعیت مقدسه من بر مدت »
 « موقته ایچون کنديسنه عزیز بر مسافر اولمکزی استرحا »
 « اجتناسار ایلمش وبالطبع بونی نفس ناز کتریکنزه برذل »
 « عد بیور میه جغکنزدن امید وار بولنمشدر . »
 « موقع و محل اقامت دولتری شان آصفاه لریكزه لایق »
 « بر صورتده احضار و هر درلو اسباب استراحت دولتری »

« استکمال قلنمش اولمغله لطفاً و عناية قصبه کنارنده انتظار »
 « ایدن بيك اوج يوز نفر قوتنده کی معیتکزه ذات عالیربکزی »
 « التحاق ایتدیرمک اوزره دولتهجاه کزه کلش اولان سکنز »
 « يوز مهمانداره رفاقت بیورمکنز استرحام اولنور »
 « ملت بویکجه آلدینی تربیاتی ذات داورانه لریکزه بروجه »
 « آتی عرضه لزوم کورر : او ، تحت محاصره آلدینی کبی »
 « یکی منطقه قوماندانلغنده بولسان نقی باشا ایله مرکز »
 « قوماندانی وکندیلرینه يك امنیت قلنه میان بمض ذوات »
 « دخی محافظه آلتنه آلمشدر . قصبه ایچنده بولسان »
 « قوانک امر اوضا بطان وافرادی حضور رب العالمینده مقصود »
 « اثبث مقدسمز اوغورنده فدای جانہ عهد و پیمان ایلمش »
 « وقصبه اها لیسندن اوج بيك کشی ده جمعیتک برامریله حرکت »
 « مهیا بولمشدر . مات علیهنده بیکنده بر احتمال دائره سنده »
 « اوله رق اعطا بیورمغه [فرض محال اوله رق] موفق »
 « اوله بیله جککنز اوامره شو ساعتده اطاعت ایله جک هیچ »
 « بر فرد قالمش اولمغله برابر قوناغکنزده کی تلغراف تللری »
 « دخی قطع اوله رق اتصالات محو ایدلمشدر »

« جمعیت ذات عالی‌ریک‌نرک بر قیلنه بیله کله جک خطادن پک »
 « متأسف اولور وکندیسنی مسئول عدایدیر . مع هذا »
 « ییلدیزدن ذات دولته کنزه ویرلمش اولان واسع صلاحیتلره عالی »
 « وجدانکزدن مأمول اولماغله برابر - بوراده میدان اجرا »
 « برافقه وارضروم وقعه مؤسسه‌سنه بر نظیره وجوده کتیرمهک »
 « قطعياً راضی اوله من . بناءً علیه ویرمش اولدینی قرار »
 « قطعیسنی همه حال اجرا و تطبیقه معذور و مضطر در . امید »
 « ایدرز که دوله‌خانه کزده بولنان بر قاج سلاخی ملته ، امت »
 « فدائیلرینه ، اوتوز سنه در ناله فغان ایچنده بولنان بوزواللی »
 « بیچاره قومه ، حریتی اوغورنده اولومی کوزه آله‌رق آرتق »
 « سلاحه صارمله به عزم ایتیش اولان ظلمدیده لره قارشی »
 « استعماله وجدان پاککز قائل اولمز . فدای جانی جان منته »
 « بیلمکی اوکرشمش اولان مهماندارلریک‌نرله برابر اقامتگاه »
 « سعادت‌لریک‌نری شریف بیورمک‌نری نیاز ایلرز . السلام علی »
 « من اتبع الهدی . فی ۹ تموز سنه ۱۳۲۴ چهارشنبه »

*
**

عثمان پاشا مناستردن بر منوال شروح حرکت ایلمشلر
 ورسنده اقامت‌لرینه تخصیص وهردرلو لوازم استراحت‌لری

حقیقهٔ تنه ایدلمش اولان محله معززاً نقل و ایصال اولنمشلردر.
مصادره ایدیلان اوراق مخـابره لری میانده سوء نیتلرینه
دلالت ایدر برشی بولندریغندن بروجہ آتی اعلان حریتدن
بر قاج کون صکره ینہ مکرماً مناستره کتیرلمشدر. مشار الیه
مؤخرأ بشنجی اردو قوماندانلغنه تعیین بیورلمشدر.
عین لیلہ مسعودده مابین هایونه مناستردن صورتی آتیده
مندرج تلغرافنامه کشیده اولنمشدر :

عتبه فلکمرتبه جناب پادشاهی به

ارادهٔ سنیۃ مستقره لیلہ تبعه وزیر دستانلرینه بخش و احسان
بیوریلان قانون اساسینک تطبیقات فعلیه سنه مساعدده و ایجاب حالک
اراده بیورلسی صورتیلہ صداقت و عبودیتک خللدن وقایه سنی احترام
و بازار کوننه قدر مجلس مبعوثاتک کشادینه دائر فرمان همایونلری
صادر بیورلمدینی حالدہ رضای شہریار بلرینه مخالف اوله حق احوالک
وقوعی درکار اونوب بوخصوصندہ مأمورین ملکبه ، ارکان وامرا
وضباط عسکریه ایلہ بالعموم عساکر شاهانه و الخاصل بلاتفریق جنس و
مذهب صفار و کبار ملت وحدانیت خدایه قارشی عهد و میثاق عمومی
آلتندہ بولندیغنی عرض ایلرز فرمان .

۹/ تموز ۱۳۲۴ پنجمینہ کیجه سی

ایرانی کونی یعنی ۱۳۲۶ سنه هجریه قریه سی
جادا آخره سنك ۲۴ نجی و ۱۳۲۴ سنه مالیه سی تموزینك
۱۰ نجی [۲۳ افرنجی تموز ۱۹۰۸] پنجشنبه کونی مناستر
والیسی حفظی پاشا دخی حاضر اولدینی حالده وقت ظهره
طوغری مناسترده عموم عسکر ومأمورین وعناصر مختلفه
رؤسای روحانیه سی و اهالی قشله میداننده تجمعه حریت
میدانی توسیم ایدلمش اولان محل مذکوره برطوب اوزربنه
چیه مش اولان مناستر مکتب حریه سی درس ناظری ارکان
حریه بیکباشیلرندن یانیه لی وهیب بك طرفدن طلاق
معروفه سیله نطق آتی بر صورت مؤثرده اوقونوب اعلان
حریت ایدامشدر .

صورت نطق [۱]

مقدس وطنداشلر، معزز قرداشلر!..

بومبارك خاك پاك ووطنك اوتوز بر سنه دنبری كچیردیكى رقت انكیز،
مظلم ، جائخراش لوحه لردن ، دملردن بحث الملك ایستم . یالكز سینه
وطنه آجیلان التیام ناپذیر یاره لردن آقان جراحتی تمیزلك ، اغراض
شخصیه وانفعالات نفسانیه اوزربنه بلا سؤال نفی واجلا ، طرد وتبمید
ایدیلن اك ناموسكار ، اك غیور ، اك حیتلی احرار اوقی زندانلردن

قورتارمق ، زنجیرلرینی قوبارمق ایچون من عندالله مؤید ومبعوث اولان عثمانلی ترقی واتحاد جمعیتی افراد حیثیورورانی عتبه ابدیتیه استناد ایدرک بوکون بلطفه الکرم اجرای فعالیتیه باشلادی . قلوب عمومیه مرکز اعماق خفا سنده رسانتکیراستقرار اولان مقصد مشروع جمعیت هرکسه عیاندره .

(لَا تَجْتَمِعُ اُمَّتِي عَلَى الضَّلَالَةِ) حدیث شریفی رهبر قومیزدور . عدالت ، مساوات ، حریت ، اخوت مسلک اساسیزدور . جناب حقّه حدوثنای لایحصى اولسونکه انسان کبی یشامق ، اللهک اصری ، پیغمبرک قولی ایله حامل اولمق زمانی ادراک ایلدک . آرتق جنتمکان قانونی سلطان سلیمان زمانندن بری پادشاه ایله ملت آره سنه چکیلان قفسی قیراجفز . پادشاهمیزک اطرافنی آلان خائن ، رذیل ، بدطینت ، سفیل ، دفی حریفلر قهر اولسون . صحیح النسبیدن نشأت ایتمش ، پاک سودایله بویومش ، مکارم اخلاق ومحاسن صفات ایله تجلی ایلش ذواتی ایسترز . آج و بیعلاج اوله رق صنعا زندانلرنده ، دیار بکر ، اوضروم ، هکا قلعه لرنده ، فیرانده سفیل وسرکردان اولان احرار امتک سعادت ، حریت واقبالنی دیلرز . وطنیزی بارکران اعتسافدن قورتاره جق ، یتیملر مرکز کوزلرینی دیندیرمک و کیسه نیک حقنی کیسه یه قایدیرمیه جق ، بزی انسان کبی یشاده جق اصول مشروعه مشورتدرکه بو ایستدکلر مرکز جمله سنی تأمین ایلین قانون اساسیدر .

ای وطنداشلر !

یا قانون اساسی ، یا اولوم !

بروطنک منابع عمومیه نندن مستفید اولوب برهونی تنفس ایدن وعثمانلی بایراغی آلتنده اتحاد ایلین اجناس مختلفه بلا تفریق جنس و مذهب بربرینک روحی ، نور حده افتخاریدر . بربرینک مالی ،

جانى، مرضى عين شدت وعصيته مدافعه ومحافظه ايدرك بوكوندن
اعتباراً حرز جان بيلير .

أولرىنى، چولق چوجقلىرىنى، راحت ورفاهىنى براقورق وطن اوغرىنه
محروميت مطلقه به قاتلامق صورتيله طاعلره چيقلان آرقداشلىرى وار
اولسون !

اي اوخرى قهرمانلىرى ! اي رسنه آرسلانلىرى ! اي مناسق
يكتىلىرى ! دنياده مثله تصادف ايديله ميان براسالت ونجاسته وظيفه
مليه كزى ايفا ايتديكز. سزى بفرىمزه باصار، زوال ناپذير تشكرلىرىمك
قبولنى رجا ايلرز . جناب حق سزى دارينده مسعود بيورسون . سز
بتون ملك عثمانيه و امت مرحومه يى سوينديرديكز؛ جناب اللهده سزى
بختيار ايلسون !

يشاسون مناستر قهرمانلىرى ؛ يشاسون اوخرى فدايىلىرى !
يشاسون ازميز فرقهسى آرسلانلىرى ! يشاسون وطن ! يشاسون ملك !

*
*
*

بونطق اوزرينه شدتنى آلقيشلر آره سنده عموم عناصر
مختلفه يكدىكريله تجديد اخوت ايدرك قانون اساسينك محافظهسى
ضمتنده عهد وميثاق اولمش و علما و رؤساي روحانيه
طرفلرندن ده بارلاق نطقلر ايراد و دعالر ادا ايديلهرك موزيقه لر
چالمنش و يكرى بر پاره طوب انداختيله بو موقعيت جليله
تبجيل قلمشدر .

بووقعه مبعجله نك عظمت وشعشعەسى شوندن آكلاشلسونكه

بوسعادتی اجتماعك ، اتحادك او مجمده حاضر بولنان بیکلرجه خلق طرفدن آلقیشلامسی ائساننده آتیللمده اولان طولبارك عظمتلی صدالری، سورکلی ال شافیردیلری و (یشاسون ملت، یشاسون وطن ، یشاسون جمعیت ، یشاسون اردو) ندای صمیمیلری آره سنده حاضر و نندن بك چوغی طرفدن ایشیدلما مشدر .

*
**

قوصوه ولایتی : بوسره ده قوصوه والیلکنده متحیزان ارکان حربیه دن آبروی احرار برنجی فریق بغدادلی محمود شوکت پاشا [۱] و آجیقندن اسکوبده اقامته مأمور عین اوصافی حائز فریق بغدادلی محمد هادی پاشا [۲] حضراتی کبی جداً اصیل و فاضل ذوانك اسکوبده وجودی بر نعمت عظمی ایدی . اولجه فیروزویکده اجتماع ایتمش اولدقلری بالاده ذکر ایدلش اولان آرنارود جمعیت محتشمه سی میا ننده کی قوصوه

[۱] مؤخرأ مشیر ابراهیم پاشا حضرتلرینک اوچنجی اردو مشیر - یئندن وقوع استعفا سی اوزرینه مذکور اردو قوماندانلغه مشار الیه محمود شوکت پاشا حضرتلری تمین بیورلشدر .

[۲] مشار الیه بالآخره محمود شوکت پاشا حضرتلرینک بر بنه قوصوه والیلکنه تمین بیورلشدر .

ولایتی علماء و اشراف و معتبران و رؤسای طرفندن عتبه شاهانه دن قانون اساسینک تطبیقنی طلب و استرحامه قرار ویرلش و بو قرار اوزرینه ۷ تموز ۱۳۲۴ ده فیروزویکدن درسماده آئیده کی تلغرافنامه کشیده ایدلش ایدی :

عتبه فلکمرتبه جناب شهریار اعظمی به تقدیم اولنق اوزره

حضور سامی صدارتپناهی به

و مقام عالی مشیختپناهی به

جناب رب العالمین تبارک و تقدس حضرتلری زینت آرای منصب جلیل امامت کبری، شوکت افزای خلافت عظمی، خلیفه روی زمین ولی نعمت بیمنت اعظم افندمر حضرتلرینی همیشه زمان کمال شرف و شان و عدل و احسان ایله سایه ساز اسلامیان و عثمانیان بیورسون و موقع و مقام سطوت اتسام تاجدار اعظمیلرینی یار و اغیاره قارشو علی الاعلا و لوای شوکت احتوای جهانداریلرینی بالا بیورسون آمین . بک یقین کورمکنده اولدیغمرز فلاکت و محویتک اسباب منع و ازاله سی دوشونلک اوزره قوصوه ولایتی اهلایسی قوللری نامنه اوله رق بوراده و قومبولان اجتماعمر نتیجه سنده دولتمزک محافظه شوکت و مکنتی و اعلاى شان و ابقای نامی و اهالی قوللرینک رفاه و سعادتنی تأمین ایچون سنت نبویه دن بولنان و ۷ ذی الحجّه سنه ۱۲۹۳ تاریخلی فرمان همایون مسمدت مقرون جناح بادشاه اعظمیلرله تصدیق و اعلان بیورلش اولان قانون اساسی وجهله مشورت اصول مشروعه سنک یکیدن اعاده واقامه سندن بشقه چاره اولدیقنی تیقن ایدرک درسمعادتده برملت مجلسنک

جلب و جمنه مساعدہ سنیۃ جناب شہنشاہیاری استرحام واستدایہ متحداً ومتفقاً قرار و یردک . بناءً علیہ طلب واستدای مشروعمز قبول واسعاف بیوریلہ جفندن امیدوار اولاملہ برابر کمال خالصیتلہ وقوہبولان و صداقت و امنیت وحسن نیتزی تأیید وتقویہ ایدہ جنک اولان اشبو استرحاماتزک جواب قبول واسعافنہ دائر ارادہ سنیۃ جناب شہریار اعظملرینی کمال سوزشلہ آرزو و انتظار ایلرز اولبابدہ وقاطبہ احوالده امر وفرمان حضرت ولی الامر کدر .

مدرس الداعی	مدرس الداعی	اسکوب مفتیسی	اشرافدن
آدم سری	نابی	حسن فہمی	صالح
مدرس الداعی	اشرافدن	مدرس الداعی	مدرس الداعی
عبدالاحد	عمدوح	محمود کامل	عبدالباقی
اشرافدن	مشایخدن الداعی	مشایخدن الداعی	مدرس الداعی
حاجی آغوش	محمد سعید	سعدالدین	حاجی شعبان
وغیرہم . . .	اشرافدن	اشرافدن	
	یشار	حاجی ابراہیم	

جمعاً ۱۸۰ امضا

تموزک ۱۰ نحی پنجشنبه کونہ آئیہدہ کی تلفرافنامہ
چکلمشدر :

حضور سائی سرارتپناہی یہ

و مقام .علای مشیخپناہی یہ

وساطت علیاریلہ عرض متبۃ فلکمرتبۃ جناب ولیالتم اعظمی

اولنان ۷ تموز ۱۲۲۴ تاریخنده کی تلفرافنامه طاجزانه سزه البوم جواب ظهور ایتدی . تسکین هیجان قابل اوله میور . خلق مسلماً آشافی طوفری آقین ایدیور . موافق جوابک استحصال و تبشیرتی رجا ایدوزه . موافق جواب کلزسه ، مطلوب رد اولنورسه وخامت محقندر فرمان .

فیروزوبک تلفرافخانه سنده عموم
قوصوه ولایتی علما و اشراف ورؤساسی
نامنه پرشتنه بلدیہ ریسی
سودی

ینه یوم مذکورده پره شوه دن عتبه پادشاهی به آتیده کی
تلفرافنامه کشیده ایدلمشدر :

۷ ذی الحجه سنه ۱۲۹۳ تاریخنده بافرمان عالی نضر و اعلان اولنان و تطبیقاته باشلانلش ایکن دوچار تأخیر اولان قانون اساسینک تکرار تطبیقاتنه استدار ایدیلوک مجلس مبعوثانک کشادینی وانتخاباتک شمدیدن اجرایی طلب ایتمک بالعموم اقوام و ملت اتفاق واتحاد ایتدک و بوضورتک قبول واسعاف بیورلدیفنه دائر اراده سنی شاهانه لرینک تبلیغ و فرمان بیوراسنی استرحامه قرار ویردک . امید ایدرزکه اوکمزده کی بازار کوننه قدر مجلس مبعوثانک کشادینه دائر فرمان همایونلری شرفصدور بیوریله جق . عکس حالده رضای عالی شهریار یلربنه مخالف احوالک وقوعی مستبعد اولمیدیفنه و مقصدی استحصال ایچون قوصوه ده اجتماع ایدن ورفته رفته اسکوبه تقرب ایتمکده اولان قوه عظیمه ک بورادن دهالیری به یکمسی رهین جواز عالی اوله بیه جفته نظراً بوبابده کی استرحامتمزی تکرار ایدر و دائره امیریه به بوکون کشیده اولنان سنجاقلری

بر قاتلها تقدیس و تجلیل ایدم چک اولان اراده سنیة ملوکانه لرینه
تلفرافخانه ده انتظار ایلرز .

نائب رئیس قضا قانمقام بره شوه عموم مأمورین عسکریه
مصطفی سامی حسنی و ملکیه و عدایه سی و بالجلله افراد ملت

محکمہ اعضاءندن	مدعی عمومی معاون	جزا رئیس
ابراہیم	حامد	محمد
امام بره شوه	مدرس قضا	مستنطق
سلیمان	عثمان	ابراہیم
یوزباشی	قومیسر	برنجی طاہور قوماندانی قول اغاسی
محمد رفعت	سلیمان	عادل
ایکنجی طاہور قوماندانی قول اغاسی	مال مدیری	جامع جدید مختاری
کریم	کامل	رجب
قضا رئیس	دردنجی طاہور قوماندانی	اوچنجی طاہور قوماندانی
بایراقدار	قول اغاسی	قول اغاسی
حسین	مصطفی عاصم	ابراہیم
معاون	میراطوفیہ اشرفندن	ملازم اول
مراد	مالک	احمد
ملازم اول	دردنجی طاہور دن ملازم	ملازم اول
کامل	محمد علی	احمد
ملازم اول	میراطوفیہ اشرفندن	اوچنجی طاہور ملازم اولی
عثمان	شعبان	ادہم

پولیس	طرنوفچہ اشرافندن	قومانوه اشرافندن
خیرالدین	حسین	حسن
میراطوفچہ اشرافندن	راحویچہ اشرافندن	برہ شوه اشرافندن
فیض اللہ	صادق	محمد
طرنوفچہ اشرافندن	بوہانوفچہ اشرافندن	برہ شوه اشرافندن
مصطفیٰ	بکر	عبدالرحیم
طرنوفچہ اشرافندن	طرنوفچہ دن	برہ شوه عموم قصبہ وقضا
یونس	عثمان	اھالیسندن اوتوز بیک نفر
	برہ شوه اشرافندن	
	محمد	

*
* *

ینہ بو روز مسعدت بروزدہ ایدی کہ قوصوه ولایتک
برجوق قضا و ناحیہ لرنده دخی اعلان حریت ایدیله ک کیفیت
صورتلری آتیده مندرج تلفرافنامہ لرله رسماً ولایت جلیله یه
و اورادنده در سعادتہ بیلدیرلشدیر :

قوصوه ولایت جلیله سنہ

بوکون ساعت اوچ یجق راده لرنده مرکز وملقات قضا علما
ومشایخ و اشراف و اھالیسیله ملل غیر مسلمہ مترہ پولیدان و رؤسای
روحانیہ و معتبران و اھالیسندن مرکب بش آلتی بیک کشبک برجم غفیر
دائرہ حکومتہ کلہ رک طرف اشرف شاهانہ دن طقسان اوچ سنہ سنده

هنایت واحسان بیوریلوب مؤخرأ اجرای تعمیق ایدلش اولان قانون اساسینک یکیدن موقع تطبیق واجرایه وضعی حقنده جمله سی طرفندن متحدأ ومشرکأ رفع عتبه علیا قلنه حق استرحامات وتضرعات قبولندن قطعاً امین اولدقلرندن شمعددن اعلان سرور وحریت ایده جکلرینی بیان وبوصرده بالعموم ضابطان وبوکیجه بورایه کلدیکی اکلاشیلان ارکان حربیه بیکباشیسی انور بک ایله بربلوک عساکر عثمانیه وسواری وطویچی طاققلری دخی سنجاققلرینی حاملأ ورود ایدرک علما ورؤسای روحانیه طرفندن قرائت اولنان نطق ودعالی متعاقب اوج دفعه طوب انداختیله و یشاسون ملت، یشاسون وطن، یشاسون حریت آوازه لایله اعلان حریت ومسرت ایتدکلری برای معلومات معروضدر فرمان .

فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ کوریل قائمقامی

علی منیف

*

* *

قوصوه ولایت جلدله سنه

بوکون ساعت درت بمقده عسکر و اسلام وخرستیان وموسوی وسائرهدن بیککرله اهالی دائره حکومتده طوبلانهرق اعلان حریت ایتدکلری و اوج پاره طوب انداخت اولندینی ویکدبکرینک جان وماله وعرض وناموسنه تجاوزدن قطعاً مجائبت ایللری حقنده طوبلانان اهالی به نصایح لازمده بولندینی برای معلومات معروضدر فرمان .

اشتیب قائمقامی

فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴

رضا

*

* *

قوصوه ولایت جلیله سنه

شمعی برکتلی مدیر لکندن آلمان تلغرافنامه صورتی زیره هیناً
درج ایله برای معلومات عرض اولنور فرمان .
فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴

اشتنب قائم مقامی

رضا

صورت

بوکون ساعت یدیده عساکر موجوده ایله اهالی اسلامیه و خرسیتانیه
کاملاً و متحداً حکومت جوارنده اوچ دفعه یشاسون عثمانلی ملکی ،
یشاسون وطن آوازه سیله حربت اعلان ایدلش و اوچ ال سلاح آتلش
اولدینی برای معلومات معروضدر .

*

* *

قوصوه ولایت جلیله سنه

جمعه بالا و قوچاه و سائر جوار قضاالرده اولدینی کبی شمعی
بوراده دخی بالعموم عساکر شاهانه و بلا فرق دین و مذهب اهالی
متفقاً حکومت قوناغی پیشگاهنده اجتماع ایدرک قانون اساسی احکامک
سایه شاهانهده تمامیت اجراسی و حربت اعلان و اوچ عدد طوب
انداخت ایدوب او بولده مابین همایون جناب ملوکانه باش کتابت
جلیله سنه تلغرافنامه لر کشیده ایلدکاری وسایه شاهانهده بشقه برکونا
وقوط اولدینی برای معلومات معروضدر فرمان .

فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ چارووه ناحیه سی مدیری

توفیق

*

* *

قوصوه ولایت جلیله سنه

بو اقسام ساعت اول بر یحق قرارلرنده پیاده و طویچی عساکر شاهانه افراد و ضابطانی بوری چالهرق چارشی محله و حکومت قوناغی قریبه کلهرک ضابطان طرفندن اداره حاضره علیه دائر برنطق ایراد و نمایشلر اجرا ایلدکری و اهالی اسلامیه و خرسنیانیه دن برچوخی بوکا التحاق و اشتراك ایلدکری و الاکن اهالی جهت عسکریه نزدینه کیتمکده اولدقلری معروضدر فرمان .

فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ قره طوه قائم مقامی
علی غالب

*
* *

قوصوه ولایت جلیله سنه

کیجه نك ساعت اوچنده تلفرافخانهیه دعوت اولسان برطاقم برلی مأمورین و ضابطان و اهالی مجتمع اولهرق مجلس مبعوثانک کشادی و اعلانی حقنده خاکپای شاهانهیه جوار قضال اهالی عمومیه سی طرفندن کشیده ایدیلوب یدلرنده بولسان تلفرافنامه صورتی بنده لرینه ارايه ايله کندیلری دخی استرحامانده بولنه جقلری افاده و ایدیلن نصایح تأثیر ایتوب لسان اتحاد بیانا عتبه علیه استرحام عمومی حاوی تلفرافنامه کشیده ایلدکری معروضدر فرمان .

فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ بلنقه قائم مقام وکیل نایب
حسن حسین

*
* *

قوصوه ولایت جلیله سنه

بوکون ساعت سکز بچقده وظیفه ایله مشغول ایکن علما و مشایخ و رهبان و اسلام و خرسیان اهلیدن برجم غفیر ایله بالعموم ضابطان و عساکر شاهانه حکومت حوایسنه کلدیلر. ضابطاندن بری اوتوزسنه دن بری چکیلان فلاکتک برید اداره حادله یه تودیع ایدلامش اولسندن ایلری کلدیکنه و عثمانلیق نامی آلتنده اسلام، خرسیان بالعموم اهلینک اتحاد ایلدیکنه دائر بر نطق ایراد و بوری ایله ویریلن اشارت اوزرینه قشله دن اوج دفعه طوب انداخت ایدیلرک عموم طرفندن یشاسون ملت، یشاسون وطن، یشاسون عدالت دبه باغیرلدینی و بعد ینه ضابطان اوکده اوله رق عساکر شاهانه ایله برابر قشله یه کیندکری و اهالی ده طاغلقلری و بر صورتی یارینی پوسته ایله تقدیم ایدیلرک اولان بر بیاننامه یی حکومت قیوسنه تعلیق ایلدکری و کیفیت مفتش پاشا حضرتلرینه ده عرض ایدلدیکی معروضدر فرمان.

فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ قوچانه قائمقامی

حسنی

*
**

قوصوه ولایتک بالاده کی تلغرافنامه لرده کورلدیکی اوزره اعلان حریت ایدیلان محللردن ماعدا اولان ملحقانتک اشراف و معتبرانی فیروز و ویکده مجتمع بولندقلرندن اونلرک قرارینه انتظاراً ملحقات مبحوثه ده اوکون اعلان حریت ایدلامش ایدی. آنجق فیروز و ویکدن و بره شوه دن چکیلان تلغرافنامه لرده

ویریلن مهلتك ختامنده درسعادتن جواب موافق كلیه جك
اولورسه فیروزویكده کی مجتعمینك عموماً اسكوبه كاوب اوراده
اعلان حربیت ایتدكدن صكره درسعاده طوغری حركتلری
مقرر ایدی .

سلانیک : ذاتاً مجمع احرار اولان نفس سلانیک شهر
شهری عثمانلی اتحاد و ترقی جمعیتنك مركز عمومیس اولوق
حسبیه اعلان حریتده تانی ایتش و یوم مذکورده اقشامه
طوغری اوراده دخی رفع رایت حریت ایدلش ایدی .

بو یوم مقدسده بویه هر طرفده متحداً آجیلان حریت
بایراقلری درفش کاویانی دکل لوای نصرت احتیوای امت ،
رایت سلامت غایت ملت ایدی : جناب رب متعال شانی اعلا
بیورسون .

سیروز : بتون روم ایلی قوه اتحادیه سنك پیشداری
مسابه سنده اولان سیروز سنجاغی، متصرف رشید پاشا [*]
ونظامیه طقوزنجی فرقه قوماندانی ارکان حربیه میرلوارلندن
حسن پاشا حضراتی صکی اجله رجال دولتن ایکی وجود

[*] اعلان حربی متعاقب ادرنه والیلکنه تعیین بیورلشدیر .

قیمتدارك برحسن تصادف اوله رق اوراده بولملری سایه سنده
یوم مبحوئده کی تشبث واقع عظیمك نتیجه قطعیه سنی بك
بارلاق صورتده استحصال ایشدر .

یوم مذکورده ساعت درت بحق راده لرنده عموم سیروز
علما و اشراف و اهالیسیله رؤسای روحانیه و بالعموم ضابطان
وافراد عسکریه دن مرکب بر هیئت محاشمه دائره حکومه کله رك
اوراده متصرف و قوماندان پاشالر حضراتی تحلیف ایدلدکن
سکره بری اهالی و دیگری منسوبین عسکریه نامه اوله رق
عقبه شاهانه یه عرض و کشیده سنی استرحام ایتدکلری ایکی قطعه
تلغرافنامه مشار الیه مایه تودیع اولمش و بوتلغرافنامه لر بوجه
آتی مشار الیه مایه بر تلغرافنامه مشترکیله ساعت بش بحق
راده لرنده مابین هایون باش کتابته، مفتشیت جلیله یه، سلائیك
ولایتیه و اوچنجی اردو مشیریتیه تقدیم ایدلدشدر :

صورت

مابین هایون ملوکانه باش کتابت جلیله سی واسطه سیله
عقبه سنی حضرت خلافتناهی یه

ملت و مملکتیه مستولی ضعف و فلاکتی بوسبتون ازاله و احیا
و همنانلیکی یکیدن احیا و سطوت و شان حکومتی جسد اعلایورمق
ایچون « و شاورهم فی الامر » امهالهمسنه متابعت و سنت سنی حضرت

نبویه به تبعیت مقصدیله ۷ ذی الحجه سنه ۱۲۹۳ تاریخلی فرمان هایون ایله تصدیق بیوریلان قانون اساسی احکام جلیله سی وجهله « مشورت » اصول مشروعه سنک یکیدن تبشیر و اعلانیله دارالخلافه سنیه لرنده ملت مجلسنک جلب و جمندن بشقه برچاره حاجن و حتی تدبیر آجل بیله قالدیفنه هموماً قناعت کتیرلش و قرار ویرلشدر . سلطنت سنیه به وذات خلافتینا هیلرینه قارشی بسله نیلان احساسات صداقتک بر نمونه زاهری و بر دلیل باهری دیمک اولان و مجرد حسن نیته مقرون و سلامت و طایا و سعادت برایا مزایا سیله مشعون اولان مطالب مشروعه سنک سرعت قبول و اسعافنه شدتله منتظر بولندیغمزک و عکس حالده شمندی اوچجی اردوی هایونله برابر استحصال مقصد مقدس ضمننده درعلیه به طوغری حرکتیه مهیا بولندیغنزک مرض و اعلاسنه جرأت قلغنین اولاباده و قاطبه احوالده امر و فرمان شوکتمآب افندیغمزکدر .

فی ۲۴ جمادالآخره سنه ۱۳۲۶ فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴

سیروز سنجانی هموم اهالی مطیمه

و صادقانه قولاری

ایکنجی صورت

تزد جلیل داور اعظمیلرنده معلوم و مسلم بولنان مملکتک ضعف و فلاکتک کاملاً ازاله و احیا و عالم اسلامیت و عنصر عسکرینک ازسرنو احیا و بالخاصه شان و شوکت عثمانیه سنک بحق و جدأ اهلاسی مقصد خدا پسندانه سنی قوه دن فعله ایصال ایچون ۷ ذی الحجه سنه ۱۲۹۳ تاریخلی فرمان حکمت اقتران هایون ایله تصدیق بیوریلان قانون اساسینک یکیدن تبشیر و اعلانیله دارالخلافه ملت مجلسنک جمع و کشادندن بشقه

هیچ بر چاره عاجل و آجل قالدیفنه و بوامنیه خیره نك استحصالی او فرنده
بذل وجودك اقدم وظائف حیتدن بیلتمك لزوم و وجوبنه قناعت کامله
وجدانیه حاصل ایدلش و بناءً علیه بالعموم صنوف عسکریه ایله سیروز
سنباجی اهالی اسلامیه و خرسنیانیه سی طرفلرندن آرزو اولنان بومقصد
قطعی ملینك ترویجیله ملت بیضاء اسلامیه نك لطفاً بر دقیقه ایل تسیری
مقام خلافتده عرض ایدلش بولندیفنه مبنی طرف سامی داور
اعظمیلرندن دخی ایجابات حیت و ناموسدن اولوق اوزره بوبابده تشمیل
دالات ییورلسی صورت مخصوصهده استرحام و عکسی حالتده مقصد
مقدس ضمنتده بتون ملتله اردوی هایونك در علیه به حرکتیه مهیا
بولندیفی عرض اولنور فرمان :

فی ۲۴ جماد الآخره سنه ۱۳۲۶ وفی ۱۰ توی سنه ۱۳۲۴

سیروزده نظامیه وردیف فرقه هایونلری

عموم منسوبین عسکریه سی

مایین هایون جناب ملوكانه باش کتابت جلیله سنه

سلانیک ولایت جلیله سنه

روم ایلی ولایات شاهانه سی مفتش عمومیه یلکی جانب سامیسنه

اوچنجی اردوی هایون مشیریت جلیله سنه

بوکون ساعت درت بحق راده لرنده سیروز علما و اشرف و معتبران
واهابیسی و ملل مختلفه رؤسای روحانیه سی و مأمورین ایله صنوف ثلثه
عسکریه نك عموم ضابطان و افرادی سنباجی کشادیه مسلماً دائره
حکومه کله رك چا کرلینی بعد التحلیف صورتی بالایه نقلاً عرض و تقدیم

قلنان تلغرافنامه لك عتبه علياى خلافتپناهى به كشيده سيله مطلبلرينك
اسعافنه مساعده بيورلسنى استرحام الملكده اولدقلرى وحكومت
دائرة سيله تلغرافخانه ده اجتماع ابدن بالعموم عسكر واهالينك جواب
موافقت آلينجيه طاغليه جقلربنى صورت قطعيه ده افاده ايلدكلرى معروضدر
فرمان. ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴

مفوزنجى فرقه همايون قوماندانى سيروزمتصرفى
حسن رشيد

*
* *

آره دن ايكي ساعت قدر برزمان مرورينى متعاقب قوه
مجمعته لك اصرارى اوزرينه آتيده كي تلغرافنامه ايله ده تا كيد
كيفيت ايدلمشدر :

مايين همايون جناب ملوكاه باش كتابت جليله سنه

بوندن اولكي تلغرافنامه چاكرانه منزله دائرة حكومنده و تلغرافخانه ده
مسلماً اجتماع ايلدكلرى عرض اولنان عسكر واهالى پاشاسون حریت ،
پاشاسون ملت آوازه لرينى عيوقه چيقارمقده اولدقلرى كي توديع ايلدكلرى
تلغرافنامه لك كشيده و تقديم قلنديغنه فناعت ايدمه به رك كترلرينى تهديد
وآلنه حق جوابك تسريعى افاده ايلكده بولندقلرندن مغاير رضاي طالى
احوال مؤسسه به محل قالمق اوزره بوبابده شرفصدور بيوريله حق اراده
سفيه حضرت پادشاهينك سرعت امر و انبائنه مساعده مخصوصه

فخیمانه لینک ارزان بیوراسی کمال اهمیت و الجای • صلیتله تکرار استرحام

اولنور فرمان فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴

فرقه قوماندانی سپروز متصرفی

حسن رشید

*

**

بویکی تلغرافنامه یه ساعت اونه قدر بر جواب آلنه ماهیسی
اوزرینه ساعت اون راده لرنده عموم عسکر و اهالی نامنه چکلمش
اولان آئیده کی مدھش تلغرافنامه نتیجه قطعیه مک استحصانه
باعث اولمشدر :

مایین هایون ملوکانه باش کتابت جلیله سنه

اوچنجی اردوی هایون مشیرت جلیله سنه

روم ایلی ولایات شاهانه سی مفتش عمومیلکی جانب ساهیسنه

سلانیک ولایت جلیله سنه

بوکونکی ایکی قطعه تلغرافنامه یه ذیلدر : بر ساعته قدر جواب
موافقت آلنه مدینگی تقدیرده قانون اساسی موجبجه ارشد و اکبر اولان
ولی عهد سلطنته تحویل بیعت اولنه جنی سپروزجه اعلان ایدلدیکندن
اکاکوره تسریع جوابه عنایت بیوراسی سلامت عمومیه نامنه مسترحدره

فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴

سپروز سنجانی عسکر و اهالی

اسلامیه و خرسینیایه سی

*

**

اواره لقی ییلدیز مرکزینک سسلانیک مرکزینی آرامسی
اوزرینه سیروز تلغراف مدیرلکی طرفدن پوسته و تلغراف
نظارته چکلمش اولان تلغرافنامه صورتیدر :

وقوعبولان معروضاته جواب آلمدقجه سسلانیک یول ویرمه قطعاً
مأذون دکلم . هواده بوزولایور . صاعقه نیک مخبره یه مانع اولدیفته دایر
وقوعبوله جق افادات دخی اهالی هندنده بالطبع مسموع اولیه جفتدن بالآخره
مسئله وخامت کسب ایده جکدر . رنقامله برابر نفسزک ته لک یه القایور لمامسی
ایچون جوابک تسریع و سسلانیک مخبره سنک و یانه ویا هند تللرندن
تأمین بیورلسی مسترحدر فرمان . فی ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴

صادق

*
* *

افشام اوستنه طوغری جواباً صدارتدن آلان تلغرافنامه
صورتی :

سیروزدن کشیده اولنان ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ تاریخلی تلغراف
مجلس وکلاده مطالعه اولندی . مجلس مبعوثانک اجتماعه دهوتی حقنده کی
استدعا یه دایر اتخا ذ اولنه جق قرار بالاستبدان روم ایلی ولایاتی
مفتشلکنه و طرفلریکزه بیلدریله جکدر . اخص آمال حضرت خلافتپناهی
تبعه نیک استکمال سعادت حاللریدر . نتیجه سی ارباب اغراضک و بدخواهان
دولتک منافعه خدمت ایده جک اولان بالجله حرکتدن بالاتفا با اراده
سنیه حضرت خلافتپناهی تبلیغ اولنه جق قراره انتظار اولنمی لازم
کله جکی و بوصورت مملکتلرینک منافع حقیقیه سی مقتضاسنه دخی موافق

بولنديني خصوصتك مان مستدعيلره تفهيم واعلاني مجلس وكلا قراريله
تبليغ اولنور . في ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ صدر اعظم
سعيد

اشبو تلغرافنامه نك جوابي :

ج ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ امر تلغرافي فخيما نه لري افراد مجتمعه
مليه به تبليغ ابدلدي . حقوق طبيعيه مشتركه لريني استحصال بولنده كي
مراجعت مطاوعتكارانه نك بودرجه دوجار تعللات اولسني اداره
حكومتك كوكشمش اولان استبدادي تاثيرنه عطف ايدرك بونا مشروع
تحكمي قطعياً قبول ايتيه جكاريني و اوته دنبري ماينك مقاصد فريبه سنه
خدمت ايدن مجلس وكلا دن واجب الاطاعه برقراره منتظر اولدق لريني
وكنديلري حقوق منصوبه مليه لرندن طولاني مدعي اولوب مستدعي
صفتي ده رد ايدرك بوكوندن اعتباراً قانون اساسي دائره سنده تشكيل
ايديه جكارى اداره حكومته تايمين مسعوديت ايديه جكار ايسده مركز
سلطنته اولان رابطه معنويه لريني محافظه بوحق مشروعك پادشاه عثمانيان
جايندندن ده رسماً تصديقنه كمال استيعمال ايله انتظار ايلدق لريني و بكرى
دوت ساعت صكره هر مشؤوليتي حق مشروع ملي بي طائماقده اصرار
ايدن هيئت اداره مسقوده به تحمیل ايله استعمال قوت مجبوريته ده
بولنه جق لريني و بعد ما صورت قطعیه ده رد وقبول جايندندن بشقه برشيته
محتاج اولدق لريني جدی برلسان ايله بيان ايدرك چكلمش اولدق لري
و بوكون دائره حكومت وشعباتي عسكر واهالي طرفندن مشغول
اولوب مارق چا كريدن بركونا اجرا انه امكان قالدیبي مروضدر
فرمان . في ۱۰ تموز سنه ۱۳۲۴ سيروز متصرف

رشيد

آرتق برج وبا روی قلعه استبداد خا ايله يكان ايدلمش
 وهله بالاده كي تجديد بيعي مبین اولان شراره الكتريقی ، او
 صاعقه مدهشه اوزرينه امكان مقاومت قالمدينی سراي همايونده
 منعقد انجمن وكلا ورجاده تماماً اكلاشيلمش اولديغندن ايشك
 بشقه بررنك و صورت آلمسنة ميدان ویرلماك اوزره همان
 قانون اساسينك تطبيق احكامنه اراده سنية پادشاهی شرفصادر
 اولنله درحال طرف صدارتدن روم ايلي مفتش عموميلكنه ،
 ايجابات زمانيه دن اوله رق شمدي يه قدر موقع تطبيقه قونيله -
 مامش اولان قانون اساسی احكامنك بعدما تمامی مرعيتيله
 برابر مجلس مبعوثانك همان اجتماعه دعوت ايدلمسی اراده سنية
 پادشاهی اقتضاسندن بولنديغنك عمومه اعلان وتبشیری وولایات
 سائر يه ده تبليغ كبيت قلنديني حقه كمال استعجال ايله
 يازيلان تلغرافنامه - مسوده سنك تبليغنه بيله ميدان قالمقسرین
 - كشيده ايدلمش و ۱۱ تموز جمعه كيجه سی سلا نيكنده مفتشيت
 جليليه ساعت بشده وارد اولان اشبو تلغرافنامه مفتشيت
 مشار اليه دن ثانيه فوت ايدلمكسرین طوغريدن طوغري يه
 عموم روم ايلي ولاياتنك ولايت ، سنجاق وقضا مركزلرينه
 مذيلاً تبليغ وتبشير اولمش وبوجه تله عموم تلغراف مركزلری

صباحه قدر بوتعمیمی، بو خبر موفقیتی آلوب ویرمکه مشغول اولمشر .

« ایتدی حریت نهایت ملتہ عرض جمال »

« غرق نور رحمت اولسون روح مدحتله کال »

(محرم *)

*
* *

۱۱ تموز جمعه کونی بونعمت حلیله ممالک عثمانیه نك
هر طرفده طویلولوب مسرتکارانه نمایشلره باشلانمش و سلا-
نیکده طویخنانه دن و ولایت معینه مأمور نور البحر واپوريله
نجم شوکت قوروتندن و طوقاد طورپیدوسندن یکرمی برر
پاره طوپ انداخت ایدلمش و کافه بلاد عثمانیه ده طوپلر ،
نقللر ، طبانجهلر آتیللمش و اوکون اهل اسلامک يوم
مخصوصی و ایرتسی کون موسوی ، بازار کونی ده خرسیتیان
وطنداشلریمزک يوم مخصوصی اولدیغندن بو عید اکبر ملی
هر طرفده بویه اوچ کون اجرا اولنه رق سجیل حریت ، اعلان
مسرت اولنمش ، نطقلر ویرلمش ، ضیافتلر یایلمش ، آوازه
مسرت عرش اعلاویه چیقمش ، کیمسه نك بورنی بیله قانه مامشدره

[*] کوملجه متصرف سابق و بصره والی لاحق محرم بك افندی .

ولایات نلته ده بولنان هموم مأمورین ومستخدمین اجنیه
دخی بومسرتلرمزه خیرخواهانه بر صورتده اشتراک ایدرک
موفقیت ملیه منری تقدیر وتبریک ایلدیلر .

*

جهان جهان اولهلی نیجه عظیم انقلابلر کورمش، نیجه
ملل و اقوام محو و بی نشان اولوب نیجه لری تورده مش، نه لر
اولمش، نه لر کچمش، فقط بوانقلاب حیرتبخشانک برعینی هیچ
بر زمان وقوع بولماش، هر زرده بویله بر زنجیر استبداد
قیریلوب بر انقلاب عظیم حصوله کتیرل دیسه اوملته بیکلرجه
انسانلرک قانی بهاسته مل اواشدر، اورته لق برهج ومرحیه
اوغرامش، صحائف تواریح آل قانلره بویانمشدر !

بنابرین بویارلاق موفقیت ملیه من الحق عجائب سبعة عالمک
سکزنجیسی عد اولنغه سزا والقدر !

برعثمانلیرک، اوائل یك شالی اولان صحائف تاریخیه منرک
اک پارلاغی ایشته بولکه سزمظاهریت، ایشته بوشرفلی موفقیت،
ایشته بو نیر عدالت، ایشته بو نعمت مشروطیت، ایشته بو اثر
مدنیت، ایشته بو نور حریت، ایشته بو نمونه حماسه، ایشته
بو یوم سعادت تشکیل ایله جکدر .

*

**

آئیده صورتلری مندرج ایکی قطعه تلغرافنامه دخی
 ۱۱ تموز تاریخنده سیروز متصرفلغندن روم ایلی ولایاتی مفتش
 عمومیلکنه تقدیم ایدلشد .

ملت نجیبه عثمانیه نك عنصر حیاتیسی دیمك اولان اصول محاسن
 مشورتك احیاسیله مجلس مبعوثانك کشادینه شایان بیوریلان
 نهایت جلیله خلافتیناهی صنوف مختلفه دن مرکب بیکلرجه اهالی و امرا
 و افراد عسکریه تبلیغ و تبشیر اولندقدن جله سی کوز زندن اشك
 شادی دوکدرک معرض شکرانده دقای تزاید عمر واجلال پادشاهی بی
 بلند آوز ایله رفع بارگاه اجابت ایلش اولدقلری و بوسره ده اهالی
 اسلامیة بالمسابقه اسلام و خرسقیان قدر منفی و محکوم و فراری پولتیقه
 اربابی وار ایسه جله سنك عفو و اطلاقی استرحامنده بولندقلرینك دخی
 عرض عتبه علیا ایدلسنی درمیان ایدرك فوج فوج ایشلری باشنه
 طاغلدقلری و لطفاً استدطارینك خاکبای صراح پیای مایونه عرض
 ایدلسی معروض و مستدادر فرمان .

فی ۱۱ تموز سنه ۱۳۲۴ سیروز منصرفی

رشید

*
 * *
 دیگر

ج ۱۱ تموز سنه ۱۳۲۴ بوکون قوماندان پاشا ایله مشترکاً
 وجواباً تقدیم قلنان دیگر تلغرافنامه کترانه مده عرض و تفصیل اولدینی
 وجهله مجلس مبعوثانك کشادینه مساعده بیورلدینی حقنده کی تلغرافنا -
 مه نك کیچه و رودینی خبر آلمش اولان عسکر و اهالیدن مرکب برجم

فخیر بوصباح ساعت ایکیدہ اوکرنندہ موزیقہ اولدینی حالہ اقامتکاه حاجزی بہ کلوب چاکرلینی، بعدہ قوماندان پاشایی بالاستصحاب دائرہ حکومتہ کیدلمش و اورادہ عموم اہالی و علما و اشراف و معتبران و ملل مختلفہ رؤسای روحانیہ سی و امرا و ضابطان و افراد شاہانہ حاضر اولدقلری حالہ مجلس مبعوثانک کشادینہ مساعده بیورلدیقنی مبشر اولان مارالمرض تلغرافنامہ سائی فنجیمانہ لری حکومت قوناغی بالقونندن عمومہ فارسو بالذات قرائت اولغسنی متعاقب جملہ طرفندون تزیید عمرو اجلال جناب پادشاهی دهوات خیریه سی مکرراً و بلند آواز ایلہ یاد وایضا ایدلمش و آندن صکرہ صرہ سیلہ مفتی افندی و روم مترہ پولیدی و بلسار رئیس روحانیسی طرفلرندن برر دعا قرائت و ینہ پادشاهم چوق یشا زمزمہ دعائیہ سی ایصال قبولکاه جناب رب عزت قلنہ رقی عموم اشراف و اہالی طرفلرندن متبہ علیای حضرت شہرباری بہ تشکر تلغرافنامہ لری تقدیم اولغش و مجلس مبعوثانک کشادی حقندہ ارزان بیوریلان اشبو مساعده سنیہ جناب پادشاهی ہر صنف تبعہ شاہانہ اوزرندہ و نزد اجانبہدہ پک زیادہ حسن تأثیر حاصل ایدرک حتی عموم اہالی مواجبہ سندنہ روم و بلغار رؤسای روحانیہ سی یکدیگریلہ بالمصافحہ بعدما بوابکی ملت افرادینک دہ بربرلریلہ قرداش کبی کچنہ جکارینہ دائرہ نطقلر ایراد ایدلمش و بونی متعاقب ہرکس کمال سکون ایلہ یرلی یرینہ طاغیلہ رقی لہ الحمد محل انضباط و آسایش اک اوقات بر حادثہ بہ سیلہ میدان و برلماش اولدینی و اشبو عنایت شاہانہ نک قدرینی تجلیل و شکرانی ایفا اینلک اوزرہ بویکیہ سیروژک بلدیہ باغچہ لری جہتندہ شلک بالیسی مقرر اولدینی خبر آلدیفسندن محافظہ سکون و انتظام ایچون ایجاب ایدن دوربہ لری ترتیب ایدلدیکی معروضدر فرمان .

سیروز متصرف

فی ۱۱ تموز سنہ ۱۳۲۴

رشید

بو صورتله هر طرفدن واقع اولان استرحام اوزرينه
 عموم مجرمين سياسيه مك امر عفوى استحصال اولنمش ومؤخرآ
 بواصر بر طاقم مجرمين عاديه ايله افراد من جورۀ عسكريه به دخی
 بالتشميل بو عید ملی شرفقه محبسلر عادنا بوشالمش و دولتك
 طرز اداره سی کبی او محتخانه لرك ده هواسی تجدید ایدلشد .
 عثمانلی نام مبعجانی طاشییان اسلام ، روم ، بلغار ، ارمنی ،
 موسوی ، اولاح کبی کافۀ عناصر مختلفه اخوت مله لرینی تجدید و
 تأیید ایتمش و بونلردن یکدیگرینه معارض اولان ، بونجه
 سنه لردر قان دوکن عناصر مختلفه در حال باریشمش ، رؤسای
 روحانیه لری ، قومیه و چته لر رؤسای بنامی بر برینه صارلمش
 او بوشمش ، حکومات متجاوره کندی چته لرینه عودت امرینی
 ویرمش ، تخصیصاتلرینی کسمش ، تکمیل اشقیا چته لری ،
 بو حریت و انسانیت فدائیلری هر طرفدن مراکز کلوب
 پارلاق پارلاق استقباللره ، اکراملره قبول ایدلمش ، تسلیم
 سلاح ایتمش ، ببوک شهرلرو باخصوص سالنیک اشقیاقولکسیونه
 دونمشد !

آتش شقاوت ایچنده یانمده اولان ما کدونیاده بویه بر
 آنده سکون و آسایش و امنیت عمومیه تماماً تقرر ایلمش ،

ماكدونيا مسئله منحوسه سی بویله شایان حیرت برصورنده
کلیاً حل ایدیلوب عموم دنیا حیرتله مستغرق اولمشدر!

اتحاد وترقی جمیتک آوروپاده وممالک عثمانیهده بولسان
کافه مراکزی بیننده کونلرجه لایققطع عمومی تلغرافلرله
تبریکلر اعلای اولندی . هربرده حرارتلی حرارتلی نطقلر ویرلدی .
پارلاق فکرلر بیان ایدلدی . بلایغ سوزلر سویلندی . شهدای
حریته رحمتلر ، فاتحلر اوقوندی .

جمیت اتحادیه نك استرحام واقعی اوزرینه طرف شاهانه دن
خفیه گروه ملعتکاری کامل اطاغیدلدی ، برطاقی نفی ایدلدی .
بومسلک دنانت کایاً لغو اولندی : بویوزدن خزینه جلیله جده
سنوی برقاچ یوزبیک لیرا نفع خزینه استحصال ایدلدی .

*
* *

فیروزوویکده مجتمع آرناوود هیئت مهییه سنک - تموزک
اون اوچنجی بازار کونه قدر تعیین ایدیلان مهلت ظرفنده
درسعادتن قانون اساسینک تطبیق احکامی اراده سنیه سی تبلیغ
ایدلمدیکی تقدیرده - اسکوبه کلهرک اوراده اعلان حریت
ایتد کدن صکره درسعاده طوغری حرکتلری مقرر اولدینی
یوقاریده بیان ایدلش ایدی . حال بو که بروجه مشروح مطلب

مشروع تموزك اون برنجی کیجه سی حصول بولش اولدیغندن
 فیروزو ویکده کی اشراف و معتبران ورؤسای ولایت تموزك
 اون دردنجی کونی اسکوبده اجتماع ایتمش اولدقلریدن اوکون
 یکر می برپاره طوپ انداختیله و حکومت قوناغنه مجدداً اعمال
 ایستیرلش اولان بایراغك کشیده سیله قانون اساسینك اعلانی
 مراسمی پك مکمل برصورتده ایفا ایدلمشدر .

فیروزو ویکده مجتمع دیگر آرنارود قوه مسلحه سی دخی
 اسکوب جوارینه قدر ککش ایسه لرده بونلرک شهره دخوللری
 ممکن اولمادیغندن بونلر دخی اسکوب خارجنده اورمان دنلان
 موقعده مسافر ایدلمشدر واورایه ده موزیقه وعسکر اعزام
 اولنهرق مراسم لازمه ایفا وطوپلر انداخت اولنهرق بصورتله
 جمله سی تطیب و ملکترلرینه عودت ایتمک اوزره تشییع
 قلمشلردر .

*
 *

تاریخ عید ملی عثمانی

(۱۰ تموز ۱۳۲۴)

دولتمزك مخبارات رسمیه سنده برکونك تاریخی اوکونی
 تعقیب ایدن کیجه ائناسنده دخی طلوع شمسه قدر قوللانلاق

مقتضای تعامل اولدیغندن قانون اساسینک تطبیق احکام جلیله-
سیله مجلس مبعوثانک اجنماء دعوتی حقنده کی اراده سینه یی
مبشر یه یی ملتک ۱۰ تموز تاریخنده کی اعلان حریتنی رسماً
مصدق اوله رق تموزک اون برنجی جمعه کیجه سی مقام صدارتدن
ولایاته تعمیم اولدینی بالاده ذکر ایدیلان تلغرافنامه سامینک
تاریخی دخی بر موجب تعامل (۱۰ تموز ۱۳۲۴) اولدیغندن
اشبو تاریخ، عید ملی عثمانیزک یوم مخصوصی اوله رق قبول
ایدلشدرکه ۱۳۲۶ سنه هجریه قریه سی جادالآخره سنک
۲۴ نجی و ۱۹۰۸ سنه میلادیه سی افرنجی تموزینک ۲۳ نجی
کونلرینه توافق ایتکده اولوب بتوفیقه تعالی هر سنه مالیه
تموزینک ۱۰ نجی کونی تبرکاً و تینماً عموم عثمانیلر طرفدن
اشبو عید ملی تجلیل ایله مراسم رسمیه و پارلاق شهر آینلر
یایله حنی و هر سنه دوریه اجراءات و ترقیاتنک انظار عامیه
وضع اولنه جفی درکاردر .

حریت قهرمانلرینک عودتی

بو شرفلی موفقیتلری متعاقب ارکان حرب بیکباشیسی

(۸)

فدائی حریت انور بك سـلانیكـه عودتـه اودرجـه پارلاق بر
استقباله مظهر اولمشدركه بویه بر احترامك دنیاده برمنلی دها
کورنامشدر دینسه مبالغه ایدلماش اولور .

عموم سـلانیكـ سکنه سی طرفندن میر موما الیه لایق
اولدینی رحمت فوق العاده ایله استقبال ایدیلررك ملتك لسان
شکرانزه ترجان اولان بلغای بنام طرفندن نام قهرمانانه سنه
خطاباً بك مکمل نطقلر ویرلش و بونلره جواباً انور بك
طرفندن محویت معتاده سیله حسن مقابلهده بولنلش وموقفیت
واقعه نك شرفی جمعیتك شخص معنویسنه عائد اولدینی طرزنده کی
بیانات حقه کویانه وتواضع کارانه سی بك بیوک آلقیشلره مظهر
اولمشدر .

میر موما الیهك تأیید نامی ایچون سـلانیكـه مهم برمیدان
(انور بك میدانی) توسیم ایدلمشدر .

مشتاق نعمت حریت اولان ملت نجیبه من بویه فداکاران
حریتی، صانکه حریتك تمثال مجسمنی استقبال ایدر کبی
قارشیلایور ؛ لایق اولدقلری درجه لرده آلقیشلایور؛ اونلره
مدیون اولدیغمز شکران عظیمی عادتا تجسم ایتدیرمکه، روحلا
ندیرمغه چالیشیور و بوصورتلده انبات نجات ایدیورلردی .

مناسترده دخی حربت قهرمانلرینه قارشی اجرا ایدیلان
 راسمة استقبال پک بارلاق اولمشدر .
 بوباده کی تفصیلات آتیہ مناسترک (نیر حقیقت) ندن
 مقتبسدر :

« غضنفران امتک ، فداکاران حریتک ،

« مناستره مواصلتلی ،

« مراسم استقبالیه ،

« زمره ناجیه فدائیانتک سرفرازلی ووطنک اک بیوک ،
 « قهرمانلری بولسان ارکان حربیه قائممقامی صلاح الدین ،
 « و ارکان حربیه بیکباشیسی حسن بک افندیلر حضراتیلہ ،
 « رفاقلرنده یوزباشی محی الدین و خیرالدین و شریف و دوقتور ،
 « فهیم ، ملازم سالم ، محمد ، علی ، نظامی ، نذیر ، عبده ، حلیم ،
 « و اواخری ملی آلاینتک برنجی طابوری قوماندانی قول ،
 « آغاسی ایوب افندی و رفاقلرنده ملازم ابراهیم . جمال ،
 « حسین ، عونى ، آکاه ، ابراهیم ، مرثضی ، عبدی ، مظهر ،
 « جمال افندیلر و استاروه اشراقدن آدم اغا و نوری و دبره لی ،
 « مرحوم شاکر بک زاده رمزى بکدر ، دیرچه ناحیه یی ،

- « مدیری نیازی رپولیس حلمی، اجزاجی صادق واوخری »
- « ملی آلاینک ایکنجی رسنه طابوری قوماندانی نیازی افندی »
- « ورفاقتنده ملازم عثمان، شوقی. یوسف ورسنه بلدیہ رئیس »
- « جمال و پولیس طاهر، ویرکوکاتی تحسین افندیلرله »
- « رفاقتلرنده کی عساکر ملیه نیک شهرمزی تشریفلری بالخباره »
- « نقرر ایتمش، غبطه رسان جهان اولان واتحاد امت وتأمین »
- « حریت مات اوغورنده نذر دم و حیاة ایلمک شرطیله احراز »
- « ایدیلن فدائیلک شرف عالم سنک یکانه صاحب ومالکری »
- « بولسان مشار الیهم حضرتنک پراپه ورسنه جهتلرندن »
- « کله جکلری خبر مسرت اثری ورود ایتمکله اولکی جمعه »
- « ایرتسی کونی [۱۲ تموز ۱۳۲۴ در .] هر ایکی جهته »
- « اوخری فدائیلرله دیگر هیات مستقبله ترتیب واعزام »
- « قلنش ایدی . وطن قهرمانلرینک یوم مذکورده ساعت »
- « طقوزده مواصلت ایده . کلری تحقق ایتمکله مکتب حریبه »
- « شاگردان حمیتمندانی ابله برقاج طابور پیاده و طوبجی »
- « وسواری بلوکلری وعسکری وملی برقاج طاقم موزیکه »
- « باندولری شهر خارجنده کی خانلر اوکی نام مسیره ده اخذ »
- « موقع احترام ایلمش و ذکر و اناث بتون مملکت »

« اهالیسنک همانده اوج منلی بوزارلاق استقباله اشتراک ،
 « ایتمشدی . اهالی اسلامیه وخرستیانیه و موسویه قانون ،
 « اساسی ، اتحاد ، حریت ، عدال ، مساوات کلمات جلیله سندن ،
 « متشکل ألواح مستلزم الفلاح له مزین یوزلرجه بایراقلر ،
 « اللرنده اولدنی حالده مسیرة مد کورمه شتاب ایدرک هیأت ،
 « استقبالیه نك یکوننی اللی بیك راده سنه چیقاردیلر .
 « صلاح الدین و حسن بکک . قاقتلریله برابر اولا پراپه ،
 « جهتندن کلوب کسیدیرمه یولدن خانلر اوکنه مواصلت ،
 « ایتدیلر . مشار الیها حضراتند شریفلرنده بوعظمتلی قافله ،
 « مستقبیلین طرفندن کمال شوی و افتخار ایله حقلرنده ،
 « کوستریلان آثار تعظیم واحترام حقیقه تعریف وتصوبرندن ،
 « بوطالده هر قلم عاجزدر . بر طرفین چیچک بوکتلرینه ،
 « دیگر طرفدن بوسه لره غرق ایدیلان قهرمانلر تقدیر و ،
 « تقدیس مآثر احرارانه لری یولنده لاینقطع سویلنن ،
 « نطقلری استماع ایدیورلر . تعظیبات واقعه ایکی ساعت بلا ،
 « انقطاع دوام ایتدکن صوکره رسنه آرسالانلرینک تقرب ،
 « ورودی خبری واصل اولنجه بووطن دلاورلرینک استقبالی ،
 « ایچون ایکنجی بر خط احترام اخذی قرار کیر اولغله ،

« دوله جك كوپر يسنندن بوقارى بر محله تشكىل صفوف »
 « تعظيمكارى ايديلهرك اللى بىك كشيلىك قافله مسـتقبـله »
 « بوقارودن آشاغى به طوغرى ايكي صيف تكريم ترتيبله »
 « ديزلدى. غضنفر انك شرفورودىنى متعاقب عين احترامات، »
 « عين تجيالات اجرا ايدىلوب قهرمانلر يوز بىكلرجه »
 « آلفيشلره مستغرق وشهر ك بوقارى باشندن تاقيشله ميدانسه »
 « قدر ايكي كچملى اخذ صفوف احترام ايدن اسلام وخرستيان »
 « وموسوى بىكلرجه قادينلرك انظار شفقت وتقديسـاتـيله »
 « مستشفق اولدقلى حالده اللى بىك كشيلىك جمعيت مليه ايله »
 « برابر حريت ميدانى تسميه ايدىلان قيشلرلر پيشـكـاهـنه »
 « مواصـلتـاولـدى. اوراده دخى تعظيـمات لايقه و احترامات »
 « قائمه تكرر ايديلهرك تقويه والى الابد محافظه اتحاد و »
 « حريت امرنده تأييد عهد وميثاقى متضمن بليغانه نطقـلـر »
 « اوقونهرق تابصباح اجراى سرور وشادمانى ايدلدى . »
 « معزز قهرمانلر يمزك حقوق عاليه لرنده عظيم حرمتـلـر، »
 « بى نهايت رعايتلر ابرازيله برابر استراحت جهات قيمتلىرى »
 « ايجون شهر مزك اك مكمل اوتلارندن اوتل رووايـيـال »
 « احضار ايدلمش ومبارك مسافرلر يمز مذكور اوتله ايصال »

« ایدیلوب اوراده دخی بیکلرجه خلق زیارتلریله مشرف ،
 « اولمشدر . طرفداران حربتدن و وطن قهرمانلردن ،
 « ارناوود قوم نجیبی اشراقندن حیمتند شهر چرچیس مک ،
 « دخی معیتی افرادیلر برابر رشنه قافله غضنفرانی میانده ،
 « ورود ایش و حقلمنده عین احترام و تعظیبات اجرا ،
 « قلنمشدر . میر موما الیه دخی روواییال اولننه مسافر ،
 « ایدیلرک حقمده فرط آثار مهمانوازی ابراز اولنمشدر .
 آراق بوشرف حریتی تجییه ، بالخاصه جمیعتک داخلی
 مرکز عمومیی اولان سالانیکده کی ارکاتی تبریک ایچون
 داخلدن ، خارجدن هر طرفدن سالانیکه فوج فوج هیئتلر
 گلش ، یونالستاندن ، صربستاندن ، بلغارستاندن کلان هیأت
 مخصوصه سالانیکده شعله‌لی صورتده استقبال واعزاز
 ایدلمشدر .

قانون اساسی

فدائی حریت و راحت باشا مرحومک لوای نصرت
 احتواسیله فخر ایتیریکی دیلتیزمه ، وجودیله تبرک ایلدیکی ملنیزه
 اک بیوک بربر کذار حقیق و ملتله اک صوک تحفه عدل و همق
 اولان « قانون اساسی » مشورت اساس مشروعه مبنی و مستند

اولدینی ایچون دین مبین محمدیجه مشروءیتی نصوص قاطعه ایله
ثابت اولدینی کبی سعادت و سلامت دولت و ملتی و حقوق
عمومیه یی و هر فردک موهبة الهیه اولان حق ووق حریتی کافل
اولسی حسیله ادیان سائر احکامنده موافقدر .

ایشته اونوز ایکی ییلدر چکیلن مزاحم ، دواتک اوغرا دینی
مصائب بپ بوقانونک اجرا اولنه مامسندن ایلمی کلش وایشته
۱۰ تموز ۱۳۲۴ تاریخ عید ملیمزدن اعتباراً بونک کال جدیدله
موقع تطبیقه و ضمی ایله محافظه احکامنه صوک درجده اعتنا
بیوریلدینی ذات شاهانه طرفندن شیخ الاسلام جمال الدین افندی
مواجهه سنده قرآن عظیم الشان اوزرینه مع القسم تأمین
بیورلدینی مشار الیه جمال الدین افندی طرفندن باب مشیخته
عموم اهالی مواجهه سنده ینه فرقان کریم اوزرینه کمال تعظیم
ایله وضع ید وادای قسمله تبلیغ و تأمین ایدلمشدر .

بالمعوم وکلا ، نظار وکافه صنوف عسکریه و اهالی دخی
بوقانون منیفک محافظه احکامی اوغرندمه قائلرینی صوک داملمه سنه
قدر ایثار ایدم جکنه یمین ایتدی .

ایشته استحصاله ، استردادینه بونجه فدا کارلرله غیرت
ایدیلن ماده ده بوایدی . یعنی قانون اساسینک تطبیقی و محافظه
احکامنک تکفل عمومی آله آنسی ایدی .

پای تخت سلطنت سنی‌ده بولنان سفرای اجنبیه طرفندن
 انقلاب جلیل واقعدن طولایی عرض ایدیلن تبریکات صمیمیه
 مقابل ذات شاهانه بیان محظوظیتله برابر قانون اساسی
 احکام جلیله سنی تمامیه محافظه واجرا بیوره جققرینه سفرای
 مشار الیهی دخی تأمین ایلمشلردر .

ایشته بوقانون مشروع عادلانهك احیاسی دولتمیزی مانع
 ترقی اولان بونجه عصرلق حکومت مطلقه دن چیقارمش ،
 کافل تعالی اولان برحکومت مشروطه حائنه کتیرمشددر که
 ایشته مشروطیت دیدیکمز بودر . آز بیوک انقلابی ؟

بونک ایچونددر که بوقانونك کافه مواداساسیه سی هرعثمانلینک
 عادتاازبرایدرجه سنه خاطرند بولنملی وهرکس بوقانون عادلانه
 توفیق حرکت ایتملی وایدلدیکنی کورملیدر .

مرحوم مدحت پاشا و مرحوم نامق کمال بك

وطنمرك اك كزیده اولادندن اولان وتشبت شخصینك
 تمثال مجسمی اطلاقه مزا برسموهتمله خاتمه اقبالنه قدر بودولت
 ابد مدت علیه ایتمدیکی خدمات فوق العاده صادقانه شایان
 امثال بولنان شهید حریت مدحت پاشانك سلامت ملکه ،
 سعادت ملت معطوف اولان افکار حریتپرورانه سی مانع استبداد

اولدیغندن مشار الیه دیگر بعض ذوات ایله برلکده خطه
مقدسه حجازیه‌نک برکنج محنت آلودی اولان (طائف)
بلده بعیده‌سنه نفی واجلا ایدلمش واوراده مقدوراً ، مأیوساً ،
غریباً وبوجهتله شهیداً واصل رحمت رحمن اولمشدر .

مدت عمرنده متصرفلقدن بویوک برماموریتیه لایق
کوريله‌مامش ، بالخاصه هم کسبی ، هم وهبی اولان اقتدار
حیرت‌قزای ادیبی نقطه نظرندن عنانلیر آره‌سنده برملی دها
یتشمامش بولسان ادیب اعظم نامق کمال بک دخی تعمیم فکر
حریت اوغرنده تقدیر ازلینک محبس‌لره ، زندانلره تخصیص
ایتدیکی ایام حیاتیه‌سنی کمال متانتله امرار ایلد کدن صکره منفیاً
الی آخرالامر جزائر بحر سفید ولایتینک ردوس ، ساقز ،
مدلی متصرفلقلرنده بولنوب مسلك حمتپرورانه‌سنی و دین و
دولت و ملتیه اولان صداقت مردانه‌سنی محافظه ابقای نام
ایدرک و :

« اولورسه‌م کورمدن ملتده امید ایتدیکم فیضی »
« یازلسون سنک قبرمده : وطن محزون ، بن محزون »
دیهرک بو کذر کاه فنادن کچمش و اوصاف و افعال عالیه‌سنه
مفتون بولندبنی روم ایلی فاتح عالیشان فردوس آشیان شهزاده

غازی سلیمان پاشا مرحومك (بولایر) ده بولنان تربۀ شریفه لری
حظیره سنده خوابگاه ابدیسنه چکامشدر .

(رحمة الله عليهم اجمعين)

سبحان الله ! سبحان الله ! حقـدن غیری کیم بیلیدی که :
اوزواللی مدحت پاشا ، اوجسم حیت ، اومشخص درایت ،
اوتئمال شجاعت ، اوتئرمان حریت مقدورآ . مظلوماً منفا سنه ،
اواستقبال مظلم ومدشه سوق ایدیلیرکن تأمین رفاه وسعادتنه
چالشدینی وطن اولادندن کیمسه آغزینی آچسون ،
هرکس نفخه صوره تصادف ایتش کی برهت و حیرتله لرزان و
هراسان ساکت وصامت قالسونده - اوتوزیل صکره -
ازمیرده اختیار عزت ایتش اولان عائله محترمه سینگ اقامتگاه
اوکنه طوبیلا مان نیجه بیک احرار وطن سایه فیض حریتده
مشارالیهک ارکان عائله عصمتپروری حضورنده روح جلیلی
احرارانه نمایشلرله یادو شاد ایتسون و :

ای مدحت پاشا ! ظالم لرتنی منفا که کوتوررلرکن چناق
قلعه ده اولاد وطندن قارشیلرینه اون کسی چیقوبده « بوملت
بابانی زرمه کوتوربورسکنز ؟ » دیمامک صورتیله ایدیلان
او بوبوک خطامک جزاسنی ایشته ملت نام اوتوزیل چکمش

اولدیغندن بوکون او وطن اولادی سندن کال حجاب ایله
 عفو طلب ایدیور . عفو ایت ! بزی عفو ایت ، ای عالیجناب
 مدحت پاشا ، بزی عفو ایت !

ملت ، ایشته بوکون ارکان عائله ک حضورنده سنک روح
 محترمه رضیه وریور . ای شهید مقدس ، بزی عفو ایت ،
 عفو ایت ! ! دیه آغلايه آغلايه ، فریاد ایده ایده ، رضیه لر
 ویریون احیرت ! !

یا کیم دیردی که : شهید مشارالیه طرفندن طائفدن
 عائله سینه کوندریلوب کال حزن ایله بوکونلره قدر حرزجان
 ایدلمش اولان و دینه ، دولته ، پادشاهنه و ملتنه ذره قدر
 بر اهاننده ، برخیاستده بولمادیغنی قسملرله تأمین ایدن وعائله
 المیده سنی ییللرجه آغلاتمقدن بشقه برشیته یرامیان و : « ورق
 مهر و وفائی کیم اوقور ، کیم دیکلر ! » منطوقنجه مندرجاتی
 کیمسه نک سمع اطلاعنه واصل اوله میان مکتوبلری اورتیه
 چیقارلسون ، جنت اعلادن کوندرلمش کی بر حس حزین
 احترامکارانه ایله او بیکلرجه اصدقای وطن مواجهه سنده
 بر صدای مهیج ایله جهرآ اوقونسون ده خینچقره ، خینچقره
 آغلاسون ! اوشهد مقدسه بویه سرشک ندامتله رضیه لر

ویراسون ! روحی فاتحہ لہلہ شاد ، رحمت لہلہ یاد
ایدلسون ! . . طاغوتہ کی مشہدی نیچہ بیک احرار امت
طرفدن پک حزن رصورتہ زیارت اوللسون !

نہدر یارب نوحال ؟ ! نہدر یارب نوانقلاب !

بروقت صدر نشین اقبال ، بروقت مجلس نشین ادبار !

بروقت برخائن دولت ، بروقت بر شہید حریت !

برزمان برمفسد ملت ، برزمان برفدائی حیت !

برزمان مقہور ادانی ، برزمان مغبوط اعالی !

حکمت السہیہ نہدر یارب ! ...

*

* *

مشتاقان ادب و معرفت کمالک مرحومک اوراق مضرہ دن
عد ایدیلن آثار جلالہ حکیمانہ سی ہر آن خفیہ تعرضنہ معروض
اولان خانہ لرندہ بیک مشکلات ایلہ حفظ ایدوب طور رکن
کیمک خاطرینہ کلیدی کہ : برکون اولوب دہ وطنمزک پایتختندہ ،
بلاد معمورہ سندہ (وطن) تیاروسی صحفہ تماشاہدہ تہییج قلوب
ملت اینسین !

کیم اوماردی کہ : کون کلسون دہ برزمانلر حتی منفرداً
سمتہ کوچ اوغرائیلان قبر کمال ہر طرفدن صورت مخصوصہ دہ

تجمع ایدوبکن بیکلرجه احرار طرفدن کمال تعظیم و احترام
ایله زیارت ایدلسون ، بجاور مقدسی غازی شهر ایله برابر
روحلرینه فاتحه اوقونسون !

هیچ کشف اولنه بیلمیری ایدی که : رؤیای حربی
بر خلیای ادبی کی یانه یاقیله اوقونیلان کالمزک تصویر ایندیکی
اوشاهد کلچره حربته ملت قاووشسونده اوسایده قبر کمال
وتربه مجاهد بیهمال مطاف احرار امت اولسون ، اوراده علناً
مرثیه لر اوقونسون !...

ای شعله شمع ادب ! بوسباح الفیض ملتی کورمه عائق
ایندک دکل ؟ شبه می وار !

کمال ، او حکیم اعظم بو فرط اشتیاقیله اوکل اندام حربی
استاد فیضی بولندینی ملتیه برابر در آغوش ایده میه جگنی
بیلمزمیدی ؟

امین اولث که بیلمردی : او مخزن حقایق اولان ، او بر
جلدی برجه یه صیدیران ، او هر سوزی غیر قابل اندراس
برقلعه آهین حکمت و حقیقت اولان کمال مجسمک دنیا ده هرشیده ،
هرایشده فرط ابتلاک دلیل محرومیت ، برهان مهجوریت
اولدینی ایکی کره ایکی درت ایدرجه سنه بیلماهسی ممکن ؟

« اولور سه م کور مدن » بیتی ، یالکنز مدت عمر نجه
 کندی باشنه حریشامقدن فضله بر ذوق حریتدن نصیبی اولمادیغی
 قطعاً کلا دیقنه صراحتاً دلالت ایدر بر نوحه مایوسانه دکلیدر ؟ !
 اوت ا قانون حکمت بویله در : فرط اشتیاق برهان
 محرومیتدر .

مدحتک ، کمالک ، بویکی شهید حریتک حریته شدت
 عشق و ابتلا لرینک شاهدی : ایشته ملتک بوشرفلی کونلرینی
 کورمه موقوف اوله میشلریدر .

بختیار سکز ، بختیار سکز : نامکنز یالکنز تاریخلرده ، مزار
 طاشلرنده قالمدی . الی الابد قوجه برملت نجیبه نک حافظه
 احترامنده محکوک !

مشهدکنز ، مقامکنز عموم احرار امتک قلبکاهی !
 « وطن ، وطن دیرک جان ویرن عالینک ،
 « قلوب اهل وطن قبر ذی مهابتیدر ! »

صوڭ

فی ۲۵ تشرین ثانی ۱۳۲۴

.

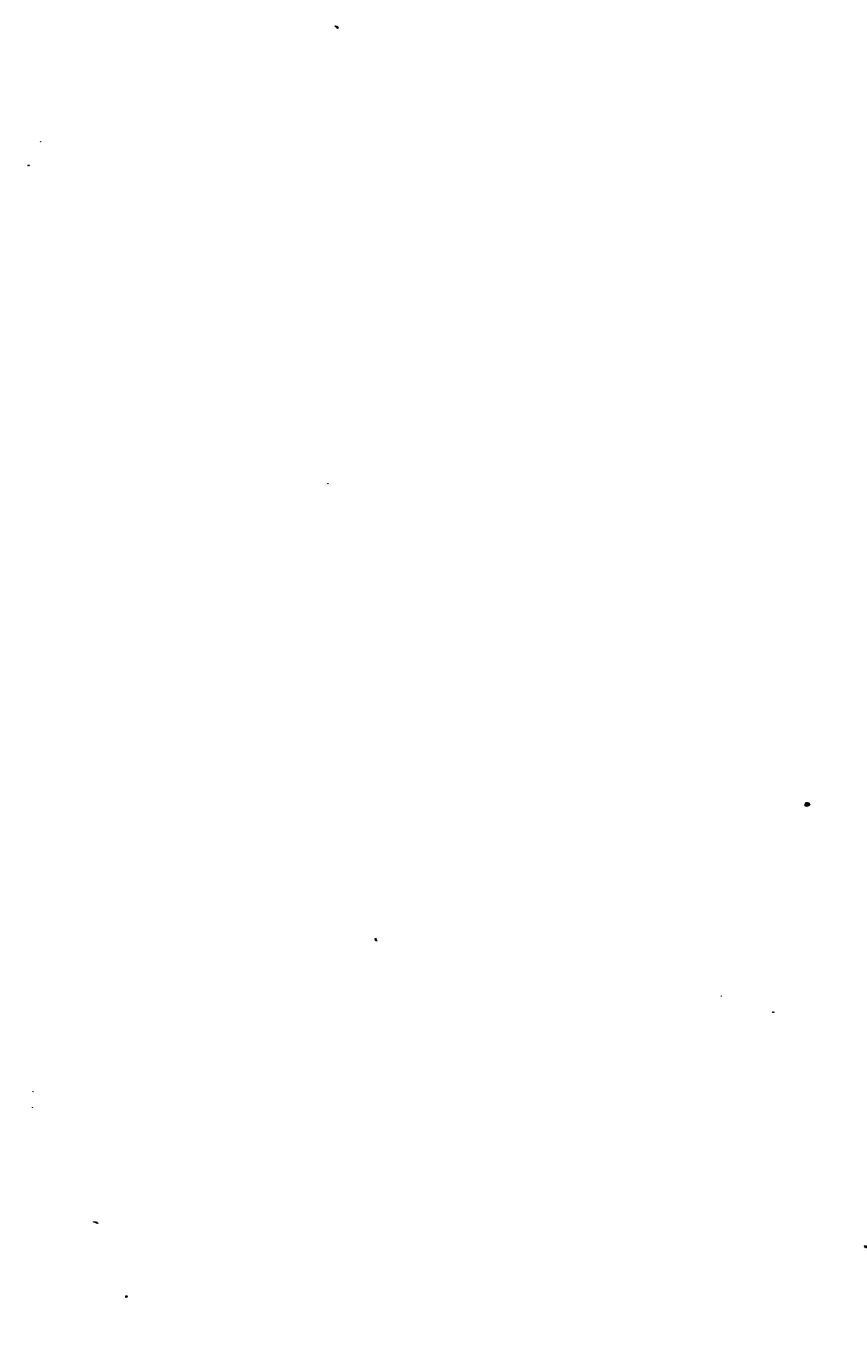
.

.

.

.

5 24764940 1927

DR
438
.3
G5
1911